

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

พระมหาวรวิจิตร จันทรชีน

GRAD VRU

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

พ.ศ. 2565

THE DEVELOPMENT OF VELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL BASED ON
SERVICE LEARNING APPROACH TO ENHANCE JUNIOR HING SCHOOL STUDENTS'
PUBLIC CONSCIOUSNESS

PHRAMHA WARITTHON CHANCHUEN

GRAD VRU

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY

IN CURRICULUM AND INSTRUCTION

GRADUATE SCHOOL

VALAYA ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY

UNDER THE ROYAL PATRONAGE PATHUM THANI

2022

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
ชื่อนักศึกษา พระมหาวริทธิ์ธร จันทร์ชื่น
รหัสประจำตัว 60874680104
ปริญญา ปรัชญาดุสิตบัณฑิต
สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน ประธาน (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรชา อรัญวงศ์) (รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ คุ้มอุไร)

..... กรรมการ กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติกร อ่อนโยน) (รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พิทักษ์ นิลนพคุณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติกร อ่อนโยน)

..... กรรมการและเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรชา อรัญวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจศรา ประเสริฐสิน)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ฤทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

พระมหาวิทธีร จันทรชี่น. (2565). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.เรขา อรัญวงศ์ ผศ.ดร.นิติกร อ่อนโยน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเกี่ยวกับองค์ประกอบของจิตสาธารณะ 2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม และ 3) ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะตามวัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 1 ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 200 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน กลุ่มตัวอย่างระยะที่ 2 ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวรดิษฐ์วิทยาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ องค์ประกอบของจิตสาธารณะ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ แบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ 4 ด้าน ตัวอย่างแผนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย แจกแจงความถี่ของข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการทดสอบ การวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการถือเป็นที่ ด้านการดูแลรักษา และด้านการบำเพ็ญประโยชน์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยค่าดัชนีความกลมกลืนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกตัว (Chi-square=11.85, df=19, Sig.=0.89, CMIN/df.=0.62, n=32, CFI=1.00, NFI=0.99, GFI=0.99, AGFI=0.97, IFI=1.00, RMSEA=0.00, RMR0.00) 2) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม 8 องค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก และ 3) ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีจิตสาธารณะจากการวัดซ้ำ 3 ครั้ง คือ วัดก่อนเรียน-ระหว่างเรียน-และหลังเรียน มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเป็นลำดับ และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

นวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยได้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ 4 องค์ประกอบ และมีขั้นตอนสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะ 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความคิด ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและชื่นชม ซึ่งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนทั้ง 4 ขั้นนี้ทำให้นักเรียนมีจิตสาธารณะสูงขึ้นทุกด้าน ตามลำดับดังนี้ 1) ด้านการดูแลรักษา 2) ด้านการถือเป็นที่ 3) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 4) ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น

คำสำคัญ : องค์ประกอบจิตสาธารณะ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดการรับใช้สังคม

Pramaha Waritthon Chanchuen. (2022). The Development of an Instructional Model Based on Service Learning Approach to Enhance Junior High School Students' Public Consciousness. Doctor of Philosophy (Curriculum and Instruction). Advisors: Asst. Prof. Dr.Rekha Arunwong, Asst. Prof. Dr.Nitikorn Onyon

ABSTRACT

The objectives of this research and development were 1) to analyze the confirmatory factors of public mind, 2) to develop the teaching and learning model according to the concept of community service, and 3) to investigate the implementation results of the teaching and learning model according to the concept of community service. The study applied a research and development method and was divided into three phases according to the research objectives. The sample group for the first phase was 200 seventh graders enrolled in the second semester of the academic year 2020 at the schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 and selected by means of multi-stage random sampling. The sample group for the third phase was a class of 28 seventh graders at Woraditwitthayaprasuit School, Ang-Thong province, who were selected by means of multi-stage random sampling. The research instruments were factors of public mind, the teaching and learning model according to the concept of community service in order to promote public mind, an assessment form of public mind situation in all four aspects, and a sampled teaching plan for the lower secondary school students. Data were analyzed by frequency, mean, standard deviation (S.D.), confirmatory factor analysis, f-test, and One-Way ANOVA. Multi-stage random sampling

The results were as follows: 1) The confirmatory factor analysis revealed that there were four aspects of public mind among the secondary school students: respecting others' rights, taking responsibility, care taking, and providing public service, all of which were consistent with the empirical data at a good level and passed all of the specified criteria (Chi-square=11.85, df=19, Sig.=0.89, CMIN/df.=0.62, n=32, CFI=1.00, NFI=0.99, GFI=0.99, AGFI=0.97, IFI=1.00, RMSEA=0.00, RMR0.00). 2) The development of the teaching and learning model according to the concept of community service in all eight stages was found to be at a very good level of appropriateness. And 3) the implementation results of the teaching and learning model based on the concept of community service revealed that the students had a higher level of public mind at a significance level of 0.05 from the comparison of their pretest, test, and posttest scores.

The innovation gained from this study is the four stages of teaching and learning management according to the concept of community service in order to promote public mind, which are 1) preparation, 2) implementation, 3) reflection, and 4) summary and appraisal. All four stages of teaching and learning management will result in students having a more public mind in all of the following aspects: 1) care taking, 2) taking responsibility, 3) providing public service, and 4) respecting others' rights.

Keyword: Factors of Public Mind, Development of Teaching and Learning Model, Concept of Community Service

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านทั้งหลายนี้ ผู้วิจัยจึงขอเจริญพรขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติกร อ่อนโยนกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วาริรัตน์ แก้วอุไร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจนรา ประเสริฐสิน รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ คชสิทธิ์ และ ดร.พิทักษ์ นิลนพคุณ ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง เสริมสร้างองค์ความรู้ และตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนนำไปสู่ความสำเร็จบนเส้นทางปรัชญาดุษฎีบัณฑิตที่มุ่งหวังไว้ ผู้วิจัยต้องขอเจริญพร ขอบคุณคณาจารย์เจ้าหน้าที่ประจำบัณฑิตวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ให้ความอนุเคราะห์ระหว่างการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนถึงได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางเสริมสร้างองค์ความรู้ และตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตา

ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ จนก่อให้เกิดทักษะผ่านกระบวนการ ผ่านการลงมือปฏิบัติในรายวิชาและพัฒนาต่อยอดในการประกอบอาชีพหน้าที่ในการดำเนินชีวิต จนสำเร็จตามหลักสูตร สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน และขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นที่ทำให้กำลังใจ และร่วมกันแบ่งปันประสบการณ์การทำงานวิจัยซึ่งกันและกันด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณคุณพ่อเหิร-แม่สง่า จันทรชื่น ผู้ให้กำเนิด และคุณแม่ทิพย์วัลย์ ใจรักกล้า ผู้ให้ทุนทรัพย์แก่อาตมาได้ศึกษาในระดับปริญญาเอกในครั้งนี้ จนสำเร็จการศึกษาไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้จักเป็นประโยชน์และมีคุณค่าแก่ผู้ที่สนใจศึกษาและสามารถนำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน และสังคมประเทศชาติต่อไป

พระมหาวรวิธีธร จันทรชื่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามในการวิจัย.....	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.5 สมมติฐานของการวิจัย.....	7
1.6 ขอบเขตการวิจัย.....	7
1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560).....	14
2.2 ทฤษฎีการพัฒนาการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม.....	19
2.3 การพัฒนาจิตสาธารณะ.....	46
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน.....	75
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	85

บทที่ 3	วิธีการดำเนินการวิจัย	94
3.1	การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น.....	96
3.2	ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	100
3.3	ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะ สำหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้.....	103
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	106
4.1	ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ	106
4.2	ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	129
บทที่ 5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	142
5.1	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	142
5.2	วิธีดำเนินการวิจัย	142
5.3	สรุปผลการวิจัย	144
5.4	อภิปรายผล	146
5.5	ข้อเสนอแนะ.....	151
บรรณานุกรม.....		153
ภาคผนวก.....		162
ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ	163
ภาคผนวก ข	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	166
ภาคผนวก ค	ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	241
ภาคผนวก จ	หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญและหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ...	253
ประวัติผู้วิจัย.....		273

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ตามพัฒนาการ.....	31
ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม	42
ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะ	51
ตารางที่ 4 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	56
ตารางที่ 5 พัฒนาการจริยธรรม 6 ชั้น	69
ตารางที่ 6 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1	97
ตารางที่ 7 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะ	98
ตารางที่ 8 เกณฑ์ในการพิจารณาค่าสถิติของโมเดล	102
ตารางที่ 9 แบบแผนการวิจัยแบบอนุกรมเวลา	103
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	111
ตารางที่ 11 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบำเพ็ญประโยชน์	114
ตารางที่ 12 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการดูแลรักษา	117
ตารางที่ 13 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	119
ตารางที่ 14 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการถือเป็นที่	121
ตารางที่ 15 วิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงค่าสถิติเชิงพรรณนาตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลจิตสาธารณะ	122
ตารางที่ 16 ผลการตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้	123
ตารางที่ 17 แสดงค่าสถิติดัชนีวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะ	125

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ความแปรปรวน ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดและความเที่ยงตรง	127
ตารางที่ 19 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	133
ตารางที่ 20 แสดงผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ	134
ตารางที่ 21 แสดงผลการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ	135
ตารางที่ 22 แสดงผลการปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ	136
ตารางที่ 23 แสดงผลค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน (n=28)	137
ตารางที่ 24 แสดงผลการเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน (n = 28)	138
ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเปรียบเทียบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน	140
ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเปรียบเทียบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน	141

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะ	5
ภาพที่ 2 กรอบการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	6
ภาพที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	7
ภาพที่ 4 สรุปผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะ	57
ภาพที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของคน	63
ภาพที่ 6 จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง	64
ภาพที่ 7 จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง	65
ภาพที่ 8 รูปแบบการกล่อมเกลาทางสังคมเพื่อสร้างจิตสาธารณะและพฤติกรรม	66
ภาพที่ 9 การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	94
ภาพที่ 10 การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	95
ภาพที่ 11 ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริม จิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	96
ภาพที่ 12 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	112
ภาพที่ 13 โมเดลการวัดตัวแปรด้านการบำเพ็ญประโยชน์	113
ภาพที่ 14 โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการดูแลรักษา.....	116
ภาพที่ 15 โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	118
ภาพที่ 16 โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการถือเป็นที่.....	120
ภาพที่ 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	124

ภาพที่ 18 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 132

GRAD VRU

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย คุณธรรม ความรู้ และมีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก ยึดมั่นในระบบการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข มีความรู้พื้นฐานด้านทักษะ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษา และการประกอบอาชีพ นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนหลักพื้นฐานความเชื่อว่านักเรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งตรงกับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 และ 7 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ ร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังจัดให้มีกระบวนการเรียนรู้ ที่ปลูกฝังจิตสำนึกที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อย่างถูกต้อง โดยเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางด้านศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งพาตนเอง มีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 “มุ่งเน้นการอยู่ร่วมกัน พัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเคารพในสิทธิหน้าที่ซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำสังคมไปสู่สันติสุขในอนาคตต่อไป” สอดคล้องกับพระบรมราโชวาท พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ความว่า

“การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน คือ 1) มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัว และชุมชนของตน 2) มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด – ที่ถูก สิ่งชั่ว – สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง 3) มีงานทำ มีอาชีพ ต้องให้เด็กฝึกงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ อบรมให้เรียนรู้การทำงานให้สามารถเลี้ยงตัวเอง และครอบครัวได้ 4) เป็นพลเมืองที่ดี การเป็นพลเมืองที่ดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดี หมายถึง มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัครงานบำเพ็ญประโยชน์ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ”

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ ปยุตฺโต) (อ้างใน, กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2559) ซึ่งเป็นนักปราชญ์ทางการศึกษา กล่าวถึงปัญหาทางด้านสังคมในปัจจุบันพบว่า ศีลธรรมได้เสื่อมถอยลงเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศตามแบบอย่างตะวันตกทำให้คนละทิ้งความคิดและคุณธรรม ความเป็นไทย ความโอ้อ้อมอารีเริ่มจางหายไปทุกที่ ส่งผลให้คุณธรรมทางด้านจิตใจลดต่ำลง เกิดปัญหาความรุนแรงในสังคมไทย ซึ่งสรุปสาเหตุสำคัญของปัญหาได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ปัญหาภัยของความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ทำให้สังคมกลายเป็นสังคมของการบริโภคหรือความต้องการของวัตถุ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม มีโจรผู้ร้าย ทั้งในเครื่องแบบและนอกเครื่องแบบ ซึ่งเป็นปัญหาที่พบเห็นมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน 2) ปัญหาความเสื่อมทางด้านจิตใจ การแสวงหาความเจริญด้านวัตถุ หลงใหลวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้คุณค่าด้านจิตใจลดลง และจากการจัดระบบการศึกษาใหม่ที่โรงเรียนแยกออกจากวัดทำให้เยาวชนสมัยใหม่ไม่สนใจศาสนา และหลักคำสอนทางศีลธรรม ขาดการอบรมด้านจิตใจ ส่งผลให้นักเรียนและเยาวชนขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ขาดความซื่อตรง เริ่มจากจากพฤติกรรมทุจริตในการสอบเข้าโรงเรียนหรือเข้าทำงานโดยใช้อำนาจเงิน ดังนั้นเมื่อไปทำธุรกิจก็ไม่มี ความซื่อสัตย์สุจริต และขาดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อหนายการเรียน รักสนุก ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเกิดขึ้นจากการครอบงำเศรษฐกิจและวัฒนธรรมอำนาจทางโลกตะวันตกที่ชักนำให้นักเรียนและเยาวชน มีความรู้สึกนึกคิดที่เหมือนกันและมีความประพวัติที่คล้ายกันในลักษณะสังคมโลกาภิวัตน์ (Globalization) ผลที่ตามก็คือ ความล่มสลายด้านศีลธรรม นำไปสู่การทำลายความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และก่อให้เกิดปัญหาในสังคม ทำให้สังคมเกิดความหย่อนยาน ขาดศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย มีการเอาไรต์เอาเปรียบกันเกิดขึ้น ส่งผลให้ค่านิยมแต่เดิม ที่ดีงามของไทยจางหายไป พร้อมกับถูกล่มสลายของสถาบันครอบครัว ชุมชน วัฒนธรรมท้องถิ่นและสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (กิตติชัย สุธาสิโนบล, 2559)

จากผลการสำรวจของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษาและกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสวนดุสิตโพล ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนนักศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง จากทั่วประเทศ กรณีภาวะวิกฤตคุณธรรมของเยาวชนไทย พบว่า สถิติความเป็ยงเบนด้านคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีความเป็ยงเบนด้านคุณธรรมจริยธรรมสูงขึ้น จำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสมแก่เด็ก สอดคล้องกับ ทิศนา แคมมณี (2545) กล่าวว่าปัจจุบันจิตสาธารณะมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของสังคมภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างมากเนื่องจากสถานการณ์บ้านเมืองเต็มไปด้วยปัญหาสังคม กุลทิพย์ ศาสตรระจิจิ (2551) กล่าวว่าปัญหาการขาดจิตสาธารณะเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับทุกคน ทั้งในระดับโลก ประเทศ สังคม บุคคล หากปล่อยปละละเลยก็อาจจะทำให้ออนาคตเด็กไทยมีความน่าเป็นห่วง โดยเฉพาะการมีความคิดแต่เรื่องส่วนตัวมากกว่าเรื่องส่วนรวม

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า เยาวชนไทยเข้าร่วมกิจกรรมในด้านการบำเพ็ญประโยชน์น้อยที่สุด ตามด้วยการได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่มีประโยชน์และคุณค่าต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมกับเพื่อนบ้าน การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และการไม่พูดความจริง สอดคล้องกับ สุริยเดว ทริปาตี (2551) พบว่า วัยรุ่นไทยขาดจิตสาธารณะ ชุมชนไม่สนใจ ขาดการกิจกรรมส่วนรวม ท่างเห็นศาสนา และขาดความซื่อสัตย์สุจริต การวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่พบกับเด็กที่มีผลการเรียนดี และโดยมากอาศัยอยู่กับพ่อแม่และครอบครัวที่อบอุ่นแต่ถูกหล่อหลอมจากครอบครัวให้เน้นการเรียนเป็นหลัก ซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่คาดหวังไว้ เด็กเหล่านี้จึงขาดจิตสาธารณะ การจะสร้างให้เด็กเกิดจิตสาธารณะต้องทำในสิ่งที่ผู้อื่นเห็นด้วยและต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่เยาวชนสนใจ การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ต้องเน้นกิจกรรมที่มีความสนุกสนาน และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น จึงจะสามารถกระตุ้นให้เด็กนักเรียนเกิดจิตสาธารณะได้

การพัฒนาจิตสาธารณะเป็นการพัฒนาคุณลักษณะภายในตัวและต้องปฏิบัติ หรือแสดงออกต่อสังคมได้ จึงต้องพัฒนาบนพื้นฐานของแนวคิดทฤษฎีการรับใช้สังคมโดยการจัดให้ผู้เรียนเข้าสู่ชุมชน จัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์และสามารถเข้าถึงชุมชนในการนำไปปฏิบัติจริงต่อไป

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศไทยยังไม่มีมีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยจึงจะพัฒนาขึ้นให้สามารถใช้ได้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

1.2 คำถามในการวิจัย

1.2.1 จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วยองค์ประกอบใดบ้าง

1.2.2 รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ มีลักษณะอย่างไรบ้าง

1.2.3 รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่พัฒนาขึ้นนำไปทดลองใช้ส่งผลต่อพัฒนาการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.3.3 เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

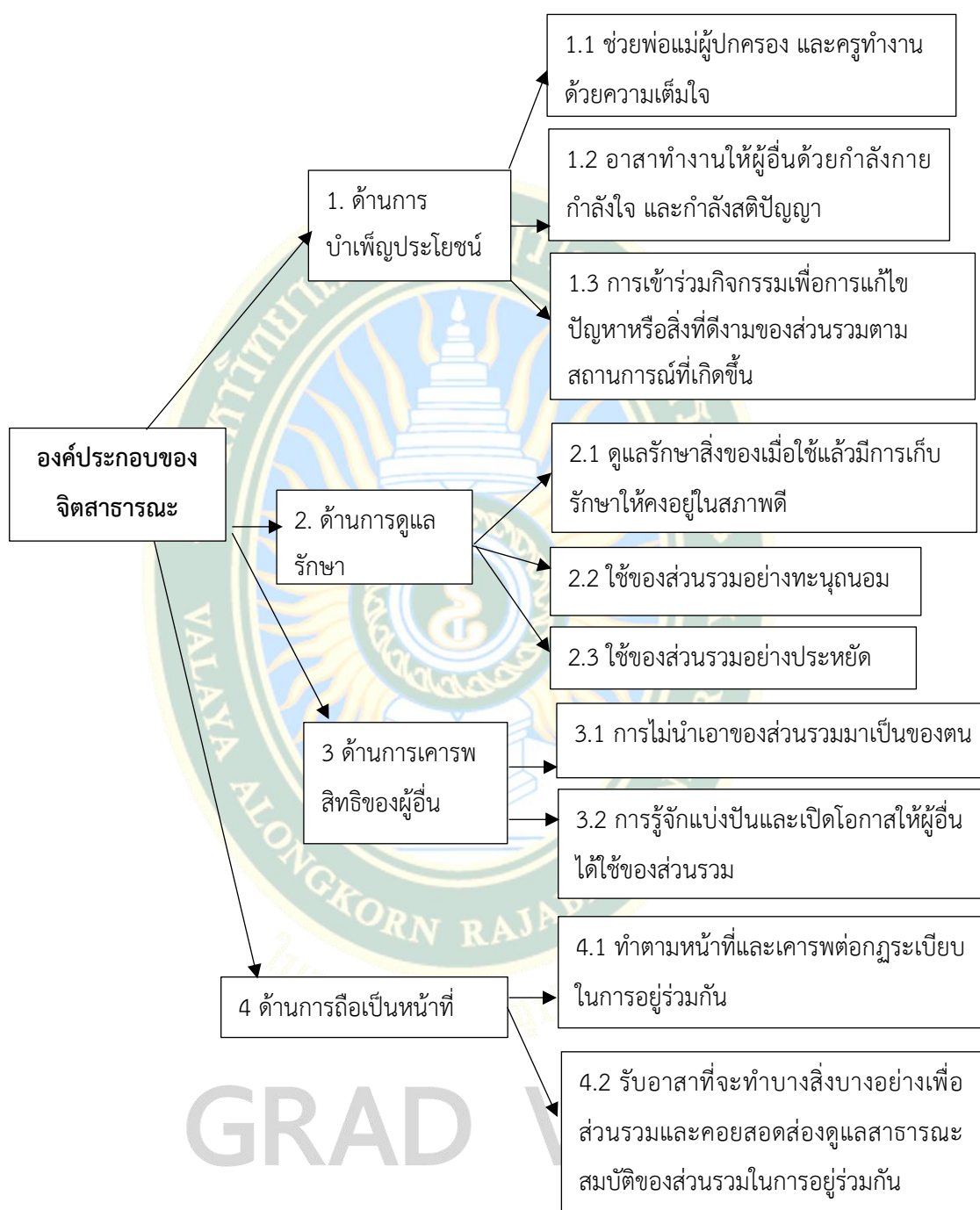
กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้เกิดจากผลการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในส่วนของ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมา กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อให้การดำเนินการอย่างมีแบบแผนสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย และ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ของในแต่ละระยะของการวิจัยอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงขอเสนอกรอบแนวคิด ในการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ดังนี้

กรอบการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้แก่ พระไพศาล วิสาโล (2544) ชาย โปธิสิตา (2540) ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2546) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (2554) วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) วัฒนา ไต้ต่อผล (2557) กรรยา พรรณนา (2559) และสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้บ่งชี้จิต สาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

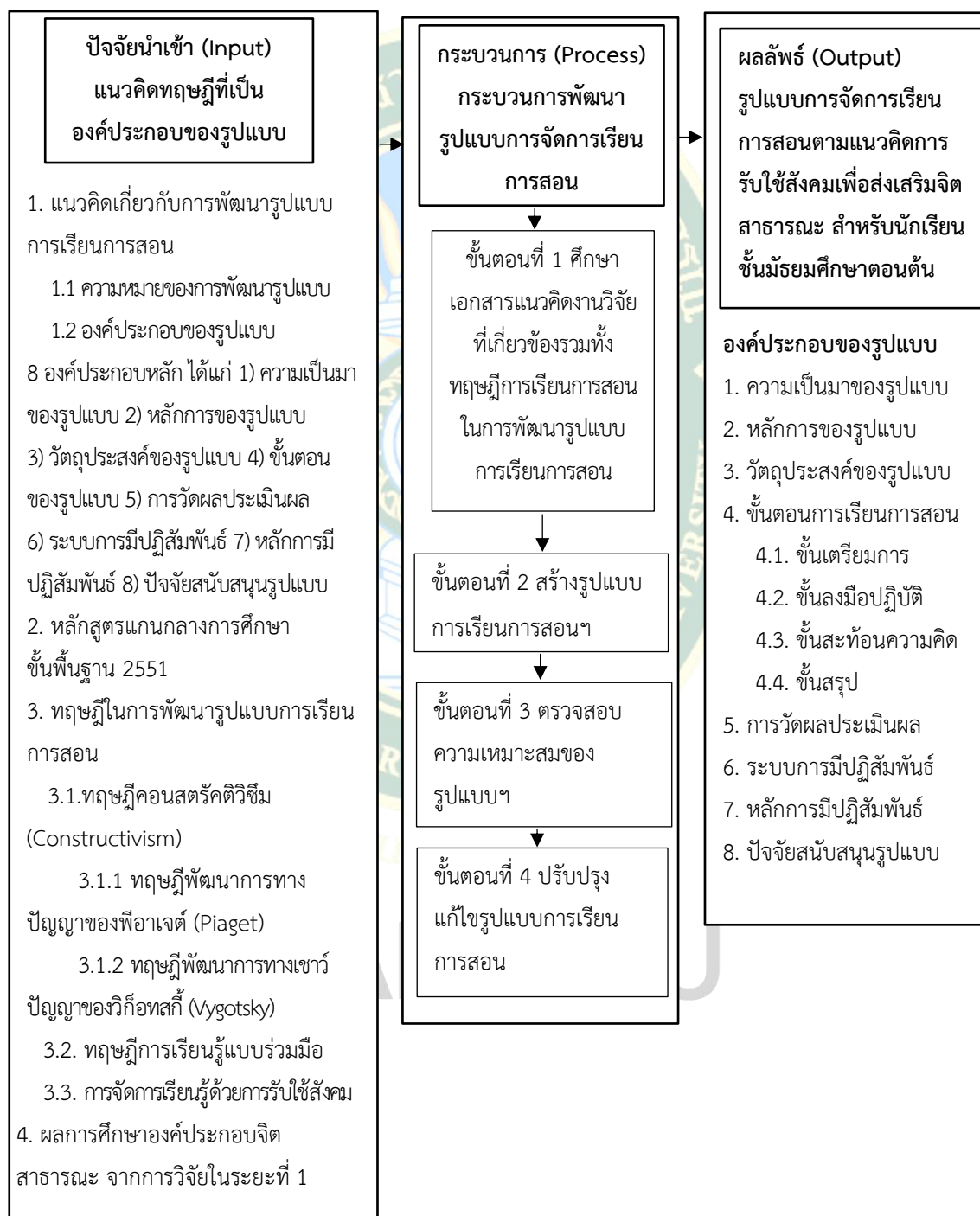
กรอบการวิจัยระยะที่ 1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น

GRAD VRU

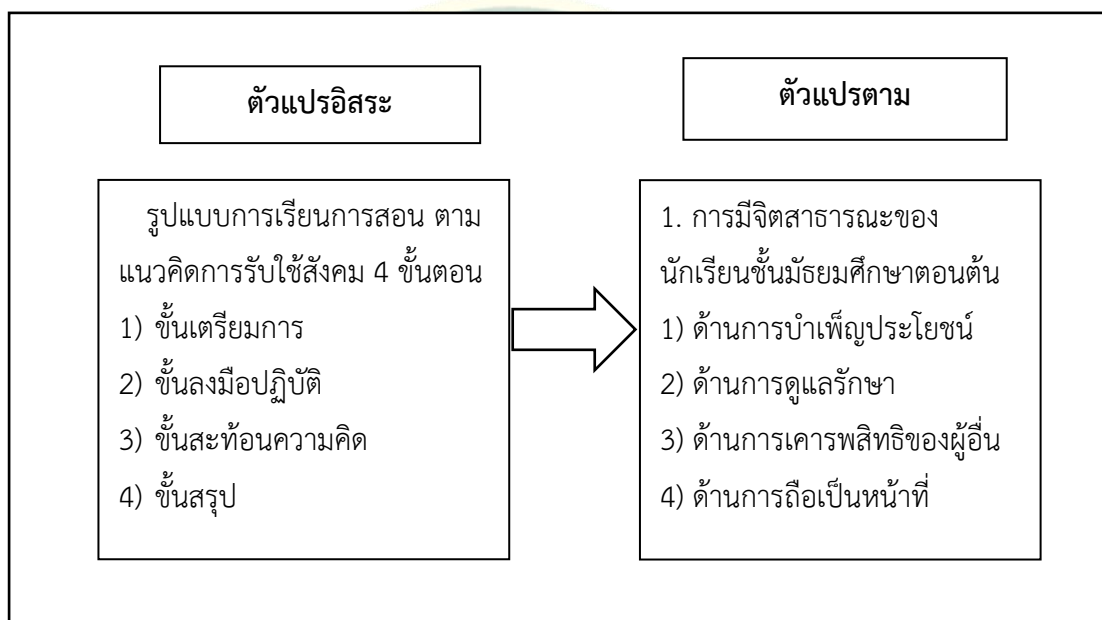
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะ

กรอบการวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพที่ 2 กรอบการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบการวิจัยระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

1.5.1 โมเดลการวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

1.5.2 นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการวัดซ้ำ 3 ครั้ง คือ ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน

1.6 ขอบเขตการวิจัย

1.6.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามระยะในการวิจัยและการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1.6.1.1 การวิจัยระยะที่ 1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ นำมาสร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการกำหนดองค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ตรวจสอบคุณภาพขององค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดของจิตสาธารณะที่พัฒนาขึ้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการกำหนดพฤติกรรมตัวชี้วัดขึ้นมาจากแนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน Confirmatory Factor Analysis ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมดรวม 4,542 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Two stage Random Sampling) ได้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 6 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 แห่ง และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 1 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในโมเดลอิสระ คือ กลุ่มตัวอย่าง 20 เท่า ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าในงานวิจัยมีตัวแปรที่ศึกษา 4 องค์ประกอบ 10 ตัวแปร สังเกตได้ ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจริง 200 คน (Hair et al, 1998)

1.6.1.2 การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี การเรียนการสอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) สร้างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3) การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ

- ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบร่างของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผล

1.6.1.3 การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ทดลองการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคกลาง

- กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวรดิษฐ์วิทยาระบุพื้นที่ จังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Two stage Random Sampling) ดังนี้

ชั้นที่ 1 สุ่มอย่างง่ายจากการจับสลากจังหวัด ได้จังหวัดอ่างทอง

ชั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายจากการจับสลากโรงเรียน ได้โรงเรียนวรดิษฐ์วิทยาระบุพื้นที่

1.6.2 เนื้อหา

เนื้อหาวิชาที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 12 สัปดาห์ รวม 24 ชั่วโมง

1.6.3 ระยะเวลาในการวิจัย

1.6.3.1 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาองค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ในสถานการณ์โควิด 2019 (กุมภาพันธ์-เมษายน 2563)

1.6.3.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานการณ์โควิด 2019 ระหว่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 (เดือนกรกฎาคม-กันยายน 2564)

1.6.3.3 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานการณ์โควิด 2019 ระหว่างภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 (เดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2564)

1.6.4 ตัวแปร

1.6.4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable)

- รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.6.4.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable)

- การมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
- องค์ประกอบจิตสาธารณะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น 4) ด้านการถือเป็นที่

1.7 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1.7.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ด้วยการรับใช้สังคม หมายถึงแบบแผนการจัดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ หลักการมีปฏิสัมพันธ์ และปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ ซึ่งขั้นตอนประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- 1) ขั้นสร้างกำลังใจ
- 2) ขั้นนำเสนอสถานการณ์ทางสังคม
- 3) ขั้นกระตุ้นความตระหนักในการปฏิบัติเพื่อสังคม

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ

- 4) ขั้นวางแผนกำหนดกิจกรรมการรับใช้สังคม
- 5) ขั้นลงมือปฏิบัติ
- 6) ขั้นรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความคิด

- 7) ขั้นร่วมกันนำเสนอข้อมูลภายในกลุ่มย่อย
- 8) ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและชื่นชม

- 9) ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหา
- 10) ขั้นกลุ่มย่อยนำเสนอผลงาน
- 11) ขั้นสรุปกิจกรรม

1.7.2 จิตสาธารณะ หมายถึง คุณสมบัติของบุคคลที่มีจิตสำนึกที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่เกื้อกูลสนับสนุนสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะชนในด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น และด้านการถือเป็นหน้าที่ ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด

1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการทำประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เห็นใจผู้อื่นที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม การรู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยกำลังกาย กำลังสติปัญญา การลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา หรือร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามโดยไม่หวังผลตอบแทน วัดได้จากการทำบางสิ่งบางอย่างที่เป็นประโยชน์หรือช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ โดยไม่หวังผลตอบแทน ประกอบด้วยตัวชี้วัดดังนี้

1.1) การช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ

1.2) การอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน

1.3) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2) ด้านการดูแลรักษา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติให้อยู่ในสภาพที่ดีทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยความเต็มใจ วัดได้จากการใช้สิ่งของแล้วเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพที่ดี หรือจัดเก็บให้เป็นระเบียบเรียบร้อย การรู้จักใช้สิ่งของอย่างถนอมและประหยัด ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

2.1) การดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

2.2) การใช้ของส่วนรวมอย่างถนอม

2.3) การใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

3) ด้านการเคารพในสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน วัดได้จากการไม่ยึดครองเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน การรู้จักเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของร่วมกัน ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

3.1) การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน

3.2) การรู้จักแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4) ด้านการถือเป็นหน้าที่ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม วัดได้จากการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนดไว้ การอาสาทำงานบางอย่างเพื่อส่วนรวมและการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

4.1) การทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

4.2) การรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแล
สาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.8.1 ครู อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสามารถ ใช้รูปแบบนี้ในการพัฒนา
จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้

1.8.2 นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบนี้สามารถพัฒนาคุณลักษณะการมีจิตสาธารณะและ
แสดงออกถึงพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะได้

GRAD VRU

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 2.2 ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม
 - 2.2.1 ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
 - 2.2.2 ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
 - 2.2.3 ทฤษฎีการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคม Service Learning
- 2.3 การพัฒนาจิตสาธารณะ
 - 2.3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ
 - 2.3.2 คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ
 - 2.3.3 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ
 - 2.3.4 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ
 - 2.3.5 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะ
 - 2.3.6 จิตสำนึกสาธารณะกับการก่อรูป
 - 2.3.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
 - 2.3.8 เครื่องมือวัดจิตสาธารณะ
 - 2.3.9 ตัวอย่างเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสาธารณะ
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน
 - 2.4.1 ความหมายของรูปแบบการสอน
 - 2.4.2 องค์ประกอบของรูปแบบการสอน
 - 2.4.3 การจำแนกกลุ่มของรูปแบบการสอน
 - 2.4.4 การพัฒนารูปแบบการสอน
 - 2.4.5 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

2.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ด้านทักษะพื้นฐาน เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาระดับอาชีว และการศึกษาตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักการที่สำคัญไว้ ดังนี้

1) เพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ มีเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ มีทักษะ มีเจตคติ มีคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล

2) เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ทำให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ

3) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่กระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ และเวลาการจัดการเรียนรู้

5) เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6) เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดจุดหมาย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ และกำหนดจุดมุ่งหมาย เมื่อผู้เรียนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) นักเรียนมีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ไขปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3) นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4) นักเรียนมีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5) นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) นักเรียนสามารถสื่อสาร ส่งสารและรับสาร มีวัฒนธรรมการใช้ภาษาในการถ่ายทอด ความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ ประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการต่อรองเพื่อขจัดและลด ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกวิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) นักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมี วิจารณญาณ และคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศในการตัดสินใจ เกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบน พื้นฐานของคุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ และเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของ เหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้และประยุกต์ความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหา และมีการ ตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเองสังคมและสิ่งแวดล้อม

4) นักเรียนสามารถใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงานและการอยู่ ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความ ขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5) นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อ การพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการ ทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน สำรวจความถนัดหรือความต้องการของตนเอง ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำรงชีวิต มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุล ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการ ประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนตาม ศักยภาพ เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มี คีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลุกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคมสามารถ จัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง สิ่งแวดล้อม สามารถคิด ตัดสินใจ แก้ไขปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียนและอาชีพ สามารถปรับตนได้ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูได้รู้จักและเข้าใจนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้ คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน

2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมพัฒนาความมีระเบียบวินัยความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกัน รู้จักแก้ไขปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุมีผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทรและสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์ วางแผน การปฏิบัติตามแผน ประเมินปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มตามความ เหมาะสมและสอดคล้องกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบไปด้วย

2.1) กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2) กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน บำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะของอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึง ความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม การมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สังคมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1) มีการกำหนดเป้าหมายของการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมและต้องครอบคลุมกับ ผู้เรียนทุกคน

2) เป็นสิ่งที่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างรอบด้านเต็มศักยภาพตามความสนใจ ความถนัด ความต้องการ และความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและบุคลิกภาวะ

3) เป็นกิจกรรมที่ปลุกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกในการบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในลักษณะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ประเพณี และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

4) เป็นกิจกรรมที่ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง ประชาชนชาวบ้าน องค์กร และหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวถึงแนวทางการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนไว้ ดังนี้

- 1) เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมด้วยความสมัครใจ
- 2) เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสบการณ์ที่หลากหลายฝึกการทำงานที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ตลอดจนสะท้อนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้เรียน
- 3) จัดกิจกรรมอย่างสมดุลทั้ง 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ มีความสมดุลในการจัดกิจกรรมรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่ม รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมในและนอกสถานที่
- 4) จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีการสำรวจและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนอย่างเป็นระบบ เน้นการคิดวิเคราะห์และใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรม
- 5) ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมและการเรียนรู้แบบร่วมมือมากกว่าเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานการปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย

โดยกำหนดให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการโดยมีขอบข่าย ดังนี้

- 1) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ให้กว้างลึกซึ่งยิ่งขึ้น ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนสามารถบูรณาการระหว่างกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์
- 2) เป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่พึงามตลอดจนเห็นแนวทางในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ
- 3) เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังและส่งเสริมจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคมในลักษณะต่าง ๆ สนับสนุนค่านิยมที่พึงามและส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
- 4) เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงานและการให้บริการด้านต่าง ๆ ทั้งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม เพื่อเสริมสร้างความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดโครงสร้างเวลาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของแต่ละระดับชั้นในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช, 2560) มีดังนี้

- 1) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 (รวม 6 ปี) จำนวน 60 ชั่วโมง
- 2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ม.1-ม.3 (รวม 3 ปี) จำนวน 45 ชั่วโมง
- 3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4-ม.6 (รวม 3 ปี) จำนวน 60 ชั่วโมง

ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช, 2560) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552)

- 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพอใจ โดยมีพฤติกรรมที่พึงชี้ คือ
 - 1.1) การช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ
 - 1.2) อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจ และกำลังสติปัญญาด้วยความเต็มใจ
 - 1.3) แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่น ๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น
- 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยมีพฤติกรรมที่พึงชี้ คือ ดูแลรักษาสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ
 - 2.1) เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคม
 - 2.2) เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

จำนวนชั่วโมงของกิจกรรมเพื่อพัฒนาสังคมและสาธารณประโยชน์ ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช, 2560) สถานศึกษาอาจจัดเป็นกิจกรรมสอดแทรกในรายวิชาต่าง ๆ หรือในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือจัดนอกเวลาได้ โดยต้องมีหลักฐานการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมของผู้เรียน ครบจำนวนชั่วโมงตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ ซึ่งสถานศึกษาจะจัดให้มีทุกปีหรือทุกภาคเรียน หรือเป็นบางปี บางภาคเรียนก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนชั่วโมงครบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช, 2560)

จากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมเพื่อสังคมและการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ถือว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ โดยกำหนดชั่วโมงกิจกรรมให้กับสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2.2 ทฤษฎีการพัฒนาการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม

การพัฒนาการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการพัฒนาจิตสาธารณะระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นผู้วิจัยใช้ทฤษฎีรองรับ ดังนี้ 1) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของพือาเจต์ (Piaget) และทฤษฎีพัฒนาการของวิกอทสกี (Vygotsky) 2) ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้ 3) ทฤษฎีการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคม

2.2.1 ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism)

เป็นทฤษฎีการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งผู้เรียนจะต้องนำความรู้และความสามารถในการสร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาของผู้รับบริการแต่ละคนในสถานการณ์จริง

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) มีพื้นฐานมาจากปรัชญา การศึกษา เกี่ยวกับการสื่อความหมายและการควบคุมกระบวนการสื่อความหมายในตัวตน (Von Glaserfeld, 1989 อ้างใน, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561ก) เป็นทฤษฎีความรู้ที่ใช้อธิบายว่าเรารู้ได้อย่างไร และเรารู้ อะไร ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมจึงเป็นวิถีคิดเกี่ยวกับเรื่องความรู้และการเรียนรู้ อ้างถึงหลักการ 2 ข้อ ดังนี้ (Von Glaserfeld)1989) 1) ความรู้ไม่ได้เกิดจากการรับรู้เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการสร้างขึ้น โดยบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจ 2) หน้าที่ของการรับรู้คือการปรับตัวและประมวลประสบการณ์ ทั้งหมดแต่ไม่ใช่เพื่อการค้นพบสิ่งที่เป็นจริง

ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ได้แสดงแนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ และการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการปรับ ประสบการณ์เก่า หรือความเชื่อเดิมที่มีอยู่ให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ได้ด้วยกระบวนการพิสูจน์ให้เห็นจริงและมีเหตุผลก่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติและกระบวนการการนำความคิดที่ผ่าน กระบวนการพิสูจน์ให้เห็นจริงมีความสมเหตุสมผลแล้วนำไปสู่ความคิดอื่น ๆ ในประสบการณ์อื่น ๆ ที่มีค่าสำหรับการดำเนินชีวิต และขจัดความขัดแย้งระหว่างความคิดในประสบการณ์เก่ากับ ประสบการณ์ใหม่

2) การเรียนรู้ การเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม หมายถึงผู้เรียนสามารถสร้าง ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Sternberg and Williams, 2002) การเรียนรู้ตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึมมี ลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

2.1) ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการทางด้าน พุทธิปัญญา (Eggen and Kauchak, 1997; Brooks and Brooks, 2003) การสร้างความรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมองของแต่ละบุคคล โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของการทำงานของสมองและประสบการณ์ของตนเอง จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของ

มนุษย์เป็นพื้นฐานของคอนสตรัคติวิซึม สรุปว่า สมอเป็นเสมือนเครื่องประมวลผลข้อมูลข่าวสารที่สามารถประมวลผลข้อมูลข่าวสารได้หลายชนิด รวมถึงความคิด อารมณ์ และวัฒนธรรม สมอของแต่ละคนมีความเป็นหนึ่งเดียว การค้นหาความหมายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสมอของแต่ละคน ความเข้าใจของแต่ละคนมาจากประสบการณ์ของตนเอง การสอนที่มีประสิทธิภาพจึงต้องตระหนักถึงความเป็นหนึ่งเดียวของคนนั้น รวมทั้งความเข้าใจของผู้เรียนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ของแต่ละคน

2.2) การเรียนรู้ต้องใช้ประสบการณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน การเรียนรู้ใหม่จะถูกตีความจากความรู้พื้นฐานและการทำความเข้าใจของผู้เรียนที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Eggen and Kauchal, 1997) การเรียนรู้ต้องใช้พื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมซึ่งจึงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย

2.3) การเรียนรู้เป็นกิจกรรมทางสังคมที่เกิดจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในสังคมแห่งการเรียนรู้ผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยการร่วมมือกันเรียนรู้ และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้คิดและสร้างความรู้ใหม่ (Eggen and Kauchak, 1997) ผู้เรียนจะพบกับมุมมองที่แตกต่างกัน และได้รับการกระตุ้นให้มีการแสดงถึงการสร้างความรู้ของตนเองซึ่งมีความแตกต่างจากผู้อื่น การมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมจึงเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

2.4) การเรียนรู้เกิดจากการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพความเป็นจริง การเรียนรู้ตามสภาพความเป็นจริงจะทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง และได้มีการฝึกคิดสถานการณ์จริงที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งทำให้มีการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น (Eggen and Kauchak, 1997) การมีประสบการณ์กับสิ่งแวดล้อมจะทำให้ผู้เรียนนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากประสบการณ์ไปเข้ากับความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน และสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ การเรียนรู้มีความหมายจึงเกิดขึ้นในกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพความจริง

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิซึม เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้สร้าง ความรู้เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้ โดยการจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561ข)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม (Constructivism) ที่จะนำมาใช้ในการสร้างความรู้และพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการใช้กระบวนการทางจริยธรรมและทักษะการคิดมี 2 ทฤษฎี คือ

ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของปีอาเจต์ (Piaget) และทฤษฎีสังคมเชิงวัฒนธรรมของวิกโกทสกี (Vygotsky Theory of Cognitive Development)

1) ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ (Intellectual Development Theory)

Piaget เพียเจต์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการด้านความคิดของเด็กว่าเด็กมีกระบวนการคิดอย่างไร ซึ่ง Piaget อธิบายว่า การเรียนการสอนของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา โดยเป็นไปตามวัย เป็นลำดับขั้น โดยพัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาขั้นที่หนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งเลย เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กต้องให้เป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งสามารถจะช่วยให้เด็กพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว และ Piaget ยังเน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น (ทศนา แคมมณี, 2560ก)

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้ (Lall and Lall, 1983; ทศนา แคมมณี, 2560ก; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559) พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensorimotor) เป็นขั้นพัฒนาการของเด็กอายุ 0-2 ปี เพียเจต์เป็นนักจิตวิทยาคนแรกที่ศึกษาหาวิจัยปัญหาของเด็กวัยนี้ โดยสรุปว่า เป็นวัยที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวของร่างกาย โดยขั้นนี้เพียเจต์ได้แบ่งขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสออกเป็นขั้นย่อยออกเป็น 6 ขั้น ดังต่อไปนี้

1) Reflexive ขั้นปฏิกิริยาสะท้อน (0-1 เดือน) เป็นวัยที่ทารกใช้พฤติกรรม Reflexive โดยประสาทอัตโนมัติที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด เช่น การดูด พฤติกรรมนี้ได้กพยายามที่จะปรับให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น การดูดนมจากนมของแม่ หรือการดูดนมจากขวดนม เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นเพื่อสนองตอบต่อสิ่งเร้าโดยอัตโนมัติ แต่ไม่ถือเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้

2) Primary Circular Reactions ขั้นพัฒนาอวัยวะเคลื่อนไหวด้านประสบการณ์เบื้องต้น (1-3 เดือน) วัยนี้ทารกมักจะแสดงพฤติกรรมงายและทำซ้ำ ๆ กันโดยเด็กไม่เบื่อ เช่น การที่เด็กกำมือเข้าออกซ้ำ ๆ กัน หรือเด็กคลำผ้าห่มที่คลุมตัวซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ รอบ พฤติกรรมที่แสดงปราศจากจุดมุ่งหมายหรือความสนใจของเด็กมักจะอยู่ที่ความเคลื่อนไหว แต่ไม่ใช่ผลของความเคลื่อนไหว

3) Secondary Circular Reactions ขั้นพัฒนาการเคลื่อนไหวโดยมีจุดมุ่งหมาย (4-6 เดือน) ขั้นนี้เป็นขั้นแรกที่เด็กทารกแสดงพฤติกรรมโดยมีความตั้งใจหรือมีจุดมุ่งหมาย เด็กในขั้นนี้จะเริ่มทำพฤติกรรมซ้ำเพราะเด็กมีความสนใจผลของพฤติกรรมนั้น เช่น เด็กจะแตะหรือกระตุกเท้าเพื่อจะให้ตุ๊กตาที่แควนในเปลสั่นหรือเคลื่อนไหว หรือเด็กจะสั่นเครื่องเล่น เพราะเด็กจะสนใจในเสียง

ที่เกิดจากการสั่นของเครื่องเล่น ชั้นนี้เพียเจต์สรุปว่า เด็กทำพฤติกรรมซ้ำโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเขาเอง

4) Coordination of Secondary Reactions ชั้นพัฒนาการประสานของอวัยวะ (7-10 เดือน) ในชั้นนี้เด็กทารกเริ่มที่จะแก้ไขปัญหอย่างง่าย ๆ โดยเด็กทารกจะใช้พฤติกรรมในอดีตที่ผ่านมาช่วยแก้ปัญหา เด็กวัยนี้จะสามารถหาของที่ซ่อนไว้ได้เป็นต้นว่า เด็กอาจจะผลักหมอนเพื่อจะเอาตุ๊กตาที่ซ่อนอยู่ จะต่างจากเด็กในชั้นที่ 3 ในชั้นนี้เด็กทารกเริ่มจะรู้ว่าตนเองเป็นส่วนอิสระ และเด็กจะสามารถแยกสิ่งที่ตน “ต้องการ” และ “ไม่ต้องการ” ออกจากกันและสามารถที่จะเลียนแบบหรือเลียนแบบการเคลื่อนไหวจากผู้อื่น พฤติกรรมในชั้นนี้มักเป็นเครื่องมือที่จะช่วยแก้ไขปัญหในสิ่งที่ตนอยากได้

5) Tertiary Circular Reactions ชั้นพัฒนาความคิดริเริ่มแบบลองผิดลองถูก (11-18 เดือน) ในชั้นนี้เด็กจะเริ่มทดลองพฤติกรรมแบบถูก-ผิด (Trial and Error) ชั้นนี้เด็กทารกจะมีความสนใจกับผลที่เกิดขึ้นกับพฤติกรรมใหม่และเด็กวัยนี้จะทำการทดลองทำดูหลาย ๆ แบบ และมักสนใจกับผลที่เกิดขึ้น ชั้นนี้มีความแตกต่างจากชั้นที่ 2 Secondary Circular Reactions เด็กทารกไม่เพียงแต่สนใจจะทำซ้ำแต่เปลี่ยนแปลงให้เกิดความใหม่อยู่เรื่อย ๆ เพียเจต์ได้ทำการทดลองสังเกตบุตรของตน ซึ่งในขณะนั้นบุตรของเขาอายุได้ 10 เดือน และได้บันทึกไว้ว่าวันหนึ่งบุตรของตนได้ทำการค้นพบการตกของสิ่งของโดยโยนกล่องสบู่ขึ้นไปในอากาศ ในขณะที่ค้นพบบุตรของเขากำลังนอนอยู่ เพียเจต์พบว่าบุตรของเขาได้ทำการทดลองในท่าต่าง ๆ เช่น การยืดแขนในท่าต่าง ๆ สูงต่ำและมุมต่าง ๆ เพียเจต์สรุปว่า พฤติกรรมของเด็กในชั้นนี้เป็นการทดลองสิ่งแวดล้อมไม่เพียงแต่เพื่อจะดูว่าเกิดอะไรขึ้น แต่มีความมุ่งหมาย มีความริเริ่มเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของเขาวัยปัญหา

6) Beginning of Thought ชั้นเริ่มต้นของความคิด หรือชั้นพัฒนาโครงสร้างสติปัญญาเบื้องต้น (Invention of New Means Through Internal Mental Combination) พัฒนาการของเด็กวัย 18 เดือน – 2 ขวบ พัฒนาการชั้นนี้เป็นพัฒนาการระดับสุดท้ายของขั้น Sensorimotor เด็กในวัยนี้จะสามารถประดิษฐ์วิธีการใหม่ ๆ โดยใช้ความคิดในการแก้ปัญหา ในชั้นนี้หากเด็กพบปัญหาใหม่ที่ตนประสบแต่ไม่มีวิธีการที่ใช้แก้ปัญหามาแต่ก่อน เด็กวัยนี้จะรู้จักประดิษฐ์วิธีการใหม่ขึ้น โดยชั้นนี้เพียเจต์ ได้ทำการสังเกตลูกสาวของตนเมื่อมีอายุได้ 1 ปี 4 เดือน โดยทดลองใช้กล่องไม้ขีดซึ่งทำการเปิดไม้สนิทเปิดประมาณ 3 มิลลิเมตร ในกล่องไม้ขีดได้ใส่ไข่มุกเล็ก ๆ เอาไว้ ซึ่งลูกสามารถมองเห็นได้ เพียเจต์สรุปจากการสังเกต พบว่า ลูกสาวของตนดูกล่องไม้ขีดและอ้าปากที่ละน้อย ๆ และกว้างขึ้น ขณะเดียวกันก็หยิบกล่องไม้ขีดแล้วเปิดกล่องให้กว้างหยิบเอาไข่มุกเล็กในกล่องไม้ขีดออกมา ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กวัยนี้สามารถคิดในใจและอนุมานการแก้ไขปัญหได้ ในชั้นนี้เพียเจต์สรุปว่า เด็กจะเริ่มมีความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมและสามารถที่จะอนุมานความสัมพันธ์ของเหตุและ

ผลได้ เด็กในขั้นนี้สามารถจินตนาการก่อนจะเริ่มแสดงพฤติกรรมและเด็กในขั้นนี้ก็สามารถเลียนแบบพฤติกรรมของใหญ่โดยไม่จำเป็น ต้องเห็นตัวอย่างแสดงจริง ๆ แต่เด็กจะเลียนแบบจากความจำ

สรุปขั้น Sensorimotor เป็นขั้นของพัฒนาการทางสติปัญญาความคิดก่อนระยะเวลาที่เด็กอ่อนจะพูดและใช้ภาษาได้ เพียเจต์กล่าวว่าสติปัญญาความคิดของเด็กสมัยนี้แสดงออกโดยการกระทำ (Actions) เด็กสามารถแก้ไขปัญหาได้แม้จะไม่สามารถอธิบายได้

ขั้นที่ 2 ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational) พัฒนาการของเด็กวัย 18 เดือน - 7 ขวบ เด็กในวัยนี้เป็นวัยก่อนเข้าโรงเรียนและวัยอนุบาล เด็กวัยนี้มีโครงสร้างทางด้านสติปัญญา (Structure) เด็กจะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ หรือเด็กวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการทางด้านภาษา จะเพิ่มพูดเป็นประโยคและเรียนรู้คำต่าง ๆ เพิ่มขึ้น และเด็กจะเริ่มมีความคิดในใจ ความคิดของเด็กวัยนี้มีข้อจำกัดอยู่หลายอย่าง ลักษณะของชาวปัญญาของเด็กวัยนี้สรุปได้ ดังนี้

1) เด็กวัยนี้จะเข้าใจภาษาและทราบว่าจะต่าง ๆ มีชื่ออย่างไร และใช้ภาษาเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาได้

2) เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่ในเวลาเล่น (Deferred Imitation) หรือเด็กจะเลียนแบบโดยไม่มีตัวอย่างต่อหน้า สังเกตได้จากการเล่นขายของ หรือการอาบน้ำตุ๊กตา หรือการสมมติ เช่น เด็กจะเล่นทำเป็นนอนหลับ หรือการใช้สิ่งของต่าง ๆ

3) มีความตั้งใจที่ละเอียด (Centration) พัฒนาการของเด็กวัยนี้ทำให้เด็กเริ่มมีความบิดเบือน (Distort) จากความเป็นจริง ตัวอย่าง เพียเจต์ ได้ให้เด็กอายุ 5 ขวบ ตูลูกปิดทำด้วยไม้กล่องหนึ่ง ลูกปิดที่ทำด้วยไม้สีขาว 20 ลูก สีน้ำตาล 7 ลูกและถามเด็กว่ามีลูกปิดสีอะไรมากกว่า เด็กตอบว่าสีขาวมากกว่า แต่เมื่อถามว่าระหว่างลูกปิดสีขาวและลูกปิดทั้งหมดอะไรมีจำนวนมากกว่ากัน เด็กก็จะไม่สามารถตอบได้ว่าลูกปิดทั้งหมดมากกว่าสีขาว เด็กจะตอบว่าสีขาวมีจำนวนมากกว่า เพราะเด็กยังไม่เข้าใจว่าลูกปิดสีขาวเป็นส่วนหนึ่งของลูกปิดทั้งหมด

4) เด็กจะมีการยึดถือตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentrism) เด็กไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่นและไม่รู้ว่าผู้อื่นคิดอะไร

5) เด็กวัยนี้ไม่สามารถจะทำการเรียงลำดับ (Seriation) ได้ ตัวอย่างเช่นไม่สามารถเรียงของจำนวนมากไปหาจำนวนน้อย จำนวนน้อยไปหาจำนวนมาก หรือความสั้นความยาว และเด็กวัยนี้ก็ไม่สามารถเข้าใจการคิดย้อนกลับ Reversibility คือ เด็กไม่สามารถจะเข้าใจว่าถ้า $2+2=4$ แล้ว $4-2=2$

6) เด็กวัยนี้ไม่เข้าใจความคงตัวของสสาร (Conservation) เด็กวัยนี้จะให้เหตุผลจากรูปร่างที่เห็น ไม่ใช่การแปลงรูปร่างเป็นอย่างอื่น

สรุปชั้น Preoperational เป็นชั้นความคิดของเด็กในวัย 18 เดือน - 7 ขวบ ความคิดของเด็กวัยนี้ยังขึ้นอยู่กับความรู้สึกเป็นส่วนใหญ่ ไม่สามารถจะให้เหตุผลอย่างปึกซึ่งได้แต่เป็นชั้นที่เด็กเริ่มใช้ภาษา เด็กสามารถที่จะบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเขาและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเขา เด็กในชั้นนี้จะสามารถเรียนรู้ถึงสัญลักษณ์และการใช้สัญลักษณ์ได้ เด็กในวัยนี้มักจะชอบเล่นสมมติเช่นการพูดกับตุ๊กตาเหมือนพูดกับคนจริง ๆ เด็กวัยนี้มีความตั้งใจที่ละเอียดและก็ยังไม่สามารถเข้าใจว่าสิ่งใดเท่ากันและไม่เท่ากันถึงแม้จะเปลี่ยนรูปร่างหรือแปรสภาพหรือเปลี่ยนที่วาง เด็กจะบอกว่ายังคงเท่ากัน และยังไม่สามารถเปรียบเทียบสิ่งของมากนักและยาวสั้นได้อย่างแท้จริงและมีการยึดตนเองเป็นศูนย์กลางไม่สามารถจะเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (Concrete Operations) พัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 7- 11 ปี พัฒนาการทางด้านสติปัญญาและความคิดของเด็กในวัยนี้แตกต่างกับเด็กในชั้น Preoperational มากเพราะเด็กวัยนี้จะสามารถสร้างกฎเกณฑ์และตั้งกฎเกณฑ์ในการแบ่งสิ่งแวดล้อมออกเป็นหมวดหมู่ได้ เพื่อยืดสรุปลักษณะแตกต่างของความคิดเชิงปัญหาของเด็กวัยนี้กับในชั้น Preoperational ดังต่อไปนี้

1) การสร้างภาพในใจ (Mental Representations) พัฒนาการของเด็กวัย 7-11 ปี สามารถวาดภาพความคิดในใจได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับเด็กวัย 2-7 ปี ไม่สามารถจะทำได้ ตัวอย่างหากจะถามว่าเด็กอายุ 5 ขวบ หลังจากกลับจากโรงเรียนใกล้ ๆ บ้านบอกให้บอกทางไปโรงเรียนเด็ก 5 ขวบ จะไม่สามารถบอกได้ แต่เด็กอายุ 7-11 ปี จะสามารถอธิบายเขียนเป็นแผนที่ได้ว่าไปโรงเรียนอย่างไร

2) ความต้องการของสสาร (Conservation) พัฒนาการของเด็กวัย 7-11 ปี จะสามารถบอกได้ว่าของเหลวหรือของแข็ง

3) การคิดเปรียบเทียบ (Relational Terms) เด็กในวัย Concrete Operations สามารถจะอธิบายคิดเปรียบเทียบได้ และสามารถเข้าใจได้ว่าของสิ่งใดมีขนาดใหญ่ ของสิ่งใดมีขนาดเล็กและมีขนาดมากกว่า น้อยกว่าได้

4) การแบ่งกลุ่มหรือการจัดหมวดหมู่ (Classification) เด็กวัย Concrete Operations สามารถที่จะตั้งกฎเกณฑ์ที่จะช่วยแบ่งหรือจัดสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งของรอบ ๆ ตัวเขาเป็นหมวดหมู่ได้ เช่น เด็กจะเข้าใจว่าสามารถแบ่งสุนัข แมว ม้า รวมเป็นสัตว์จำพวกเดียวกันได้ เพราะเป็นสัตว์สี่เท้าเหมือนกัน

5) การเรียงลำดับ (Serialization and Hierarchical Arrangements) เด็กในวัย Concrete operations สามารถจัดของตามลำดับความหนักเบา ยาวสั้นได้ เช่น เอาไม้ขนาดต่างกันบอกให้เด็กวัดระดับความยาว เด็กวัยนี้ก็จะสามารถจัดได้อย่างง่ายและรวดเร็ว

6) การคิดย้อนกลับ (Reversibility) เด็กวัยนี้สามารถที่จะคิดกลับได้ เช่น เด็กวัยนี้จะคิดได้ว่าถ้า $5+7=12$ จะตอบได้ว่า $12-7$ ได้ 5 เป็นต้น

สรุปว่า พัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและความคิดของเด็กอายุระหว่าง 7-11 ปี นับว่าเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว เพียเจต์เรียกขั้นนี้ว่า Concrete Operations เด็กวัยนี้มีเชาว์ปัญญาที่แตกต่างจากเด็กชั้น Preoperational คือ เด็กสามารถที่จะอ้างอิงด้วยเหตุผลและไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กวัยนี้สามารถแบ่งกลุ่มโดยใช้เกณฑ์หลายอย่างคิดและย้อนกลับ Reversibility ได้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมและความสัมพันธ์ของตัวเลขก็เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและความคิด Formal operations พัฒนาการของเด็กอายุ 12 ปีขึ้นไป ถึงวัยผู้ใหญ่ ขั้นพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและความคิดแบบเด็กก็จะสิ้นสุดลง เด็กจะสามารถคิดหาเหตุและผลนอกเหนือจากข้อมูลที่มีอยู่ และยังสามารถที่จะคิดอย่างนักวิทยาศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจที่จะสามารถตั้งสมมติฐานและทฤษฎี และเห็นความเป็นจริงที่เห็นด้วยกับการรับรู้ ไม่สำคัญเท่ากับความคิดถึงสิ่งที่อาจจะเป็นไปได้ เพียเจต์สรุปว่า เด็กวัยนี้เป็นผู้คิดเหนือไปกว่าสิ่งที่เป็นปัจจุบัน สนใจที่จะสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับทุกสิ่งทุกอย่างและพอใจที่จะคิดพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่มีความจริงหรือสิ่งที่เป็นนามธรรม ทฤษฎีนี้มีมีโนมตีพื้นฐาน 4 ประการ คือ (1) โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure หรือ Schema) (2) การซึมซาบประสบการณ์ (Assimilation) (3) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Accommodation) (4) การปรับความสมดุลทางปัญญา (Equilibration) ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1) โครงสร้างทางปัญญา (Cognitive Structure หรือ Schema) เพียเจต์ เชื่อว่ามนุษย์ใช้โครงสร้างทางปัญญาเป็นเครื่องมือในการแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ โครงสร้างทางปัญญา มีความสัมพันธ์กัน อย่างสมดุลในรูปแบบที่ไม่ซับซ้อน เด็กจะเริ่มใช้มีโนมตีที่จำกัดก่อนที่จะใช้มีโนมตีที่ซับซ้อนมากขึ้นและมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น มนุษย์ใช้โครงสร้างทางปัญญาในการปรับตัวและจัดระบบสิ่งแวดล้อมและใช้ในการอธิบายการตอบสนองต่อสิ่งเร้าของมนุษย์และปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความจำ มนุษย์ใช้โครงสร้างทางปัญญาในการทำความเข้าใจถึงความหมายของสิ่งต่าง ๆ โครงสร้างทางปัญญามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา กระบวนการที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางปัญญาเรียกว่า การซึมซาบประสบการณ์และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา

2) การซึมซาบประสบการณ์ เป็นกระบวนการทางพุทธิปัญญาที่มนุษย์บูรณาการข้อมูลและประสบการณ์ใหม่เข้าสู่โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม การซึมซาบประสบการณ์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการขยายโครงทางปัญญา ครูจะใช้การซึมซาบประสบการณ์โดยการเชื่อมโยงสิ่งใหม่เข้ากับความรู้ที่มีอยู่เดิม เช่น ภายหลังการชมภาพยนตร์เกี่ยวกับเรื่องสัตว์แล้ว ผู้เรียนก็สามารถค้นพบสัตว์ชนิดใหม่ ๆ จากความรู้เดิมเกี่ยวกับสัตว์ที่มีอยู่แล้ว (Parsons, Hinson and Sardo-Brown, 2001)

3) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์พบกับประสบการณ์ใหม่ที่มีโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิมไม่สามารถซึมซาบประสบการณ์ใหม่ได้ทำให้เกิด

กระบวนการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาหรือการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ และนำมาใช้ในการทำความเข้าใจประสบการณ์นั้น ๆ เมื่อไม่มีโครงสร้างทางปัญญาที่สามารถนำมาใช้ในการซึมซาบสิ่งใหม่ได้ ก็จะเกิดกระบวนการสร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

4) การปรับความสมดุลทางปัญญา เป็นกระบวนการกำกับตนเองที่ใช้ในการทำให้เกิดความสมดุลทางปัญญา ความไม่สมดุลทางปัญญาทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะทำให้เกิดการปรับสมดุลโดยใช้กระบวนการซึมซาบประสบการณ์ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา จนกระทั่งเกิดความสมดุลทางปัญญา ทำให้โครงสร้างทางปัญญาใหม่ (Elliott et al, 2000) เพียเจต์ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางปัญญา 4 ประการ คือ 1) วุฒิภาวะ 2) ประสบการณ์ 3) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและกระบวนการปรับความสมดุลทางปัญญา ดังอธิบายต่อไปนี้

4.1) วุฒิภาวะ เป็นสิ่งแรกที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการ ผู้เรียนจะมีการเจริญเติบโตทางร่างกาย ระบบประสาทและต่อมไร้ท่อ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อวัยวุฒิที่สำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ วุฒิภาวะมีผลโดยตรงต่อการเจริญทางด้านจิตใจ วุฒิภาวะ หมายถึง ความพร้อมของระบบประสาทที่บ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตามพัฒนาการขั้นต่าง ๆ ในขณะเดียวกันเด็กที่เจริญเติบโตจะมีพัฒนาการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปร่างและสรีระของร่างกายซึ่งจะมีผลให้สมองเจริญและมีการพัฒนาการไปด้วย เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคนขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของคนคนนั้น วุฒิภาวะเป็นสิ่งที่ไม่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทั้งทางร่างกายและจิตใจ วุฒิภาวะที่แตกต่างกันทำให้มนุษย์มีการพัฒนาพฤติกรรมที่แตกต่างกัน การจัดประสบการณ์จึงต้องจัดให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน

4.2) ประสบการณ์ การมีประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญในการสร้างโครงสร้างทางปัญญาเกี่ยวกับตรรกะและคณิตศาสตร์ ประสบการณ์มี 2 ชนิด คือ 1) ประสบการณ์ทางกายภาพเพื่อบอกถึงคุณสมบัติของสิ่งนั้น ๆ 2) ประสบการณ์ทางตรรกะและคณิตศาสตร์ซึ่งประกอบด้วยกรกระทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความรู้จะได้รับการกระทำของเด็ก (piaget and Inhelder, 1969; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559) การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางสติปัญญา การมีปฏิสัมพันธ์กับปรากฏการณ์ในสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ในการสร้างความรู้คนเราจะต้องมีกิจกรรมที่เป็นการกระทำด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะทำกับวัตถุหรือกระทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น ๆ ทำให้เกิดประสบการณ์ ประสบการณ์ที่เป็นการกระทำด้วยตนเองจะกระตุ้นให้เกิดการซึมซาบประสบการณ์และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา

4.3) การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพียเจต์เชื่อว่าการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำได้ทุกรูปแบบ และมีปฏิสัมพันธ์ได้ทั้งกับเพื่อน ครู พ่อแม่ หรือบุคคลอื่น

4.4) กระบวนการปรับความสมดุลทางปัญญา เป็นกระบวนการที่ใช้กำกับตนเองทำให้เกิดความสมดุลทางปัญญาและเกิดโครงสร้างทางปัญญาใหม่ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการทางปัญญา

สรุปได้ว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์เป็นแนวคิดที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง เกิดจากการที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดความไม่สมดุลทางปัญญา ความไม่สมดุลทางปัญญากระตุ้นให้เกิดการปรับความสมดุลโดยใช้กระบวนการซึมซาบประสบการณ์ และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนแต่ละคนในการจัดกิจกรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ ครูจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงการเรียนรู้และกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น การทำให้เกิดการเรียนรู้จึงต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรม ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ได้นำเสนอแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1) การสร้างความสนใจและกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ ความสนใจเกิดจากการอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติของมนุษย์ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางปัญญา เพราะเป็นแรงขับภายในทำให้คนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและอยากเรียนรู้ ขั้นตอนเริ่มจากการพบปัญหาที่ต้องการที่จะแก้ไข และความอยากรู้จะลดลงเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้สำเร็จ ธรรมชาติของการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่ยาก และมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้เรียนมีความสนใจในเนื้อหาวิชา และมีการกระทำอย่างตั้งใจในการที่จะสร้างความรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเอง การเรียนรู้ต้องคำนึงถึงการใช้กระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีการกระทำอย่างตั้งใจ ในการสร้างความรู้จาก ข้อมูลประสบการณ์ แนวความคิดและความเชื่อของตนเอง ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้น มีจุดมุ่งหมาย และสามารถควบคุมตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความสนใจ ผู้เรียนก็จะกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้และตัดสินใจเลือกว่าอะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ตามความสนใจของตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีความหมาย การกำหนดเป้าหมายเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่ประเด็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ เกิดความรู้ตามความต้องการของผู้เรียน สิ่งสำคัญในการกำหนดเป้าหมายคือ การเพิ่มความคาดหวังในการประสบความสำเร็จของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนเป็นกลยุทธ์สำคัญในการจัดการเรียนการสอน (Eggen and Kauchak, 1997) การให้คุณค่าและมุมมองที่แตกต่างกันของผู้เรียน และการวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีความสนใจในการเรียนรู้เรื่องใด จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย ครูจะต้องช่วยผู้เรียนในการสร้างเป้าหมายที่เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจและก็ต้องการเรียนรู้ โดยครูต้องมีความเชื่อมั่น

ว่าผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และใช้ความสนใจของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ (Parsons et al, 2001)

2) การสร้างความขัดแย้งทางปัญญา เพื่อยืดเชื่อว่าการพัฒนาทางพุทธิปัญญา ถูกควบคุมด้วยการปรับสมดุลทางปัญญา ถูกควบคุมด้วยกระบวนการปรับสมดุลทางปัญญา เมื่อปรับสมดุลทางปัญญาได้สำเร็จผู้เรียนก็จะมีความสามารถสูงขึ้น (Reynolds and Gutkin, 1999) ภาวะความไม่สมดุลทางปัญญาเกิดจากการที่ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาอันเนื่องมาจากที่ผู้เรียนไม่สามารถนำเอาความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิมมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขณะที่อยู่ในภาวะไม่สมดุลทางปัญญา ผู้เรียนจะค้นหาสาเหตุและแก้ไขความไม่สมดุลด้วยการใช้โครงสร้างทางปัญญาของตนเอง โดยใช้กระบวนการซึมซาบประสบการณ์และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา (Eggen and Kauchak, 1997) ภาวะไม่สมดุลทางปัญญาเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ ความสนใจใคร่รู้ เป็นแรงจูงใจภายในที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (Brooks and Brooks, 2003) แรงจูงใจของการเรียนรู้ได้รับอิทธิพลมาจากสภาวะทางอารมณ์ของผู้เรียน ความเชื่อความสนใจเป้าหมาย และความคาดหวังต่อความสำเร็จ แรงจูงใจเป็นอิทธิพลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านความคิดได้อย่างมีคุณภาพและมีการใช้กระบวนการประมวลข้อมูลที่สมบูรณ์ การจัดการเรียนการสอนต้องกระตุ้นและสนับสนุนธรรมชาติของความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน อันเนื่องมาจาก การเกิดความไม่สมดุลทางปัญญา การสร้างความไม่สมดุลทางปัญญาทำให้เกิดขึ้นได้ โดยการสร้างความขัดแย้งทางปัญญา ความขัดแย้งทางปัญญา หมายถึง สภาวะที่บุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ (สุกัญญา กัตถัญญ, 2542) การทำให้ผู้เรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาได้โดยการให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่ต้องการโครงสร้างทางปัญญาในการแก้ไขปัญหาเกินกว่าโครงสร้างทางปัญญาที่ผู้เรียนมีอยู่ (ไพจิตร สะดวกการ, 2539) ในการจัดการเรียนรู้ครูจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความขัดแย้งทางปัญญาก่อน โดยการสร้างสถานการณ์ที่ชวนสงสัย เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการท้าทายทำให้ผู้เรียนคิดถึงวิธีการแก้ไขปัญหา กิจกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คือ การสร้างสถานการณ์ที่น่าสงสัย และนำมาซักถามการอภิปราย การเล่าเหตุการณ์ การให้ผู้เรียนตอบคำถามเป็นรายบุคคล (สุกัญญา กัตถัญญ, 2542) และวอลเวอด์ ได้นำเสนอแนวความคิดในการสร้างความขัดแย้งทางปัญญาโดยใช้การสำรวจอย่างมีวิจรรณญาณ (Critical Exploration) ซึ่งเป็นการใช้คำถามเพื่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญา คำถามที่นำมาใช้กับผู้เรียน ได้แก่ ปัญหาอะไรและได้คำตอบในการแก้ปัญหานั้นอย่างไร ซึ่งบรูคส์และบรูคส์ (Brooks and Brooks, 1993) ได้นำเสนอแนวคิดที่สอดคล้องกันไว้ว่า เมื่อครูต้องการให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูควรตั้งคำถามว่าผู้เรียนคิดอะไรและทำไมจึงคิดเช่นนั้น คำถามที่นำมาใช้ต้องเป็นคำถามที่ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง

3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

3.1) การส่งเสริมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง โดยครูให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหาหรืองานในสถานการณ์จริงที่มีความสลับซับซ้อน นักเรียนต้องค้นหาความรู้และทักษะที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหาหรือทำงานนั้นให้ประสบความสำเร็จ (Slavin, 1997) การกระทำด้วยการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งอันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ (Henson and Eller, 1999)

3.2) การสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบันความรู้ใหม่จะสร้างจากพื้นฐานของความรู้เดิมและประสบการณ์ที่มีมาก่อน ผู้เรียนจะต้องจำข้อมูลที่เข้ากรอบการรู้คิดที่มีอยู่และใช้โครงสร้างทางสติปัญญาในการสร้างความรู้ใหม่ (Sternberg and Williams, 2002) การเรียนรู้ใหม่จึงไม่ได้แยกอยู่อย่างอิสระแต่จะมีความสัมพันธ์กับความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Eggen and Kauchak, 1997) การเรียนรู้จำเป็นต้องใช้พื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงความรู้ความเข้าใจที่ผู้เรียนจะต้องมีมาก่อนที่จะเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ

3.3) การสร้างความรู้ใหม่โดยใช้โครงสร้างทางปัญญา โครงสร้างทางปัญญาเป็นกรอบของความหมายหรือแบบแผนของการดำเนินการที่บุคคลสร้างขึ้นจากความพยายามจัดการกับสิ่งแวดล้อมหรือจัดสถานการณ์ที่เป็นปัญหา แล้วใช้เครื่องมือในการตีความการใช้เหตุผล หรือการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์เฉพาะต่าง ๆ ที่มีอยู่ในกรอบของโครงสร้างนั้นและใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างโครงสร้างใหม่อื่น ๆ ต่อไป ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ ผู้เรียนจะใช้โครงสร้างทางสติปัญญาที่มีอยู่เดิมไปสร้างแนวคิดใหม่ แก้ปัญหา หรือสร้างความรู้ใหม่ที่มีความหมายสำหรับตนเอง (Sternberg and Williams, 2002) เมื่อผู้เรียนจะสร้างความรู้ในเรื่องใดผู้เรียนจะต้องมีโครงสร้างทางปัญญาที่เฉพาะเจาะจงที่จะนำมาใช้ในการเรียนรู้ และมีความสามารถในการให้เหตุผลในเรื่องนั้น จึงจะสามารถสร้างความรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเองได้ ได้กล่าวถึงโครงสร้างทางสติปัญญาว่า การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนจะใช้โครงสร้างทางสติปัญญาในกระบวนการปรับความสมดุลทางปัญญา ได้แก่ การซึมซับประสบการณ์และการปรับโครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่ โดยใช้การซึมซับประสบการณ์และการปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา ซึ่งกำกับด้วยกระบวนการปรับความสมดุลทางปัญญา ทำให้ความรู้ที่จะนำมาใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งต่าง ๆ อย่างมีความหมาย

3.4) การจัดให้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมทำให้เกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้เป็นกระบวนการแต่ละบุคคลและกระบวนการทางสังคม การสร้างความรู้ที่มีความหมายต่อตนเองมีผลมาจากการทำกิจกรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนรู้ต้องจัดให้มีสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยการร่วมมือกันเรียนรู้

(Eggen and Kauchak, 1997) การเรียนรู้จะเจริญงอกงามเมื่อมีการทำงานเป็นกลุ่มและมีการร่วมมือกัน การทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นจะทำให้มีการเรียนรู้ได้ดี การมีปฏิริยาตอบสนองซึ่งกันและกันจะทำให้การพัฒนาการคิดและความเข้าใจที่ลึกซึ้ง การจัดการเรียนการสอนต้องให้นักเรียนรู้จักการแก้ไขปัญหาที่ยาก การค้นพบคำตอบต้องได้จากการทำงานกลุ่มร่วมกัน ในแต่ละกลุ่มต้องมีความสามารถที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนที่เก่งกว่าช่วยผู้ที่มีความสามารถน้อยกว่า ผู้เรียนจะได้ประสบการณ์การรับฟังแนวความคิดของผู้อื่นและยอมรับการสะท้อนกลับ การจัดการเรียนการสอนต้องให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการสนทนาและประยุกต์ใช้ความรู้ มีการฝึกฝนเป็นกลุ่ม ผู้นำของกลุ่มต้องให้ผู้ร่วมกลุ่มทำงานได้ร่วมแสดงความคิดเห็น มีการตรวจสอบ การตีความของผู้อื่น การตกลงหรือการโต้แย้ง การนำเสนอข้อโต้แย้ง และการสอนเพื่อนในกลุ่มทำงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง

สรุปแนวความคิดที่สำคัญของทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาของเพียเจต์ที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในกระบวนการทางจริยธรรมและทักษะการคิดมี ดังนี้

- 1) การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองและเป็นความรู้ที่มีความหมายสำหรับตนเอง
- 2) การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมในสถานการณ์จริงทำให้เกิดการเรียนรู้
- 3) ความขัดแย้งทางปัญญาเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขความขัดแย้งทางปัญญาของตนเองและทำให้เกิดความสมดุลทางปัญญา
- 4) ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ความรู้เดิมเป็นพื้นฐานทำความเข้าใจกับความใหม่ ใช้โครงสร้างทางปัญญาของตนเองในกระบวนการปรับความสมดุลทางปัญญาทำให้สามารถเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความหมาย และทำให้ผู้เรียนมีการปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

ซึ่งผู้วิจัยได้ได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ตามขั้นตอนพัฒนา 4 ขั้นพัฒนาการ ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ตามพัฒนาการ

ขั้น (Stage)	อายุโดยประมาณ	คุณลักษณะที่ปรากฏCharacteristic
สัมผัสและการเคลื่อนไหว Sensorimotor	0 – 2 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มเลียนแบบในสิ่งที่เขาคิดและจำ - เริ่มเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ - พัฒนาจากพฤติกรรมที่เป็นปฏิกิริยาสะท้อนมาสู่พฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างมีเป้าหมาย
ปฏิบัติก่อนการคิดแบบ เหตุผล Preoperation	2 - 7 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ค่อย ๆ มีพัฒนาการจากการใช้ภาษาพูดและการคิดในรูปแบบของสัญลักษณ์มาเป็นการคิดอย่างมีเหตุผล - รู้สึกยุ่งยากที่จะเข้าใจเป้าหมายของผู้อื่น
พัฒนาการด้านสติปัญญา Concrete operation	7 – 11 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเข้าใจเหตุผลเชิงรูปธรรมและแก้ไขปัญหาได้ - เข้าใจกฎของความคงตัวและสามารถจัดกลุ่มตลอดจนเรียงลำดับวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ได้
พัฒนาการทางเซวาร์ปัญญา และความคิด Formal operations	12 ปีขึ้นไป	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถแก้ไขปัญหได้อย่างมีเหตุผล - มีความคิดเชิงเหตุและผลมากขึ้น - พัฒนาการการใช้ข้อมูลเหตุผลเชิงสังคมและมีเอกลักษณ์ของตนเอง

ที่มา: ปรับปรุงจาก Piaget's Theory of cognitive cognitive and Affective Development,4/e by Wadsworth copyright, 1989 (อ้างใน อัจฉรา เอิบสุขสิริ, 2561; สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559)

2) ทฤษฎีพัฒนาการทางปัญญาเซวาร์ปัญญาของวิกอทสกี (Vygotsky)

Lev Semanovick Vygotsky เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย เกิดสมัยเดียวกับเพียเจต์ “Piaget” ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการทางสติปัญญา ผลงานวิจัยของวิกอทสกีได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือชื่อ “Thought and Language” เมื่อปี ค.ศ. 1924 เป็นที่ยอมรับในประเทศรัสเซีย ในปี ค.ศ. 1962 ได้รับการแปลเป็นภาษาอังกฤษ และทำให้ทฤษฎีของวิกอทสกี เป็นที่รู้จักกันและได้รับความนิยมในประเทศต่าง ๆ ต่อมาในปี ค.ศ. 1986 โคซูลินได้แปลและปรับปรุงแก้ไขหนังสือทฤษฎีพัฒนาการเซวาร์ปัญญาของวิกอทสกี (Kozulin, 1986) และทำให้มีผู้นิยมนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างแพร่หลาย (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2559; นุชรี อุปถัย, 2558)

ทฤษฎีพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาของวิกอทสกีเน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคม เพราะวิกอทสกี เชื่อว่าสังคมและวัฒนธรรมที่บุคคลดำเนินชีวิตอยู่มีพลังอย่างมากต่อการเรียนรู้ วิกอทสกีกล่าวว่า การเข้าใจพัฒนาการของมนุษย์จะต้องเข้าใจวัฒนธรรมที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู เพราะตั้งแต่เกิดมนุษย์ได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม และที่เป็นผลงานของมนุษย์ คือวัฒนธรรม วัฒนธรรมแต่ละท้องถิ่นจะเป็นตัวบ่งชี้ผลผลิตของพัฒนาการของเด็ก (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2559) เช่นเด็กควรจะเรียนรู้อะไร ควรจะมีความสามารถด้านใด สถาบันต่าง ๆ นับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน เป็นต้น ก็จะมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีอิทธิพลต่อการพัฒนาเชาว์ปัญญา พัฒนาการเชาว์ปัญญาของเด็กแต่ละวัยจะเพิ่มหรือลดลง ก็ต่อเมื่อได้รับการช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือคนเลี้ยงดู เช่น พ่อแม่ ครู ญาติ และเพื่อน ๆ เป็นต้น และการปะทะด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ได้แก่การสร้างสรรค์กับบุคคลอื่น การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งหมดนี้ล้วนทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาทั้งด้านความคิดและปัญญา ตัวอย่างเช่น เด็กนั่งขายของอยู่ริมฟุตบาท เด็กสามารถทอนเงินและพูดจาต่อรองและแข่งขันกับคู่แข่งเพื่อผลกำไรในการค้าขายของตนเองได้ ทั้งที่เด็กยังมีเคยผ่านการค้าขายใด ๆ เลย เป็นต้น (นุชลี อุปนัย, 2558) วิกอทสกีแบ่งระดับเชาว์ปัญญาเป็น 2 ชั้น คือ (สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2559)

ชั้นที่ 1 ระดับเชาว์ปัญญาขั้นเบื้องต้น (Elementary Mental Processes) หมายถึง เชาว์ปัญญาตามธรรมชาติโดยไม่ต้องเรียนรู้ เช่น เด็กสามารถดูคนไม่ได้ สามารถใช้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายจับต้องสัมผัส ตรวจสอบสิ่งแวดล้อมรอบตัว และสามารถช่วยตัวเองตามธรรมชาติ เช่น เด็กใช้มือเกาะเก้าอี้ โต๊ะ ม้านั่ง เพื่อสามารถบังคับให้ตนเองยืนได้

ชั้นที่ 2 ระดับเชาว์ปัญญาขั้นสูง (Higher mental Processes) หมายถึง เชาว์ปัญญาที่เด็กเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู และการถ่ายทอดวัฒนธรรมโดยใช้ภาษา เด็กจะเรียนรู้ภาษา ทำให้เด็กเรียนรู้ความคิดรวบยอด จากสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทำให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม ภาษาถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการคิด ภาษาจึงมีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา

วิกอทสกี Vygotsky มีความเชื่อที่แตกต่างจากเพียเจต์ Piaget ที่เสนอว่าโครงสร้างทางความคิดของคนต้องเกิดขึ้นก่อน คนจึงจะพร้อมที่จะเรียนรู้ต่อ ๆ ไป แต่วิกอทสกี Vygotsky มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ทำให้บุคคลเกิดการพัฒนาโครงสร้างทางความคิดขึ้น (Slavin, 2003) โดยการเรียนรู้เป็นผลมาจากกระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรมแวดล้อมที่บุคคลใช้ชีวิตอยู่ กิจกรรมการรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีส่วนซึมซาบเข้าสู่กระบวนการภายในบุคคล Internalized Processes เกิดการพัฒนาโครงสร้างทางความคิดขึ้น วิกอทสกี อธิบายโครงสร้างกระบวนการทางสังคมที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และพัฒนาโครงสร้างทางความคิดไว้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ (นุชลี อุปนัย, 2558)

1) แหล่งหรือที่มาทางสังคมที่มีผลต่อความคิดของคุณคน แหล่งสำคัญที่มีผลต่อความคิด ได้แก่ การพบปะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะหากเด็กได้มีโอกาสได้ร่วมกิจกรรมกับบุคคลที่มีความรู้หรือความคิดที่สูงกว่า เช่น ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้นำชุมชน ก็จะทำให้การเรียนรู้ทางสังคมในขั้นแรกเป็นไปได้ง่าย และยิ่งก่อให้เกิดความสามารถดำเนินการตามกระบวนการความคิดภายในตัวเองได้ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาหรือการหาเหตุผลต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2) เครื่องมือที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนา วีกอทกี Vygotsky เชื่อว่าเครื่องมือทางวัฒนธรรม Cultural Tools ซึ่งประกอบด้วยเครื่องมือที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมต่าง ๆ แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

2.1) Indexical sign หมายถึง เครื่องหมายที่แทนความสัมพันธ์แบบ Cause-effect เช่น คิวไฟเป็นเครื่องหมายของไฟ

2.2) Iconic sign หมายถึง เครื่องหมายที่เป็นภาพแทนความหมายสิ่งต่าง ๆ เช่น เครื่องหมายจราจร เป็นสัญลักษณ์แทน “การห้ามกลับรถ” หรือเป็นเครื่องหมายห้ามจอด เป็นต้น

2.3) Symbolic Sing หมายถึง เครื่องหมาย ที่เป็นสัญลักษณ์แทนสิ่งที่เป็นนามธรรมช่วยในการคิด การแก้ไขปัญหา เช่น การใช้เครื่องหมายสัญลักษณ์ ได้แก่ ภาษา และการใช้สัญลักษณ์ในวิชาคณิตศาสตร์ เคมี ฟิสิกส์ เป็นต้น (สุรงค์ โค้วตระกูล, 2559; นุชลี อุบนิย, 2558)

วีกอทกี Vygotsky เชื่อว่าการใช้เครื่องหมายแต่ละชนิดเป็นเครื่องสะท้อนถึงระดับเชาว์ปัญญา

2.2.2 ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้

การเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียน เป็นนวัตกรรมทางการเรียนการสอนอย่างหนึ่งที่นักการศึกษาให้ความสำคัญนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยมีนักการศึกษาได้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน ดังนี้

Davidson (1990) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการเรียนการสอนที่มีการทำงานเป็นกลุ่มโดยการอภิปรายแก้ปัญหาต่อเติมงานให้สมบูรณ์ มีการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มเล็ก ๆ แบบหันหน้าเข้าหากัน บรรยากาศมีความร่วมมือกัน ทักษะการให้ความร่วมมือกันในกลุ่มได้รับการสอนอย่างชัดเจน มีการช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม แต่ละกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มมีความรับผิดชอบเป็นรายบุคคล สมาชิกภายในกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกันในด้านความสามารถ ความถนัด ความสนใจทางการเรียน เพศ เชื้อชาติ เป็นต้น

Slavin (1990) กล่าวว่า การเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้ เป็นการเรียนการสอนแบบร่วมมือเป็นกระบวนการที่ตระหนักถึงการพัฒนาทักษะการคิดและเป็นการเพิ่มการเรียนรู้ชั้นสูง (Slavin, 1995) การจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มเล็ก ๆ เป็นการส่งเสริมให้

เกิดการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้เกิดทักษะการคิดเพิ่มขึ้น การนำแนวความคิดการเรียนการสอนแบบร่วมมือมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน จะทำให้ผู้เรียนได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะวิชาด้านคุณธรรมจริยธรรมที่จะต้องมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือการเรียนรู้จะทำให้ผู้ที่เรียนเก่งสามารถช่วยเหลือผู้ที่เรียนอ่อนและปานกลางได้ และก็จะทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (สมทรง มณีรอด และคณะ, 2537) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1) แนวคิดทฤษฎีการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานอาจจะเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือทำงานกันเป็นทีมเพื่อช่วยกันเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการมุ่งหวังให้ผู้เรียนรู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะต้องทำให้ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มทำงานร่วมกันกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้ (Slavin, 1995) การเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นกลยุทธ์ของการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ของแต่ละคนโดยใช้กลุ่มที่มีโครงสร้างที่ชัดเจน (Eggen and Kauchak, 1997; Slavin, 1995; Slavin, 1995b cited in Sternberg, 2002) ได้แสดงถึงสิ่งสำคัญของการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มี 3 ประการ คือ 1) จะช่วยพัฒนาทักษะการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการเรียนรู้ร่วมกัน 2) เมื่อประสบความสำเร็จจะเป็นการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกคนในกลุ่ม 3) สถานการณ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องทำให้ผู้เรียนกระทำสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ คือ (Johnson and Johnson, 1987)

1.1) การพึ่งพาอาศัยกันในเชิงบวก (Positive Interdependencce) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด การกำหนดภาระงานและเป้าหมายของกลุ่มจะต้องชัดเจน และจะต้องทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนเชื่อว่า พวกเขาจะต้องประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวด้วยกัน การพึ่งพาอาศัยกันเชิงบวก จะส่งผลให้บังเกิดผลเมื่อสมาชิกของกลุ่มเห็นว่า พวกเขาทุกคนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันชนิดที่คนใดคนหนึ่งไม่อาจประสบความสำเร็จได้เว้นไว้แต่สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะประสบความสำเร็จ

1.2) การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Face to Face Interaction) เน้นให้การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น สื่อความหมายกันด้วยคำพูดผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ครูอธิบายถึงปัญหาว่าจะแก้ไขปัญหาได้อย่างไร อธิบายความหมายของมโนคติที่กำลังศึกษา ให้ความรู้และให้กำลังใจแก่เพื่อน ๆ ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อยกว่า เป็นต้น

1.3) การจัดกลุ่มแบบสมาชิกอย่างหลากหลาย (Hcterogeneous) โดยเชื่อว่ากลุ่มที่มีประสิทธิภาพสูงสุด คือ กลุ่มที่มีการคละกันทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจ ภูมิหลังทักษะ

การทำงาน เพศ และลักษณะทางกายภาพ ดังนั้น การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มจึงต้องทำโดยมีกระบวนการ และกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน

1.4) การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิกในกลุ่ม (Individual Accountability) จัดให้มีขึ้นเพื่อจะได้มั่นใจว่าสมาชิกแต่ละคนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของงานในภาพรวมของกลุ่ม และการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพของสมาชิกแต่ละคนอีกด้วย

1.5) การมีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม (Interpersonal and Small-group Skills) ทักษะนี้อาจจะเกิดขึ้นได้จากการที่ครูช่วยสอนให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานทางสังคมเพียงพอที่จะใช้ในการทำงานร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยทักษะความเป็นผู้นำ ทักษะการร่วมมือกันทำหน้าที่เป็นกลุ่ม การโต้เถียงเชิงวิชาการ ตลอดจนสามารถจัดการกับความขัดแย้งได้อย่างสร้างสรรค์

1.6) กระบวนการเรียนรู้ (Group Process) โดย สนับสนุนให้นักเรียนมีความเป็นอิสระ สมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่มและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะทางสังคมและมนุษยสัมพันธ์อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานไปได้ด้วยดีและถ้าสมาชิกในกลุ่มมีการอภิปรายถึงประสิทธิภาพของการทำงานและความสำเร็จของงาน ก็จะสะท้อนให้เห็นว่า กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนใดเกิดประโยชน์ต่อผลงานในภาพรวม และร่วมกันตัดสินใจว่าการกระทำใดควรดำเนินต่อไป หรือเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ข้อมูลย้อนกลับจากครูหรือเพื่อนนักเรียนด้วยกันเอง ก็จะช่วยให้กลุ่มดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.3 ทฤษฎีการเรียนการสอนด้วยการบริการสังคม

โซเอนเฟล (Schoenfeld, 2004) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ว่าย้อนหลังไปเมื่อปี ค.ศ. 1864 สมัยของอับราฮัมลินคอล์น เป็นประธานาธิบดี บุคคลคนหนึ่งชื่อ มอริล โฮมสตีด (Morri Homestead) เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสถานศึกษาแห่งชาติ เพื่อการจัดการศึกษาสู่สังคม โดยใช้ชื่อว่า “Leland Standford” ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด ได้นำเสนอประเด็นในวันที่เข้ารับตำแหน่ง ว่าจุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยเพื่อสร้างคุณภาพให้กับนักศึกษา ประสบความสำเร็จเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศและสังคม ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา พันธกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และสถานศึกษาก็นำแนวความคิดนี้มาใช้ในการพัฒนาการศึกษาโดยการใช้ความรู้ทักษะทางวิชาการออกสู่การบริการสังคมให้เจริญก้าวหน้า 20 ปีต่อมา ในปี ค.ศ.1903 มหาวิทยาลัย Cincinnati ได้สร้างความร่วมมือกันขับเคลื่อนการศึกษาโดยผนวกกับการเรียนรู้ การบริการ และอาชีพเข้าด้วยกัน ในศตวรรษต่อมา จอห์น ดิวอี้ และวิลเลียม เจมส์ ได้พัฒนาแนวความคิดการเรียนรู้ร่วมกันโดยจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการบริการชุมชนไว้ด้วยกัน

ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ได้มีการตั้งสมาคมอาสาสมัครเพื่อการบริการในชุมชน เช่น สมาคม วายเอ็มซีเอ วายดับเบิลยูซีเอ และโรตารี มีสำนักงานตัวแทนรัฐบาล เช่น องค์การ

อนุรักษ์ความร่วมมือสำหรับเยาวชนแห่งชาติ (Civilian Conservation Corps and National Youth Administration) ลักษณะเหมือนกับองค์กรนิสิต นักศึกษาของประเทศไทย ต่อมาในปี ค.ศ. 1960 ประธานาธิบดีเคนเนดี ได้กำหนดและพัฒนาการช่วยเหลือโดยกลุ่มที่เรียกว่า Peace Corps และ Vista

ในปี ค.ศ. 1985 Campus Compact กลุ่มสมาพันธ์สถานศึกษา ได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของอธิการบดีมหาวิทยาลัย แสตนฟอร์ด และจอร์จทาวน์ ลงนามความร่วมมือเพื่อการช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม (Service Learning) ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วโลก ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยมากกว่า 900 แห่งเป็นสมาชิกสมาพันธ์ โดยการนำเสนอแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการพัฒนาทักษะทางวิชาการและคุณค่าให้กับนักเรียน ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษากับชุมชน สนับสนุนทุนการศึกษาด้านความรู้และการวิจัย

ในปัจจุบันประเทศสหรัฐอเมริกา มีนักศึกษามากกว่า 4 ล้านคน ได้ร่วมกันใช้เวลาในการเข้าร่วมโครงการบริการสังคม ทุกคนมีส่วนร่วมและเป็นพลังสำคัญที่สุดของมวลชนที่จะร่วมกันสร้างอนาคตที่ดีกว่า สำหรับชนชาติของตนและโลกของเรา

1) ความหมายการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม

การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม นักวิชาการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

วิลล์ และบอนดี (Wileds & Bondi, 2007) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการบริการสังคม และแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการทดสอบ เช่น การอ่าน ทักษะพื้นฐานและได้รับคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น โรงเรียนสามารถใช้บริการสังคมในการสร้างแรงจูงใจและเป็นพื้นฐานในการเรียนให้กับผู้เรียนได้ โดยการจัดกิจกรรมการบริการสังคมเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยการบริการสังคมจะต้องมีลักษณะ ดังนี้

- 1) มีการจัดระบบให้สัมพันธ์กับรายวิชาใดวิชาหนึ่งในหลักสูตร
- 2) มีวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน
- 3) กำหนดความต้องการที่แท้จริงของสังคม
- 4) ช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในกิจกรรมตามที่ตารางกำหนดไว้

ในการจัดการเรียนการสอนครูต้องกำหนดกิจกรรมที่จะช่วยให้การคิดวิเคราะห์ ด้วยกิจกรรมการอภิปรายในชั้นเรียน การนำเสนอหรือการเขียน ตัวอย่างเช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในชั้นเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรียนเรื่องสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรมอนุรักษ์ชีวิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำของท้องถิ่น กิจกรรมเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม นักเรียนลงมือรักษาความสะอาดรอบ ๆ บริเวณแหล่งน้ำ ทำสัญลักษณ์และพร้อมกับการให้ข้อมูลแก่ประชาชนศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับ

องค์ประกอบของดินและน้ำ และผลกระทบจากมลภาวะที่มาจากโรงงานอุตสาหกรรมหลังจากนั้น เขียนรายงาน หรือเขียนบทความนำเสนอรายงานพร้อมกับการอภิปรายกันในชั้นเรียนถึงรายละเอียดของโครงการและผลกระทบต่อชีวิตของตนเองและชุมชน (จรี ทัพวงษ์, 2552)

National and Community Service Act of 1990 (NCSA) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมว่า เป็นการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์และการสะท้อนถึงคุณค่าของการบริการผู้อื่นซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมาย กระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคมและการศึกษาระหว่าง ผู้เรียนและประชาชนที่เขาให้บริการรวมทั้งระหว่างโครงการที่ศึกษาที่เน้นประสบการณ์กับองค์กรของ ชุมชนที่ทำงานร่วมกัน

ทิสนา แคมมณี (2560ก) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม เป็นการดำเนินการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วมหรือมี ประสบการณ์ในการรับใช้สังคมโดยผู้เรียนจะต้องสำรวจความต้องการของชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับ เรื่องที่เรียนและวางแผนการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ลงมือปฏิบัติการรับใช้สังคมตามแผน และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาคิดพิจารณาไตร่ตรองให้เกิดความคิดรวบยอด หลักการสมมติฐาน ต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำไปทดลองหรือประยุกต์ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้

จรี ทัพวงษ์ (2552) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมเป็นการ เรียนการสอนที่บูรณาการด้านวิชาการและทำกิจกรรมบริการสังคม เพื่อให้ผู้อื่นได้ใช้ความรู้ด้าน วิชาการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการบริการสังคม มีการไตร่ตรองสร้างจิตสำนึกที่ดีเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ของรายวิชานั้น ๆ

มหาวิทยาลัยในต่างประเทศได้จัดให้มีการจัดการเรียนการสอนด้วยการบริการ สังคมโดยให้ความหมายไว้แตกต่างกัน ดังนี้

มหาวิทยาลัยวอชิงตัน (Washington University, 2000) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมว่า เป็นวิธีการสอนที่ครูสามารถนำแหล่งเรียนรู้ในสังคมมาสนับสนุน จุดประสงค์การสอนในรายวิชาได้ด้วยการบูรณาการในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ศึกษาและสำรวจความ ต้องการของชุมชน จัดเวลาการพิจารณาไตร่ตรองประสบการณ์ที่ได้จากการบริการสร้างสรรค์ความ เป็นพลเมืองที่ดีที่มีความรับผิดชอบ และได้นำเสนอรูปแบบการพัฒนาการเรียนรู้อีกด้วยการบริการสังคม ในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

1) การวางแผนการดำเนินการ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเนื้อหาที่ชัดเจน เมื่อเสร็จสิ้น การเรียนต้องการให้นักเรียนตอบคำถามอะไร การเรียนรู้จากประสบการณ์โดยใช้ชุมชนเป็นฐานจะมี ประเด็นในการดำเนินการอย่างไร

2) การประสานความร่วมมือกับชุมชน หลังจากที่กำหนดจุดมุ่งหมายการเรียน แล้วจะต้องมีการประสานความร่วมมือกับชุมชนและสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียน

3) การบูรณาการประสบการณ์การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งจะต้องให้นักเรียนได้มีการไตร่ตรองประสบการณ์และสิ่งที่ได้รับเป็นสำคัญในการบริการสังคม อาจจะเป็นการเขียนบทความ การแสดงนิทรรศการ การอภิปรายร่วมกัน หรือการสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

4) การติดตามควบคุมและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามแผน ครูทำการทดสอบ การจัดนิทรรศการ ภาพถ่ายและการประเมินผลความก้าวหน้าที่ได้จากประสบการณ์

จากการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคม ผู้วิจัยสรุปว่าการจัดการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคม เป็นการจัดการเรียนรู้สู่ชุมชน โดยการทำกิจกรรมร่วมกับสังคมชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์ และสามารถเข้าถึงชุมชนในการนำไปปฏิบัติจริงต่อไป

2) ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

ขั้นตอนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ตามแนวคิดการรับใช้สังคมมีอยู่หลายขั้นตอน ขั้นตอนที่น่าสนใจและสอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคมในสวนสาธารณะ (Park Service Learning Model) มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Coverdell, 2002)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) เป็นขั้นตอนการวางแผนกิจกรรมการรับใช้สังคม และการให้ความรู้แก่ผู้เรียนในการมีส่วนร่วม และเรียนรู้จากการทำกิจกรรมการรับใช้สังคม ในขั้นแรกนี้ผู้เรียนควรมีความรู้เกี่ยวกับ

- การสำรวจและระบุความต้องการของชุมชน
- การเลือกและการวางแผนกิจกรรมการรับใช้สังคมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่

คาดหวัง

- ระบุชื่อองค์กรและการขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน
- กำหนดเขตพื้นที่และการฝึกทำกิจกรรมการรับใช้สังคม

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) เป็นการฝึกปฏิบัติตามแผนการที่วางไว้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

- เป็นการปฏิบัติอย่างมีความหมาย
- มีการบูรณาการทางวิชาการ
- เป็นการพัฒนาอย่างเหมาะสม
- ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
- มีการดูแลการปฏิบัติอย่างทั่วถึง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นผลสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการให้โอกาสผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์เกี่ยวกับประสบการณ์การรับใช้สังคม และการประยุกต์การเรียนรู้ของผู้เรียนในเชิงวิชาการ บริบทส่วนตน และบริบททางสังคม กิจกรรมที่สะท้อนออกมายังเป็นการเปิดโอกาสในการเชื่อมโยง การทำงานเชิงวิชาการกับการทำกิจกรรมการรับใช้สังคมอีกด้วย กิจกรรมที่แสดงถึงผลสะท้อนกลับนี้มี หลายประเภท ดังนี้

- การอภิปราย
- การเขียนการบรรยาย
- การอ่าน
- การแสดงความคิดเห็นออกมาในเชิงศิลป์
- การทำโครงการ
- การนำเสนอรูปแบบต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นเฉลิมฉลอง (Celebration) เป็นการระลึกถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้ ช่วยเหลือชุมชนถือเป็นการปิดกิจกรรมการรับใช้สังคม การเฉลิมฉลองอาจประกอบด้วย

- การประชุม
- การใช้สื่อพิเศษ
- การร่วมฉลองกับผู้มีส่วนร่วมในการรับใช้สังคม
- การมอบใบประกาศนียบัตร
- การจัดงานเลี้ยง
- การฉลองในสถานที่ที่จัดการบริการรับใช้สังคม

รูปแบบการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี (Close up Foundation and Constitutional Rights Foundation Chicago (CRFC, 1997) ในเมือง ลอสแอนเจลิสได้พัฒนาโครงการสอนสังคมศึกษากับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม (Active Citizenship Today : ACT) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- การระดมชุมชนของผู้เรียน
- การสำรวจชุมชน สภาพ และปัญหาของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการเลือกปัญหาที่สนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา

- การสำรวจปัญหาที่เลือกในรายละเอียด
- การเตรียมทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่สนใจ

- ศึกษานโยบายหรือกฎหมาย

- ผลกระทบจากนโยบายหรือกฎหมายนั้น

- นำเสนอนโยบายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการปฏิบัติกิจกรรม

- วางแผนปฏิบัติการ

- ลงมือกระทำการกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการไตร่ตรอง ประเมิน และกิจกรรมแสดงผลงาน

- กำหนดกิจกรรมและเวลาในการไตร่ตรอง

- ทำการพิจารณาไตร่ตรองในแต่ละขั้นตอนด้วยการเขียนบันทึก

- ประเมินผลในแต่ละขั้นตอน

สรุปผลและนำเสนอกิจกรรมการรับใช้สังคมและบทเรียนที่เรียนรู้และ
ประชาสัมพันธ์นำเสนอผลงานออกมาแสดง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมเพื่อ
ส่งเสริมจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในสังคมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี (ลินดา เกณฑ์มา, 2552)

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ/ขั้นเตรียมการ เป็นขั้นการกระตุ้นให้
นักเรียนเกิดความสนใจ ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความรู้สึก และทำความเข้าใจ
ตนเองในฐานะการเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและรับรู้ใน
ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน โดยที่ผู้สอนเป็นผู้เสนอสถานการณ์ หรือเสนอประเด็นปัญหาที่
กำลังเป็นที่น่าสนใจ โดยเสนอภาพกิจกรรมการทำงานเพื่อรับใช้สังคม ด้วยการฉายวีดิทัศน์ สารคดี
รูปภาพ หรือการเล่าเรื่องเป็นต้น

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นสร้างปฏิภนการตอบสนอง ขั้นนี้ผู้สอนต้องหาวิธีให้ผู้เรียน
เกิดปฏิภนการตอบสนองหลังจากรับรู้ โดยผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
อภิปรายโต้ตอบ และร่วมสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมการรับใช้สังคม ร่วมศึกษาหาความรู้เพื่อเป็น
แนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนหรือสังคม โดยผู้สอนอาจเชิญวิทยากร หรือผู้ร่วม
อภิปรายให้ความรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือเสริมความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้
กว้างขวางมากขึ้นและมีปฏิภนการตอบสนองมากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการสร้างคุณค่าและประสบการณ์ เป็นขั้นที่ผู้สอนต้องจัดหา
ประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของการได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา และร่วมกันพัฒนา
รับใช้สังคม เป็นการสร้างจิตสำนึกในคุณค่าการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ
กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน ผู้เรียนจะได้ตรวจสอบปัญหาและศึกษาสภาพชุมชน และทำการเลือก
ทำกิจกรรมรับใช้สังคมตามความถนัดของตนและความต้องการของชุมชน โดยใช้ฐานความรู้ทาง
วิชาการที่เรียนในแต่ละวิชาและมีผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาตลอดการทำกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นวิเคราะห์ไตร่ตรองและชื่นชมในคุณค่า ขั้นนี้ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ควบคู่กับการได้พิจารณาไตร่ตรองผลการปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคมตามแนวทางที่ตนเองเลือก มีการติดตาม โดยให้ผู้เรียนได้เขียนรายงานบันทึกกิจกรรม มีการจัดประชุมระดมสมอง วิเคราะห์ วิพากษ์การทำงานเพื่อหาข้อดีข้อเสีย และปัญหาต่าง ๆ ในขณะปฏิบัติกิจกรรมและนำมาปรับปรุง แก้ไข เป็นการเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มเติม รวมทั้งเป็นการเฉลิมฉลองและชื่นชมความสำเร็จ เพื่อเป็นการสร้างความภาคภูมิใจและความมุ่งมั่นต่อการปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว ดังตารางที่ 2 การวิเคราะห์และสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

GRAD VRU

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม

CRFC (1997) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคมที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองดี	Coverdell (2002) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคมในสวนสาธารณะ	ลินดา เกณฑ์มา (2552) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกสาธารณะการมีส่วนร่วมในสังคม	อัญญา สุขสมจิตร (2556) รูปแบบการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคมเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะ	วัฒนา ไตต่อผล (2557) การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามรูปแบบการรับใช้สังคม	ผู้วิจัย
<p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระบุชุมชนของผู้เรียน - การสำรวจชุมชนและสภาพปัญหาของชุมชน <p>2. ชั้นการเลือกปัญหาที่สนใจและสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสำรวจปัญหาที่เลือกในรายละเอียด - การเตรียมทักษะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการดำเนินการ <p>3. ชั้นการศึกษานโยบายหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่สนใจ</p>	<p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สำรวจและระบุความต้องการของชุมชน - การเลือกและวางแผนกิจกรรมรับใช้สังคมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ - กำหนดขอบเขตพื้นที่และการฝึกทำกิจกรรมรับใช้สังคม <p>2. ชั้นปฏิบัติการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติอย่างมีความหมาย - การบูรณาการทางวิชาการ - การพัฒนาอย่างเหมาะสม - ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง 	<p>1. ชั้นกระตุ้นให้เกิดความสนใจ/ชั้นเตรียมการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เสนอเสนอสถานการณ์ - เสนอประเด็นปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจ - เสนอภาพกิจกรรมการทำงานการรับใช้สังคม ด้วยการฉายวีดิทัศน์ สารคดี รูปภาพ การเล่าเรื่อง <p>2. ชั้นสร้างปฏิกริยาตอบสนอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - การแสดงความความคิดเห็น - การอภิปรายโต้ตอบ - การสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมการรับใช้สังคม 	<p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <p>หาความต้องการของชุมชน</p> <p>2. ชั้นการดำเนินการจัดการประชุม</p> <p>เพื่อให้นักศึกษาแสดงความความคิดเห็นต่อการทำกิจกรรมที่วางแผนไว้</p> <p>3. ชั้นการลงมือทำกิจกรรมกับชุมชนตามที่วางแผนไว้</p> <p>4. ชั้นการวิเคราะห์และอภิปรายผล</p> <p>นำประสบการณ์ที่ได้ทำกิจกรรมมาวิเคราะห์ผ่านการอภิปราย</p> <p>5. ชั้นการสรุป</p> <p>ระลึกถึงสิ่งที่ลงมือกระทำได้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม</p>	<p>1. ชั้นการสร้างความพร้อม</p> <p>การเตรียมความพร้อมในการรับรู้ประสบการณ์ใหม่ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ การทำจิตใจให้สงบ และการเรียนรู้จากตัวแบบ</p> <p>2. ชั้นการวิเคราะห์ วางแผน</p> <p>การสร้างความเชื่อมโยงองค์ความรู้ โดยครูกระตุ้นให้นักเรียนวิเคราะห์เชื่อมโยงกิจกรรมที่วางแผนไว้ เช่น การดูแลรักษา การบริการ การพัฒนา</p> <p>3. ชั้นลงมือปฏิบัติ</p> <p>การลงมือปฏิบัติตามโครงการ</p>	<p>1. ชั้นเตรียมการ</p> <p>ชั้นนี้ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกตระหนักต่อปัญหาสาธารณะสมบัติโดยการนำเสนอปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันโดยการนำเสนอสื่อการสอน ตัวอย่างเช่น การฉายสารคดี รูปภาพ หรือเรื่องเล่าต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อให้นักเรียนเกิด</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CRFC (1997) รูปแบบการ จัดการเรียนการ สอนด้วยการรับ ใช้สังคมที่ ส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดี	Coverdell (2002) รูปแบบการ จัดการเรียนการ สอนด้วยการรับ ใช้สังคมใน สวนสาธารณะ	ลินดา เกณฑ์มา (2552) รูปแบบการเรียน การสอนด้วยการ รับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสำนึก สาธารณะการมี ส่วนร่วมในสังคม	อัญชญา สุขสมจิตร (2556) รูปแบบการเรียน การสอนด้วยการ รับใช้สังคมเพื่อ สร้างจิตสำนึก สาธารณะ	วัฒนา ไตต่อผล (2557) การพัฒนา หลักสูตร เสริมสร้างจิต สาธารณะตาม รูปแบบการรับใช้ สังคม	ผู้วิจัย
<p>- ศึกษานโยบาย หรือกฎหมาย - ผลกระทบนโยบาย หรือนโยบาย นั้น - นำเสนอนโยบาย เพื่อแก้ปัญหาที่ เกิดขึ้น</p> <p>4. ขั้นการปฏิบัติ กิจกรรม</p> <p>- วางแผน ปฏิบัติการ - ลงมือกระทำ กิจกรรมตาม แผนปฏิบัติการที่ กำหนดไว้</p> <p>5. ขั้นการ ไตร่ตรอง ประเมิน และ กิจกรรมแสดง ผลงาน</p> <p>- การกำหนด กิจกรรมและเวลา ในการไตร่ตรอง</p>	<p>- มีการดูแลการ ปฏิบัติอย่าง ทั่วถึง</p> <p>3. ขั้นผลสะท้อน กลับ</p> <p>- การอภิปราย - การเขียน บรรยาย - การอ่าน - การแสดง ความคิดออกมา ในเชิงศิลป์ - โครงการ - การนำเสนอใน รูปแบบต่าง</p> <p>4. ขั้นเฉลิม ฉลอง</p> <p>- การประชุม - การใช้สื่อพิเศษ - การร่วมฉลอง กับผู้มีส่วนร่วม ในการรับใช้ สังคม</p>	<p>3. ขั้นการสร้าง คุณค่าและ ประสบการณ์</p> <p>- การออกสำรวจ ปัญหาและศึกษา สภาพชุมชน - การเลือกทำ กิจกรรมการรับใช้ สังคมตามความ ถนัด - การทำกิจกรรม โดยให้ผู้สอนเป็นที่ ปรึกษาตลอดการ ทำกิจกรรม</p> <p>4. ขั้นการวิเคราะห์ ไตร่ตรองและ ชื่นชมในคุณค่า</p> <p>- การพิจารณา ไตร่ตรองต่อผลของ การจัดกิจกรรม - การประชุมระดม สมองในการ วิเคราะห์ วิพากษ์ หาข้อดีข้อเสีย</p>		<p>4. ขั้นสะท้อน ความคิด</p> <p>การให้นักเรียน ร่วมกันระลึกถึงสิ่ง ที่ไม่ได้ลงมือ กระทำให้แก่ผู้อื่น ชุมชน หรือสังคม</p>	<p>ความรู้สึกรู้สึกรู้ การแก้ปัญหา สาธารณะ สมบัติ</p> <p>2. ขั้นลงมือ ปฏิบัติ</p> <p>ขั้นนี้ครูผู้สอน ร่วมกันวางแผน ในการจัด กิจกรรม โดย ครูและนักเรียน ร่วมกันลงพื้นที่ สำรวจชุมชน ร่วมกัน ครูและ นักเรียนจัด ประชุม นักเรียนเพื่อ ร่วมกันกำหนด ชุมชนและ นำเสนอ กิจกรรมที่จะ จัดในการลง พื้นที่ ครูผู้สอน นำนักเรียนลง พื้นที่ปฏิบัติ</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CRFC (1997) รูปแบบการ จัดการเรียนการ สอนด้วยการรับ ใช้สังคมที่ ส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดี	Coverdell (2002) รูปแบบการ จัดการเรียนการ สอนด้วยการรับ ใช้สังคมใน สวนสาธารณะ	ลินดา เกณฑ์มา (2552) รูปแบบการเรียน การสอนด้วยการ รับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสำนึก สาธารณะการมี ส่วนร่วมในสังคม	อัญญา สุขสมจิตร (2556) รูปแบบการ เรียนการสอน ด้วยการรับใช้ สังคมเพื่อสร้าง จิตสำนึก สาธารณะ	วัฒนา ไต้ต่อผล (2557) การพัฒนา หลักสูตร เสริมสร้างจิต สาธารณะตาม รูปแบบการ รับใช้สังคม	ผู้วิจัย
<p>- พิจารณา ไตร่ตรองในแต่ละ ขั้นตอนด้วยการ เขียนบันทึก</p> <p>- ประเมินผลใน แต่ละขั้นตอน</p> <p>- สรุปและ นำเสนอกิจกรรม การรับใช้สังคม และบทเรียนที่ เรียนรู้ และ ประชาสัมพันธ์นำ ผลงานออกแสดง</p>	<p>- การมอบใบ ประกาศนียบัตร</p> <p>- การจัดเลี้ยง</p> <p>- การฉลองใน สถานที่ที่จัดการ รับใช้สังคม</p>	<p>- การกล่าวชื่นชม หรือการเฉลิมฉลอง ในความสำเร็จ เพื่อ เป็นการสร้างความ ภาคภูมิใจ</p>			<p>ตามกิจกรรมที่วางไว้ เพื่อให้เกิด คุณลักษณะ ตามที่กำหนดไว้</p> <p>3. ชั้นสะท้อน ความคิด ชั้นนี้ครูผู้สอนหา วิธีการให้ผู้เรียน เกิดปฏิกิริยา ตอบสนองหลังจากที่ ลงพื้นที่ในการทำ กิจกรรม โดยให้ ผู้เรียนเข้าไปมีส่วน ร่วมในการแสดงความคิดเห็น อภิปราย โต้ตอบ และสนทนา ครูและนักเรียน ร่วมกันศึกษาหา ความรู้เพื่อ เป็นแนวทางในการ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนหรือสังคม ครูผู้สอนอาจจะเชิญ วิทยากร หรือ</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CRFC (1997) รูปแบบการ จัดการเรียนการ สอนด้วยการรับ ใช้สังคมที่ ส่งเสริมความ เป็นพลเมืองดี	Coverdell (2002) รูปแบบการ จัดการเรียนการ สอนด้วยการรับ ใช้สังคมใน สวนสาธารณะ	ลินดา เกณฑมา (2552) รูปแบบการเรียน การสอนด้วยการ รับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสำนึก สาธารณะการมี ส่วนร่วมในสังคม	อัญญา สุขสมจิตร (2556) รูปแบบการ เรียนการสอน ด้วยการรับใช้ สังคมเพื่อสร้าง จิตสำนึก สาธารณะ	วัฒนา ไตต่อผล (2557) การพัฒนา หลักสูตร เสริมสร้างจิต สาธารณะตาม รูปแบบการรับ ใช้สังคม	ผู้วิจัย
					<p>ปราชญ์ชาวบ้าน หรือพระสงฆ์ เป็นวิทยากรอภิปรายให้ความรู้ เพื่อให้ นักเรียนเกิดความ คิดเห็นที่กว้างขวาง ขึ้น</p> <p>4. ชั้นสรุป ชั้นนี้ครูผู้สอนให้ นักเรียนนำเสนอ ผลงานของตนเอง ครูสรุปผลการดำเนิน กิจกรรมที่ผ่านมา เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไข ครูจัดกิจกรรม เพื่อให้กำลังใจแก่ นักเรียนที่ได้ ช่วยเหลือชุมชน โดย จัดให้มีการมอบใบ กระดาษนี้บัตร</p>

2.3 การพัฒนาจิตสาธารณะ

2.3.1 ความหมายของจิตสาธารณะ (Public Mind)

คำว่า “จิตสาธารณะ” เป็นคำที่เกิดจากคำว่า “จิต” กับคำว่า “สาธารณะ” รวมกัน โดยจิตเป็นเรื่องของ Mind หรือ spirit ส่วนคำว่าสาธารณะนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับส่วนรวมที่ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีสิทธิในการใช้ และการดูแลรักษาบำรุงร่วมกัน (กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ, 2552) ในภาษาไทย เป็นศัพท์ใหม่ที่เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Public Mind หรือ Public Consciousness, Public Mind, Public Service, Service Mind ส่วนในภาษาไทย นอกจากใช้คำว่าจิตสาธารณะ แล้วยังใช้คำว่า จิตสำนึกทางสังคม จิตอาสา เป็นต้น (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561ข)

จากคำว่า จิตสาธารณะ Public Mind ซึ่งมีอักษรภาษาอังกฤษเรียงกัน คือ P U B L I C M I N D (Oslan, Blekher and Chesnokaea, 2000) (อ้างใน, พิริยา นิลมาตย์, 2550) ซึ่งให้ความหมายตามตัวอักษรได้ ดังนี้

P มาจากคำว่า Professional หมายถึง การทำงานแบบมืออาชีพ คนที่คิดใหม่ ทำใหม่ตลอดเวลา จะต้องเป็นมืออาชีพ รู้สึกรักในหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ รับผิดชอบงาน มีการพัฒนาตนเอง อยู่ตลอดเวลา และหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

U มาจากคำว่า Unity คำนิยมใหม่ที่ต้องเป็นไปในทิศทางของความสามัคคีในหมู่คณะ ฝึกรการทำงานเป็นทีม เพราะการที่องค์กรใดมีเอกภาพนั้น จะทำให้เกิด การขับเคลื่อน ในความเป็นเอกภาพนั้น จะทำให้องค์กรเป็นไป ด้วยความเรียบร้อยไม่แตกแยก แม้จะมีความแตกต่าง

B มาจากคำว่า Believe หมายถึง ความเชื่อ ถ้ามีความเชื่อในการทำสิ่งต่าง ๆ ก็จะทำให้เกิดความสำเร็จในการทำสิ่งนั้น ๆ

L มาจากคำว่า Locally หมายถึง ภูมิปัญญาท้องถิ่น จะต้องเชื่อและมีความศรัทธา ในความเป็นพลังยิ่งใหญ่ของภูมิปัญญาไทย ลดความเชื่อทันสมัยนิยมลง ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเข้ากับบริบทของสังคมไทย ควรจะดำเนินด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ในชุมชน

I มาจากคำว่า Integrity หมายถึง ความซื่อสัตย์ ทุกคนจะต้องยึดเอาความซื่อสัตย์เป็นที่ตั้ง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสังคม คิดดี ทำดี เพื่อชาติงานทุกชิ้นจะต้องตรวจสอบได้ มีความโปร่งใส

C มาจากคำว่า Creative หมายถึง ความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้า

M มาจากคำว่า Morality หมายถึง ความถูกต้องด้วยศีลธรรม เด็กไทยควรได้รับการปลูกฝังศรัทธาสร้างเสริมปัญญา ด้วยศาสนา สถาบันศาสนาต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้น ต้องนำเยาวชนไปสู่คำสอนของแต่ละศาสนา ที่เน้นให้เห็นประโยชน์ของสังคม ไม่บริโภคนิยมจากความจำเป็น มีความสันโดษพอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้เท่าที่จำเป็น รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

I มาจากคำว่า Innovate หมายถึง เปลี่ยนแปลง จากกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สังคมไทยหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะรับเอาวัฒนธรรมและวิถีปฏิบัติจากสังคมโลก ซึ่งบางสิ่งอาจไม่เหมาะสมกับสังคมไทยและกำลังซึมซับเข้าสู่ตัวเด็กและเยาวชนไทยอย่างรวดเร็วและกลายเป็นวิถีปฏิบัติประจำวันไปแล้วดังนั้นเด็กไทยยุคใหม่จะต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อกลับไปสู่วิถีปฏิบัติในการสร้างจิตสาธารณะในการรักตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติ

N มาจากคำว่า Nature หมายถึง ธรรมชาติ เราต้องสร้างความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ โดยฝึกอบรมให้เด็กและเยาวชนมีลักษณะและพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน ที่ กินเป็น อยู่เป็น ดูแลเป็น พึ่งเป็น หรือการดำรงชีวิตประจำวันที่เข้าใจเหตุผล รู้จักเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เกิดประโยชน์ต่อชีวิต ต่อการเรียนรู้ หรือพัฒนาโดยปราศจากโทษหรือไม่ให้เกิดโทษต่อตนเองผู้อื่นและธรรมชาติแวดล้อม

D มาจากคำว่า Divide หมายถึง แบ่งปัน เด็กไทยจะต้องประกอบ ด้วยความรัก และแบ่งปันความรักให้ความรักกับคนอื่น สร้างภูมิคุ้มกันตนเอง ร่วมแบ่งปันบำเพ็ญประโยชน์และช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนที่เป็นผลกำไร สร้างสรรค์สังคมไทยให้มี การแบ่งปันความสุขจากคนหนึ่งสู่คนอีกกลุ่มหนึ่งและเติมเต็มสังคมไทยให้เป็นสังคมน่าอยู่

จิตสาธารณะ เป็นความหมายแห่งคุณค่าของการมีชีวิตอยู่ร่วมกับสังคม ครอบครัว และตนเอง ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะไว้ ดังนี้

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 online www.royin.go.th กล่าวว่า จิตสาธารณะ ไม่ได้ให้ความหมายไว้โดยตรง จิตสาธารณะประกอบด้วยคำ 2 คำ คือ คำว่า จิต กับ สาธารณะ จิต หมายถึง ใจ หรือสิ่งที่ทำหน้าที่คิดนึก และรู้สาธารณะ หมายถึง ทั่วไป เพื่อประชาชน ทั่วไป รวมความว่า จิตสาธารณะ หมายถึง สำนึกหรือความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคมหรือคนทั่วไป ซึ่งได้กล่าวถึงองค์ประกอบและพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะไว้ ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน สังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน โดยกำหนดองค์ประกอบ และพฤติกรรมชีวิตจิตสาธารณะไว้ ดังนี้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช, 2551)

- 1) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน
 - 1.1) การช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงาน โดยไม่หวังผลตอบแทน
 - 1.2) การอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน
 - 1.3) การแบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินอื่น ๆ และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น

2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชนและสังคม

2.1) การดูแลรักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

2.2) การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม

2.3) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

พระธรรมปิฎก (2552) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตน การรักษากฎกติกา ใช้เสรีภาพเป็นช่องทางหรือเป็นโอกาสในการสร้างสรรค์สังคมให้เกิดผลแก่ส่วนรวมคือทำให้สังคมอยู่ได้ด้วยดี โดยแต่ละคนมีความรับผิดชอบในการทำให้ได้ผลประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวมให้สอดคล้องกัน

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึงจิตใจที่คำนึงถึงส่วนรวม คำนึงถึงบุคคลอื่นที่ต่างมีสัมพันธ์เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน รวมทั้งมีความสำนึกและยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประหยัด และส่งผลทำให้แสดงพฤติกรรมหลัก 3 ด้าน ได้แก่

1) การงดเว้นการกระทำสิ่งที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหายของทรัพย์สินส่วนรวม

2) การมีส่วนร่วมดูแลรักษาทรัพย์สินส่วนรวม

3) การเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561ข) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบอบคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งที่ผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุระหว่างมนุษย์และธรรมชาติ และกล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะไว้ ดังนี้

1) การใช้ หมายถึง การดูแลรักษาของส่วนรวมใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่และการรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2) การถือเป็นที่ หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวมและการรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3) การเคารพสิทธิ หมายถึง การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของ ๆ ตนเอง และการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

กรรยา พรณนา (2559) กล่าวว่า จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน การคิดในสิ่งที่ดี ประพฤติดี ยึดถือผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน การรู้จักสิทธิของตนเองและผู้อื่น การไม่ทำลายเบียดเบียนบุคคล สังคมวัฒนธรรม ประเทศชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยแบ่งจิตสาธารณะเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

- 1) จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง
- 2) จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น
- 3) จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสาธารณะ

และกล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะไว้ดังนี้

1) ด้านการใช้ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนในการใช้ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ไม่เกิดความชำรุดเสียหาย โดยแสดงออก ดังนี้

- 1.1) ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี
- 1.2) ลักษณะของการใช้ ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด และทะนุถนอม

2) ด้านการถือเป็นที่หมาย ถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมุ่งปฏิบัติเพื่อเป็นส่วนรวมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ โดยแสดงออกนี้

- 2.1) ทำตามหน้าที่และความเคารพกฎระเบียบที่กำหนด
- 2.2) รับผิดชอบต่อสิ่งที่ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวม

3) ด้านการเคารพสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการเคารพในสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้นโดยแสดงออก ดังนี้

- 3.1) ไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตน
- 3.2) แบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4) ด้านการปฏิบัติกิจที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำความดีให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมส่วนรวมด้วยความจริงใจและเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังปัญญา และกำลังทรัพย์โดยความสามารถของตนเอง ซึ่งผลจากการกระทำก็จะเป็นประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่หวังผลตอบแทน โดยแสดงออก ดังนี้

- 4.1) การกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ
- 4.2) การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ตาม

ความสามารถของตน

ชาย โพธิ์สิตา และคณะ (2540) ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2546) กล่าวถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะไว้ ดังนี้

1) การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม หมายถึงการดูแลรักษาของส่วนรวม ใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ และการรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2) การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม และการรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3) การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม หมายถึง การไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเองและการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรมนั้น

สรุป จากการศึกษาความหมายของจิตสาธารณะจากหนังสือและเอกสารทางวิชาการ ผู้วิจัยให้ความหมายของจิตสาธารณะ หมายถึงการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันในสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน

2.3.2 คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรณพิติกุล (2542) กล่าวถึงบุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะ ต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

1) การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคม อาทิต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชนต้องให้ความเอาใจใส่และติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้น ต้องเสียสละเวลาให้ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบัน

2) ความเคารพแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกลงเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้งการยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้น ผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักรู้ว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติ สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลัง เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3) คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4) การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้าน

จริยธรรมของพลเมืองสถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้นระหว่างเพื่อนบ้านที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่าง ๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของเราเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนา และสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมการสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

2.3.3 องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ จากทรศนะ นักวิชาการทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่าจิตสาธารณะมีองค์ประกอบหลายประการ ดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะ

นักวิชาการ/นักวิจัย	องค์ประกอบ	พฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ
พระไพศาล วิสาโล (2544)	1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	
	2. การแสดงความเคารพหวงแหนในสมบัติส่วนรวม	
	3. ตระหนักถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งตนเองและส่วนรวม	
ชาย โพธิ์สีตา (2540) และคณะ	1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม	1. การดูแลรักษาของส่วนรวม การใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่ 2. ลักษณะการใช้ของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม
	2. การถือเป็นที่หน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้	1. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวม 2. การรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม
	3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม	1. การไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของส่วนตน 2. การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

นักวิชาการ/นักวิจัย	องค์ประกอบ	พฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ
หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551)	1. ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นด้วย ความเต็มใจโดยไม่หวัง ผลตอบแทน	1. ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ทำงาน โดยไม่หวัง ผลตอบแทน 2. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลัง ใจกำลังใจและกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน 3. แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินอื่น ๆ และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาหรือ สร้างความสุขให้กับผู้อื่น
	2. ด้านเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม	1. การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 2. การเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม 3. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ แก้ปัญหาหรือสร้างสิ่งที่ดีงาม ของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่ เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น
วิจัย วงษ์ใหญ่ (2554)	1. ด้านการให้	1. การงดเว้นการกระทำที่จะ ส่งผลให้เกิดความชำรุดเสียหาย
	2. การไม่เบียดเบียน	2. การมีส่วนร่วมในการดูแล ทรัพย์สินส่วนรวม
	3. การมุ่งประโยชน์	3. การเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ในการให้ทรัพย์สินส่วนรวม
วัฒนา ไตต่อผล (2557)	1. ด้านการดูแลรักษา	1. พฤติกรรมที่นักเรียน แสดงออกในการดูแลรักษา สาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในและนอกห้องเรียน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

นักวิชาการ/นักวิจัย	องค์ประกอบ	พฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ
	1. ด้านการบริการ	2. พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก ในด้านการกระทำสิ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคม ส่วนรวม การช่วยเหลือผู้อื่นตาม ความสามารถของตนและการ ทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน
	1. ด้านการพัฒนา	3. พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก ในด้านจิตอาสาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น และ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไข ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของ ส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยความกระตือรือร้น ทั้งในและ นอกห้องเรียน
กรรยา พรรณนา (2559)	1. ด้านการใช้	1. การดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้ว เก็บรักษาให้คงอยู่ใสภาพดี 2. ลักษณะของการใช้ ใช้ของ ส่วนรวมอย่างประหยัด และทะนุถนอม
	2. ด้านการถือปฏิบัติ	1. ทำตามหน้าที่และความเคารพ กฎระเบียบที่กำหนด 2. รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อส่วนรวม คอยสอดส่องดูแล สาธารณสมบัติของส่วนรวม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

นักวิชาการ/นักวิจัย	องค์ประกอบ	พฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ
	3. ด้านการเคารพสิทธิ	1. การไม่นำของส่วนรวมมาเป็นของตน 2. การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม
	4. ด้านการปฏิบัติกิจที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	1. การกระทำบางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ 2. การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังปัญญา และกำลังทรัพย์ตามความสามารถของตน
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561ก)	1. การใช้ 2. การถือเป็นที่ 3. การเคารพสิทธิ	1. การดูแลรักษาของส่วนรวมใช้ของส่วนรวมแล้วเก็บเข้าที่และการรู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม 2. การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพื่อส่วนรวมและการรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม 3. การไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของ ๆ ตนเองและการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น
จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบได้ 4 ด้าน ดังนี้	1. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน	1. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่ตึงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 2. การเข้าไปทำประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมด้วยความเต็มใจ 3. การเข้าไปบริการสังคมด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

นักวิชาการ/นักวิจัย	องค์ประกอบ	พฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ
	2. ด้านการดูแลรักษา หมายถึงพฤติกรรมในการ ดูแลรักษาสิ่งของสาธารณ สมบัติทั้งภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	1. การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อมด้วยความตั้งใจ 2. การใช้ของส่วนรวมอย่าง ทะนุถนอม 3. การรู้จักใช้ของส่วนรวมและดูแล รักษาของส่วนรมนั้นให้อยู่ใน สภาพที่ใช้งานได้
	3. ด้านการเคารพในสิทธิ ของผู้อื่น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง ความเคารพสิทธิ ในการใช้ ของร่วมกัน ช่วยกันรักษา ของส่วนรวม รู้จักแบ่งปัน	1. การไม่นำเอาของส่วนรวมมา เป็นของส่วนตัว 2. การรู้จักแบ่งปันและเปิดโอกาส ให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม 3. การรู้จักเคารพในการตัดสินใจ ของผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันในสังคม
	4. ด้านการถือเป็นที่ หมายถึงการมีส่วนร่วมใน การรักษาสาธารณสมบัติ เพื่อส่วนรวมในการดูแล รักษาของส่วนรวม	1. การทำตามหน้าที่และเคารพต่อ กฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน 2. การช่วยเหลือผู้ปกครองด้วย ความตั้งใจ 3. การรู้จักช่วยเหลือผู้อื่นที่ได้รับ ความเดือดร้อนและให้การ ช่วยเหลือด้วยความตั้งใจ

ตารางที่ 4 สรุปการสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

นักวิชาการ/นักวิจัยและ หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	องค์ประกอบด้านจิตสาธารณะ				
	การ ดูแล รักษา	ด้าน การ บริการ	ด้านการ เคารพใน สิทธิ	ด้านการ บำเพ็ญ ประโยชน์	ด้านการถือ เป็นหน้าที่
พระไพศาล วิสาโล (2544)			✓	✓	
ชาย โพธิ์สีดา (2540) ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และ คณะ (2546)	✓		✓		✓
หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2551)	✓			✓	
วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554)		✓		✓	
วัฒนา ไต้ต่อผล (2557)	✓	✓			
กรรยา พรรณนา (2559)	✓		✓	✓	✓
ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2560ก)			✓		✓
ผู้วิจัย	✓		✓	✓	✓

จากตารางผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการ นักวิจัยและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะที่สำคัญ ดังนี้

จิตสาธารณะ หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันในสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งด้านการบริการ ผู้วิจัยนำไปรวมไว้ในองค์ประกอบด้านการบำเพ็ญประโยชน์เนื่องจากการอาสาเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม โดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ

1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการทำประโยชน์ต่อผู้อื่นด้วยความเต็มใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อนอาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยกำลังกาย กำลังใจ กำลังสติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา หรือร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทน วัตถุประสงค์บางอย่างที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมส่วนรวมด้วยความเต็มใจ และการเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมด้วยความ เต็มใจ และเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา ตามความสามารถของตนโดยไม่หวังผลตอบแทน และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

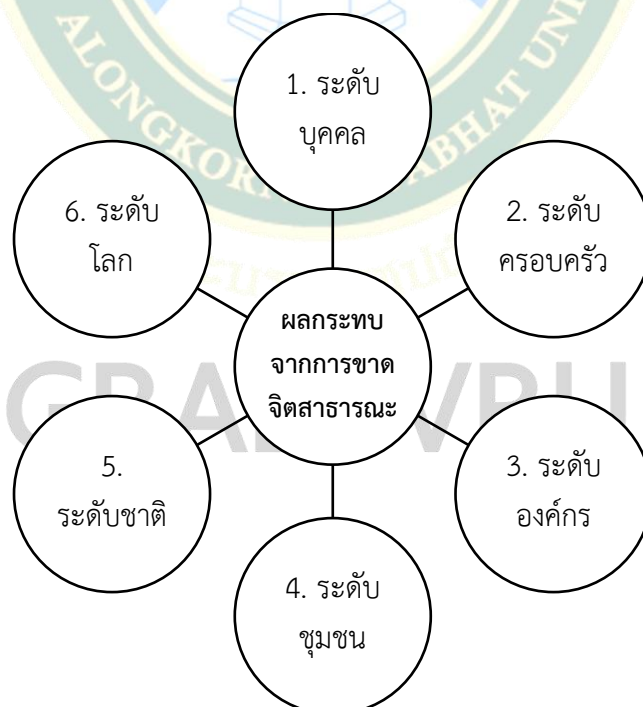
2) ด้านการดูแลรักษา หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกถึงการดูแลรักษา สาธารณะสมบัติให้คงอยู่ในสภาพที่ดี ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วยความเต็มใจ วัดได้จากเมื่อใช้สิ่งของแล้วเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพที่ดี หรือจัดเก็บสิ่งของให้เป็นระเบียบเรียบร้อย การใช้สิ่งของ อย่างถนอม และประหยัด

3) ด้านการเคารพในสิทธิ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงถึงการใช้ของส่วนรวม ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน วัดได้จากการไม่ยึดครองเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนการไม่ปิดกั้นโอกาสของผู้อื่นที่จะใช้ของร่วมกัน

4) ด้านการถือเป็นที่หมาย ถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม วัดได้จากการทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบที่กำหนดไว้ การอาสาทำงานบางอย่างเพื่อส่วนรวมและการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของส่วนรวม

2.3.4 ความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ

การอยู่ร่วมกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปเรียกว่าสังคม การอยู่ร่วมกันของสังคมย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน หากคนในสังคมขาดคุณธรรมจริยธรรมและขาดจิตสาธารณะย่อมจะมีผลกระทบต่อสังคม ครอบครัว และองค์กร และยังส่งผลกระทบต่อชุมชน ประเทศชาติ และโลก (ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร, 2543 อังไฉน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 สรุปผลกระทบของการขาดจิตสาธารณะ

จากภาพที่ 4 ผลกระทบจากการขาดจิตสาธารณะมีประเด็น ดังนี้

- 1) ผลกระทบระดับบุคคล
 - 1.1) สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
 - 1.2) สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น
- 2) ผลกระทบต่อครอบครัว
 - 2.1) ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
 - 2.2) ความแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว
- 3) ผลกระทบระดับองค์กร
 - 3.1) การแบ่งพรรคแบ่งพวกภายในองค์กร
 - 3.2) ทำให้เกิดการเห็นแก่ตัว แก่งแย่งชิงดีชิงเด่น
 - 3.3) การเบียดเบียนสมบัติองค์กรเป็นสมบัติของตน
 - 3.4) องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง
- 4) ผลกระทบระดับชุมชน
 - 4.1) ชุมชนอ่อนแอ ขาดการพัฒนา เพราะต่างคนต่างอยู่
 - 4.2) อาชญากรรมในชุมชนเกิดขึ้น
 - 4.3) ขาดศูนย์รวมด้านจิตใจ ขาดผู้นำที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา
- 5) ผลกระทบระดับชาติ
 - 5.1) เกิดวิกฤติการณ์ภายในประเทศ
 - 5.2) ประเทศชาติอยู่ในสถานะที่ล้าหลัง
 - 5.3) เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน
- 6) ผลกระทบระดับโลก
 - 6.1) เกิดการสะสมอาวุธกันระหว่างประเทศเพราะเกิดจากการขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน
 - 6.2) เกิดการก่อกวนแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น ครอบงำทางการค้าระหว่างประเทศ
 - 6.3) เกิดการรังเกียจเหยียดหยามต่างเชื้อชาติต่างเผ่าพันธุ์เกิดการดูถูกซึ่งกันและกัน เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน

จากความสำคัญของการมีจิตสาธารณะ ถ้าสามารถปลูกฝังส่งเสริมหรือพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่เกี่ยวกับจิตสาธารณะ ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดก็ตาม จะสามารถทำให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและนักเรียนเองก็จะรับอาสาดูแลรับผิดชอบสาธารณะสมบัติส่วนรวมและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากยิ่งขึ้น และเมื่อเขาเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะไม่เอารอดเอา

เปรียบคนอื่น ปัญหาการขาดจิตสาธารณะก็จะลดน้อยลง เมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่การที่จะเอาประโยชน์ของพวกพ้องก็จะลดน้อยลง ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นก็จะมึนน้อย และก็จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป

ในด้านการศึกษาให้ความสำคัญของจิตสาธารณะ เป็นอย่างมาก ดังเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพพัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และเสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบ วินัย ปลูกฝังจิตสำนึกการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข โดยแบ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ 1) กิจกรรมแนะแนว 2) กิจกรรมนักเรียน 3) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ในส่วนของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะของอาสาสมัคร เพื่อแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์ และกำหนดโครงสร้างและเวลาเรียนไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดให้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1- มัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมง เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ชั้นประถมศึกษา (1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

โดยหวังให้นักเรียนได้รับความซึมซับในสิ่งที่ดี ๆ จากการกระทำกิจกรรมและเป็นนิสัยติดตัวไปจนโต เพราะหากสังคมมีจิตสาธารณะมาก ๆ มีความเห็นอกเห็นใจกัน ช่วยเหลือแบ่งปันกันก็จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการมีจิตสาธารณะมีความสำคัญมาก เพราะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยเฉพาะในยุคที่สังคมมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้คนต่างคนต่างอยู่ เอาตัวรอดมองเห็นเพียงประโยชน์ของตนเองเป็นที่พึ่ง จิตสาธารณะมีความสำคัญยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับสังคม โดยเฉพาะเด็ก เพราะเป็นช่วงที่มีความไวต่อการปลูกฝังให้เกิดและส่งเสริมจริยธรรมอย่างยิ่ง เพราะเด็กยังเป็น “ไม้อ่อนที่ดัดง่าย”

2.3.5 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดจิตสาธารณะ

การมีจิตสาธารณะ เป็นการเกิดขึ้นตามวิถีในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน มีผลต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล สำหรับปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดจิตสาธารณะ เมื่อมองจากทฤษฎีสังคมวิทยาจะเห็นได้ว่า มีส่วนที่จะก่อให้เกิดจิตสาธารณะ (วัฒนา ไตต่อผล, 2557) ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและศึกษาจากความคิดเห็นของนักวิชาการ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะไว้ ดังนี้

1) ครอบครัว เป็นกระบวนการขัดเกลาขั้นต้น คือ ครอบครัวผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การเลียนแบบจากพ่อแม่ (Imitation) การสังเกตการณ์ (Observation) จะทำอย่างไรให้อยู่ในวัฒนธรรมนี้ได้ ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพอย่างลึกซึ้งและมีอิทธิพลต่ออารมณ์ ทัศนคติ และความประพฤติของเด็ก

2) เพื่อน เป็นกลุ่มที่มีอายุระดับใกล้เคียงกัน เช่น การรวมกลุ่มเพื่อนเพื่อจัดเป็นกลุ่มหรือชมรมหรือสมาคมที่ตนสนใจเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นก็จะเข้าร่วมสังคมกับเพื่อน ๆ เช่น การเข้ากลุ่มเพื่อนบ้าน เพื่อนที่โรงเรียน กลุ่มเพื่อนถือว่ามีอิทธิพลสำคัญต่อพฤติกรรมของเด็ก เพราะเด็กบางคนอาจจะชอบการเลียนแบบเพื่อน ดังนั้นถ้าเด็กได้คบเพื่อนที่ดีก็จะทำให้ได้รับแบบอย่างที่ดี และในทางตรงกันข้าม ถ้าหากคบกับเพื่อนไม่ดีก็อาจจะทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดีไปด้วย กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจจะไม่เคยได้รับจากครอบครัว เช่น ความเสมอภาค ความเป็นตัวของตัวเอง ความเป็นผู้นำ เป็นต้น ซึ่งเด็กก็อาจจะนำพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาเป็นแนวทางปฏิบัติของตนเองได้

3) สถานศึกษา สถานศึกษาเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็ก ในการที่จะได้รับความรู้หรือความคิดต่าง ๆ และวิชาการต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันโรงเรียนเป็นสถานที่สำคัญในการขัดเกลาเด็ก ตลอดจนทำให้เด็กได้พบปะสมาคมกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน ซึ่งปัญหาที่เกิดจากการขัดเกลาของโรงเรียนอาจจะไม่ตรงกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง อาจจะทำให้เด็กสับสนไม่ทราบว่าจะใครถูกของใครผิด เช่น แม่ว่าอีกอย่าง ครูก็ว่าอีกอย่าง แม่บอกว่าสิ่งนี้ถูก แต่ครูบอกว่าสิ่งนี้ผิด เป็นต้น หรืออีกปัญหาที่พบบ่อยก็คือ สอนทฤษฎีมากเกินไปอาจจะไม่ตรงกับสิ่งที่ปฏิบัติจริง เช่น การทำดีได้ดี แต่เด็กบางคนทำชั่วแต่ได้ดี อาจจะทำให้เด็กเสื่อมศรัทธาได้ เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ของโรงเรียนโดยทั่วไปแล้ว โรงเรียนทำหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ 1) สอนให้มีความรู้ในทักษะการดำรงชีพ 2) อบรมสั่งสอนเพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีมีความจงรักภักดีต่อชาติมีจรรยาบรรณที่ดีงาม

4) สำนักงานหรือองค์กรที่บุคคลสังกัดอยู่ เป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในสังคมซึ่งแต่ละกลุ่มอาชีพอาจจะมีคุณค่าหรือระเบียบกฎเกณฑ์ไปตามอาชีพของตน เป็นหน่วยงานที่มีส่วนช่วยในการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนของสังคม เช่น ครูสอนศิษย์ด้วยความเมตตา แพทย์รักษาคนไข้ด้วยจรรยาบรรณไม่เห็นแก่เงิน เป็นต้น แต่ละอาชีพมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันออกไป

5) สถาบันศาสนา เป็นตัวแทนที่ขัดเกลาคนหรือแนะนำแนวทางให้คนเป็นที่ยึดเหนี่ยวด้านจิตใจ โดยเฉพาะศาสนาพุทธมีบทบาทสำคัญต่อการอบรมสั่งสอนให้คนเราตั้งอยู่ในความไม่ประมาท ยึดมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีศีลธรรมจริยธรรมและความประพฤติในทางที่ถูกต้องดีงามควรไม่ควร

6) สื่อมวลชน มีส่วนในการขัดเกลาทางสังคมแก่มนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ความคิด ความเชื่อ ความประพฤติ เพราะสื่อมวลชนมีส่วนที่ให้ความรู้และความเพลิดเพลินโดยเฉพาะสื่อมีอิทธิพลที่สำคัญ ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสาร ข่าวสารอาจเป็นลายลักษณ์อักษรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับข่าวสาร ได้แก่ นักเรียน บรรณาธิการ และผู้จัดทำ ซึ่งมีส่วนช่วยให้ครอบครัว โรงเรียน ในการขัดเกลา เช่น หนังสือพิมพ์เสนอข่าวการเรียนดี พ่อแม่อาจจะบอกให้ลูกอ่านเพื่อเอาเป็นตัวอย่าง เป็นต้น อิทธิพลของสื่อมวลชนจะมีมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล และขึ้นอยู่กับภูมิหลังของครอบครัวว่าได้สอนลูกให้รู้จักเหตุและผลหรือเลือกเฟ้นข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้แค่ไหนขึ้นอยู่กับเจตคติของแต่ละบุคคลต่อสิ่งที่ตนได้รับ

สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดจิตสาธารณะ ประกอบด้วย

- 1) สภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจวัฒนธรรม เป็นปัจจัยส่งผลให้เกิดจิตสาธารณะ
- 2) กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น (อนุชา พวงสำลี และวรบูรณ์ อิงสารทกุล, 2540)
- 3) กระบวนการทางสังคม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม (วิรัตน์ คำศรีจันทร์, 2540)
- 4) การที่บุคคลในสังคมเห็นวิกฤติการณ์หรือสภาพปัญหาทางสังคมที่สลับซับซ้อนยากแก่การแก้ไข มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน (ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ, 2539) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย พบว่า จิตลักษณะที่มีต่อการมีวินัย ความมีน้ำใจ ความเมตตา ความเสียสละ ความอดทน การควบคุมตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีน้ำใจ ความเมตตา ความเสียสละ เป็นส่วนประกอบสำคัญของการมีจิตสาธารณะ โดยมีพื้นฐานมาจากการช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอจนกลายเป็นนิสัย เพราะบุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวจะมีความยินดีช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนถึงสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทน เพราะเกิดจากความสุจริตเกิดจากการช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้สังคมมีความสุข

จิตสาธารณะเป็นสิ่งที่เกิดจากการสะสมตั้งแต่เด็ก และจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่ก็ต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กคอยแนะนำส่งเสริมในสิ่งที่ถูกต้อง และปลูกฝังจิตสาธารณะให้แก่เด็ก

Coopersmith (1981, อ้างใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2561ข) สรุปว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดจิตสาธารณะ มี 2 ปัจจัย คือ

1) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายในตนเอง หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละบุคคลที่ทำให้ความสำคัญของบุคคลแต่ละคนทำให้ความสำคัญของบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพ ภาวะทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ความปรารถนา และเพศ

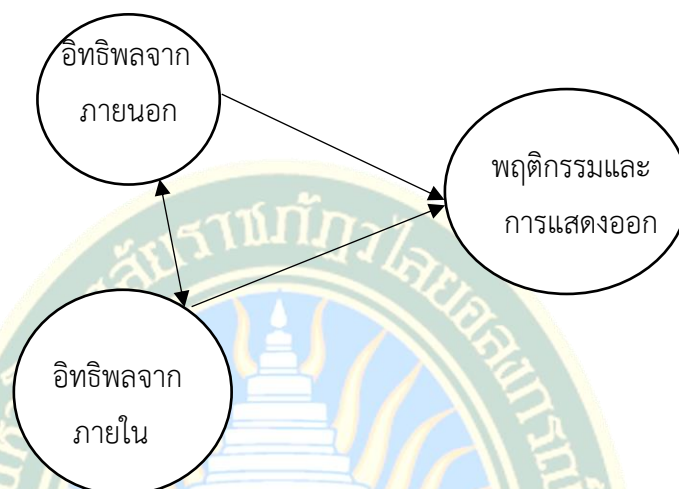
2) ปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกในแต่ละคนที่แตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัว โรงเรียน และการศึกษา สถานภาพทางสังคม และกลุ่มเพื่อน

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจกร (2543, อ้างใน กรรยา พรรณนา, 2559) กล่าวว่า จิตสาธารณะอยู่ภายใต้อิทธิพลของปัจจัยแวดล้อมทั้งในและภายนอก

1) ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาวะทางสัมพันธ์ภาพของมนุษย์ภาวะทางสังคมเป็นภาวะที่ลึกซึ้งมีผลต่อจิตสำนึกด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ เป็นภาวะที่อบรมหล่อหลอมและสะสมอยู่ในส่วนของการรับรู้ที่ละน้อย ทำให้เกิดสำนึกที่มีรูปแบบหลากหลาย ภาวะแวดล้อมทางสังคมนี้เริ่มจากพ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อน ครูสู่มวลชน บุคคลทั่วไป ตลอดจนระดับองค์กร วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ กฎหมาย ศาสนา รวมทั้งภาวะแวดล้อมทางด้านสื่อมวลชน และส่วนที่กำกับสำนึกของบุคคล คือ การได้สัมผัสจากการใช้ชีวิตที่มีพลังต่อการเกิดสำนึก เช่น การไปโรงเรียน ไปทำงาน การดูละคร ฟังผู้คน สนทนากัน รับรู้เหตุการณ์บ้านเมือง ชับรดฝักกุจจราจรที่แออัด

2) ปัจจัยภายใน เป็นปัจจัยที่สำนึกภายใน หมายถึง การครุ่นคิดไตร่ตรองแต่ละบุคคลในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าแลความดีงาม ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมและการประพฤติปฏิบัติทางจิตใจ เพื่อขัดเกลาตนเองให้เป็นไปทางใดทางหนึ่ง โดยเกิดจากการรับรู้ จากการเรียนรู้ การมองเห็น การคิด แล้วนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินว่าต้องการสร้างสำนึกแบบใดก็จะมีกรฝึกฝนและสร้างจิตสำนึกเหล่านั้น

ปัจจัยภายในและภายนอกล้วนมีผลสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในการสร้างจิตสำนึก และต้องกระทำไปพร้อม ๆ กัน ทั้งสองทาง โดยการกระทำต้องเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งการมีจิตสำนึกของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการแสดงพฤติกรรมของบุคคลแต่การแสดงพฤติกรรมของคน ๆ หนึ่งที่แสดงออกมานั้นได้รับอิทธิพลทั้งจากภายในและภายนอก จนทำให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นอาจไม่ตรงกับความต้องการในจิตใจที่แท้จริง ซึ่งอธิบายได้ดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของคน

ที่มา : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของจิตสาธารณะ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561)

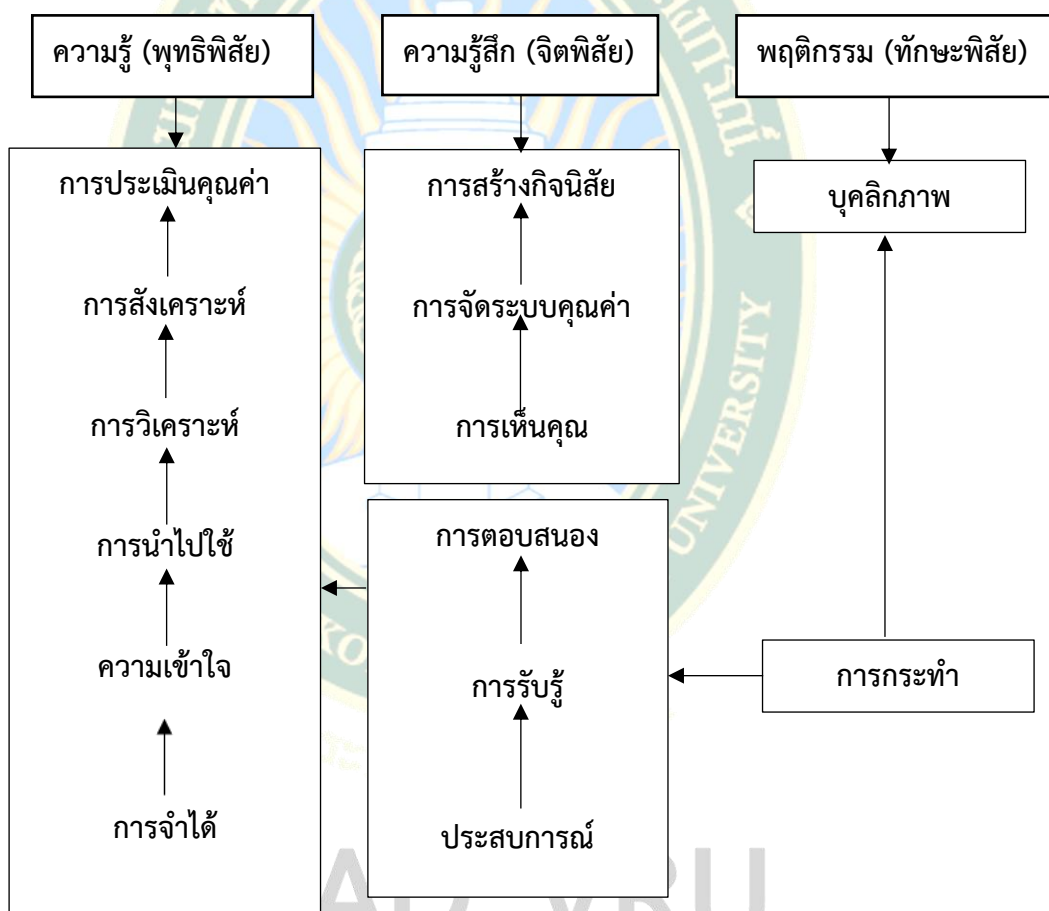
2.3.6 จิตสำนึกสาธารณะกับการก่อรูป

นักจิตวิทยาการศึกษา มีความเห็นว่า จิตสำนึกสาธารณะเป็นคุณลักษณะทางจิตพิสัยที่ปรากฏหรือก่อรูปขึ้นในจิตใจของมนุษย์ในแต่ละคน หลังจากรับรู้ปรากฏการณ์หรือสิ่งเร้าจากภายนอก การก่อรูปที่มีความต่อเนื่องกันจึงยากต่อการกำหนดแยกแยะหรือจัดลำดับชั้น เพื่อบ่งชี้ว่าบุคคลมีความรู้สึกอยู่ที่ใดได้ชัดเจน แน่นนอน การก่อรูปของจิตสำนึกมีความเกี่ยวเนื่องกันกับคุณลักษณะทางด้านสติปัญญา และการกระทำของมนุษย์ จิตสำนึกเป็นผลลัพธ์เชิงคุณลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ที่ก่อรูปขึ้นผ่านกระบวนการเรียนรู้ของบุคคล กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ (สุพจน์ ทRAYแก้ว, 2546) คือ

1) คุณลักษณะทางด้านจิตพิสัย หมายถึง การรับรู้ (Cognition) หรือการมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมผ่านประสาทสัมผัสต่าง ๆ ทำให้บุคคลรู้จักระลึกถึงมีความเข้าใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถคิดวิเคราะห์ และสามารถประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ได้ว่าสิ่งนั้นดีหรือไม่ดี และนำไปสู่คุณลักษณะด้านจิตพิสัยหรือการก่อรูปของจิตสาธารณะ

2) คุณลักษณะด้านจิตพิสัย หมายถึง ความรู้สึกทางด้านจิตใจ (Affection) เกิดจากบุคคลมีประสบการณ์กับสิ่งเร้า และเกิดการรับรู้ สนใจ ใฝ่ใจในสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดปฏิกิริยาตอบสนองด้วยการเห็นหรือการให้คุณค่า จากนั้นจะมีการจัดระบบของคุณค่าด้วยการนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันและยึดถือปฏิบัติจนกลายเป็นลักษณะนิสัย บุคลิกภาพของตนเอง อันนำไปสู่พฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะ

3) คุณลักษณะทางด้านทักษะพิสัย หมายถึงพฤติกรรม (Behavior) หรือการ แสดงออก การกระทำที่สามารถจะสังเกตรูปแบบความประพฤติได้อย่างชัดเจน ที่เรียกว่า บุคลิกภาพ จิตสาธารณะของบุคคลเป็นผลจากการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมี ประสบการณ์ตรงกับสิ่งเร้า การรับรู้ ในส่วนนี้ได้ก่อขึ้นในจิตใจของบุคคลในรูปความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรม เป็นคุณลักษณะทางจิตที่ก่อรูปผ่านกระบวนการทางปัญญาเป็น ปฏิกริยาตอบสนองต่อปรากฏการณ์ทางสังคม ซึ่งเขียนเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 6 จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง
ที่มา: สุพจน์ ทรายแก้ว (2546)

การเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคคลในสังคมตามกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงไว้ข้างต้น จะทำให้ได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีอุดมคติทัศนคติ บุคลิกลักษณะและทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม เป็นกระบวนการที่สังคมต้องดำเนินการผ่านกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งในทางสังคมศาสตร์เรียกว่า กระบวนการกล่อมเกลาทางสังคม (Socialization) อันเป็น

กระบวนการที่ทำให้สมาชิกของสังคมเกิดการรับรู้ทางจิตสำนึกและมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การกล่อมเกลாதงสังคมเป็นกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุคคลหรือสมาชิกของสังคม โดยอาศัยกลไกระบบการศึกษาเป็นสำคัญในการดำเนินการ โดยมีรูปแบบการสัมพันธ์และต่อเนื่องกันไปแยกเป็น 3 ส่วน กระบวนการกล่อมเกลாதงสังคมเพื่อสร้างเสริมการเรียนรู้ของบุคคล

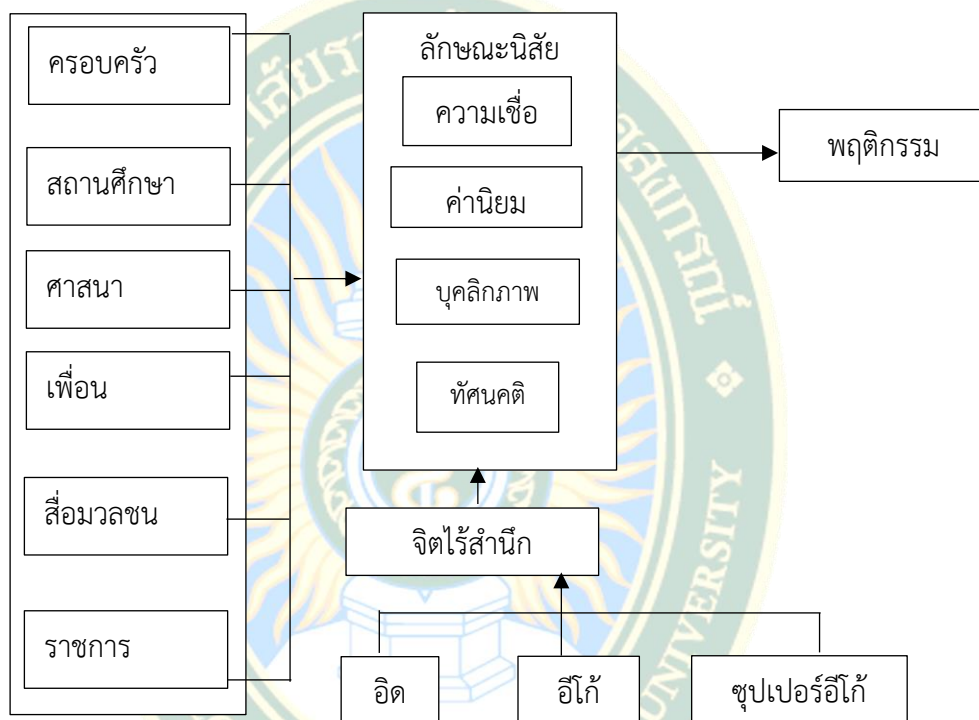

ภาพที่ 7 จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง
ที่มา: สุพจน์ ทรายแก้ว (2546)

- 1) การศึกษาในระบบโรงเรียนดำเนินการอย่างเป็นทางการสำหรับบุคคลที่อยู่ในวัยเรียนและผู้สนใจ
- 2) การศึกษานอกระบบโรงเรียน จัดให้สำหรับผู้พ้นวัยเรียนไปแล้ว แต่มีความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ทางการเรียนรู้
- 3) การศึกษาตามอัยาศัย เกิดขึ้นตั้งแต่บุคคลเกิดและมีชีวิตอยู่รอดเติบโตและเสียชีวิตไป ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการดำเนินชีวิตประจำวันทั้งที่บ้าน ครอบครัว และที่ทำงาน หรือสมาคมต่าง ๆ

การกล่อมเกลาทงสังคมเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคคลหรือสมาชิกสังคมให้มีการรับรู้ มีจิตสำนึก มีค่านิยม ความเชื่อ มีบุคลิกภาพหรือมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตของบุคคลในสังคม เพื่อที่จะช่วยให้สังคมได้มาซึ่งสมาชิกที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และควรเป็นหน้าของสถาบันหรือหน่วยงานสังคม ได้แก่

ครอบครัว โรงเรียน องค์กร ศาสนา เพื่อน สื่อมวลชน หน่วยงานราชการ ฯลฯ ที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินการให้สอดคล้องประสานกัน ลักษณะของสัมพันธภาพองค์กรในกระบวนการกลุ่ม กลาทางสังคม ตามที่แสดงดังภาพประกอบ

ภาพที่ 8 รูปแบบการกลุ่มกลาทางสังคมเพื่อสร้างจิตสาธารณะและพฤติกรรม
ที่มา: สุพจน์ ทรายแก้ว (2546)

จากการภาพประกอบที่ 8 แสดงถึงองค์ประกอบของกลุ่มตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะในจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วย กลุ่มตัวแปรที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ องค์กรหรือหน่วยงานทางสังคม ซึ่งทำหน้าที่ในการเสริมสร้างการเรียนรู้หรือกลุ่มกลาทางสังคมให้บุคคลผ่านกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะในด้านการเรียนรู้ และจิตใต้สำนึกชั้นในใจของบุคคลในสังคมและนอกจากกลุ่มปัจจัยที่สร้างกล่าวข้างต้น ยังมีปัจจัยจิตใต้สำนึกเป็นตัวแปรแทรกซ้อนต่อการเสริมสร้างจิตสาธารณะและบุคลิกภาพของบุคคลอีกด้วย

สรุปว่า จิตสาธารณะเป็นเรื่องขององค์กร เกี่ยวกับมิติต่าง ๆ จำนวนมาก การพัฒนาจิตสาธารณะต้องทำในเชิงการปฏิบัติการด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการปฏิรูปสังคมและการปฏิรูปชีวิต ความเป็นอยู่คนและจะต้องเป็นการดำเนินงานในรูปแบบองค์รวม

มัลลิกา มัติโก (2541) กล่าวว่า จิตสาธารณะเมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะต้องกระทำซ้ำเสมอเพื่อป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลงให้จิตสำนึกมีความคงทน โดยต้องได้รับการเสริมแรงจากสถาบันทางสังคม ซึ่งจิตสำนึกส่วนหนึ่งยังคงอยู่ในตัวเราเนื่องจากได้รับการปลูกฝังขัดเกลามาตั้งแต่เด็ก โดยการปลูกฝังของสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสังคม

สรุปได้ว่าการเกิดขึ้นของจิตสาธารณะ ไม่สามารถแยกแยะได้ว่าเกิดจากปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอก เพราะทั้ง 2 ส่วนมีความสัมพันธ์กัน จิตสาธารณะที่มาจากภายนอกเป็นการเข้ามาโดยธรรมชาติ กระทบต่อความรู้สึกของบุคคล แล้วกลายเป็นจิตสาธารณะโดยธรรมชาติและมักไม่รู้ตัว แต่จิตสาธารณะที่เกิดจากปัจจัยภายในเป็นความตั้งใจเลือกสรร บุคคล ระลึกไว้ตัวเป็นอย่างดี เป็นจิตสำนึกที่สร้างขึ้นเองระหว่างปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก และมีความปฏิสัมพันธ์ที่มีความต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาจิตสาธารณะจำต้องกระทำควบคู่กันไปทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

2.3.7 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอธิบายได้ ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม ของโคลเบิร์ต Kohlberg

ทฤษฎีจริยธรรมของโคลเบิร์ต เป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีของเพียเจต์ แต่โคลเบิร์ตได้ทำการปรับปรุงการวิจัยและการวิเคราะห์ผลรวมทั้งได้ทำการวิจัยอย่างกว้างขวาง โคลเบิร์ตได้ทำการคิดวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีระบบ การให้คะแนนอย่างมีระเบียบแบบแผน วิธีการวิจัยของโคลเบิร์ตมีความคล้ายคลึงกับวิธีการของเพียเจต์มาก คือ การสร้างสถานการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมที่ผู้ตอบยากจะตัดสินใจได้ว่า “ถูก” หรือ “ผิด” “ควรทำ” หรือ “ไม่ควรทำ” เพราะต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง การตอบจะขึ้นอยู่กับวัยของผู้ตอบเกี่ยวกับความเห็นใจในบทบาทของผู้แสดงพฤติกรรมในเรื่องค่านิยม ความสำนึกในหน้าที่ในฐานะเป็นสมาชิกของสังคมความยุติธรรม หรือหลักการที่ยึดถือตน โคลเบิร์ตได้ยกตัวอย่างสภาพการณ์สมมติปัญหาทางจริยธรรมไว้ ดังนี้

“ในยุโรปมีผู้หญิงคนหนึ่งป่วยเป็นโรคมะเร็ง มีอาการสาหัส ใกล้จะเสียชีวิต นายแพทย์ที่ทำการรักษาบอกกับสามีของเธอว่ามียาช่วยชีวิตภรรยาของเขาได้ เป็นยาที่เภสัชกรในเมืองเดียวกันเพิ่งค้นพบ แต่ยานี้มีราคาแพงมาก ราคาต้นทุนของยา คือ 200 ดอลลาร์ แต่เภสัชกรจะขาย 2,000 ดอลลาร์ สามีของผู้หญิงที่ป่วยอยากได้ยามารักษาภรรยาของตน ก็พยายามไปยืมเงินทุกคนที่รู้จักเพื่อจะนำมาซื้อยาแต่ยืมเงินได้เพียง 1,000 ดอลลาร์ จึงขอให้เภสัชกรลดราคาให้แต่เภสัชกรไม่ยอมลดให้ ทำให้สามีของผู้ป่วยเกิดความผิดหวังและกลัวใจว่าภรรยาของตนต้องตายอย่างแน่นอน ถ้าไม่ได้ยาไปรักษาจึงตัดสินใจขโมยยาให้ภรรยา (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2559)

จากการวิเคราะห์คำตอบของผู้ตอบจากวัยต่าง ๆ โควเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ Levels แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ชั้น Stages ดังนั้น พัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กมีพัฒนาการทั้งหมด 6 ชั้น โดยอธิบายตามระดับและชั้นต่าง ๆ ได้ดังนี้ (สุรงค์ โคว์ตระกูล, 2559; เฉลา ประเสริฐสังข์, 2542; บุญชม ศรีสะอาด, 2537)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนเกณฑ์สังคม Preconvention level ในระดับนี้เด็กจะได้รับกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของพฤติกรรมทางจริยธรรม ที่ดี ไม่ดี จากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดา มารดา ครู เด็กโต และมักจะคิดถึงผลตามที่จะนำรางวัลหรือการลงโทษมาให้

“พฤติกรรมดี คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รางวัล”

“พฤติกรรมไม่ดี คือ พฤติกรรมที่แสดงแล้วได้รับโทษ”

โคลเบอร์ก ได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมในระดับนี้เป็น 2 ชั้น คือ

1) การลงโทษและการเชื่อฟัง Punishment and obedience orientation เป็นลักษณะทางจริยธรรมของเด็กอายุต่ำกว่า 7 ปี เด็กวัยนี้จะประพฤติตนตามกรอบที่ผู้ใหญ่กำหนดให้ พฤติกรรมต่าง ๆ จะพยายามหลีกเลี่ยงมิให้ตนเองถูกลงโทษ ตัวอย่างเช่น เด็กจะไม่ขโมยเพราะกลัวถูกผู้ปกครองทำโทษ เป็นต้น

2) กฎเกณฑ์เป็นเครื่องมือเพื่อประโยชน์ของตน Instrumental Relativist Orientation เป็นขั้นตอนการแสวงหารางวัล เด็กวัย 7-10 ปี ที่กำลังเรียนในระดับประถมศึกษาจะเห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือคำชมเชย พฤติกรรมของเด็กวัยนี้มุ่งให้ได้รับคำชมเชยจากครูหรือพ่อแม่ เพราะการได้รับคำชมเชยเป็นสิ่งที่ดีเด็กมักจะแต่งกายเรียบร้อยเพื่อให้ครูชมว่าเป็นเด็กดีช่วยงานพ่อแม่เพื่อจะได้รับคำชมเชย

ระดับที่ 2 ระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์สังคม Conventional Level พัฒนาการจริยธรรมระดับนี้มักจะเกิดขึ้นกับเด็กวัยประถมศึกษาตอนปลายและวัยรุ่น พฤติกรรมการกระทำของเด็กวัยนี้มักจะประพฤติตนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง บิดา มารดา บุคคลวัยนี้จะเริ่มเข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์ของกลุ่มและสังคม ผู้แสดงพฤติกรรมจะไม่คำนึงถึงผลตามที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง ถือว่าความซื่อสัตย์ ความจงรักภักดี เป็นสิ่งสำคัญทุกคนมีหน้าที่จะรักษามาตรฐานทางจริยธรรมในระดับนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

1) ความคาดหวังและการยอมรับในสังคม สำหรับ “เด็กดี” Interpersonal Concordance of “good boy nice girl” orientation เป็นขั้นทำตามความเห็นชอบของกลุ่มวัยรุ่นอายุประมาณ 13-14 ปี เด็กกลุ่มนี้จะยึดเพื่อนวัยรุ่นเป็นบรรทัดฐานในการแสดงพฤติกรรม ความคิดและการกระทำทั้งหลายที่แสดงออกมาก็เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน พฤติกรรมการเลียนแบบกันเป็นลักษณะเด่นของเด็กกลุ่มนี้ สังเกตเห็นได้ว่าเด็กวัยนี้มักจะแต่งกายเหมือน ๆ กับเพื่อน มีค่านิยมในลักษณะเดียวกัน

2) กฎระเบียบ “Law-and-order “orientation” การทำถูกต้อง การทำตามหน้าที่ ประพฤติตนไม่ผิดกฎหมายและรักษาระเบียบแบบแผนของสังคม จริยธรรมเด็กวัยนี้ขึ้นอยู่กับคำแนะนำของผู้ปกครอง หากผู้ปกครองค่อย ๆ แนะนำหรือชี้แนะให้เห็นความสำคัญของกฎระเบียบของกลุ่มอย่าง สอดคล้องเหมาะสมก็จะทำให้เด็กมีบทบาทและความคิดเห็นที่ถูกต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบของสังคม แต่ถ้าผู้ปกครองเข้มงวดมากเกินไปก็จะทำให้เด็กเกิดการต่อต้านกับกฎระเบียบของสังคมและหันไปยอมรับ พฤติกรรมของกลุ่มย่อยปะอาจจะนำไปสู่การทำลายสังคม และเกิดความเสียหายแก่ตนเองและสังคมในที่สุด

ระดับที่ 3 ระดับจริยธรรมตามหลักการด้วยวิจารณ์ญาณหรือระดับเหนือกฎเกณฑ์ สังคม posr-conventional Level พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้ เริ่มตั้งแต่อายุ 20 ปีขึ้นไป การตัดสินใจ “ถูก” “ผิด” “ไม่สมควร” มาจากวิจารณ์ญาณของตนเอง ปราศจากอิทธิพลของผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก กฎเกณฑ์-กฎหมาย ควรตั้งอยู่บนหลักแห่งความยุติธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม โดยแบ่งขั้นตอน พัฒนาการทางจริยธรรมระดับนี้เป็น 2 ขั้น คือ

1) สัญญาสังคมหรือหลักการทำตามคำมั่นสัญญา Social Contract Orientation เป็นขั้นจริยธรรมที่พบในวัยผู้ใหญ่ พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในขั้นนี้จะยึดมั่นตามบทบาทและหน้าที่ของสังคม ขั้นจริยธรรมนี้จะพยายามทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด เพื่อไม่ให้คนอื่นตำหนิหรือดูถูกเหยียดหยามได้ จะพยายามใช้เหตุผลในการตัดสินใจทำงาน และเพื่อต้องการให้คนอื่นเคารพตนเองด้วย

2) หลักการคุณธรรมสากล Universal Ethical Principle Orientation หลักคุณธรรมขั้นนี้โคลเบอร์กมีความเชื่อว่าคุณธรรมขั้นนี้จะพบในผู้ใหญ่บางคนที่มีความเจริญทางด้านสติปัญญาและประสบการณ์ที่กว้างไกล จริยธรรมขั้นนี้ คือ การยอมรับอุดมคติสากลซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมทั่วโลก

ขั้นการพัฒนาจริยธรรมทั้ง 6 ขั้น ของโคลเบอร์กได้ถูกจัดเป็น 3 ระดับ ดังปรากฏในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 พัฒนาการจริยธรรม 6 ขั้น

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการลงโทษ (2-7 ปี)	ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2-10 ปี)
ขั้นที่ 2 ขั้นแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3 ขั้นทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)	ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี)
ขั้นที่ 4 ขั้นทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	
ขั้นที่ 5 ขั้นตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)
ขั้นที่ 6 ขั้นยึดอุดมคติสากล (วัยผู้ใหญ่)	

ที่มา: ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจानीก (2520); บุญชม ศรีสะอาด (2555)

2.3.8 เครื่องมือวัดจิตสาธาณณะ

เครื่องมือวัดจิตสาธาณณะ มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2561) ได้เสนอเครื่องมือวัดจิตสาธาณณะไว้ 6 ชนิด คือ

1) เครื่องมือวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มาตราส่วนประมาณค่า เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ซึ่งแบ่งออกได้ ดังนี้

1.1) มาตราส่วนประมาณค่าแบบตัวเลข (Numerical rating Scale) เป็นมาตราส่วน ที่ทำขึ้นโดยใช้รหัสสำหรับประมาณค่าคุณลักษณะต่าง ๆ เลขรหัสใช้แทนคำบรรยาย เช่น

1	หมายถึง	ไม่เกิด
2	หมายถึง	เกิดนาน ๆ ครั้ง
3	หมายถึง	เกิดบางครั้ง
4	หมายถึง	เกิดบ่อยครั้ง
5	หมายถึง	เกิดทุกครั้ง

1.2) มาตราส่วนประมาณค่าแบบบรรยาย (Descriptive rating scale) วิธีการนี้ เป็นการเขียนคำบรรยายบอกคุณลักษณะของเรื่องนั้นว่าอยู่ในระดับใด

1.3) มาตราส่วนประมาณค่าแบบกราฟ (Graphic rating scale) เป็นการ กำหนดคุณลักษณะของพฤติกรรมไว้ที่เส้นนั้น ๆ ผู้ประเมินจะเขียนเครื่องหมายไว้บนเส้นที่ตรงกับ ลักษณะที่จะประเมิน โครงสร้างประมาณค่า มืองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1.3.1) คำชี้แจง เป็นส่วนชี้แจงจุดมุ่งหมายของความต้องการข้อมูลว่า ต้องการข้อมูลไปทำอะไร ตอบแล้วจะเกิดประโยชน์อย่างไร และที่สำคัญจะต้องชี้แจงว่าคำตอบที่จะ ไม่ก่อผลเสียหายต่อผู้ตอบแต่อย่างใด

1.3.2) ข้อมูลส่วนตัว เป็นส่วนที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ ซึ่งอาจจะเป็น เพศ อายุ ระดับ การศึกษา เป็นต้น ซึ่งการกำหนดข้อมูลส่วนนี้ขึ้นอยู่กับประเด็นที่ผู้เก็บข้อมูลสนใจจะศึกษา

1.3.3) ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เป็นส่วนคำถามที่ให้ความ แสดงความคิดเห็นต่อจิตสาธาณณะที่ศึกษา ซึ่งรูปแบบของคำถามอาจจะเป็นปลายเปิดหรือปลายปิด หรือทั้ง 2 แบบผสมกันก็ได้

ดังนั้น ผู้สร้างแบบวัดจิตสาธาณณะต้องกำหนดโครงสร้างของแบบวัดให้มีคำชี้แจง ข้อมูลส่วนตัวของผู้สอบ และข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา

2) แบบสังเกต (Observation) หมายถึง การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคล โดยใช้ประสาทสัมผัสของผู้สังเกตเฝ้าดูพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นแสดงออกมาในลักษณะที่เป็นจริง ตามธรรมชาติโดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนในการดู และไม่มี การควบคุมสถานการณ์ที่ทำการศึกษ การสังเกตแบ่งออกได้โดยใช้เกณฑ์ในการแบ่ง 3 เกณฑ์ ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสุขวงศ์, 2527)

2.1) ใช้วิธีการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1) การสังเกตทางตรง (Direct Observations) การสังเกตที่ผู้สังเกตไปสังเกตด้วยตนเองตลอดเวลา

2.1.2) การสังเกตทางอ้อม (Indirect observations) การที่ผู้สังเกตไม่ไปสังเกตด้วยตนเองแต่ส่งตัวแทนไปสังเกตแทน แล้วกลับมาเล่าพฤติกรรมที่สังเกตได้ให้ฟัง

2.2) ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.2.1) การสังเกตด้วยการเข้าร่วม (Participant observations) การที่ผู้สังเกตเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ที่สังเกต โดยทำตนเป็นเหมือนสมาชิกในกลุ่มนั้น เช่น การศึกษาพฤติกรรมของคนในโรงเรียน โดยการเข้าไปอยู่ในโรงเรียนนั้น

2.2.2) การสังเกตโดยไม่เข้าร่วม (Non-participant Observations) การที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์ เพียงแต่อยู่นอกสถานการณ์เพื่อคอยสังเกตเพียงอย่างเดียว

2.3) ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.3.1) การสังเกตเป็นทางการ (Formal Observations) การที่ผู้ถูกสังเกต รู้ตัวว่าถูกสังเกต เพราะมีการบอก จุดมุ่งหมาย วัน เวลา และสถานที่ ที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า

2.3.2) การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ (Informal Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต

หลักในการสังเกต

1) ต้องตั้งจุดมุ่งหมายในการสังเกตที่แน่นอนว่าจะสังเกตพฤติกรรมใด เช่น พฤติกรรมการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละ เป็นต้น

2) ต้องสังเกตด้วยความระมัดระวังและใช้วิจารณญาณในการพินิจ พิเคราะห์ ทั้งพฤติกรรม ดีและไม่ดี และต้องมีความยุติธรรมกับเด็กมากที่สุด

3) ระยะเวลาในการสังเกตต้องติดต่อกัน และต้องทำการสังเกตหลาย ๆ รอบ หลาย ๆ สถานการณ์ เพื่อให้ได้พฤติกรรมที่แท้จริง

4) วิธีการสังเกตและวิธีการบันทึกข้อมูลต้องเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เช่น การใช้มาตราส่วนประมาณค่า ระเบียบพฤติกรรม เป็นต้น

5) ขณะที่สังเกตจะต้องไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว เพื่อจะได้พฤติกรรมที่แท้จริง

6) บันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้เท่านั้นไม่ใส่ความรู้สึกส่วนตัวของผู้สังเกตเข้าไป

7) การสังเกตจะให้ผลที่แน่นอนน่าเชื่อถือ ควรใช้ผู้สังเกตหลาย ๆ คน

3) แบบสัมภาษณ์ (Interview) การสัมภาษณ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถาม หรือการตอบทางวาจาเป็นหลัก โดยเรียกผู้สอบถาม หรือเก็บข้อมูลว่าผู้สัมภาษณ์ และเรียก

ฝ่ายตอบหรือว่าฝ่ายผู้ให้ข้อมูลว่าผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นี้ใช้ได้ดีสำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความสนใจ ความคิดเห็นหรือทัศนคติเรื่องต่าง ๆ การสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแน่นอน (Structured Interview) เป็นการ สัมภาษณ์ที่ได้กำหนดคำถามและคำตอบไว้เรียบร้อยแล้ว โดยตัวคำตอบจะเป็นแบบให้เลือกตอบ เช่น ใช่-ไม่ใช่ จริง-ไม่จริง ดี-ไม่ดี เป็นต้น

3.2) การสัมภาษณ์แบบที่ไม่มีโครงสร้างแน่นอน (Unstructured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดคำตอบไว้แน่นอนตายได้ โดยผู้ตอบจะตอบคำถามโดยอิสระ การสัมภาษณ์วิธีนี้ผู้สัมภาษณ์มีหน้าที่รับฟังและคอยเข้าสู่ประเด็นที่ต้องการ ดังนั้น ผู้สัมภาษณ์จะต้อง เป็นผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษ

4) แบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบตรวจรายการเป็นเครื่องมือเก็บ รวบรวมข้อมูลชนิดหนึ่งที่ประกอบไปด้วยข้อรายการ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ตอบ ตอบใน ลักษณะใด ลักษณะหนึ่งในสองอย่างตามที่กำหนดให้ เช่น มี-ไม่มี ชอบ-ไม่ชอบ เป็นต้น แบบ ตรวจสอบรายการเป็นการมุ่งตรวจสอบว่ามีการกระทำ หรือมีพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามที่กำหนด ในรายการหรือไม่ โดยไม่ได้พิจารณาถึงคุณภาพหรือจำนวนครั้งของการกระทำที่เกิดขึ้น

5) แบบวัดจินตนาการ การวัดแบบนี้โดยให้นักเรียนดูภาพแล้วบรรยาย หรือเขียน แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่ยกมา เช่น

- ถ้านักเรียนมีเงิน 20 ล้านบาท จะนำไปพัฒนาประเทศอย่างไรบ้าง
- ถ้านักเรียนเป็นนายกรัฐมนตรี นักเรียนจะพัฒนาประเทศอย่างไร

6) แบบวัดโดยใช้สถานการณ์ แบบวัดโดยใช้สถานการณ์ นิยมกำหนดสถานการณ์ที่ หลากหลายแล้วให้นักเรียนเลือกตอบ

2.3.9 ตัวอย่างเรื่องกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสาธารณะ

ตัวอย่างการจัดกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ มีจำนวนมากทั้งที่มีการปฏิบัติใน สถานศึกษาและในสังคมทั่วไป ซึ่งการจัดกิจกรรมส่งเสริมจิตสาธารณะมีความสำคัญมากต่อการ จัดการเรียนการสอนให้กับเด็กและเยาวชนในสังคม ผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้ากรณีศึกษาตัวอย่างเพื่อนำมา เสนอไว้ ในงานวิจัยเล่มนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการหรือประยุกต์ใช้ในการทำวิจัยให้ เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 1 โครงการ สร้างคุณค่า สร้างความคิด สร้างจิตสาธารณะของ T-change for Child จัดทำขึ้นเพื่อช่วยเหลือน้อง ๆ บนดอยที่ขาดแคลนทั้งสื่อและอุปกรณ์การเรียน สร้างคุณค่า โดยการนำหนังสือหรือซีดีที่ชำรุดที่ไม่ได้ใช้ มาบริจาคกับทางโครงการเพื่อส่งไปให้น้อง ๆ หรือผู้ที่ขาดแคลนในพื้นที่ต่าง ๆ

ที่มาของโครงการ

เนื่องจากได้มีโอกาสลงพื้นที่ศึกษาเรียนรู้อำเภอพริวแล้ว ได้เข้าไปทำกิจกรรมกับน้อง ๆ โรงเรียนบ้านหลวงซึ่งมีเด็กนักเรียนเพียง 50 กว่าคน และมีความขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ความรู้เรื่องสุขภาพ เทคโนโลยี และโรคร้ายไข้เจ็บ ซึ่งทางโครงการจึงเล็งเห็นความสำคัญและหาแนวทางในการช่วยเหลือโดยเด็กมีส่วนร่วมในครั้งนี้เพื่อหารายได้มาใช้ผลิตสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ

ปัญหา

เนื่องจากโรงเรียนในบางพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ขาดแคลนสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น โปสเตอร์และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ทำให้ไม่เห็นของที่เป็นรูปธรรมหรือสื่อที่จะส่งเสริมความคิด และสิ่งที่เป็นจริง

วิธีการแก้ไข

หาทุนหรือสิ่งของบริจาค หรือโปสเตอร์ให้ความรู้ต่าง ๆ ใหม่ ๆ ไปมอบให้กับโรงเรียนเหล่านั้น

ผลกระทบต่อสังคม

เมื่อนักเรียนในพื้นที่ห่างไกลไม่ได้รับการพัฒนาหรือการส่งเสริมสิ่งต่าง ๆ มีองค์ความรู้ในการใช้ชีวิตในสังคมใหญ่ไม่มากจะส่งผลต่อความยากลำบากของตัวเด็กเองและคนรอบตัวในสังคม การสร้างโอกาสให้เด็กพื้นที่ห่างไกลได้เข้าถึงสิ่งต่าง ๆ ความรู้ต่าง ๆ ทำให้เขาเหล่านั้นมีภูมิคุ้มกันที่ดีและส่งเสริมการเป็นพลเมืองที่รู้จักเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

แผนความยั่งยืน

เด็กเหล่านั้นสามารถช่วยตนเองได้ในการหาช่องทางต่าง ๆ ที่จะเข้าถึงความรู้และสนใจ ตั้งใจ มีความประสงค์และเห็นความสำคัญต่อความรู้ทั้งเรื่องเรียนและการใช้ชีวิตในสังคม

เป้าหมายของโครงการ

1) จำนวนยอดบริจาคเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่าได้ความร่วมมือในวงกว้างและเป็นที่รู้จักในมหาวิทยาลัย

2) นักเรียนตามโรงเรียนสามารถใช้อุปกรณ์ที่จัดหาให้ได้จริง

3) สถิติการบริจาคเพิ่มขึ้น และเด็กมีทักษะมากขึ้น

4) ขยายพื้นที่รับบริจาครอบนอกมหาวิทยาลัย เช่น สถานที่ราชการต่าง ๆ

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 2 การสร้างพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ที่จะสร้างรายได้ สร้างความมั่นคงของ Shelter ผ่านการยกระดับมาตรฐานสิ่งต่าง ๆ และสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ พร้อมกับระบบจัดการ และการประชาสัมพันธ์ที่ดี ที่จะให้ภาพลักษณ์ของสัตว์จรจัดเปลี่ยนไปในทางที่ดี

ที่มาโครงการ

เริ่มต้นจากประสบการณ์เมื่อได้เข้าไปเป็นอาสาสมัครครั้งแรก ที่ทางเพจที่ช่วยเหลือสุนัขและแมวจร ของ PAC (Pattaya Animal Coalition) ได้ประชาสัมพันธ์ เปิดโอกาสทำความสะอาดสุนัข และให้ความรัก และด้วยประโยคที่ชวนมาให้ความรักนี้ คือ จุดที่ทำให้ตัดสินใจมาร่วมการเดินทางเปิดการสัมผัสรับประสบการณ์ตรงที่แสนพิเศษ ในบ้านพักพิงสัตว์ที่ชลบุรี เมื่อ 2 ปีที่แล้ว และหลังจากกลับมาที่รู้สึกมี Passion อย่างมากที่คิดการใหญ่ทำโปรเจกอะไรสักอย่างในการแก้ไขปัญหาระดับสังคมตั้งแต่ตอนนั้น จากการได้ใกล้ชิดกับสุนัขและแมวในบ้านพักพิงจึงรวมทีมเพื่อน ๆ ที่รักสัตว์ และมีความสามารถมาร่วมโครงการนี้ในเวลาต่อมาเราจะให้สัตว์เลี้ยงได้มีพื้นที่สีเขียวไว้วิ่งเล่นนอนพัก ร่วมกับทำกิจกรรมกับคนที่มาที่นี่และมีความสุขร่วมกันในสิ่งแวดล้อมที่สะอาด สวยงาม และร่มรื่น เพราะการได้สัมผัสพื้นที่สีเขียวนั้นช่วยปลดปล่อยความเครียดได้ทั้งคนและสัตว์เลี้ยง จากแมวที่อยู่รวมกันในห้องใหญ่ก็จะให้มีพื้นที่ที่ออกมาเดินเล่น นอนกิ้งเกิ้ลิก หรือเล่นกับคนอย่างสนุกสนานมากกว่ากินและนอนอย่างเดียวในห้องที่นอนที่อยู่มารวมกัน และแมวและสุนัขเองได้กินหญ้าได้ด้วยและจัดให้มีกิจกรรมที่ให้คุณทุกวัยได้มาสนุกสนาน และร่วมมีประสบการณ์ดี กับสัตว์ภายในบ้านพักพิงเป็นการปลูกจิตสำนึกที่ดีในการที่จะรักและเห็นคุณค่าของสัตว์จรจัด ที่จะเป็นการสร้างบุคลากรที่จะมีจิตใจที่อ่อนโยน และมีจิตสาธารณะและสร้างสื่อความรู้ที่เป็นประโยชน์รอบ ๆ เกี่ยวกับสัตว์ในด้านต่าง ๆ ภายในสถานที่ และให้ข้อมูลที่จะสร้างการตระหนักรู้ และวิธีแก้ไขปัญหาเพื่อจะสามารถนำไปใช้ได้ท้ายสุดให้บ้านพักพิงมีรายได้จากการที่สร้างเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมือนกับสวนสัตว์ขนาดย่อมที่เป็นศูนย์การเรียนรู้ขณะเดียวกัน

ปัญหา

ปัจจุบันบ้านพักพิงสัตว์ ที่รับหน้าที่ดูแล แก้ไขปัญหา สัตว์เลี้ยงจรจัด และบาดเจ็บยังขาดสุขลักษณะ สิ่งแวดล้อมที่ดี เนื่องจาก ขาดทรัพยากรในด้านทุนทรัพย์ ระบบจัดการ และการประชาสัมพันธ์ที่ดี

วิธีการแก้ไข

Phase 1

ออกแบบพื้นที่ในการดำเนินงานระยะยาว

- ปรับภูมิทัศน์โดยที่อาสาสมัครที่จัดไว้ตามความสามารถและความสมัครใจในด้านต่าง ๆ
- วางแผน ทำสื่อต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ และจัดระดมทุน

First Phase Goal

Phase 2

- เริ่มการจัดโซนอย่างเป็นระเบียบ
- สร้างสื่อการเรียนรู้ เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงในรูปแบบต่าง ในด้านต่าง ๆ

- วางระบบจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นมิตรกับคนและสัตว์
- เพิ่มช่องทางวางระบบหารายได้เสริม

Second Phase Goal

- บ้านพักพิงมีรายได้เพิ่มขึ้น

ผลกระทบทางสังคม

- บ้านพักพิงอยู่ได้อย่างยั่งยืน จากการมีรายได้เพิ่มขึ้น
- คนมีทัศนคติที่ดี เห็นคุณค่าต่อสัตว์จรจัด และมีความรักที่จะช่วยเหลือสัตว์ใน

ปัจจุบันมากขึ้น

- คนและสัตว์มีสวัสดิภาพที่ดีในชีวิตจากการได้สัมผัสธรรมชาติ และการได้ทำ

กิจกรรมร่วมกัน

- มีความร่วมมือระหว่างชุมชน องค์กร สถาบันต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและ

เอกชน เกิดขึ้น

อัตราของสุนัข และแมว ในบ้านพักพิง ลดลงจากการที่มีผู้รับไปเลี้ยงมากขึ้น

แผนความยั่งยืน

- สร้างหนังสือคู่มือ Online Offline ไฟล์เสียง และ VDO การบริหารจัดการ

บ้านพักพิงสัตว์ และความรู้พื้นฐานในการเลี้ยงสุนัขและแมวในด้านต่าง ๆ สำหรับผู้เป็นเจ้าของบ้านพักพิง และผู้สนใจ

- สร้างกิจกรรมสนทนากาการ และ ให้ความรู้โดยผู้มีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะ

เสริมสร้างประสบการณ์ แก่ผู้ที่เข้ามา ภายในบ้านพักพิงสัตว์

- สร้างระบบอาสา ที่ให้อาสาเข้ามาทำกิจกรรมอาสาอย่างต่อเนื่อง

- สร้างสื่อประชาสัมพันธ์

เป้าหมายโครงการ

- สร้างเป็นโมเดลต้นแบบ ในการบริหารจัดการ

- สร้างการตระหนักรู้ถึงปัญหาสัตว์จรจัด เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อสัตว์เลี้ยง และ

ปลูกฝังจิตอาสา

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน การนำเสนอ รูปแบบการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

2.4.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนมีความหมายแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับปรัชญา ความเชื่อ พื้นฐานและทฤษฎีพื้นฐานรองรับ นักวิชาการการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

Gunter & Schwab (1996) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า รูปแบบการเรียนการสอนเปรียบเสมือนพิมพ์เขียวหรือต้นแบบที่ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนหลัก ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดผลตามที่ต้องการ การจัดการเรียนการสอนต้องเรียงลำดับขั้นตอนที่เสนอไว้ และรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบจะต้องตอบสนองจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่างที่แตกต่างกัน

Anderson (1997) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งเพื่อให้บรรลุผล ประกอบด้วยหลักการซึ่งต้องระบุแนวความคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์และข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถสนับสนุนการใช้รูปแบบได้สำเร็จ และสิ่งที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอน คือ กระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

Arend (1997) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่า เป็นวิธีการและทักษะการสอนแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การตั้งคำถาม การทำงานกลุ่ม การอภิปราย การนำเสนองาน เป็นต้น ดังนั้น จึงมีความหมายกว้างกว่ากลยุทธ์ หรือวิธีสอน เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบแก้ไขปัญหา จะต้องมีการแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้เรียนช่วยกันแก้ไขปัญหาคำหนดไว้ รูปแบบนี้มุ่งที่จะพัฒนาทักษะให้ผู้เรียนเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหามากหลาย และพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ทิตินา แคมมณี (2545) ได้กล่าวถึงความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนว่าเป็นแบบแผนการดำเนินการสอนที่ได้รับการจัดเป็นระบบอย่างสัมพันธ์สอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้ หรือการสอนที่รูปแบบนั้นเชื่อถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบว่ามีประสิทธิภาพ สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้น โดยทั่วไปแบบแผนการดำเนินการสอนดังกล่าว มักประกอบด้วยทฤษฎี หลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือ และกระบวนการสอนเฉพาะอันจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะที่รูปแบบนั้นกำหนดไว้ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนหรือแบบอย่างในการจัดดำเนินการสอนอื่น ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเช่นเดียวกันได้

จากการศึกษาจากนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนหมายถึงแบบแผนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นระบบ และสอดคล้องกับทฤษฎี หลักการเรียนรู้ หรือการสอนที่มีรูปแบบเชื่อถือได้ และพิสูจน์ได้ว่ามีประสิทธิภาพสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ในรูปแบบนั้น

2.4.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน และทุกอย่างต้องเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและมีส่วนส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จ จัดเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนทั้งสิ้น นักวิชาการการศึกษาได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

Kemp (1971) กำหนดรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดหัวข้อที่จะสอนและเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป
- 2) ศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน
- 3) ระบุมจุดประสงค์ของการสอน โดยเน้นว่าจะต้องเขียนออกมาในลักษณะของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 4) กำหนดเนื้อหาวิชาที่เอื้ออำนวย สนับสนุนจุดประสงค์แต่ละข้อ
- 5) ทดสอบเพื่อวัดความรู้ความสามารถก่อนสอบ
- 6) เลือกกิจกรรมและแหล่งวิชาการสำหรับการเรียนการสอน เพื่อจะนำเนื้อหาวิชาไปสู่จุดประสงค์ที่วางไว้
- 7) บริการสนับสนุน ประสานงานในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเงิน บุคลากร อาคาร สถานที่วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และสื่อต่าง ๆ และดำเนินการไปตามแผนการที่กำหนดไว้
- 8) ประเมินผลการเรียนของผู้เรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด
- 9) การปรับปรุงแก้ไข พิจารณาว่าควรจะได้รับ การแก้ไขปรับปรุงแผนการเรียนการสอนหรือไม่

Joyce and Weil (1978) กล่าวว่ารูปแบบการสอนต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ทฤษฎีหรือหลักการที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ
- 2) แนวทางในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนและสิ่งแวดล้อมในการเรียน
- 3) วิธีการสอนและวิธีการเรียนที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

Arends (1997) กล่าวว่า รูปแบบการสอนต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) หลักการตามทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวความคิดพื้นฐานของรูปแบบ
- 2) ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ
- 3) วิธีการสอนที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ
- 4) สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

Kibler (1974) ได้เสนอว่า รูปแบบการเรียนการสอน ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

จุดมุ่งหมายการเรียนการสอน เป็นผลผลิตทางการเรียนการสอนที่มุ่งให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

1) การวัดพฤติกรรมพื้นฐาน เป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียนก่อนการเรียนการสอนจริง

2) กระบวนการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเริ่มต้นจากพฤติกรรมพื้นฐานไปจนถึงพฤติกรรมปลายทาง

3) การวัดผลประเมินผล เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีวิธีการจัดการเรียนการสอนเหมาะสมเพียงใด

ทิศนา แคมมณี (2545) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีองค์ประกอบร่วมที่สำคัญที่ควรคำนึงถึง ดังต่อไปนี้

1) มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐาน หรือเป็นหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ๆ

2) มีการบรรยายและอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ

3) มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ

4) มีการอธิบายให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนรู้นั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551, อ่างใน สุวรรณาลัยทอง, 2560) กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1) ผู้สอน เป็นผู้มีความสำคัญในการที่จะแปลงหลักสูตรสู่การสอน เช่น แปลงมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ที่เป็นตัวหนังสือให้เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม น่าสนใจ มีกระบวนการเรียนรู้หลากหลายวิธีอย่างอิสระ จะต้องรู้จักเลือกเทคนิคการสอน วิธีสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้เรียนโดยไม่ใช้วิธีการเดียวตลอดหลักสูตร ควรมีการตัดแปลง และเลือกใช้วิธีการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหาในแต่ละเรื่องเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

2) ผู้เรียน เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา ความถนัดความสนใจ และความสมบูรณ์ของร่างกาย ผู้เรียนควรมีโอกาสร่วมคิดร่วมกันวางแผนในการจัดการเรียนการสอน และมีโอกาสเลือกวิธีเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสมภายใต้การแนะนำของผู้สอน

3) เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ผู้สอนต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจเหมาะกับวัย ระดับชั้นรวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอน

4) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ช่วยในการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ผู้สอนต้องมีวิธีการที่จะจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาทางวิชาการ เช่น การจัดห้องภาษา ห้องกิจกรรม วิทยาศาสตร์จัดระบบนิเวศจำลอง จัดบริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น มีการตัดแปลงห้องเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ดี จัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย

จากคำอธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนจากแนวคิดของนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ ทฤษฎี หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล

2.4.3 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

นักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้พัฒนารูปแบบการสอนแบบต่าง ๆ และได้นำเสนอไว้หลายรูปแบบ กระบวนการพัฒนารูปแบบการสอนของนักการศึกษาท่านต่าง ๆ มีขั้นตอนคล้ายกันและมีความเป็นระเบียบแบบแผน คล้ายกระบวนการวิจัย ซึ่งนักการศึกษาได้ให้รูปแบบการพัฒนารูปแบบการสอนไว้ ดังนี้

Joyce and Weil (1972) ได้สรุปหลักการสำคัญของกระบวนการพัฒนารูปแบบการสอนไว้ ดังนี้

1) การพัฒนารูปแบบการสอนต้องศึกษาทฤษฎีหรือหลักการที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการสอน

2) ก่อนนำไปเผยแพร่ ต้องทำการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบในสถานการณ์จริง นำผลการใช้มาประเมิน เพื่อแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้สามารถใช้รูปแบบการสอนได้สะดวกและได้ผลตรงกับแนวความคิดเชิงทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน

3) การพัฒนารูปแบบการสอน ต้องมีจุดหมายหลัก และมีจุดหมายรอง ในการพัฒนารูปแบบการสอนต้องกำหนดองค์ประกอบที่จะส่งเสริมให้การใช้รูปแบบการสอนให้ได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย องค์ประกอบที่ส่งเสริมให้การใช้รูปแบบได้ผลสูง ได้แก่ เงื่อนไขที่จำเป็นต่าง ๆ ในการใช้รูปแบบให้ได้ผล

ทิศนา แคมมณี (2545) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการสอนไว้ ดังนี้

1) กำหนดจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ชัดเจน

2) ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบรูปแบบ

3) ศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นพบองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริง และป้องกันปัญหาซึ่งอาจทำให้รูปแบบการเรียนการสอนนั้นขาดประสิทธิภาพได้

4) กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน โดยพิจารณาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่สามารถช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมายได้

5) จัดกลุ่มขององค์ประกอบ โดยนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อความสะดวกในการดำเนินการขั้นตอนต่อไป

6) จัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ผู้สร้างรูปแบบการเรียนการสอนต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุเป็นผลต่อกัน และจัดลำดับองค์ประกอบให้ถูกต้องและเหมาะสม

7) จัดผังจำลององค์ประกอบ โดยการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบเหล่านั้น

8) ทดลองการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

9) ศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลอง โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนว่าได้ผลตามเป้าหมาย หรือใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

10) ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำผลการทดลองใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน สรุปได้ว่า ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปอย่างมีระบบ มีหลักการ แนวคิด และทฤษฎีต่าง ๆ มารองรับ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน รูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และสามารถส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ตามที่ครูต้องการ

2.4.4 การจำแนกกลุ่มของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนที่นักการศึกษาได้พัฒนาและนำมาเผยแพร่มีหลายรูปแบบ นักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้จัดกลุ่มของรูปแบบการเรียนการสอนด้วยเกณฑ์ต่าง ๆ ดังนี้

Joyce and Weil (1972) จำแนกกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1) กลุ่มที่เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction Models) กลุ่มนี้เน้นด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับสังคมและผู้อื่น รูปแบบการสอนกลุ่มนี้เน้นที่ความสามารถของ

บุคคลในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น การทำงานแบบประชาธิปไตยและการทำงานด้านการสร้างสรรค์เพื่อสังคม นักวิชาการกลุ่มนี้ ได้แก่ เฮอร์เบิร์ต เทแลน (Herbert Thelen) ซึ่งเป็นผู้คิดวิธีการสืบสวนสอบสวนแบบกลุ่ม (Group Investigation) Fannie and Shaftel ผู้คิดบทบาทสมมติ (Role playing) เป็นต้น

2) กลุ่มที่เน้นการประมวลข้อมูลความรู้สารสนเทศ (Information-Processing Models) กลุ่มนี้เน้นกระบวนการที่บุคคลจะจัดการข้อมูลการตระหนักถึงปัญหาและการแก้ไขปัญหานั้น ได้แก่ รูปแบบการสอนแบบสืบสวน (Inquiry Training models) ของริชาร์ด ซัชแมน (Richard Suchman) รูปแบบความคิดรวบยอด (Concept Attainment) ของเจอโรม บรูเนอร์ (Jerome Bruner) รูปแบบการคิดเชิงอุปนัย (Inductive Thinking Models) ของฮิลดา ทาบ่า (Hilda Taba) รูปแบบการพัฒนาตามโครงสร้างทางสติปัญญา (Cognitive Growth) ของเพียเจต์ (Jean Piaget)

3) กลุ่มที่เน้นอัตบุคคล (Personal Models) กลุ่มนี้เน้นกระบวนการด้านพัฒนาตนและอัตโนทัศน์ (Self-concept) นักวิชาการกลุ่มนี้ได้ คาล โรเจอร์ (Carl Rogers) การสอนทางอ้อม (Nondirective Teaching) ฟิตตอพิลส์ (Fitz perls) การฝึกกระหมัดระว่าง (Awareness Training) วิลเลียม กอร์ดอน (William Gordon) รูปแบบ Syntectics และวิลเลียม กลาสเซอร์ (William Glasser) รูปแบบ (Classroom Meeting) เป็นต้น

4) กลุ่มที่เน้นด้านพฤติกรรม (Behavioral Models) กลุ่มที่เน้นด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนที่มีขึ้นตอนก่อนหลัง และยังสามารถสังเกตได้ กลุ่มนี้ ได้แก่ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) การจัดการแบบฉุกเฉิน (Contingency Management) และ กายเอ่ (Gagne) การฝึกโดยตรง (Direct Training) เป็นต้น

การพัฒนาการเรียนการสอนการบริการสังคม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารูปแบบการเรียนการสอน Joyce And Weil (2009, 2000) ซึ่งงานวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนการบริการสังคม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จัดเข้ากับกลุ่มที่เน้นการประมวลข้อมูลความรู้สารสนเทศ (Information-Processing Models) กลุ่มนี้เน้นกระบวนการที่บุคคลจะจัดการข้อมูลการตระหนักถึงปัญหาและการแก้ไขปัญหา

Nuyhall and Snook (1973 Cited in Saylor et al. 1982) ได้จำแนกกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1) รูปแบบการควบคุมพฤติกรรม (Behavior Control Model) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อควบคุมพฤติกรรมนักเรียน งานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการสอนกลุ่มนี้มักหาคำตอบว่า การสอนตามรูปแบบการสอนในกลุ่มนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าการสอนตามปกติ

2) รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการค้นพบ (Discovery Learning Model) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กเรียนค้นพบคำตอบหรือความรู้ด้วยตนเอง และใช้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ มักจะหาคำตอบที่เป็นรายละเอียดของกระบวนการเรียนรู้ การใช้แรงจูงใจเพื่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ และการถ่ายโยงการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่

3) รูปแบบการพัฒนาการใช้เหตุผล (The Rational Model) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความมีเหตุผล เน้นกิจกรรมที่มีการเสนอความขัดแย้งเพื่อใช้เหตุผล รูปแบบการสอนกลุ่มนี้มุ่งพัฒนาการใช้ภาษาและใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล

Saylor et al (1982) ได้จำแนกกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนไว้ 5 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1) กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นเนื้อหาวิชา (Subject Matter/Discipline) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างของเนื้อหาและเรียนรู้วิธีการหาความรู้ในสาขาต่าง ๆ รูปแบบการสอนกลุ่มนี้เน้นกิจกรรมการสอนแบบบรรยาย

2) กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นสมรรถภาพ (Specific Competencies / Thechnology) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถภาพด้านความรู้และทักษะเฉพาะที่กำหนด รูปแบบการสอนกลุ่มนี้เน้นการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน เช่น การใช้บทเรียนแบบโปรแกรม การฝึกหัดและการฝึกซ้ำ ๆ การจัดระบบในการสอน เป็นต้น

3) กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรเน้นคุณลักษณะของมนุษย์และกระบวนการ (Human Traits/Process) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านคุณลักษณะต่าง ๆ เช่น ทักษะคิด ค่านิยม ความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นต้น รูปแบบการสอนกลุ่มนี้เน้นการให้ผู้เรียนมีบทบาทในกระบวนการต่าง ๆ ตามสถานการณ์ เช่น การใช้บทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง และการสอนแบบแก้ไขปัญหา

4) กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร เน้นหน้าที่และกิจกรรมต่อสังคม (Social Functions/Activites) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์คุ้นเคยกับชุมชนสังคมที่ตนอาศัยอยู่ เรียนรู้ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา สังคม รูปแบบการสอนกลุ่มนี้เน้นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม เช่น การสอนแบบร่วมกิจกรรมชุมชน การให้ศึกษาค้นคว้าเป็นกลุ่ม เป็นต้น

5) กลุ่มรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตร เน้นความสนใจและความต้องการของผู้เรียน (Interest and Needs/Activities) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ใช้เป็นแนวทางในการสอนที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน เช่น การเรียนแบบ

เอกเทศ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แบบซินเนคติก (Synectics) เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี (2560) ได้จัดกลุ่มรูปแบบของการเรียนการสอนตามลักษณะของ วัตถุประสงค์เฉพาะหรือเจตนารมณ์ของรูปแบบ ซึ่งจัดได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) รูปแบบการสอนกลุ่มนี้ เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจ เนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิด รวบยอด รูปแบบการสอนที่ใช้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดของกาเย รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอมนทัศน์กว้างล่วงหน้า รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก เป็นต้น

2) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective Domain) รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มนี้เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมอันพึงประสงค์ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนา หรือการปลูกฝัง การ จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนเพียงช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มักไม่เพียงพอต่อการ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้ จำเป็นต้องอาศัยหลักการวิธีการสอนอื่น ๆ เพิ่มเติม รูปแบบการสอนที่ ใช้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของแคทโวล บลูม และมาเซีย รูปแบบการเรียนการสอนโดยการซักค้ำ้น รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ รูปแบบ การเรียนการสอนโดยใช้วิธีทำความกระจ่างในค่านิยม เป็นต้น

3) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain) รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มนี้ เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนใน การปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยหลักการ วิธีการ ที่แตกต่างกันไป จากการพัฒนาทางด้านนี้ ที่สำคัญ รูปแบบการสอนที่ใช้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของ แฮร์โรว์ (Harrow) และรูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) เป็นต้น

4) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills) รูปแบบการเรียนการสอนทักษะกระบวนการเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจะเป็น กระบวนการทางสติปัญญา เช่น กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่าง ๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผล การสืบสอบ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิด อย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม เช่น กระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต รูปแบบการสอนที่ใช้ในกลุ่มนี้ ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบ และแสวงหา

ความรู้เป็นกลุ่ม รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดอุปนัย รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของทอร์แรนซ์ เป็นต้น

5) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) รูปแบบการเรียนการสอนกลุ่มนี้เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและวิธีการรูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้านหรือการพัฒนาเป็นองค์รวม รูปแบบการสอนที่ใช้ในกลุ่มนี้ได้แก่ รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง รูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT และรูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นต้น

2.4.5 การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน

การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนที่สำคัญ การนำเสนอที่ชัดเจนจะช่วยให้มีความเข้าใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนและสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

Joyce and Weil (1972) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน 4 ขั้นตอนสรุปได้ ดังนี้

ตอนที่ 1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน อธิบายความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่มาของรูปแบบการสอน ประกอบไปด้วย เป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอน ทฤษฎีข้อสมมติฐาน หลักการ และแนวคิดความสำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 รายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน การให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย

1) ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการสอน หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) ระบบของการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายถึงบทบาทของครูผู้สอนกับผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งแต่ละรูปแบบการเรียนการสอนก็จะแตกต่างกัน เช่น บทบาทของครูผู้สอนอาจจะเป็นผู้แนะนำในการทำกิจกรรม เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้แนะแนว และเป็นแหล่งข้อมูล เป็นต้น

3) หลักการมีปฏิสัมพันธ์ เป็นการอธิบายวิธีการแสดงออกของผู้สอนและผู้เรียน เช่น การให้รางวัลแก่ผู้เรียน การให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

4) ปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน เป็นการอธิบายเงื่อนไข หรือสิ่งที่จำเป็นที่จะทำให้อุปกรณ์การสอนนั้นได้ผล เช่นรูปแบบการเรียนการสอนแบบทดลองในห้องปฏิบัติการ ต้องใช้

ผู้ทดลองที่ผ่านการฝึกฝนมาแล้วอย่างดี รูปแบบการเรียนการสอนแบบฝึกทักษะ จะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกการทำงานในสถานที่ และใช้อุปกรณ์ที่ใกล้เคียงสภาพการทำงานจริง

ตอนที่ 3 การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ให้คำแนะนำและข้อสังเกตเกี่ยวกับการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ให้เกิดผล เช่น ควรใช้รูปแบบการเรียนการสอนนี้กับเนื้อหาประเภทใด ควรใช้กับผู้เรียนระดับใด เป็นต้น

ตอนที่ 4 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ระบุผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ทั้งผลทางตรงซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของรูปแบบการเรียนการสอน และผลทางอ้อมซึ่งเป็นผลพลอยที่ได้จากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่าการเสนอรูปแบบการเรียนการสอนจะต้องนำเสนอทฤษฎีพื้นฐานซึ่งเป็นเป็นที่มาของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการสอน กิจกรรมการสอน ในแต่ละชั้น บทบาทของผู้สอนกับผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน การนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ และผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน เงื่อนไข หรือข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

สุริยเดว ทริปาตี (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพวัยรุ่น : กรณีศึกษานักเรียนสายสามัญและสายอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า เยาวชนไทยประเมินตนเองว่ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนน้อยที่สุด ตามด้วยการได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่มีประโยชน์และคุณค่าต่อชุมชนการมีส่วนร่วมกับเพื่อนบ้าน การมีกิจกรรมทางศาสนา และการไม่พูดความจริง โดยวิเคราะห์จากตัวชี้วัด พบว่าวัยรุ่นไทยในขณะนี้ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ชุมชนอ่อนแอไม่สนใจกัน และขาดกิจกรรมส่วนรวม ทางเห็นศาสนา และขาดความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นตัวกีดกร่อนเศรษฐกิจพอเพียงและสมานฉันท์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีผลการเรียนเฉลี่ย 3.00 ในจำนวนนี้กว่า 25 % ได้เกรดเฉลี่ย 3.5 และกว่า 90 % อยู่กับพ่อแม่และครอบครัวที่อบอุ่นแต่เด็กถูกล่อหลอมมาจากครอบครัวให้เน้นหนักด้านการเรียนเป็นหลัก เพราะเป็นสิ่งที่พ่อแม่หวัง แต่ไม่มีจิตสำนึกสาธารณะ การที่จะสร้างให้เยาวชนมีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ จากการศึกษาพบว่าเยาวชนจะทำในสิ่งที่ผู้อื่นเห็นด้วย ยังไม่อยู่ในระดับที่ทำเพราะตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในสังคม หรือมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นการจะให้เยาวชนมีพฤติกรรมในเรื่องจิตสำนึกสาธารณะต้องคำนึงถึงกิจกรรมที่เยาวชนสนใจ และการสร้างแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม เช่น ความสนุกสนาน ต้องการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น และต้องการประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองที่เห็นได้ชัดเจน จึงจะสามารถกระตุ้นให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะได้

จรี ทัพวงษ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบปลายภาค แบบประเมินผลตามสภาพจริง แบบวัดเจตคติในการทำกิจกรรมการบริการสังคม แบบประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แบบสอบถามความพึงพอใจในการรับบริการ สมุดบันทึกกิจกรรมการบริการสังคมและการนำเสนอประสบการณ์ของนักศึกษา ประเด็นสนทนานักศึกษา และการสัมภาษณ์ผู้รับบริการหรือผู้ประสานงานชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาจากสมุดบันทึกกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ระยะ คือระยะที่ 1 ขั้นปฐมนิเทศ ระยะที่ 2 ขั้นเตรียมโครงการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ระยะที่ 3 ขั้นกิจกรรมกลุ่มบริการสังคมตามแผนโครงการ ระยะที่ 4 การไตร่ตรองกิจกรรมการบริการสังคม ระยะที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม ผลการประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคม มีดังนี้ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษามีผลการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ 80% ที่กำหนดไว้ 2) การทำงานร่วมกันกับกลุ่มที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน นักศึกษามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง ความกระตือรือร้นและการทำงานร่วมกันนักศึกษามีเจตคติอยู่ในเกณฑ์สูง 3) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ ของนักศึกษา ทุกด้าน อยู่ในเกณฑ์ดีมาก 4) ผลสัมฤทธิ์ของชุมชนที่ได้รับบริการทุกด้านอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

กรรยา พรธรรณา (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เน้นการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษาศาครณีตัวอย่าง ที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ของโรงเรียนบ้านบางกะปิ จำนวน 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม แผนการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษาศาครณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดจิตสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการรับใช้สังคม และนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคศึกษาศาครณีตัวอย่างที่เน้นการเสนอตัวแบบสัญลักษณ์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีจิตสาธารณะที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

دنخا پنคำ (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบสังเกตและแบบประเมินความสามารถและแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลแบบผสมสารเชิงปริมาณและ

เชิงคุณภาพ โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษาจัดให้นักเรียนใช้ความรู้ความสามารถในการทำประโยชน์ โดยการค้นหาความต้องการของชุมชน ศึกษาความรู้ที่จำเป็น และลงมือทำประโยชน์ด้วยตนเอง จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้แก่ นักเรียนมีจิตสาธารณะตามองค์ประกอบต่อไปนี้ (1) ด้านการรู้ความสำคัญของจิตสาธารณะ (2) ด้านการตระหนักรู้ความต้องการสาธารณะประโยชน์ของชุมชน (3) ด้านการตระหนักรู้เนื้อหาสาระที่จำเป็นในการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์ (4) ด้านการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์ (5) ด้านการติดตามผลการสร้างสรรค์สาธารณะประโยชน์ 2) จากการทดลองใช้หลักสูตรตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อสังคมที่ดีกว่าเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียนประถมศึกษา พบว่า หลังการทดลองใช้หลักสูตรนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตสาธารณะสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถในการปรับปรุงสาธารณะประโยชน์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัฒนา ไตต่อผล (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (2) แบบวัดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ (3) แบบประเมินพฤติกรรมตนเองด้านการมีจิตสาธารณะ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะด้านจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านการดูแลรักษา ด้านการบริการ และด้านการพัฒนา 2) หลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มี 10 องค์ประกอบคือ (1) หลักการของหลักสูตร (2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (3) โครงสร้างหลักสูตร (4) คำอธิบายรายวิชา (5) สาระการเรียนรู้ (6) คำอธิบายหน่วยการเรียนรู้ (7) จุดประสงค์การเรียนรู้ (8) กระบวนการเรียนรู้ (9) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (10) การวัดผลและประเมินผล โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการนำหลักสูตรไปทดลองนำร่องพบว่ามีเหมาะสม 3) ผลการทดลองหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า (1) นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะหลักการใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนมีพฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะหลังการใช้หลักสูตร สูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาสุดา ภาคาผล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน ในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์ และพฤติกรรมจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบบวัดมโนทัศน์จิตสาธารณะ แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยครู แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะของ นักเรียนโดยผู้ปกครอง แบบสะท้อนความคิด ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่ได้เรียนโดยการจัดการ เรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษา โดยใช้กิจกรรมบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลัง เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบ โครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมบริการสังคม มีมโนทัศน์จิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 (3) นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบ โครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้บริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) นักเรียนที่ได้รับการจัดเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคม ศึกษา โดยใช้กิจกรรมบริการสังคม มีพฤติกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศิริสุข นาคะเสนีย์ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม จิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 230 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วย วิธี Scheffe และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรม จิตสาธารณะโดยรวม อยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยภายในด้านเหตุผลเชิงจริยธรรม และปัจจัยภายนอก ด้านการสนับสนุนจากครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) เพศ สาขาวิชา และชั้นปีที่ศึกษา แตกต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) ปัจจัยภายในด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมและแรงจูงใจ และปัจจัย ภายนอกด้านการสนับสนุนมหาวิทยาลัย การสนับสนุนจากชุมชน และการสนับสนุนจากเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ศศิธร ศรีจางค์ (2557) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้าง จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 22 คน สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนจากการวัดซ้ำ 4 ครั้ง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way Repeated measure ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานจากการศึกษาบริบทและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีสาเหตุมาจากการขาดจิตสำนึกที่ดีของคนในสังคม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ต้องการพัฒนาคือ ใฝ่เรียนรู้ และมีจิตสาธารณะ 2) หลักสูตรที่พัฒนาขึ้น มี 4 องค์ประกอบ คือ (1) จุดมุ่งหมาย (2) สารการเรียนรู้ (3) การจัดการเรียนรู้ (4) การวัดผลประเมินผล และมีขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนคือ ขั้นเตรียม ขั้นเรียนรู้ และขั้นสรุป 3) ผลการใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อครอบครัว โรงเรียน และสังคม จากการวัด 4 ครั้ง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

สรเสรีญ อันทรันต์ และฐิติยา เนตรวงษ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม และเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรม ในรายวิชาจริยศาสตร์ จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า (1) การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมและเขียนภาพความดีผ่านบล็อก สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชาจริยศาสตร์แก่นักศึกษาได้ (2) นักศึกษามีพัฒนาการจริยธรรมโดยการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 9.75 ส่วนเจตคติและพฤติกรรมจริยธรรมมีพัฒนาการสูงขึ้นร้อยละ 12.29 และ (3) ความสัมพันธ์ของเหตุผลเชิงจริยธรรมและเจตคติ และพฤติกรรมจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกในระดับปานกลาง ($R=0.532$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทวนทอง เขาวงกตพิงศ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) สร้างรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ (1) การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบฯ โดยรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (2) การยกร่างรูปแบบฯ รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 20 คน และการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 22 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (3) การตรวจสอบรูปแบบฯ โดยจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน 10 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา 2) การประเมินรูปแบบฯ รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 21 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ หลักการของรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ จิตสาธารณะที่ควรพัฒนา การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะ และกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ

ผลการประเมินรูปแบบรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัด กำแพงเพชรและตากมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

อนุพันธ์ คำปัน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี จากสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 624 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยผลค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยันและผลการทดสอบที่ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันจิตสาธารณะ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ความรัก ความเอื้ออาทรและความสามัคคี การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม ความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ การยกย่องและให้เกียรติผู้อื่น การมีมาตรฐานในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือ การมีองค์ความรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้ มีค่าความเหมาะสมพอดีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครได้

ภูมิพิพัฒน์ รักพรหมงคล (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1,620 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการ วิเคราะห์และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรม AMOS ผลการวิจัยพบว่า พบแปร ที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา มากที่สุด คือ ปัจจัยด้าน นักเรียน รองลงมาเป็นอิทธิพลปัจจัยสังคม/ชุมชน และปัจจัยสื่อ/เทคโนโลยี ตามลำดับ และร่วมกัน ทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 ปัจจัยด้านนักเรียน ส่งผลทางบวกและทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปัจจัยด้านเพื่อน ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางอ้อมโดยผ่าน ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน โดยส่งผ่านปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้าน สื่อเทคโนโลยี ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้าน ครอบครัว และส่งผลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่าน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ครู ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัย ด้านนักเรียน/ปัจจัยด้านสังคม/ชุมชน ส่งผลทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านปัจจัยด้านโรงเรียน ครู ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการวิเคราะห์กลุ่ม

พบพบว่านักเรียนเพศชายมีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่าเพศหญิง และนักเรียนที่มีครอบครัวสภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะไม่ดี มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะดี และได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นที่น่าเชื่อถือและยอมรับได้

สมปอง ช่วยพรหม และอารีรัตน์ แก้วอุไร (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามหลักการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา จำนวน 23 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษา มี 4 องค์ประกอบ (1) ด้านการใช้ (2) ด้านการถือเป็นที่ (3) ด้านการเคารพสิทธิ์ (4) ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะ คือ การจัดการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงปัญหาจากชีวิตจริงในชุมชนของตน ซึ่งได้ผลจากการสำรวจ วิเคราะห์ และนำมาลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริงด้วยการรับใช้สังคมที่เชื่อมโยงจากหลักการและ วัตถุประสงค์ของรูปแบบนำไปสู่การเกิดคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ และ 2) รูปแบบกิจกรรมมี 4 องค์ประกอบ (1) หลักการหรือแนวคิดพื้นฐาน (2) วัตถุประสงค์ (3) เนื้อหา (4) กิจกรรมการเรียนรู้ (5) การวัดผลประเมินผล กิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่ การเตรียมการ การดำเนินการ สะท้อนกลับ และการเฉลิมฉลอง 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และการนำรูปแบบไปทดลองนำร่อง พบว่า มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ (3) การทดลองใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะ ทุกด้านโดยรวม หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักเรียนมีพฤติกรรม การมี จิตสาธารณะหลังเรียนในภาพรวมอยู่ระดับดีเยี่ยม

จิรศักดิ์ ใจดี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเป็น พลเมือง ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามแนวคิด การรับใช้สังคม จำนวน 53 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ความเป็นพลเมืองของนักเรียน ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลังเรียน โดยการ จัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิโรจน์ เฉลยสุข (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะ โดยใช้ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบแผนการทดลองใช้ แบบกลุ่มเดี่ยววัด ก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จิตสาธารณะ และแบบทดสอบจิตสาธารณะของนักเรียน จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่าความยาก ระหว่าง

0.02-0.08 หาค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไปและค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า (1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้จิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล มีประสิทธิภาพที่ 86.96 /81.91 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และ (2) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามชุดการเรียนรู้ เท่ากับ 32.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง เท่ากับ 2.89 เมื่อตรวจสอบทางสถิติได้ ค่า t-test เท่ากับ 36.97 แสดงให้เห็นว่า หลังทำกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนทำกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

Pardun-Johansen & Kirsten (2004) ได้ทำการวิจัย เรื่องบทละครเชิงสร้างสรรค์ ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษา รูปแบบต่าง ๆ ของละครจะช่วยพัฒนาความคิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่ปฏิบัติการทางสังคมหรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่การปฏิบัติการทางสังคมจริง

Shinichi (2007) ได้ทำการวิจัย เรื่องจิตสำนึกสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปในชุมชน กรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในชนบทไทย พบว่า การขาดจิตสำนึกสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่า การขาดจิตสำนึกสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมไทย พฤติกรรมความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ประจำวันของคนในสังคมจะเกิดขึ้นเมื่อความรู้ที่นำไปใช้มีเหตุผลสอดคล้องกับวัฒนธรรม จารีตประเพณีและความต้องการปัจจุบันของเขา

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้หลายระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา และยังมีวิทยาลัยอาชีวศึกษาก็สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ตามความเหมาะสม ส่วนใหญ่การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม ที่ใช้ในการทำวิจัยในประเทศไทยส่วนใหญ่นำไปจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา โดยให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนตามรายวิชา มีจุดประสงค์ที่แตกต่างกันออกไป และในรูปแบบการวิจัยก็มีความหลากหลาย ผลที่ได้จากการวิจัยก็มีความแตกต่างกัน ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีแนวคิด ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม

เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เปรียบเทียบระดับจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม การส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น การเปรียบเทียบจิตสาธารณะระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมกับนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามปกติทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของสังคมในการส่งเสริมจิตสาธารณะและการเป็นพลเมืองที่ดี ต่อนักเรียน และเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

GRAD VRU

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้กำหนดขั้นตอนการออกแบบการวิจัยครั้งนี้เป็น 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

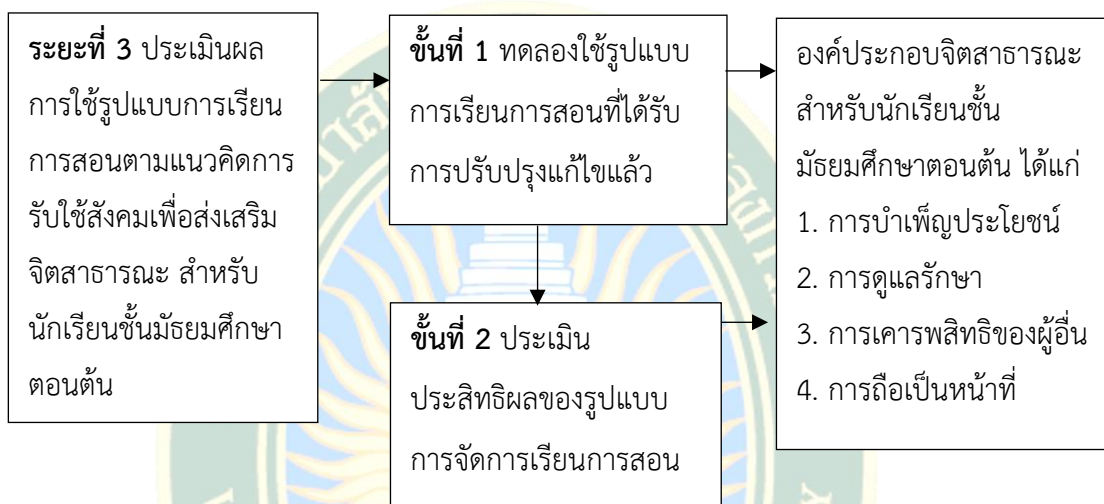
ภาพที่ 9 การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพที่ 10 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะที่ 3 ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ภาพที่ 11 ประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย เป็นระยะดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

3.1 การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะและศึกษาพฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อกำหนดนิยามขององค์ประกอบของจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 จำนวน 52 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมดรวม 4,542 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยการใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Two stage Random Sampling) ได้ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 6 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 1 แห่ง และโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 1 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ของการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในโมเดลอิสระ คือ กลุ่มตัวอย่าง 20 เท่า ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า ในงานวิจัยมีตัวแปรที่ศึกษา 4 องค์ประกอบ 10 ตัวแปร สังเกตได้ ดังนั้น จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจริง 200 คน (Hairer et al, 1998)

2.1 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน (Two stage Random Sampling) มีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มโรงเรียน ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 52 แห่ง โดยแบบหลายขั้นตอน (Two stage Random Sampling) แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษจำนวน 6 แห่ง โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 1 แห่ง และโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 1 แห่ง โดยใช้วิธีการจับฉลาก ได้จำนวนโรงเรียน 8 แห่ง

ขั้นที่ 2 สุ่มกลุ่มห้องเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย โดยสุ่มกลุ่มห้องเรียนจาก ขั้นตอนที่ 1 ตามตาราง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 รายชื่อกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในระยะที่ 1

ที่	โรงเรียน	ขนาด	จำนวนตัวอย่าง
1	โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	ขนาดใหญ่พิเศษ	40
2	โรงเรียนดอนเมือง (จตุรจินดา)	ขนาดใหญ่พิเศษ	40
3	โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง	ขนาดใหญ่พิเศษ	40
4	โรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์)	ขนาดใหญ่พิเศษ	40
5	โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม	ขนาดใหญ่พิเศษ	20
6	โรงเรียนสตรีวิทยา 2	ขนาดใหญ่พิเศษ	20
7	โรงเรียนกุนนที่รุทธารามพิทยาคม	ขนาดใหญ่	20
8	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา	ขนาดกลาง	20
รวม	8 โรงเรียน	8	240

3.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

3.2 นำข้อมูลการวิจัยมากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการตลอดจนสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดขององค์ประกอบและตัวชี้วัดมีจิตสาธารณะ จำนวน 4 องค์ประกอบ

3.3 สร้างแบบสอบถามเพื่อวัดความมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้ครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการ ที่มีทั้งข้อความเชิงบวกและเชิงลบ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ ดังนี้

ตารางที่ 7 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของจิตสาธารณะ

ข้อความเชิงบวก		ข้อความเชิงลบ	
มากที่สุด	ให้คะแนน 5	มากที่สุด	ให้คะแนน 1
มาก	ให้คะแนน 4	มาก	ให้คะแนน 2
ปานกลาง	ให้คะแนน 3	ปานกลาง	ให้คะแนน 3
น้อย	ให้คะแนน 2	น้อย	ให้คะแนน 4
น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1	น้อยที่สุด	ให้คะแนน 5

การแปลความหมายของแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ต่อไปนี้ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2533) จากนั้นผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีจิตสาธารณะมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีจิตสาธารณะมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีจิตสาธารณะปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีจิตสาธารณะน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีจิตสาธารณะน้อยที่สุด

3.4 ตรวจสอบคุณภาพแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบการใช้ภาษาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัด

จิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างขึ้น โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาให้น้ำหนักคะแนนโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Indexes of Item-Objective Congruence) ซึ่งเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพควรมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่า 1 ทุกข้อ และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านการใช้ภาษา

3.5 นำแบบวัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่ในนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ และนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้วิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected Item Total Correlation) ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.52-0.71 และหาค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายใน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) เกณฑ์ในการพิจารณาคุณภาพในด้านความเชื่อมั่นควรมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามากกว่า 0.7 ขึ้นไป โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพและมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.6.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 แห่ง เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในชั้นตอนที่ 1

3.6.2 การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หมายเลขข้อเสนอการวิจัยเลขที่ ว.14/2564 โดยก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการวิจัย ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และสิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย ข้อมูลทั้งหมดของการวิจัย จะเก็บเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

3.6.3 นำแบบวัดความมีจิตสาธารณะที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 320 คน

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1.4.1 วิเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดและปัจจัยที่ส่งเสริมจิตสาธารณะด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์

3.1.4.2 วิเคราะห์ค่าสถิติที่ใช้แสดงความสอดคล้อง ระหว่างองค์ประกอบวัดความมีจิตสาธารณะกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล ตามตารางที่ 8

3.2 ระยะเวลาที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตรวจสอบ ความเหมาะสมของรูปแบบ ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองใช้รูปแบบมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แบบวัดสถานการณ์การมีจิตสาธารณะ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ และ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. การสร้างและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ในระยะเวลาที่ 2 มีรายละเอียด ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ และแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.2 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบต่าง ๆ ของนักการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 - 2.3 สร้างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการสังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ และ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ของนักการศึกษา กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ โดยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 4) ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน 6) ระบบการสังคมในชั้นเรียน 7) หลักในการแสดงออก 8) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ ขั้นตอนการเรียนการสอน 4 ขั้นดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นสะท้อนความคิด 4) ขั้นสรุป

2.4 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จากนั้นทำการแปลค่าเฉลี่ยความเหมาะสมนำมาแปลเป็นความหมายตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2537)

ค่าคะแนนเฉลี่ย	4.51-5.00	หมายถึงเหมาะสม มากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย	3.51-4.50	หมายถึงเหมาะสม มาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย	2.51-3.50	หมายถึงเหมาะสม ปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.51-2.50	หมายถึงเหมาะสม น้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย	1.00-1.50	หมายถึงเหมาะสม น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปยังผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะที่สร้างขึ้น และตรวจสอบความเหมาะสมของประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอน

3.2 การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หมายเลขข้อเสนอการวิจัยเลขที่ ว.14/2564 โดยก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการวิจัย ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และสิทธิ์ของผู้เข้าร่วมวิจัย ข้อมูลทั้งหมดของการวิจัย จะเก็บเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

3.3 รวบรวมข้อมูลนำค่าคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามที่กำหนด

ตารางที่ 8 เกณฑ์ในการพิจารณาค่าสถิติของโมเดล

ดัชนีความสอดคล้องในการวัด	เกณฑ์การพิจารณา	สรุปคำอธิบาย
Chi-Square (χ^2)	ระดับมีนัยสำคัญมากกว่า 0.05 >0.05	ต้องดูประกอบดัชนีอื่น ๆ อาจ เกิดความลำเอียงเนื่องจากขนาด กลุ่มตัวอย่าง
Chi-Square/df	<2	ขึ้นอยู่กับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ มากกว่า5
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนค่า GFI : (Goodness of Fit Index)	>0.9	มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ค่ายิ่ง มากแสดงว่าโมเดลมีความ สอดคล้องดี
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ AGFI : (Adjusted Goodness of Fit Index)	>0.9	ค่าอำนาจอาจมากกว่าช่วง 0 ถึง 1
ดัชนีความคลาดเคลื่อนในการประมาณ ค่าพารามิเตอร์ RMSEA : (Root Mean Square Error of Approximation)	≤0.05=สอดคล้องดี, 0.05-0.08=พอใช้ 0.08-0.10 =ไม่ค่อยดี > 0.10 =ไม่สอดคล้อง	ถ้ามีค่าน้อยกว่า 0.03 แสดงว่ามี ความสอดคล้องดีมาก
ดัชนีรากมาตรฐานของค่าเฉลี่ยกำลังสองของ ส่วนที่เหลือ SRMR:(Standardized Root Mean Square Residual)	≤0.05	ควรมีค่าน้อย ๆ ยิ่งใกล้ศูนย์แสดง ว่ามีความสอดคล้องดีมาก แต่ไม่ ควรมากกว่า 0.08
ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่ เหลือ RMR : (Root Mean Squared Residual)	≤0.05	ควรมีค่าน้อย ๆ
ดัชนีระบุขนาดของกลุ่มตัวอย่าง CN : (Critical N)	≥ 200	โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูล เชิงประจักษ์เมื่อดัชนี CN มากกว่า 200

ที่มา: พัฒนาจาก นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542) สุภมาศ อังศุโชติ และคณะ (2551) ศิวะนันท์
ศิระพิทักษ์ (2557)

3.3 ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

3.3.1 วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3.3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในภาคกลาง
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโรงเรียนเอกชนโรงเรียนวรดิตถ์วิทยาประสุทน์ จังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Two stage Random Sapling) ดังนี้
 - ขั้นที่ 1 สุ่มอย่างง่ายจากการจับสลากโรงเรียน ได้โรงเรียนวรดิตถ์วิทยาประสุทน์
 - ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่ายจากการจับสลากห้องเรียน ได้ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. แบบแผนการทดลอง การทดลองเพื่อประเมินการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้แบบการทดลองแบบหนึ่งกลุ่มมีการวัดซ้ำหลายครั้ง (One - Groups Repeated Measures Design)

ตารางที่ 9 แบบแผนการวิจัยแบบอนุกรมเวลา

	ระหว่างการทดลอง		
	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3
กลุ่มทดลอง	Y_1	Y_2	Y_3
	X	X	X

โดย $Y_1Y_2Y_3$ แทน เป็นคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลองที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนหลังเรียนในครั้งที่ 1 2 และ 3 ตามลำดับ

X แทนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ

4. ระยะเวลาในการทดลอง การทดลองใช้การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กับกลุ่มทดลองจำนวน 20 สัปดาห์ จำนวน 1 ภาคเรียน

4.1 แบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะและประเมินจิตสาธารณะ เพื่อใช้ในการวัดก่อนและหลังใช้รูปแบบ ประกอบด้วยขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1.1 ศึกษาแนวทางในการสร้างแบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ

4.1.2 สร้างแบบวัดสถานการณ์และประเมินจิตสาธารณะให้ครอบคลุมตามจุดประสงค์ของกิจกรรม

4.1.3 สร้างแบบวัดสถานการณ์และประเมินจิตสาธารณะ

4.1.4 นำแบบวัดสถานการณ์สาธารณะ 4 ด้าน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรง พิจารณาและตรวจสอบความสอดคล้องตามคำนิยามหรือตามพฤติกรรมที่ผู้สอนต้องการวัด ตลอดจนความเหมาะสมของการใช้ภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง คัดเลือกแบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ วัดข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป

4.1.5 ตรวจสอบหาคุณภาพของแบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ โดยนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยการวัดความเชื่อมั่น (Reliability Test) ก่อนการเก็บข้อมูลผู้วิจัย ได้นำแบบสอบถามที่ทำการทดสอบขั้นต้น (Pre-test) จำนวน 30 ราย ซึ่งค่าความเชื่อมั่น ต้องมีมากกว่า หรือเท่ากับ 0.70 เพื่อแสดงว่าข้อมูลมีความเชื่อถือได้ (อารยา องค์กรเยี่ยม และพงศ์ธรา วิจิตเวชไพศาล, 2561) ก่อนนำชุดแบบสอบถามนั้นไปเก็บข้อมูลจริง และนำข้อมูลที่เก็บจริงนั้นไปวิเคราะห์และประเมินตามประเด็นที่ต้องการศึกษาในลำดับถัดไป ซึ่งผลของการทดสอบแบบสอบถาม แต่ละปัจจัยมีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ดังต่อไปนี้ในการวิเคราะห์ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.89

5. การดำเนินการทดลอง

ก่อนการทดลอง

5.1 ขอนหนังสือบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขออนุญาตทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนและเครื่องมือประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.2 การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยในครั้งนี้ผ่านการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ หมายเลข

ข้อเสนอการวิจัยเลขที่ ว.14/2564 โดยก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมการวิจัย ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย และสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย ข้อมูลทั้งหมดของการวิจัย จะเก็บเป็นความลับและนำเสนอข้อมูลในภาพรวม

5.3 ประเมินความมีจิตสาธารณะของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบแนวคิดการรับใช้สังคม ของนักเรียน วัดก่อนเรียน ระหว่างเรียนสัปดาห์ที่ 6 และหลังเรียนเมื่อสิ้นสุดการใช้รูปแบบสัปดาห์ที่12 และก่อนการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ (Pretest)

5.4 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ที่พัฒนาขึ้นโดยใช้เวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 48 ชั่วโมง วิชา พรรณนา, 2559

5.5 หลังการยุติการทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ทำแบบทดสอบวัดการมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม อีกครั้ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง (Posttest)

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบวัดความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures One-way ANOVA)

GRAD VRU

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) สรุปผลการศึกษาได้เป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาวิเคราะห์รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบตัวชี้วัดพฤติกรรมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะที่ 2 การพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.1 ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ

การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1.1 ระยะที่ 1 ดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดร่างองค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะ สร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 320 ตัวอย่าง สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) การแจกแจงความถี่ของข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) มีการใช้สถิติในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis หรือ CFA) ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Assessment of Model Fit) โดยดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วย ดัชนีค่า Chi-Square, CMIN/df., CFI, GFI, IFI, NFI, AGFI, RMSEA และ RMR โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ประมวลผลข้อมูลจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบาย สรุปผลงานวิจัยได้เป็น 4 ส่วน ดังนี้

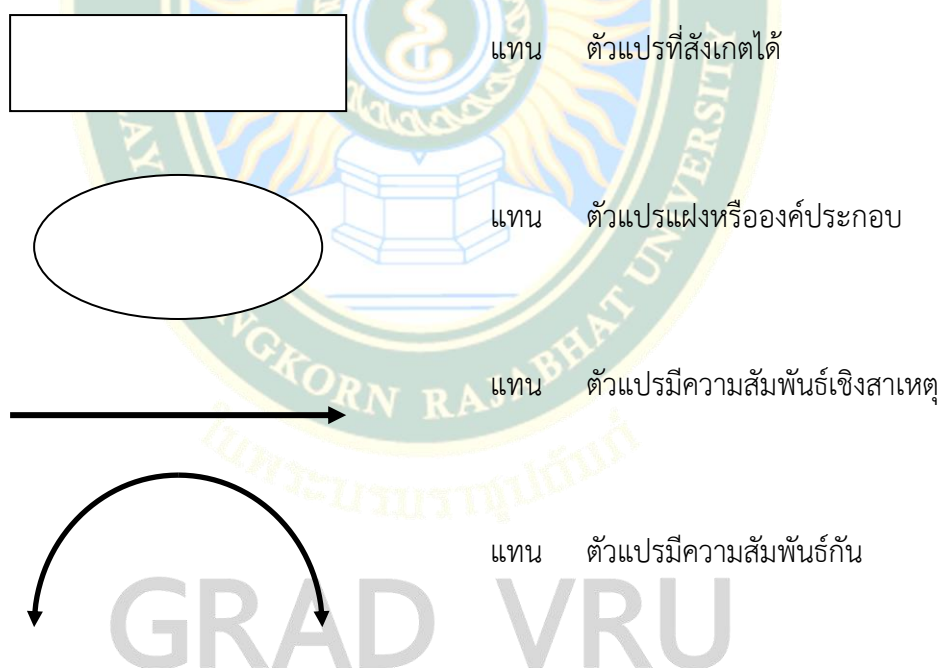
ส่วนที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 4.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ส่วนที่ 4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์
ข้อมูลที่นำเสนอในบทที่ 4 นี้ ผู้วิจัยกล่าวถึงสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
และผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม หลังจากนั้นจะนำเสนอผล
การวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยกำหนดสัญลักษณ์ของโมเดลเชิงสาเหตุของ
เครื่องหมายที่ใช้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n หมายถึง จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} หมายถึง ค่าเฉลี่ย

S.D. หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

C.V. หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (coefficient of variation)

r หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

χ^2	หมายถึง ค่าสถิติไค-สแควร์ (chi - square)
β	หมายถึง น้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading)
e	หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (error) ของตัวบ่งชี้
Sig.	หมายถึง ค่าความน่าจะเป็นสำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ
Df	หมายถึง ค่าองศาอิสระ
R ²	หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง
**	หมายถึง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
*	หมายถึง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
CFI	หมายถึง ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index)
GFI	หมายถึง ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI)
AGFI	หมายถึง ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)
RMSEA	หมายถึง ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation)
SRMR	หมายถึง ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual)
NFI	หมายถึง ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (Normed fit index)
IFI	หมายถึง ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (Incremental fit index)
CFA	หมายถึง การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)
AVE	หมายถึง ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่ถูกสกัดได้
CR.	หมายถึง ค่าความเที่ยงรวม ความหมายและตัวอย่างของตัวแปรงานวิจัย
HELP1	คือ นักเรียนช่วยผู้ปกครองล้างจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ
HELP2	คือ นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำความสะอาดบ้าน
HELP3	คือ นักเรียนช่วยครูเก็บอุปกรณ์การสอน
HELP4	คือ นักเรียนช่วยครูแจกเอกสาร/สมุดการบ้าน
HELP5	คือ นักเรียนช่วยครูถือของไปส่งห้องพักครู
VOLU1	คือ นักเรียนช่วยประชาชนในชุมชนเก็บขยะบริเวณสวนสาธารณะ
VOLU2	คือ นักเรียนช่วยประชาชนในชุมชนรดน้ำต้นไม้บริเวณสวนสาธารณะ

	VOLU3	คือ นักเรียนช่วยเก็บขยะที่หล่นอยู่ในบริเวณโรงเรียน
	VOLU4	คือ นักเรียนให้เพื่อนยืมสิ่งของวัสดุอุปกรณ์การเรียน
	VOLU5	คือ นักเรียนแบ่งอาหารและขนมให้เพื่อนรับประทานเป็นประจำ
	PART1	คือ นักเรียนเข้าร่วมการจัดนิทรรศการรักษาสีสิ่งแวดล้อมในชุมชน
	PART2	คือ นักเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนในการคัดแยกขยะ
	PART3	คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำเชิญชวนให้ชุมชนช่วยกันงดทิ้งขยะลงแม่น้ำ
	PART4	คือ นักเรียนเข้าร่วมโครงการอาสาสมัครสีเขียวของโรงเรียน
	PART5	คือ นักเรียนแนะนำสิ่งเป็นประโยชน์ให้แก่เพื่อนในโรงเรียนได้รับรู้
	CARE1	คือ นักเรียนจัดเก็บโต๊ะเก้าอี้ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าที่เหมือนเดิมเมื่อทำงานเสร็จ
	CARE2	คือ ใช้ห้องน้ำเสร็จแล้วทุกครั้ง ดูแลรักษาความสะอาด
	CARE3	คือ นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามวาระเวรทำความสะอาดประจำวันอย่างสม่ำเสมอ
	CARE4	คือ นักเรียนไม่ขีดเขียนข้อความลงบนโต๊ะในห้องเรียน
	CARE5	คือ นักเรียนเปิดอ่านหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดด้วยความระมัดระวัง
ใช้งาน	WEAR1	คือ นักเรียนช่วยดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
	WEAR2	คือ นักเรียนดูแลรักษาหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดโรงเรียนด้วยการไม่ทำให้ขาดหรือสกปรก
สภาพพร้อมใช้งาน	WEAR3	คือ นักเรียนดูแลรักษาไม้กวาด ไม้ถูพื้นในการทำความสะอาดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
	WEAR4	คือ นักเรียนนำไม้กวาดมากกว่าพื้นเสร็จและนำเก็บไว้ที่เดิม
	WEAR5	คือ นักเรียนช่วยปิดประตูหน้าต่างห้องเรียนหลังเลิกเรียนอย่างระมัดระวัง
	SAVE1	คือ นักเรียนช่วยปิดประตูหน้าต่างห้องเรียนหลังเลิกเรียนอย่างระมัดระวัง
	SAVE2	คือ นักเรียนปิดไฟทุกครั้งหลังเลิกเรียน
	SAVE3	คือ นักเรียนปิดพัดลมทุกครั้งหลังเลิกเรียน
	SAVE4	คือ นักเรียนปิดน้ำทุกครั้งหลังใช้เสร็จ
	SAVE5	คือ นักเรียนใช้ถังขยะร่วมกันในชั้นเรียน
	PUBI1	คือ ถ้านักเรียนไปทำงานในห้องสมุดแล้วบังเอิญหยิบหนังสือของห้องสมุดติดกลับไปบ้าน นักเรียนจะรีบนำกลับคืนห้องสมุดทุกครั้งเมื่อหยิบไปโดยไม่ได้ตั้งใจ
	PUBI2	คือ นักเรียนไม่นำสิ่งของส่วนรวมของโรงเรียนมาใช้ที่ละเยอะ ๆ เช่น อุปกรณ์กีฬา หรือหนังสือห้องสมุด

- PUBI3 คือ ถ้ามีคนต้องการใช้โต๊ะอาหารนักเรียนรีบรับประทานอาหารแล้วลุกจากโต๊ะอาหารทันที
- PUBI4 คือ นักเรียนไม่นำเอาอุปกรณ์ของห้องเรียนมาเป็นของตน
- PUBI5 คือ นักเรียนนำงานข้ามที่ทำความสะอาดเสร็จแล้วไปเก็บไว้ในโรงอาหารคืน
- SHAR1 คือ นักเรียนนำส่งหนังสือที่ยืมมาจากห้องสมุดทุกครั้งโดยไม่เลยกำหนด
- SHAR2 คือ นักเรียนไม่ทำสัญลักษณ์ลงบนหนังสือหรืออุปกรณ์เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของหรือนำอุปกรณ์กลับบ้าน
- SHAR3 คือ นักเรียนไม่วางกระเป๋าของตนเองบนเก้าอี้เพื่อให้ผู้อื่นนั่งด้วย
- SHAR4 คือ ในคาบวิชาพลศึกษานักเรียนแบ่งอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนให้แก่กลุ่มที่ได้รับอุปกรณ์กีฬาไม่ครบ
- SHAR5 คือ นักเรียนไม่เขียนชื่อจองโต๊ะหรือที่นั่งเป็นของตัวเอง
- RULE1 คือ นักเรียนให้ความร่วมมือในการงดใช้เสียงในห้องสมุดเป็นอย่างดี
- RULE2 คือ นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
- RULE3 คือ นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพของตนเองเพื่อไม่ให้เป็นที่ยึดจองต่อผู้อื่น
- RULE4 คือ นักเรียนยกมือทุกครั้งที่ต้องตอบคำถามกับคุณครูหรือมีข้อสงสัยในการเรียน
- RULE5 คือ นักเรียนไม่คุยกันในเวลาเรียนเพราะเป็นการรบกวนผู้อื่น
- PROP1 คือ นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูมอบหมายด้วยความเต็มใจ
- PROP2 คือ ถ้าเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนนักเรียนจะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง
- PROP3 คือ นักเรียนอาสาช่วยอาจารย์ถืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาที่ห้องเรียน
- PROP4 คือ นักเรียนอาสาช่วยจัดสถานที่ในการแข่งกีฬา
- PROP5 คือ นักเรียนชักชวนเพื่อน ๆ ให้ช่วยกันปิดไฟและปิดประตูหน้าต่างหลังเลิกเรียน
- 4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในส่วนนี้เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ลักษณะการพักอาศัย และอาชีพผู้ปกครอง มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

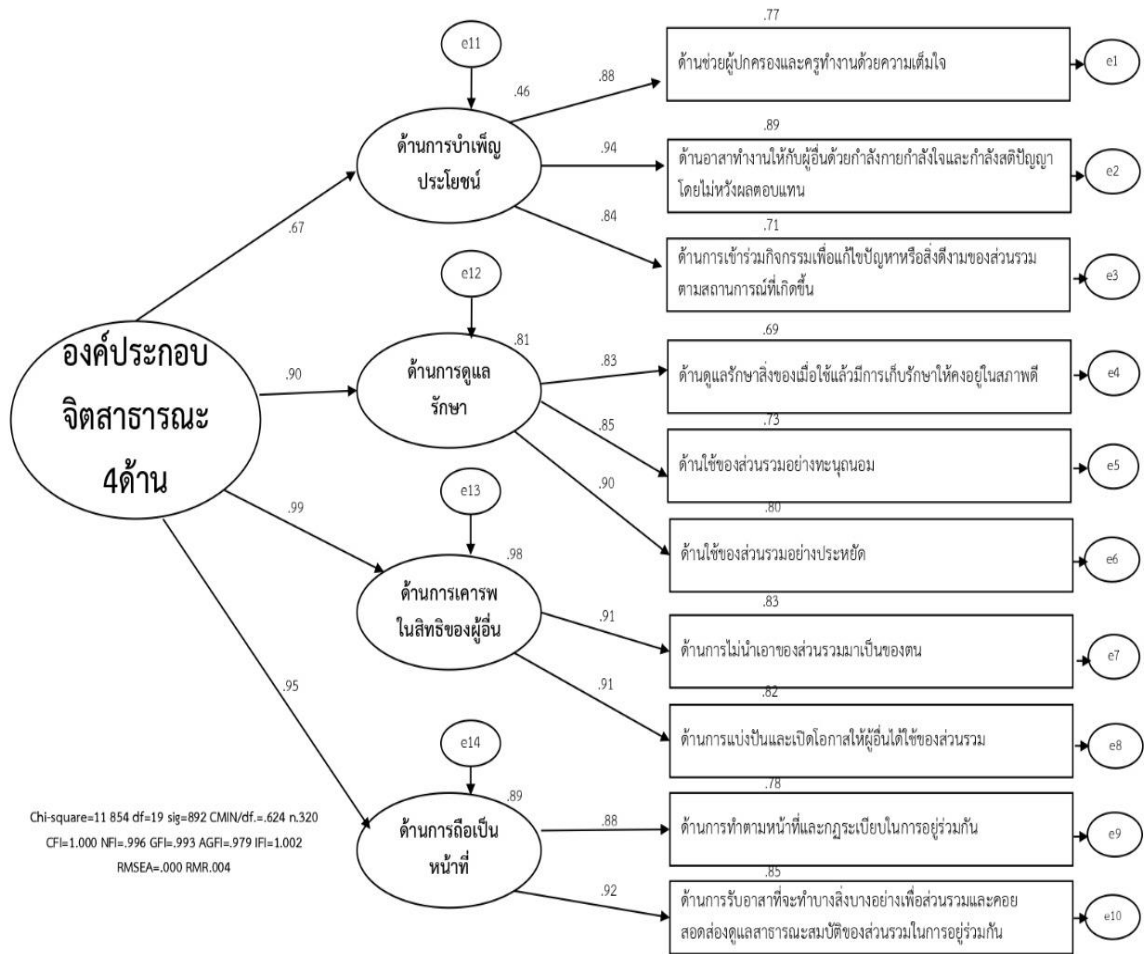
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	166	51.87
	หญิง	154	48.13
รวม		320	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 320 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 166 คน คิดเป็น ร้อยละ 51.87 และเพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็น ร้อยละ 48.13

4.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

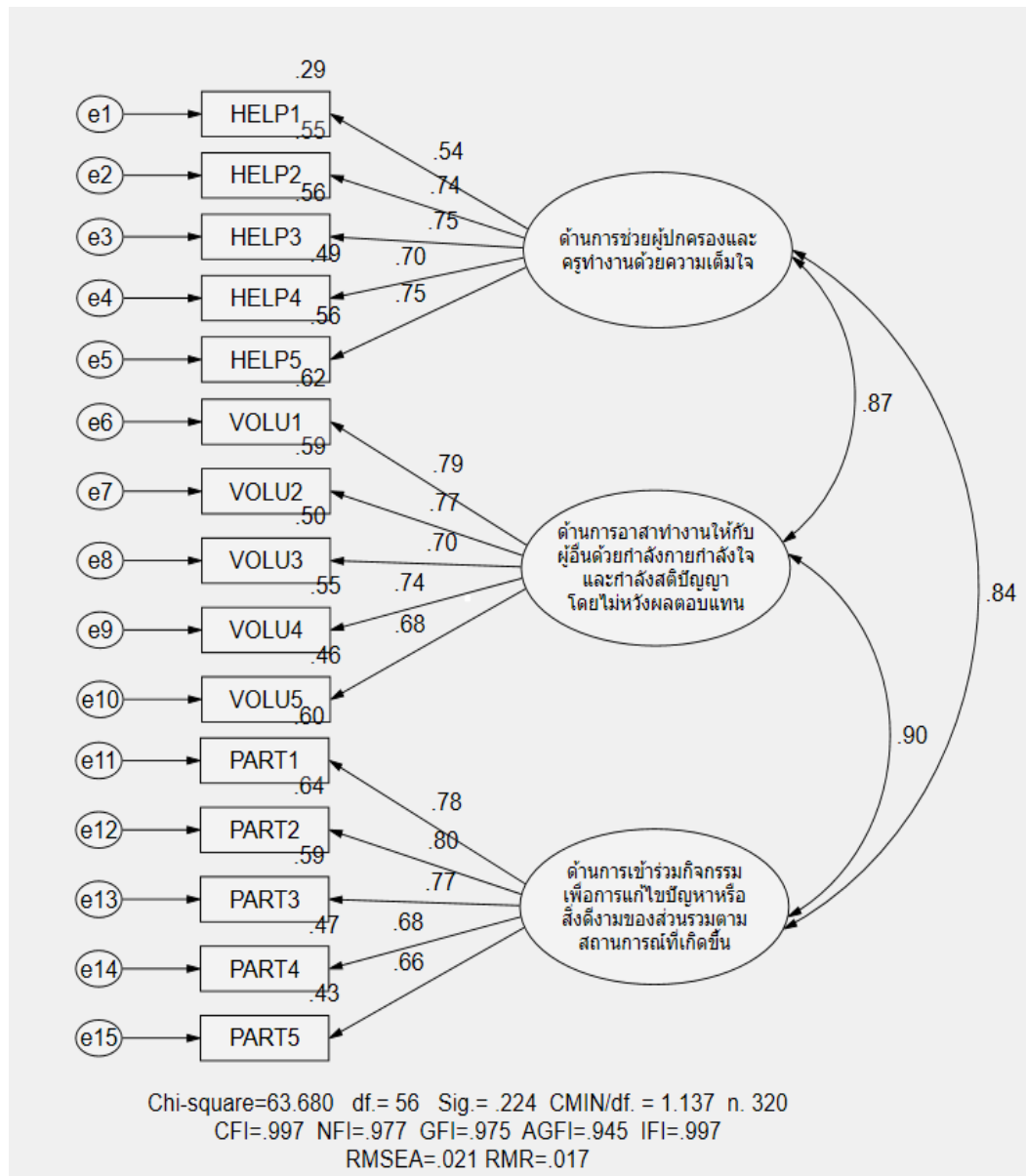
ในส่วนนี้เป็นการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล การวัดตัวแปรจิตสาธารณะ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยนำตัวแปรมาใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการถือเป็นที่ และด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งนำมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และใช้เทคนิคการเชื่อมลูกศรระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างสองตัวแปรโดยพิจารณาจากค่า MI (Modification Indices) ซึ่งยอมให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดมีความสัมพันธ์กันได้ สรุปผลการวิเคราะห์เป็นรายตัวแปร ดังนี้

GRAD VRU

ภาพที่ 12 องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.1.1.1 ด้านการบำเพ็ญประโยชน์

ภาพที่ 13 โมเดลการวัดตัวแปรด้านการบำเพ็ญประโยชน์

จากภาพที่ 13 ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรด้านจิตสาธารณะ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านช่วยเหลือผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งติงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวัง

ผลตอบแทน ผลทดสอบพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า Chi – Square = 63.680 df = 56.0 Sig. = 0.224 และ CMIN/df. = 1.137 > 2.0 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 0.997 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.975 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.945 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.021 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (RMR) เท่ากับ 0.017 ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ 0.977 และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ 0.997 กล่าวได้ว่าดัชนีเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงว่าโมเดลการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity)

ตารางที่ 11 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการบำเพ็ญประโยชน์

ด้านการบำเพ็ญประโยชน์	น้ำหนักองค์ประกอบ β	SE.	t-value	R ²	AVE	CR.
ด้านช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ					0.508	0.825
HELP1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.54	-	-	29.0%		
HELP2	0.74	0.13	10.729**	55.0%		
HELP3	0.75	0.15	8.841**	56.0%		
HELP4	0.70	0.17	8.560**	49.0%		
HELP5	0.75	0.17	8.688**	56.0%		
ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น					0.543	0.856
VOLU1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.79	-	-	62.0%		
VOLU2	0.77	0.08	14.203**	59.0%		
VOLU3	0.70	0.07	12.875**	50.0%		
VOLU4	0.74	0.07	13.593**	55.0%		
VOLU5	0.68	0.07	12.352**	46.0%		

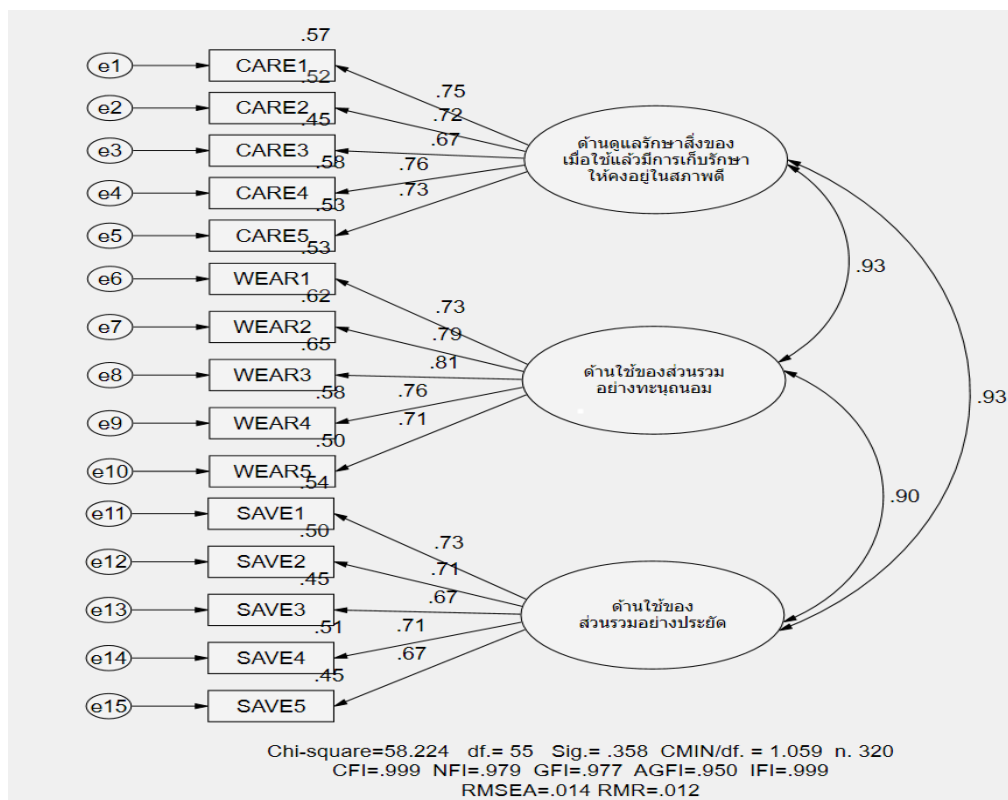
ตารางที่ 11 (ต่อ)

ด้านการบำเพ็ญ ประโยชน์	น้ำหนัก องค์ประกอบ β	SE.	t-value	R ²	AVE	CR.
ด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่ หวังผลตอบแทน					0.546	0.857
PART1 (ค่าคงที่ พารามิเตอร์)	0.78	-	-	61.0%		
PART2	0.80	0.07	14.518**	64.0%		
PART3	0.77	0.07	13.643**	59.0%		
PART4	0.68	0.07	12.157**	47.0%		
PART5	0.66	0.06	11.661**	43.0%		

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดจิตสาธารณะ ตัวแปร
ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของ
ส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและ
กำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน รวม 15 ตัวแปรสังเกตได้ โดยมีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง
0.54 – 0.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลัง
สอง (R²) ระหว่างร้อยละ 29.0 - 64.0 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) ระหว่าง 0.508 –
0.546 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี และมีค่า
ความเที่ยงรวม (CR) ระหว่าง 0.827 – 0.857 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดจิตสาธารณะ ด้านการบำเพ็ญ
ประโยชน์ทุกตัวมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ซึ่งผลมีค่าการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอก
ถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

4.1.1.2 ด้านการดูแลรักษา

ภาพที่ 14 โมเดลการวัดตัวแปรจิตสำนึกด้าน การดูแลรักษา

จากภาพที่ 14 ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดจิตสำนึกด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม และด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด ผลทดสอบพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า Chi - Square = 58.224 df = 55.0 Sig. = 0.358 และ CMIN/df. = 1.059 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 0.999 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.977 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.950 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.014 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.012 ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ 0.979 และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ 0.999 กล่าวได้ว่าดัชนีเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงว่าโมเดลการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity)

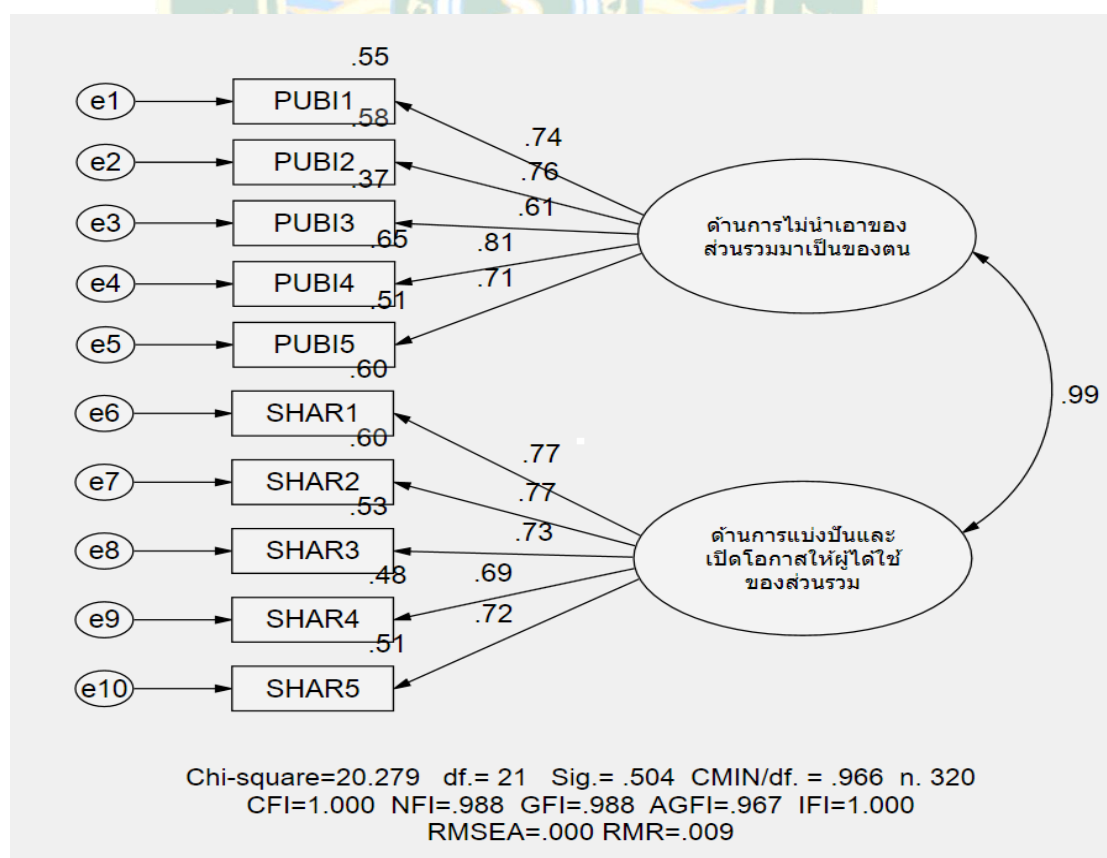
ตารางที่ 12 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการดูแลรักษา

ด้านการดูแลรักษา	น้ำหนักองค์ประกอบ		t-value	R ²	AVE	CR.
	β	SE.				
ด้านดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี				0.529	0.849	
CARE1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.75	-	-	57.0%		
CARE2	0.72	0.08	12.259**	52.0%		
CARE3	0.67	0.07	12.793**	46.0%		
CARE4	0.76	0.08	13.152**	58.0%		
CARE5	0.73	0.08	12.614**	53.0%		
ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม				0.576	0.871	
WEAR1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.73	-	-	53.0%		
WEAR2	0.79	0.08	13.481**	62.0%		
WEAR3	0.81	0.08	14.095**	65.0%		
WEAR4	0.76	0.08	12.926**	58.0%		
WEAR5	0.71	0.09	12.218**	50.0%		
ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด				0.509	0.827	
SAVE1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.74	-	-	54.0%		
SAVE2	0.71	0.08	12.085**	50.0%		
SAVE3	0.67	0.08	11.162**	45.0%		
SAVE4	0.72	0.07	12.149**	51.0%		
SAVE5	0.67	0.08	11.251**	45.0%		

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม และด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด รวม 15 ตัวแปรสังเกตได้ โดยมีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.67 – 0.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุคูณกำลังสอง (R^2) ระหว่างร้อยละ 45.0 - 65.0 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) ระหว่าง 0.509– 0.576 มากกว่า 0.50 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) ระหว่าง 0.827 – 0.871 แสดงให้เห็นว่าตัวโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการดูแลรักษาทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ซึ่งผลมีค่าการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความ เป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

4.1.1.3 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น

ภาพที่ 15 โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น

จากภาพที่ 15 ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ประกอบด้วย 2 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน และด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม ผลทดสอบพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า Chi – Square = 20.279 df = 21.0 Sig. = 0.504 และ CMIN/df. = 0.966 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.000 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.988 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.967 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.000 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.009 ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ 0.988 และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ 1.000 กล่าวได้ว่าดัชนีเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงว่าโมเดลการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity)

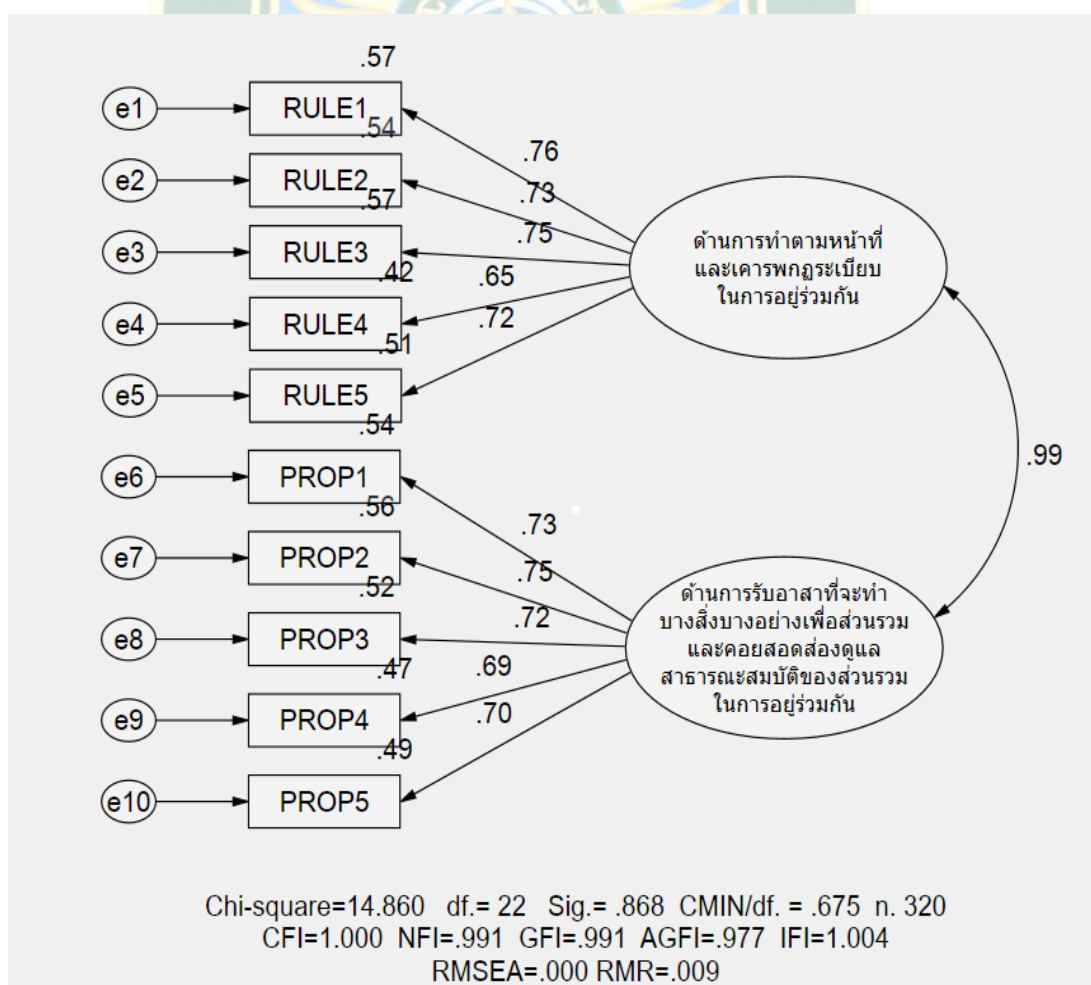
ตารางที่ 13 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น

ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	น้ำหนักองค์ประกอบ		t-value	R ²	AVE	CR.
	β	SE.				
ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน					0.533	0.850
PUBI1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.74	-	-	55.0%		
PUBI2	0.76	0.08	13.722**	58.0%		
PUBI3	0.61	0.09	10.605**	37.0%		
PUBI4	0.81	0.08	14.027*	65.0%		
PUBI5	0.71	0.09	12.201**	51.0%		
ด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม					0.544	0.856
SHAR1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.77	-	-	60.0%		
SHAR2	0.77	0.07	14.396**	60.0%		
SHAR3	0.73	0.07	13.531**	53.0%		
SHAR4	0.69	0.08	12.727**	48.0%		
SHAR5	0.72	0.07	13.390**	51.0%		

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ที่ประกอบด้วย 2 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน และด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม รวม 10 ตัวแปร สังเกตได้ มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.61 – 0.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง (R^2) ระหว่างร้อยละ 37.0 - 65.0 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) ระหว่าง 0.533 – 0.544 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) ระหว่าง 0.850 – 0.856มากกว่า 0.60 แสดงให้เห็นว่าตัวโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นทุกตัวมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ซึ่งผลมีค่าการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

4.1.1.4 ด้านการถือเป็นหน้าที่

ภาพที่ 16 โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่

จากภาพที่ 16 ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะ ด้านการถือเป็นหน้าที่ ประกอบด้วย 2 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันและด้านรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน ผลทดสอบพบว่ามีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า Chi - Square = 14.860 df = 22.0 Sig. = 0.868 และ CMIN/df. = 0.675 และมีความสอดคล้องและค่าสถิติโดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (CFI) เท่ากับ 1.000 ดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.991 ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.939 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.000 ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน หรือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMR) เท่ากับ 0.009, ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (NFI) เท่ากับ 0.991 และดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (IFI) เท่ากับ 1.004 กล่าวได้ว่าดัชนีเหล่านี้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ซึ่งแสดงว่าโมเดลการวัดนี้มีความเที่ยงตรง (Validity)

ตารางที่ 14 แสดงผลวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านการถือเป็นหน้าที่

ด้านการถือเป็นหน้าที่	น้ำหนักองค์ประกอบ		t-value	R ²	AVE	CR.
	β	SE.				
ด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน					0.522	0.845
RULE1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.76	-	-	57.0%		
RULE2	0.73	0.08	13.439**	54.0%		
RULE3	0.75	0.08	13.420**	57.0%		
RULE4	0.65	0.09	11.397**	42.0%		
RULE5	0.72	0.09	12.512**	51.0%		
ด้านรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน					0.517	0.843
PROP1 (ค่าคงที่พารามิเตอร์)	0.73	-	-	54.0%		
PROP2	0.75	0.08	12.795**	56.0%		
PROP3	0.72	0.09	12.396**	52.0%		
PROP4	0.69	0.09	11.089**	47.0%		
PROP5	0.70	0.10	11.723**	49.0%		

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ ประกอบด้วย 2 ตัวแปรแฝง ได้แก่ ด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน และด้านรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน รวม 10 ตัวแปร สังเกตได้ มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.65 – 0.75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง (R^2) ระหว่าง ร้อยละ 42.0- 57.0 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) ระหว่าง 0.517 – 0.522 กล่าวได้ว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) ระหว่าง 0.845– 0.843 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดตัวแปรจิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ทุกตัวความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ซึ่งผลมีค่าการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์

4.3.3 การวิเคราะห์ตรวจสอบสหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้ ของโมเดลจิตสาธารณะ

ในส่วนนี้วิเคราะห์ตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลจิตสาธารณะ เพื่อทดสอบว่าเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ประมวลผลข้อมูลโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สรุปผลได้ดังนี้

4.3.3.1 การตรวจสอบการแจกแจงค่าสถิติเชิงพรรณนา

ตารางที่ 15 วิเคราะห์การตรวจสอบการแจกแจงค่าสถิติเชิงพรรณนาตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลจิตสาธารณะ

ตัวแปร	พิสัย	ต่ำสุด	สูงสุด	\bar{x}	S.D.	ความแปรปรวน	ความเบ้	ความโด่ง
ด้านการบำเพ็ญประโยชน์								
VOLN1	3.00	2.00	5.00	4.20	0.67	0.44	-0.95	1.03
VOLN2	4.00	1.00	5.00	4.15	0.70	0.49	-1.31	2.78
VOLN3	3.80	1.20	5.00	4.19	0.69	0.48	-1.17	1.74
ด้านการดูแลรักษา								
MAIN1	3.00	2.00	5.00	4.26	0.60	0.36	-1.11	2.21
MAIN2	3.00	2.00	5.00	4.26	0.62	0.38	-1.10	1.94
MAIN3	3.00	2.00	5.00	4.24	0.61	0.37	-1.09	1.89
ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น								
RESP1	3.00	2.00	5.00	4.27	0.60	0.35	-1.12	2.14
RESP2	3.00	2.00	5.00	4.24	0.60	0.36	-0.99	1.93
ด้านการถือเป็นหน้าที่								
ROLE1	3.00	2.00	5.00	4.26	0.60	0.36	-1.16	2.48
ROLE2	3.00	2.00	5.00	4.27	0.63	0.39	-1.17	2.04

ผลการวิเคราะห์การตรวจสอบค่าสถิติตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการดูแลรักษา ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการถือเป็น

หน้าที่ รวมทั้งหมด 10 ตัวแปร สังเกตได้ มีค่าพิสัยที่ 3.00 – 4.00 ค่าต่ำสุด 1.00 และสูงสุด 5.00 มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.15 – 4.27 อยู่ในเกณฑ์ระดับมากถึงระดับมากที่สุด โดยมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อยู่ระหว่าง 0.60 – 0.70 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ยโดยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกินร้อยละ 30 ของค่าเฉลี่ยและมีค่าความแปรปรวน (Variance) หรือค่ากำลังสองของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อวัดการกระจายของข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.35 – 0.49 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวม ตัวแปรมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง (-1.17) ถึง (-0.95) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรทั้งหมดมีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย สำหรับค่าความโด่งพบว่า มีค่าความโด่ง (Kurtosis) มีค่าระหว่าง 1.03 ถึง 2.78 จึงถือว่าตัวแปรมีความโด่งสูงกว่าโค้งปกติเล็กน้อย ซึ่งเกณฑ์ของความเบ้และความโด่งที่ยอมรับได้คือโค้งปกติมีค่าความเบ้ไม่เกิน 3.00 และ ค่าความโด่งไม่เกิน 10.00 (พูลพงษ์ สุขสว่าง, 2556) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรมีลักษณะการแจกแจงไม่เบ้และไม่โด่งจนผิดปกติ แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่รวบรวมมาได้ยังไม่ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นและเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรจิตสำนึกต่อไปได้

4.3.3.2 การตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวแปร

ในส่วนนี้ทำการวิเคราะห์เพื่อทำการตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ของตัวแปร สังเกตได้ ประกอบด้วย ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการดูแลรักษา ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการถือเป็นที่ วมจำนวน 10 ตัวแปรสังเกตได้ ผลการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.475 – 0.793 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในเชิงบวกและไม่เกิน 0.85 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระมีความเป็นอิสระต่อกัน ไม่มีความสัมพันธ์กันมาก กล่าวคือตัวแปรสังเกตได้ทำการศึกษาคำนี้ ไม่มีปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinerity) ตามที่ Kline (2005) เสนอไว้ว่า หากมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปรเกิน 0.85 อาจเกิดปัญหาการร่วมเส้นตรงพหุ ดังตารางที่ 16

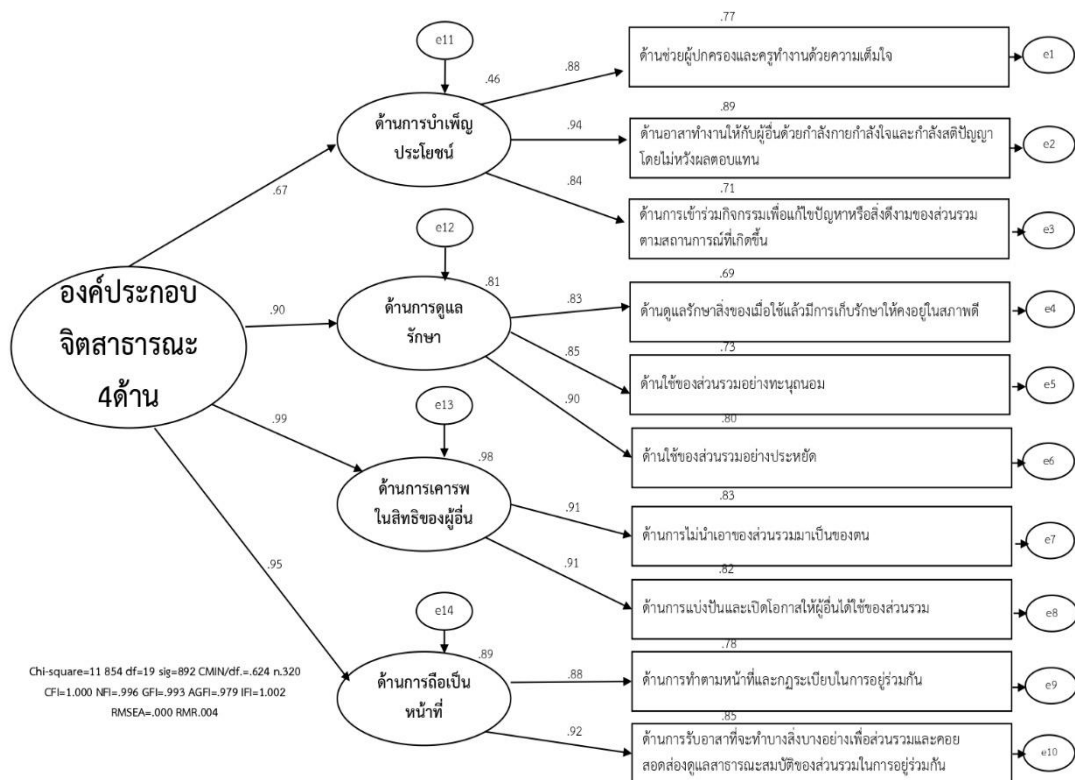
ตารางที่ 16 ผลการตรวจสอบปัญหาสหสัมพันธ์ตัวแปรสังเกตได้

ตัวแปร	ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น			ด้านการดูแลรักษา			ด้านการบำเพ็ญประโยชน์		ด้านการถือเป็นที่	
	VOLN1	VOLN2	VOLN3	MAIN1	MAIN2	MAIN3	RESP1	RESP2	ROLE1	ROLE2
VOLN1	1.000	0.751**	0.684**	0.647**	0.624**	0.561**	0.512**	0.527**	0.521**	0.475**
VOLN2		1.000	0.790**	0.663**	0.616**	0.568**	0.516**	0.499**	0.515**	0.486**
VOLN3			1.000	0.719**	0.699**	0.629**	0.589**	0.535**	0.539**	0.534**
MAIN1				1.000	0.706**	0.743**	0.674**	0.667**	0.675**	0.625**
MAIN2					1.000**	0.768**	0.696**	0.663**	0.669**	0.619**
MAIN3						1.000	0.738**	0.717**	0.706**	0.656**
RESP1							1.000	0.727**	0.770**	0.752**
RESP2								1.000	0.793**	0.760**
ROLE1									1.000	0.712**
ROLE2										1.000

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

4.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในส่วนนี้เน้นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อตรวจสอบความตรงตามทฤษฎีหรือความสอดคล้องของโมเดลเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากนั้นทำการปรับโมเดลให้มีความสมบูรณ์ โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งพิจารณาจากค่าดัชนีและทำการปรับแก้ ตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างด้วยการพิจารณาค่าน้ำหนักตัวแปรและค่า R² เพื่อทำการตรวจสอบความผันแปรร่วม สรุปผลดังภาพที่ 17 และ ตารางที่ 17

ภาพที่ 17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 17 แสดงค่าสถิติดัชนีวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะ

ดัชนี	เกณฑ์วัด	ผลลัพธ์	ผลสรุป	แนวคิดในการอ้างอิง
Chi -Square = 11.854 df. = 19.0				
Sig.	> 0.05	0.892	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Bollen (1989) and Sorbon (1996)
CMIN/df.	< 2.0	0.624	ตรงเกณฑ์	Bollen (1989) , Diamantopoulos , Siguaw (2000)
GFI	> 0.90	0.993	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006),Browne and Cudeck (1993)
AGFI	> 0.90	0.979	ตรงเกณฑ์	Durande-Moreau an Usunier (1999), Harrison walker (2001)
NFI	> 0.90	0.996	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006) , Mueller (1996)
IFI	> 0.90	1.002	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006) , Mueller (1996)
CFI	> 0.90	1.000	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006) , Mueller (1996)
RMR	< 0.05	0.004	ตรงเกณฑ์	Diamantopoulos , Siguaw (2000)
RMSEA	< 0.05	0.000	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Browne and Cudeck (1993)

จากภาพที่ 17 และตารางที่ 17 พบว่า โมเดลเชิงสมมติฐานของจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นภายหลังการปรับโมเดล มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่า Chi - Square = 11.854 df = 19.0 Sig. = 0.892 และ CMIN/df. = 0.624 สอดคล้องกับตามแนวคิดของ Hair et al. (2006), Bollen (1989) and Sorbon (1996) นอกจากนี้ยังพบว่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องอื่นอีก 7 ดัชนี ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 1.000 > 0.90 ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair et al. (2006) ซึ่ง CFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์
2. ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.993 > 0.90 ผลของค่าดัชนีเป็นไปตามแนวคิดของ Hair et al. (2006) และ Mueller (1996) ซึ่ง GFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์
3. ดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เป็นการแสดงถึงปริมาณความแปรปรวนและความแปรปรวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ โดยทั่วไปค่า AGFI มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่า ซึ่ง ค่า AGFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ 0.979 > 0.90 ซึ่ง AGFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

4. ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า RMSEA ที่ดีมากควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือมีค่าระหว่าง 0.05 ถึง 0.08 หมายถึง โมเดลค่อนข้างสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $0.000 < 0.08$ เป็นค่า RMSEA ที่ดีมาก ผลของค่าดัชนีนี้เป็นไปตามแนวคิด ตรงตามเกณฑ์ Hair, Anderson, Tatham & Black (2006) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

5. ดัชนีความกลมกลืนประเภทเปรียบเทียบกับรูปแบบอิสระ (Normed fit index; NFI) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า NFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $0.996 > 0.90$ ผลของค่าดัชนีนี้เป็นไปตามแนวคิดของ Hair, Anderson, Tatham & Black (2006) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

6. ดัชนีความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบกับรูปแบบฐาน (Incremental fit index; IFI) เป็นค่าดัชนีที่ทดสอบเปรียบเทียบรูปแบบทดสอบกับรูปแบบฐานที่ตัวแปรทุกตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กับมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งจะแสดงว่ารูปแบบทางทฤษฎีสามารถใช้อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรได้อย่างดี โดยค่า IFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90 ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่าเท่ากับ $1.002 > 0.90$ ผลของค่าดัชนีนี้เป็นไปตามแนวคิดของ Hair, Anderson, Tatham & Black (2006) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

7. ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ (Root Mean Square Residual: RMR) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยค่า RMR ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งค่าที่ดีควรมีค่าเท่ากับ 0 หรือเข้าใกล้ 0 มากที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์มีค่า RMR เท่ากับ $0.004 < 0.05$ ซึ่งเป็นค่า RMR ที่ดีมาก ผลของค่าดัชนีนี้เป็นไปตามแนวคิด ตรงตามเกณฑ์ Diamantopoulos, Siguaw (2000) แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

จากผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีทั้ง 7 ตัว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ชี้ให้เห็นว่าโมเดลสมมติฐานของจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ตามเงื่อนไขในระดับการยอมรับทางสถิติ ประกอบด้วยตัวแปร ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการดูแลรักษา ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการถือเป็นหน้าที่ สรุปลผลทดสอบอิทธิพลได้ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ความแปรปรวน ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดและความเที่ยงตรง

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ		t-value	Sig.	R ²	AVE	CR.
	β	SE.					
1. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์	0.67	-	-		46.0%	0.792	0.919
1.1 ด้านช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ	0.88	-	-	0.000**	77.0%		
1.2 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น	0.84	0.06	17.077	0.000**	71.0%		
1.3 ด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน	0.94	0.06	18.236	0.000**	89.0%		
2. ด้านการดูแลรักษา	0.90	0.08	14.700		81.0%	0.741	0.896
2.1 ด้านดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี	0.83	-	-	0.000**	69.0%		
2.2 ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม	0.85	0.05	22.520	0.000**	73.0%		
2.3 ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด	0.90	0.06	18.912	0.000**	80.0%		
3. ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น	0.99	0.11	12.442		98.0%	0.827	0.905
3.1 ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน	0.91	-	-	0.000**	82.0%		
3.2 ด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม	0.91	0.04	25.581	0.000**	83.0%		
4. ด้านการถือเป็นที่	0.95	0.11	12.300		89.0%	0.813	0.897
4.1 ด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน	0.92	-	-	0.000**	85.0%		
4.2 ด้านรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน	0.88	0.04	23.697	0.000**	78.0%		

** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

- คือ ไม่รายงานค่า SE และ t เนื่องจากเป็นพารามิเตอร์บังคับ (Constrained parameter)

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของโมเดลจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการถือเป็นที่รวม 10 ตัวแปรสังเกตได้ มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.83 – 0.94 และมีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุยกกำลังสอง (R^2) ระหว่างร้อยละ 69.0 - 89.0 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) ระหว่าง 0.741 – 0.827 กล่าวได้ว่า โมเดลความตรงเชิงลู่เข้าที่ดีถือว่าตัวแปรมีความเป็นเอกภาพที่ดี และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) ระหว่าง 0.896– 0.919 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรแฝงทุกตัวมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูง ซึ่งผลการวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนกสูงที่บ่งบอกถึงความเป็นเอกภาพตัวแปรแฝงซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ทั้งที่เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นรายด้านได้ดังนี้

1. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย 3 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านช่วยผู้ปกครอง และครูทำงานด้วยความเต็มใจ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.84 – 0.94 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R^2) ร้อยละ 71.0 - 89.0 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.37 ค่า Sig. = 0.000 < 0.001 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.792 และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.919 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนในโมเดลจิตสาธารณะได้ร้อยละ 46.0

2. ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.83 – 0.90 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R^2) ร้อยละ 69.0 - 80.0 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.90 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.08 ค่า t = 14.700 ค่า Sig. = 0.000 < 0.001 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.741 และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.896 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนในโมเดลจิตสาธารณะ ได้ร้อยละ 81.0

3. ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ประกอบด้วย 2 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน และด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมมีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.91 – 0.91และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R^2) ร้อยละ 82.0 - 83.0 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.99 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.11 ค่า t = 12.422 ค่า Sig. = 0.000 < 0.001 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.827 และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.905 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนมีอธิบายอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงได้ร้อยละ 98.0% อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

4. ด้านการถือเป็นที่รวม ประกอบด้วย 2 ตัวแปรสังเกตได้ ได้แก่ ด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน และด้านรับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน มีน้ำหนักค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยระหว่าง 0.88 – 0.92 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงพหุ (R^2) ร้อยละ 78.0 - 85.0 มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเท่ากับ 0.95 ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.11 ค่า t = 12.300 ค่า Sig. = 0.000 < 0.001 ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนถูกสกัดได้ (AVE) เท่ากับ 0.813 และมีค่าความเที่ยงรวม (CR) เท่ากับ 0.897 โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนในโมเดลจิตสาธารณะได้ร้อยละ 89.0

4.2 ระยะเวลาที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระยะเวลาที่ 2 ดำเนินการศึกษาและกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ร้างองค์ประกอบของรูปแบบ และพัฒนาแผนการสอนตามรูปแบบ ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินรูปแบบและแผนการสอน รวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ประเมินรูปแบบและแผนการสอน รวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนควรได้รับการพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก การมีจิตสาธารณะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม การมีจิตสาธารณะใน 4 ด้าน คือ การบำเพ็ญประโยชน์ การดูแลรักษา การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการทำตามหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในสังคม ควรพัฒนาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เพื่อให้มีโอกาสฝึกจิตใจ การปฏิบัติตนให้มีจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่องต่อไป ก็จะทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อสังคม

ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนนี้กำหนดกระบวนการเรียนการสอนบนพื้นฐานของแนวคิดการรับใช้สังคม และยึดหลักการตาม ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ในการสร้างความรู้ ความคิดหลักการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน สรุปหลักการสำคัญของรูปแบบได้ ดังนี้

1. ผู้เรียนที่ได้มีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์ หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมจะสามารถพิจารณาไตร่ตรองสร้างจิตสำนึกมีจิตสาธารณะ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

2. นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในขั้นพัฒนาการทางเขาว์ปัญญาและความคิดแบบ Formal Operations ซึ่งสามารถซึมซาบประสบการณ์ การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา และปรับเปลี่ยนจิตใจ ความรู้สึกนึกคิดระดับสูงโดยมีการกระตุ้นช่วยเหลือและสนับสนุนจากครูและผู้ใหญ่ที่ร่วมกิจกรรม

3. กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมรับใช้สังคม มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีความรู้ความคิดสูงกว่ามีโอกาสซึมซับเข้าสู่กระบวนการภายในตัวบุคคล (Internalized Process) เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะได้

4. นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยการร่วมกันทำงานทำกิจกรรมกลุ่ม มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิด จะช่วยให้เกิดวิจรรย์ญาณในการปฏิบัติในการดำเนินการหรือแก้ปัญหาได้อย่างเป็นแบบแผนสามารถพัฒนาการปฏิบัติรับใช้สังคมได้

ส่วนที่ 3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนนี้ มีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและวัตถุประสงค์เฉพาะในการพัฒนาจิตสาธารณะ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น 4) ด้านการถือปฏิบัติหน้าที่

ส่วนที่ 4 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม มีขั้นตอนย่อย 12 ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการเป็นการเตรียมการก่อนการลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนรู้สึกตระหนักในคุณค่าในการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยจิตสาธารณะมีการนำเสนอสถานการณ์การมีจิตสาธารณะหรือ

การขาดจิตสาธารณะในสังคม ด้วยสื่อที่เหมาะสม เช่น วีดิทัศน์ เอกสาร ภาพ หรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับสถานการณ์จริงในสังคมที่มีความชัดเจนด้านการมีจิตสาธารณะหรือขาดจิตสาธารณะ ขั้นที่ 1 ประกอบด้วย

1. ขั้นสร้างกำลังใจ เป็นการสร้างกำลังใจโดยผู้สอนหรือผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ที่ดีในการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
2. ขั้นนำเสนอสถานการณ์ทางสังคม ด้วยสื่อและวิธีการที่น่าสนใจ สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์โดยรวม และเห็นสภาพปัญหาที่ต้องการการปฏิบัติรับใช้สังคม
3. ขั้นกระตุ้นความตระหนักในการปฏิบัติเพื่อสังคม และการพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง มีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสังคม ถ้าไม่มีผู้มีจิตสาธารณะอยู่ในสังคมนั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นนี้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในสังคม ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

1. ขั้นวางแผน มีการกำหนดกิจกรรม การปฏิบัติรับใช้สังคม และให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนในกลุ่มย่อยในการปฏิบัติ
2. ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม ในสถานการณ์หรือบริบทจริง ทั้งในโรงเรียน ในชุมชน ภายใต้การดูแลช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ อาจเป็นครูหรือผู้ใหญ่มีการกระตุ้นให้ร่วมมือกันให้ปฏิบัติโดยหวังประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ แสดงออกโดยการเคารพสิทธิของผู้อื่นและถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่และต้องเคารพกฎระเบียบของสังคม

3. ขั้นรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติ ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากการปฏิบัติ อาจใช้เครื่องมือและวิธีการหลากหลายในการบันทึกหรือรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากการปฏิบัติเป็นทั้งข้อมูลด้านการปฏิบัติผลที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง และความรู้สึกขณะปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความคิด

ขั้นนี้เป็นการเสริมสร้างความรู้และความรู้สึกนึกคิดจากประสบการณ์ที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังต่อไปนี้

1. ขั้นร่วมกันนำเสนอข้อมูลภายในกลุ่มย่อย โดยมีการดำเนินการให้ทุกคนได้นำเสนอและกระตุ้นให้ทุกคนพิจารณาการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติ และความรู้สึกนึกคิดจากการปฏิบัติอย่างไตร่ตรอง ยอมรับและไม่ประเมิณผลผู้อื่น
2. ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มีการกระตุ้นให้ทำความรู้สึกของผู้อื่นจากการปฏิบัติรับใช้สังคม มีการซักถามซึ่งกันและกัน และให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมุมมอง หรือปรับความคิด ความรู้สึกต่อสาธารณะให้กว้างขวางมากขึ้น
3. ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาต่อไป ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มย่อยสรุปความรู้ ความคิดสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาสังคม จากประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและชื่นชม

ขั้นนี้เป็นการสร้างความคิดความรู้สึกสมดุลงานปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าในตนเองว่าตนพัฒนาจิตสาธารณะในระดับหนึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

1. ขั้นกลุ่มย่อยนำเสนอผลงาน กระตุ้นให้ทุกคนได้พิจารณาการเรียนรู้และความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคมของทุกกลุ่ม
2. ขั้นสรุปกิจกรรม ครูสรุปหรือเน้นย้ำการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการเคารพสิทธิ และด้านการถือเป็นที่

3. ขึ้นชื่นชม ครูให้โอกาสนักเรียนชื่นชมให้กำลังใจต่อกันในการปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และได้เรียนรู้จากกิจกรรมรวมทั้งความภาคภูมิใจในตนเอง

ส่วนที่ 5 การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลตามรูปแบบนี้วัดและประเมินจิตสาธารณะของผู้เรียนใน 4 ด้าน ซึ่งอาจวัดและประเมินบางด้านให้สอดคล้องกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่ได้ปฏิบัติแต่ละด้าน มีตัวชี้วัดสำคัญด้านการบำเพ็ญประโยชน์ วัดจากการทำประโยชน์ต่อผู้อื่นสังคมส่วนรวม ด้วยความเต็มใจ การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจ และกำลังสติปัญญา ตามความสามารถของตน

1. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

1.1 ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ

1.2 อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวัง

ผลตอบแทน

1.3 การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2. ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 ดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

2.2 ใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

2.3 ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

3. ด้านการเคารพในสิทธิ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน

3.2 การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4. ด้านการถือเป็นที่ประนีประนอม ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

4.1 ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

4.2 รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะ

สมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

เครื่องมือในการวัดและประเมินจิตสาธารณะสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและตัวชี้วัด เครื่องมือวัดประกอบด้วย 1) สถานการณ์การปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม 2) แบบสังเกตพฤติกรรม 3) แบบประเมินพฤติกรรมตามตัวชี้วัด การวัดและการประเมินผลมุ่งใช้ข้อมูลการวัดเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องไม่เน้นการตัดสินผู้เรียนว่ามีจิตสาธารณะมากหรือน้อย ใช้ผลการวัด และประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในเชิงบวกโดยให้กำลังใจและชื่นชมผู้เรียน

ส่วนที่ 6 ระบบสังคมในชั้นเรียน

รูปแบบนี้เน้นระบบสังคมหรือระบบการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และได้รับการชื่นชมต่อการปฏิบัติรับใช้สังคม

ส่วนที่ 7 หลักในการแสดงออก

รูปแบบนี้ครูผู้สอน ส่งเสริมการปฏิบัติรับใช้สังคมของผู้เรียน มีหลักการในการแสดงออกที่สำคัญ คือ เป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ เห็นความสำคัญของกฎระเบียบทางสังคม กระตุ้นให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ส่วนที่ 8 ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนรูปแบบ คือ สถานการณ์และบริบทที่เหมาะสมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และผู้ใหญที่มีความรู้มากกว่าที่สนับสนุนช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนตามสถานการณ์

การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of an Instructional Model Based on Service Learning Approach to Enhance Junior High School Students' Public Consciousness

แนวคิดพื้นฐานและทฤษฎี

1. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม
2. ทฤษฎีการเรียนการสอนแบบร่วมมือ
3. ทฤษฎีการเรียนการสอนด้วยการรับใช้สังคม Service Learning
4. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ
5. องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม ได้แก่ จิตสาธารณะ

ระบบสังคมในชั้นเรียน

รูปแบบนี้เน้นระบบสังคมหรือระบบการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และได้รับการชื่นชมต่อการปฏิบัติรับใช้สังคม

หลักการแสดงออก

รูปแบบนี้ครูผู้สอน ส่งเสริมการปฏิบัติรับใช้สังคมของผู้เรียน มีหลักการในการแสดงออกที่สำคัญ คือ เป็นผู้แนะนำชี้แนะ เน้นคุณค่าของกฎระเบียบทางสังคม กระตุ้นให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

หลักการของรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนนี้กำหนดกระบวนการเรียนการสอนบนพื้นฐานของแนวคิดการรับใช้สังคม และยึดหลักการตาม ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ในการสร้างความรู้ ความคิดหลักการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน สรุปหลักการสำคัญของรูปแบบประเมินจิตสาธารณะผู้เรียนใน 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการดูแลรักษาผู้เรียนที่ได้มีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย ดูแลรักษาส่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี ใช้ของส่วนรวมอย่างระมัดระวัง ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

ด้านการเคารพในสิทธิ ประกอบด้วย การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

ด้านการถือเป็นหน้าที่ ประกอบด้วย ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

ดังนั้น กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมรับใช้สังคมมีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์ ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีความรู้ความคิดสูงกว่ามีโอกาสซึมซับเข้าสู่กระบวนการภายในตัวบุคคล (Internalized Process) เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะได้

ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนรูปแบบ คือ สถานการณ์และบริบทที่เหมาะสมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และผู้ใหญที่มีความรู้มากกว่าที่สนับสนุนช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนตามสถานการณ์

การวัดผลและประเมินผล

วัดและประเมินผลจิตสาธารณะ 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์
2. ด้านการดูแลรักษา
3. ด้านการเคารพในสิทธิ
4. ด้านการถือเป็นหน้าที่

ภาพที่ 18 การพัฒนาแบบแผนการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2.2 ผลการประเมินการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน และคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้เชี่ยวชาญมีผลการพัฒนา ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

รายการประเมิน		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	ความเป็นมาของรูปแบบแสดงถึงความจำเป็นหรือเหตุผลในการพัฒนารูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
2	ทฤษฎีหลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ ถูกต้องเหมาะสม	4.60	0.55	มากที่สุด
3	วัตถุประสงค์ของรูปแบบตอบสนองความต้องการจำเป็นทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน	4.80	0.45	มากที่สุด
4	ขั้นตอนของรูปแบบ สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ	4.60	0.55	มากที่สุด
5	ขั้นตอนของรูปแบบนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	4.00	1.00	มากที่สุด
6	การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.20	0.45	มากที่สุด
7	หลักเกณฑ์แนวทางการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
8	ระบบการมีปฏิสัมพันธ์สอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
9	หลักการแสดงออกสอดคล้องกับแนวคิดหลักการของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด
10	ระบบสนับสนุน แสดงถึงสิ่งที่สำคัญจำเป็นอย่างเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.62	0.52	มากที่สุด

จากตารางที่ 19 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 (S.D. = 0.52) โดยพบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด 10 รายการโดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความเป็นมาของรูปแบบแสดงถึงความจำเป็นหรือเหตุผลในการพัฒนารูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบตอบสนองความต้องการจำเป็นทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน หลักเกณฑ์แนวทางการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ระบบการมีปฏิสัมพันธ์สอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบ หลักการแสดงออกสอดคล้องกับแนวคิดหลักการของรูปแบบ และระบบสนับสนุน แสดงถึงสิ่งที่สำคัญจำเป็นอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 (S.D. = 0.45)

รองลงมาคือ ทฤษฎีหลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ ถูกต้อง เหมาะสม และขั้นตอนของรูปแบบ สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 (S.D. = 0.55) และการวัดผล ประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 (S.D. = 0.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 20 แสดงผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญา สังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	องค์ประกอบของรูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
1	แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	ควรแสดงแนวคิดและทฤษฎี ไว้ในหลักการด้วย	เพิ่มเติมแนวคิดและทฤษฎีใน หลักการเพิ่มเติมด้านความรู้
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์การ เรียนรู้ด้านจิตสาธาณะมีความเหมาะสม	-	-
3	กิจกรรมการเรียนรู้มีความ เหมาะสม 3.1 ชั้นเตรียมการ 3.2 ชั้นลงมือปฏิบัติ 3.3 ชั้นสะท้อนความคิด 3.4 ชั้นสรุปและชื่นชม	ชื่อหน่วยการเรียนรู้ควรมี ความหมายที่ชัดเจน กำหนดเวลาที่นักเรียนใช้ในการ ลงมือปฏิบัติจริง	ปรับชื่อหน่วยให้มี ความหมายชัดเจนขึ้นเพิ่ม จำนวนชั่วโมงที่นักเรียนใช้ ให้ชัดเจน
4	สื่อแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม	รายละเอียดและอ้างอิง แหล่งที่มา	เพิ่มรายละเอียดและ อ้างอิงแหล่งที่มา
5	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ด้านจิตสาธาณะ	ขาดการวัดความคิดด้าน จิตสาธาณะ	เพิ่มเติมใบงาน
6	คุณภาพโดยรวมของแผนการ จัดการเรียนรู้	ระดับดี	-

จากตารางที่ 20 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินในรอบแรกมา ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทาง ปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมต่อไป

ตารางที่ 21 แสดงผลการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน		\bar{X}	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน	5.00	0.00	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิต สาธารณะมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
3	กิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม			
	3.1 ชั้นเตรียมการ	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.2 ชั้นลงมือปฏิบัติ	5.00	0.00	มากที่สุด
	3.3 ชั้นสะท้อนความคิด	4.80	0.45	มากที่สุด
	3.4 ชั้นสรุปและชื่นชม	4.80	0.45	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.85	0.34	มากที่สุด
4	สื่อแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้านจิตสาธารณะ	5.00	0.00	มากที่สุด
6	คุณภาพโดยรวมของแผนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.91	0.21	มากที่สุด

จากตารางที่ 21 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 (S.D. = 0.21) โดยพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 6 รายการโดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน แผนการจัดการเรียนรู้มีจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะมีความเหมาะสม กิจกรรมการเรียนรู้ด้านชั้นลงมือปฏิบัติ การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านจิตสาธารณะ และคุณภาพโดยรวมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 (S.D. = 0.00) รองลงมาคือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 (S.D. = 0.34) และกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านชั้นเตรียมการ ชั้นสะท้อนความคิด ชั้นสรุปและชื่นชม และสื่อแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 (S.D. = 0.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 22 แสดงผลการปรับปรุงองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	องค์ประกอบของรูปแบบ	ข้อเสนอแนะ	แนวทางแก้ไข
1	ความเป็นมาของรูปแบบแสดงถึงความจำเป็นหรือเหตุผลในการพัฒนารูปแบบ	เขียนรายละเอียดของเนื้อหาพอสังเขป	ปรับและเพิ่มเติมในแผนการเรียน
2	ทฤษฎีหลักการและแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ ถูกต้อง เหมาะสม	-	-
3	วัตถุประสงค์ของรูปแบบตอบสนองความต้องการจำเป็นทางการศึกษาในการพัฒนาผู้เรียน	ควรมีจัดมุ่งหมายครบทั้งความรู้ทักษะและจิตสาธารณะทั้ง 4 ด้าน	เพิ่มเติมความรู้
4	ขั้นตอนของรูปแบบ สอดคล้องกับทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานที่สำคัญ	-	-
5	ขั้นตอนของรูปแบบนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์	แจ้งบทบาทครูและนักเรียนเพิ่มเติม	อธิบายเพิ่มเติม
6	การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ	-	-
7	หลักเกณฑ์แนวทางการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม	ยังไม่หลากหลายและควรทำเป็นตารางให้ชัดเจน	ปรับและเพิ่มเติมในแผนการเรียน
8	ระบบการมีปฏิสัมพันธ์สอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบ	-	-
9	หลักการแสดงออกสอดคล้องกับแนวคิดหลักการของรูปแบบ	-	-
10	ระบบสนับสนุน แสดงถึงสิ่งที่สำคัญจำเป็นอย่างเหมาะสม	-	-

จากตารางที่ 22 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมในรอบที่สองโดยผู้วิจัยได้แสดงผลการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเรียนการสอนและคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนและคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเอกชน โรงเรียนวรดิษฐ์วิทยาประสุทน์ จังหวัดอ่างทอง จำนวน 1 ห้องเรียน รวมจำนวน 28 ตัวอย่าง เนื่องจากโรงเรียนวรดิษฐ์วิทยาประสุทน์ จังหวัดอ่างทอง เป็นโรงเรียนเอกชนที่จัดการเรียนการสอนอยู่ภายในวัดและนักเรียนที่มาศึกษานั้นก็อาศัยอยู่ในชุมชนของวัด ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และด้วยการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 มีความรุนแรงมากขึ้น แต่ด้วยโรงเรียนโรงเรียนวรดิษฐ์วิทยาประสุทน์ จังหวัดอ่างทอง เป็นโรงเรียนกึ่งนอนอยู่ภายในวัดจึงทำให้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในโรงเรียน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) การแจกแจงความถี่ของข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures One-way ANOVA) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง กำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงผลค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน (n=28)

องค์ประกอบจิต สาธารณะ	n	ก่อนเรียน		ระหว่างเรียน		หลังเรียน	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
การบำเพ็ญประโยชน์	28	1.46	0.51	2.61	0.50	2.79	0.42
การดูแลรักษา	28	1.43	0.50	2.36	0.56	2.89	0.31
การเคารพสิทธิของผู้อื่น	28	1.07	0.26	1.57	0.63	2.64	0.49
การถือเป็นหน้าที่	28	1.50	0.51	1.61	0.57	2.86	0.36
รวม	28	1.37	0.45	2.04	0.56	2.79	0.39

จากตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะก่อน ระหว่าง และหลังเรียน ใน 4 องค์ประกอบ คือ การบำเพ็ญประโยชน์ ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 1.46 คะแนน ระหว่างเรียน มีคะแนน

เฉลี่ย 2.61 คะแนน และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 2.79 คะแนน ด้านการดูแลรักษา ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 1.43 คะแนน ระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 2.36 คะแนน และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 2.89 คะแนน ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 1.07 คะแนน ระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 1.57 คะแนน และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 2.64 คะแนน และด้านการถือเป็นหน้าที่ ก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 1.50 คะแนน ระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 1.61 คะแนน และหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 2.86 คะแนน จะเห็นได้ว่าทั้ง 4 องค์ประกอบ นักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะช่วงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และระหว่างเรียน

และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures One-way ANOVA) ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติพารามตริกของข้อมูล โดยตรวจสอบการแจกแจงข้อมูลและความแปรปรวนภายในกลุ่มเมื่อพบว่า เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นจึงทำการทดสอบ สมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติ repeated measures ANOVA และทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของ Bonferroni ในการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นเรื่องความแปรปรวนภายในกลุ่มต้องไม่แตกต่างกัน (homogeneity of variance) ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบจิตสาธารณะ ด้านการดูแลรักษา และการถือเป็นหน้าที่ ในการวัดซ้ำแต่ละครั้ง มีความแปรปรวน (Homogeneity of Variances) เท่ากัน ในขณะที่พบว่า มีชุดข้อมูลบางชุด ผลการตรวจสอบด้วย Levene's test พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ องค์ประกอบจิตสาธารณะ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ และด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ในการวัดซ้ำแต่ละครั้งไม่เป็น Compound Symmetry จึงอ่านผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการปรับค่า Degree of Freedom ของ Greenhouse-Geiser เพื่อลดความคลาดเคลื่อนแบบที่ 1 (type I error) ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 แสดงผลการเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน (n = 28)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Observed Power
การบำเพ็ญประโยชน์						
ช่วงเวลา	438.86	1	438.86	1517.27	<0.001 ^{3*}	0.98
ความคลาดเคลื่อน	7.81	27	0.29			
การดูแลรักษา						
ช่วงเวลา	416.30	1	416.30	1291.60	<0.001 [*]	0.98
ความคลาดเคลื่อน	8.70	27	0.32			
การเคารพสิทธิของผู้อื่น						
ช่วงเวลา	260.76	1	260.76	666.00	<0.001 ^{3*}	0.96

ตารางที่ 24 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.	Observed Power
ความคลาดเคลื่อน	10.57	27	0.39			
การถือเป็นหน้าที่						
ช่วงเวลา	332.01	1	332.01	1585.27	<0.001*	0.98
ความคลาดเคลื่อน	5.65	27	0.21			
รวมองค์ประกอบจิตสาธารณะ						
ช่วงเวลา	5733.76	1	5733.76	3847.39	<0.001*	0.99
ความคลาดเคลื่อน	40.24	27	1.49			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

SS = Sum Square; df = degree of freedom; MS = Mean Square

^a = Greenhouse-Geiser correction was used to reduce type error

จากตารางที่ 24 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมองค์ประกอบจิตสาธารณะ ก่อน ระหว่าง และหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณา คะแนนเฉลี่ยของคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะของนักเรียนก่อน ระหว่าง และหลังเรียน ใน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น และด้านการถือเป็นหน้าที่ นักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะช่วงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และระหว่างเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำแนกตามช่วงเวลาเรียน โดยพบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบ จิตสาธารณะโดยรวม ของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียน ระหว่างเรียน นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยองค์ประกอบ จิตสาธารณะโดยรวม หลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 5.714 และ 2.679 คะแนน เมื่อเทียบกับ ก่อนเรียน ตามลำดับ เมื่อเทียบกับก่อนเรียน

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
เปรียบเทียบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบ	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย (mean difference)				
	การบำเพ็ญ ประโยชน์	การดูแล รักษา	การเคารพสิทธิ ของผู้อื่น	การถือ เป็นหน้าที่	รวมองค์ประกอบ จิตสาธารณะ
ระหว่างเรียน เทียบ ก่อนเรียน	1.143*	0.929*	0.500*	0.107*	2.679*
หลังเรียน เทียบ ระหว่างเรียน	0.179*	0.536*	1.071*	1.250*	3.036*
หลังเรียน เทียบ ก่อนเรียน	1.321*	1.464*	1.571*	1.357*	5.714*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 25 ผลการศึกษาพบว่า

การบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการบำเพ็ญประโยชน์หลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 1.321 และ 1.143 คะแนน เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ตามลำดับ

การดูแลรักษา พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการดูแลรักษาของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการดูแลรักษาหลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 1.464 และ 0.929คะแนน เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ตามลำดับ

การเคารพสิทธิของผู้อื่น พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นหลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 1.571 และ 0.500 คะแนน เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ตามลำดับ

การถือเป็นที่ พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการถือเป็นที่ ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการถือเป็นที่หลังเรียนเพิ่มขึ้น 1.357 คะแนน

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
เปรียบเทียบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

การเปรียบเทียบ	ผลต่างของคะแนนเฉลี่ย (mean difference)				
	การบำเพ็ญ ประโยชน์	การดูแล รักษา	การเคารพ สิทธิของผู้อื่น	การถือ เป็นหน้าที่	รวมองค์ประกอบ จิตสาธารณะ
ระหว่างเรียน เทียบ ก่อนเรียน	1.143*	0.929*	0.500*	0.107*	2.679*
หลังเรียน เทียบ ระหว่างเรียน	0.179*	0.536*	1.071*	1.250*	3.036*
หลังเรียน เทียบ ก่อนเรียน	1.321*	1.464*	1.571*	1.357*	5.714*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 26 ผลการศึกษาพบว่า

การบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการบำเพ็ญประโยชน์ของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการบำเพ็ญประโยชน์หลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 1.321 และ 1.143 คะแนน เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ตามลำดับ

การดูแลรักษา พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการดูแลรักษาของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการดูแลรักษาหลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 1.464 และ 0.929คะแนน เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ตามลำดับ

การเคารพสิทธิของผู้อื่น พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นของนักเรียนก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่นหลังเรียน และระหว่างเรียนเพิ่มขึ้น 1.571 และ 0.500 คะแนน เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ตามลำดับ

การถือเป็นที่ พบว่า ผลต่างของคะแนนเฉลี่ยด้านการถือเป็นที่ ของนักเรียนก่อนเรียน และหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านการถือเป็นที่หลังเรียนเพิ่มขึ้น 1.357 คะแนน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

5.1.1 เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.1.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.1.3 เพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน

5.2.1 ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการศึกษาองค์ประกอบและพฤติกรรมตัวชี้วัดของจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

2) ตรวจสอบความเป็นไปได้ขององค์ประกอบ และพฤติกรรมตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบเพื่อสร้างเครื่องมือคือ แบบวัดองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และให้เชี่ยวชาญตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ได้จำนวน 50 ข้อ และนำไปทดลองใช้ (Try Out) เครื่องมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกรายข้อได้ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 และมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.52-0.71

3) นำแบบสอบถามวัดองค์ประกอบจิตสาธารณะ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน ตามเกณฑ์ที่กำหนด และมาตรวจสอบคุณภาพของโมเดลวิเคราะห์องค์ประกอบ จิตสาธารณะ ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง (Second Order Confirmatory Factor Analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

5.2.2 ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1) ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ทฤษฎีการเรียนการสอนต่าง ๆ การ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 4) ขั้นตอน ของการเรียนการสอน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน 6) ระบบการสังคมในชั้นเรียน 7) หลักในการแสดงออก 8) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

2) สร้างคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และแผนการจัดการเรียนรู้ นำรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษา 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมและความ สอดคล้องขององค์ประกอบต่าง ๆ โดยมีคุณภาพ ดังนี้

- คู่มือประกอบเรียนการสอนได้ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.62 และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะ จากนั้นสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อ ส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเหมาะสมมากที่สุด และมีการ ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

- แผนการจัดการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.91 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.21 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้ สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความเหมาะสมมากที่สุดและมี การปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.2.3 ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิต สาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 และนำเครื่องมือที่ใช้ประเมินผล

ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาคุณภาพและปรับปรุงแก้ไข ด้วยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.892 และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนแบบทดสอบความมีจิตสาธารณะ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ก่อนเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มทดลองโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures One-way ANOVA)

5.3 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ ดังต่อไปนี้

5.3.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ $\text{Chi-square}=11.854$ $\text{df}=19$ $\text{Sig.}=.892$ $\text{CMIN/df}=.624$ $n=320$ $\text{CFI}=1.000$ $\text{NFI}=.996$ $\text{GFI}=.993$ $\text{AGFI}=.979$ $\text{IFI}=1.002$ $\text{RMSEA}=.000$ $\text{RMR}=.004$ โดยมี 4 องค์ประกอบ 10 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่

1) องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ 1) ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ 2) อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน 3) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2) องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี 2) ใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม 3) ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

3) องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพในสิทธิ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1) การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน 2) การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4) องค์ประกอบที่ 4 ด้านการถือเป็นที่ประจักษ์ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1) ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน 2) รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

5.3.2 ผลการพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

5.3.2.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบประกอบสำคัญ ดังนี้

- 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน
- 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน
- 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน
- 4) ขั้นตอนของการเรียนการสอน
- 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน
- 6) ระบบการสังคมในชั้นเรียน
- 7) หลักในการแสดงออก
- 8) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวม 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 แสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมมากที่สุด

5.3.2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอนภาพรวมมีค่าระดับมากที่สุด และรายด้านมีความค่าเหมาะสมมากที่สุดทุกรายการ

5.3.3 ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีจิตสาธารณะด้านการบำเพ็ญประโยชน์ มีความสูงกว่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และพบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.46 ระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.61 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คะแนน ด้านการดูแลรักษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.50 พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.43 ระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.50 พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.07 ระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 ด้านการถือเป็นหน้าที่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.50 พบว่า ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 ระหว่างเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.61 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 โดยภาพรวมนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีคุณลักษณะจิตสาธารณะช่วงหลังเรียน สูงกว่าระหว่างเรียน และก่อนเรียน

5.4 อภิปรายผล

การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.4.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า องค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1) ด้านช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น 3) ด้านอาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้เรียนได้ดูสื่อวีดิทัศน์เรื่องความสำคัญของการบำเพ็ญประโยชน์ หลังจากนั้นผู้เรียนได้ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน

2) ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วย 3 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1) ด้านการดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี 2) ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม 3) ด้านการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้เรียนได้ร่วมทำกิจกรรมด้านการดูแลรักษา โดยลงพื้นที่ภายในโรงเรียนช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน เช็ดถูหน้าต่างให้เกิดความสะอาด โดยนักเรียนแบ่งหน้าที่กันทำงาน

3) ด้านการเคารพในสิทธิของผู้อื่น ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1) ด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน 2) ด้านการแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้เรียนได้ร่วมทำกิจกรรมด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น โดยนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน โดยผู้สอนนำนักเรียนลงชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากโควิด -19 มีการแบ่งปันของใช้กับชุมชนทำให้ชุมชนโดยผู้เรียนไม่จำกัดว่าครอบครัวนั้นรวยหรือยากจน ไม่แบ่งชนชั้น

4) ด้านการถือเป็นที่ ประกอบด้วย 2 พฤติกรรมตัวบ่งชี้ 1) ด้านการถือเป็นที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน 2) ด้านอาสาจะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน นักเรียนได้เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้านการถือเป็นที่ โดยผู้สอนเน้นในเรื่องความสำคัญของหน้าที่ และสอนให้ผู้เรียนเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกันในห้องเรียนและนอกห้องเรียน แบ่งวาระการทำความสะอาดภายในห้องเรียนโดยผู้เรียนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่ของทุกคน

การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 4 องค์ประกอบ ในครั้งนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสามารถอธิบายถึงองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ชัดเจนและครอบคลุมโดยมีค่าไอเกนอยู่ระหว่าง 0.67 – 0.99 โดยผู้วิจัยอภิปรายค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามลำดับ ดังนี้

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด แสดงว่าสอดคล้องมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น แสดงถึงการมีจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีจิตสาธารณะในด้านการไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน มีการแบ่งปัน และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม สอดคล้องกับการศึกษาของ อนุพันธ์ คำปัน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า โดยจิตสาธารณะในด้านการร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้นและด้านการอาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาอันดับที่ 2 คือ ด้านการถือเป็นที่ หน้าที่ ถูกกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบที่ 4 โดยมีจิตสาธารณะในด้านทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน มีจิตอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวม และคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ทวนทอง เขาวงกิตพงศ์ (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะมีด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย การเก็บของ ส่วนรวมให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ทำให้ของส่วนรวมเกิดความชำรุดเสียหาย ดูแลรักษาของส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่ดี แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม รับผิดชอบต่อดูแลของใช้ส่วนรวมให้อยู่ในสภาพที่ต่ออยู่เสมอ สามารถนำไปรณรงค์ร่วมกับผู้อื่นถึงการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาอันดับที่ 3 คือ ด้านการดูแลรักษา ถูกกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบที่ 2 โดยมีจิตสาธารณะในด้านดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี มีการใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม และมีการใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อนุพันธ์ คำปัน (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมของผู้เรียนในการใช้ ของส่วนรวม การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เกิดความชำรุดเสียหาย ในด้านการดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความ

เต็มใจ และสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) ที่กำหนดตัวชี้วัด เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม โดยดูจากพฤติกรรมบ่งชี้ ดูแล รักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ

องค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบรองลงมาอันดับที่ 4 คือ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ถูกกำหนดไว้เป็นองค์ประกอบแรกของจิตสาธารณะ โดยมีจิตสาธารณะในด้านช่วยเหลือผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ มีการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทวนทอง เขาวงกตพิงค์ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัดกำแพงเพชรและตาก ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบของจิตสาธารณะมีการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม การมีส่วนร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม การเข้าร่วมและช่วยเหลืองานของส่วนรวม รับอาสาเพื่อทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อส่วนรวม การเห็นความสำคัญของกลุ่มในการช่วยเหลือสังคม ริเริ่มทำกิจกรรมบางอย่างเพื่อช่วยเหลือ ส่วนรวม สามารถแก้ไขปัญหาและลงมือกระทำในการแก้ไขปัญหา แสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมทาง สังคมเมื่อมีโอกาสรับรู้การทำกิจกรรมของสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส สร้างสรรค์นวัตกรรมบางประการหรือความคิดใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ (2553) ที่กล่าวถึงจิตสาธารณะ ในด้านการร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมและด้านการร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา หรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556) ได้วิเคราะห์ว่าการมีจิตสาธารณะที่แท้จริงต้องพิจารณาจากองค์ประกอบหลักสำคัญ คือ การมีจิตสำนึกอาสาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องการช่วยเหลือผู้อื่นและส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว ละ อัดตา ซิวา สู้ปองประชา ยินดีอุทิศตัว อุทิศเวลา อุทิศทรัพยากรเพื่อสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม แสดงออกด้วย การอาสาตัวไม่มีใครบังคับ สม่ครใจ เสียสละ ร่วมมือร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ดังนั้นการพัฒนาแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้เกิดจิตสาธารณะอย่างแท้จริง นักเรียนต้องมีองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ด้านการถือเป็นหน้าที่ ด้านการดูแลรักษา และด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นตัวบ่งชี้ที่มีคุณภาพที่จะใช้เป็นตัวแปรสังเกตได้ในการวัดระดับจิตสาธารณะของนักเรียน อีกทั้งสามารถเป็นแนวทางในการปลูกฝัง ส่งเสริมและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะติดตัวเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคมและร่วมสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

5.4.2 ผลการประเมินการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอน และคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน และคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีองค์ประกอบทั้งหมด 8 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ผู้เรียนมีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์ สามารถซึมซาบประสบการณ์ มีกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ และนักเรียนได้เรียนรู้ในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 4) ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน 6) ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ 7) หลักการมีปฏิสัมพันธ์ และ 8) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ โดยผ่านการหาคุณภาพรูปแบบการเรียนการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า ค่าเฉลี่ยรวม 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.52 แสดงว่ารูปการณ์จัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมมาก สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ ทิศนา ขัมณี (2560ก) ที่กล่าวว่า การพัฒนาารูปแบบการ จัดการเรียนรู้นั้นต้องมีการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีและหลักการ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และสอดคล้องกับ Joyce & Weil (1972) ที่กล่าวว่า การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้นไม่ควรยึดมั่นใน หลักการทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ควรให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้นั้น และสะท้อนความคิดเห็นจากการปฏิบัติทุกขั้นตอน โดยผู้พัฒนาต้องปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำรูปแบบการ จัดการเรียนรู้นั้นไปใช้ในแต่ละขั้นตอน การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานทำให้องค์ประกอบของรูปแบบด้านหลักการและขั้นตอนของรูปแบบมีความเหมาะสม จากการศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจิตสาธารณะทำให้การกำหนดขั้นตอนของรูปแบบมีเป้าหมายตามตัวบ่งชี้ และมีการกำหนดระบบสังคมที่เน้นปฏิสัมพันธ์เชิงบวก หลักในการแสดงออกของครูผู้ส่งเสริมและชี้แนะให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกฎระเบียบทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โควเบิร์ก (Kolhberg) ซึ่งเสนอว่า จริยธรรมเป็นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความถูกต้อง และเกิดขึ้นจากขบวนการทางความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญา

2) สำหรับการวัดประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ เป็นการวัดและประเมินผลตามรูปแบบนี้วัดและ

ประเมินจิตสาธารณะของผู้เรียน ซึ่งอาจวัดและประเมินบางด้านให้สอดคล้องกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่ได้ปฏิบัติแต่ละด้าน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพในสิทธิ และ 4) ด้านการถือเป็นที่ โดยรูปแบบการเรียนการสอนนี้กำหนดกระบวนการเรียนการสอนบนพื้นฐานของแนวคิดการรับใช้สังคม และยึดหลักการตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ในการสร้างความรู้ ความคิดหลักการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์ หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมจะสามารถพิจารณาไตร่ตรองสร้างจิตสำนึกมีจิตสาธารณะ ในขั้นพัฒนาการทางเยาว์ปัญญาและความคิดแบบ Formal Operations สามารถซึมซาบประสบการณ์ การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา และปรับเปลี่ยนจิตใจ ความรู้สึกรู้สึกคิดระดับสูงโดยมีการกระตุ้นช่วยเหลือและสนับสนุนจากครูและผู้ใหญ่ที่ร่วมกิจกรรม โดยมีกิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมรับใช้สังคมมีโอกาสปฏิสัมพันธ์ ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีความรู้ความคิดสูงกว่ามีโอกาสซึมซับเข้าสู่กระบวนการภายในตัวบุคคล รวมถึงนักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยการร่วมกันทำงาน ทำกิจกรรมกลุ่ม มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดจะช่วยให้เกิดวิจรรณญาณในการปฏิบัติในการดำเนินการหรือแก้ปัญหาได้อย่างเป็นแบบแผนสามารถพัฒนาการปฏิบัติรับใช้สังคมได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ มัลลิกา มัติโก (2541) กล่าวว่า จิตสาธารณะเมื่อเกิดขึ้นมาแล้วจะต้องกระทำซ้ำเสมอเพื่อป้องกันการเลือนหายหรือเปลี่ยนแปลงให้จิตสำนึกมีความคงทน โดยต้องได้รับการเสริมแรงจากสถาบันทางสังคม ซึ่งจิตสำนึกส่วนหนึ่งยังคงอยู่ในตัวเราเนื่องจากการปลูกฝังขัดเกลามาตั้งแต่เด็ก โดยการปลูกฝังของสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียน สังคม และสถานศึกษา สรุปได้ว่าจิตสาธารณะเป็นเรื่องขององค์กร เกี่ยวกับมิติต่าง ๆ จำนวนมาก การพัฒนาจิตสาธารณะต้องทำในเชิงการปฏิบัติการด้วยตนเองผ่านกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการปฏิรูปสังคมและการปฏิรูปชีวิต ความเป็นอยู่คนและจะต้องเป็นการดำเนินงานในรูปแบบองค์กรรวม

การวัดและประเมินจิตสาธารณะสร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิดและตัวชี้วัด เครื่องมือวัดประกอบด้วย 1) สถานการณ์การปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม 2) มีแบบสังเกตพฤติกรรม 3) แบบประเมินพฤติกรรมตามตัวชี้วัด การวัดและการประเมินผลมุ่งใช้ข้อมูลการวัดเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องไม่เน้นการตัดสินผู้เรียนว่ามีจิตสาธารณะมากหรือน้อย ใช้ผลการวัด และประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในเชิงบวกโดยให้กำลังใจและชื่นชมผู้เรียน โดยที่ระบบการมีปฏิสัมพันธ์เป็นรูปแบบนี้เน้นระบบสังคมหรือระบบการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และได้รับการชื่นชมต่อการปฏิบัติรับใช้สังคม ส่งเสริมการปฏิบัติรับใช้สังคมของผู้เรียน มีหลักการในการแสดงออกที่สำคัญคือเป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ เห็นคามสำคัญของกฎระเบียบทางสังคม กระตุ้นให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนรูปแบบ

คือ สถานการณ์และบริบทที่เหมาะสมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และผู้ใหญ่ที่มีความรู้มากกว่าที่สนับสนุนช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Pardun-Johansen, Kirsten (2004) ศึกษาบทละครเชิงสร้างสรรค์ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยศึกษา รูปแบบต่าง ๆ ของละครจะช่วยพัฒนาความคิดความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ผลการวิจัยพบว่า การใช้ละครรูปแบบต่าง ๆ สามารถพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะของนักเรียนในลักษณะของความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การเคลื่อนไหวสู่การปฏิบัติทางสังคมจริง และสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) เกี่ยวกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและสร้างองค์ความรู้ร่วมกันเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

5.4.3 ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมองค์ประกอบจิตสาธารณะระหว่างและหลังเรียน สูงขึ้น เมื่อเทียบกับก่อนเรียน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยความมีจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำแนกตามองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ พบว่า การบำเพ็ญประโยชน์ การดูแลรักษา การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการถือเบืงหน้าที่ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนเรียน ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมปอง ช่วยพรม และวาริรัตน์ แก้วอุไร (2559) ศึกษาการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะ ตามหลักการเรียนรู้แบบรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะจิตสาธารณะ ทุกด้านโดยรวมหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนมีพฤติกรรม การมีจิตสาธารณะหลังเรียนในภาพรวมอยู่ระดับดีเยี่ยม จากผลดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ว่าการดูแลรักษาผลประโยชน์ร่วม การเคารพสิทธิผู้อื่นและสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความมีน้ำใจและความเอาใจใส่ต่อผู้อื่น การมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น สามารถเป็นแนวทางในการปลูกฝังพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจิตสาธารณะนี้จะติดตัวเขาไปจนเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในสังคม

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1) จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดจิตสาธารณะที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควรนำ

องค์ประกอบจิตสาธารณะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น 4) ด้านการถือเป็นหน้าที่ ไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนในระดับที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านการดูแลรักษา และด้านการบำเพ็ญประโยชน์

2) จากการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนและผลประเมิน พบว่า รูปแบบนี้มีคุณภาพครูผู้สอน สามารถนำขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นลงมือปฏิบัติ 3) ขั้นสะท้อนความคิด 4) ขั้นสรุปและชื่นชม และเครื่องมือวัดจิตสาธารณะไปใช้ในบริบทจริงของโรงเรียนได้ อันจะเกิดผลดีต่อตัวนักเรียน และสังคมต่อไป

3) จากผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนที่เรียนตามรูปแบบโดยภาพรวม นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะเพิ่มมากขึ้น

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) เพื่อให้เกิดความมั่นใจในความถูกต้องขององค์ประกอบจิตสาธารณะ โดยไม่จำกัดอยู่กับตัวอย่างที่ศึกษาจึงควรมีการตรวจสอบความถูกต้องขององค์ประกอบจิตสาธารณะกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ด้วย เช่น นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ กลุ่มคนที่มีวัยแตกต่างกัน เช่น วัยเด็ก วัยผู้ใหญ่ วัยสูงอายุ ฯลฯ เพื่อยืนยันถึงความเป็นสากลของโมเดลจิตสาธารณะและนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีจิตสาธารณะต่อไป

2) ควรทำการศึกษาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเสริมสร้างจิตสาธารณะกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้องค์ประกอบปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านโรงเรียน/ครู เพราะทั้ง 3 ปัจจัย เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

GRAD VRU

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2527). **จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4)**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- กรรยา พรรณนา. (2559). **จิตสาธารณะ สร้างได้ง่ายนิดเดียว**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2559). **BIM การจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัทคอมเมอร์เชียลเวิลด์ มีเดีย จำกัด.
- กิตติพงษ์ แดงเสริมศิริ. (2552). **จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะ ระดับเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น.
- กุลทิพย์ ศาสตรระรุจิ. (2551). **รายงานผลการวิจัย โครงการวิจัยชุด "การสื่อสารจิตสำนึก สาธารณะ" เรื่อง การถอดบทเรียนกระบวนการสื่อสารของกลุ่มเยาวชนในจิตสำนึก สาธารณะ**. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2556). **แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย**. รัฐสภาสาร, 61(1).
- จิรศักดิ์ ใจดี (2559). **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเป็นพลเมือง ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนตามแนวการจัดการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม**. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จური ท้าวพงษ์. (2552). **การประยุกต์ใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการบริการสังคมในการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา**. วารสารการศึกษาและพัฒนาสังคม, 5(1 – 2).
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2539). **การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย (รายงานผลงานวิจัย)**. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- เฉลา ประเสริฐสังข์, (2542) **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี. จันทบุรี.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561ก). **80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2561ข). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชาย โปธิสิตา และคณะ. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษา กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาย โปธิสิตา. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษา กรุงเทพมหานคร. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดนูชา ปนคำ. (2555). การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามทฤษฎีการศึกษาเพื่อ สังคมที่ดีกว่าสำหรับนักเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวนทอง เขาวงกตพิงศ์. (2558). รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของเยาวชนในสถานศึกษาในจังหวัด กำแพงเพชรและตาก. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.). 21(3), 54-68.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). กระบวนการเรียนรู้: ความหมายแนวทางการพัฒนา และปัญญาข้อใจ. กรุงเทพฯ: เอกสารเผยแพร่ในโครงการ วพร. ลำดับที่ 01.
- ทิตินา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2557). 14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2560-). ศาสตร์การสอน. พิมพ์ครั้งที่ 21. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แคมมณี. (2560ก). รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2543). พรหมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชลี อุปภัย. (2558). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2537). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็กผู้ทรงลิขสิทธิ์.
- ประสาธ เมืองเฉลิม. (2560). วิจัยการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.
- พรทิพย์ ศิริสมบุญธนะเวช. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการ ตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่าน เพื่อความเข้าใจและการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543ก). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 9.

กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระไพศาล วิสาโล. (2544). **วิถีสังคมไทยชุดที่ 4 ประชาสังคมและวัฒนธรรมชุมชน**. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

พริยา นิลมาต. (2550). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

[ไพจิตร สดวกการ](#). (2539). **ผลของการสอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[ภาสดา ภาคาผล](#). (2556). **ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานในวิชาสังคมศึกษาโดยใช้กิจกรรมการบริการสังคมที่มีต่อมโนทัศน์และพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค. (2557). **ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย**. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. 11(1) กรกฎาคม - กันยายน 2557.

มัลลิกา มัติโก. (2541). **จิตสำนึกทางสังคมของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล**. ปริญญาโท. ศษ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล (ศาลายา). ถ่ายเอกสาร.

ยุทธนา วรุณปิติกุล. (2542). **สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2546). **รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาว**. ใน เอกสารประกอบการประชุมวิชาการเนื่องในวันสถาปนาสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ครบรอบ 49 ปี. 1 – 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลินดา เกณฑ์มา. (2552). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้วิธีการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสำนึกต่อการมีส่วนร่วมในสังคมสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

วัฒนา ไตต่อผล. (2557). **การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างจิตสาธารณะตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ร่วมกับการเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิจารณ์ พานิช. (2557). **การเรียนรู้เกิดขึ้นได้อย่างไร**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). **“จิตอาสา”**. สารานุกรมวิชาชีวศรัศมียุคเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระ

- เจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (2544). **จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรดุษฎี.
- วิโรจน์ เฉลยสุข. (2561). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจิตสาธารณะของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสกลราชวิทยานุกูล**. โครงการวิจัยงบประมาณสนับสนุนจากสำนักพัฒนา นวัตกรรมจัดการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปี 2561.
- วีระพงษ์ สิงห์ครุฑ กิตติชัย สุชาติโนบล และครรชิต แสนอุบล. (2557-2558). ผลการจัดการเรียนการสอนแบบพุทธะ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติต่อการเรียน และทักษะทางสังคม สาระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6. **วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**. 9(1), 142-151.
- ศรีไพร จันทร์เขียว. (2559). การจัดการเรียนรู้พระพุทธศาสนาโดยพุทธวิธีบูรณาการ. **วารสารพิมพ์เนศวร์สาร**. 12(1), 15-27.
- ศิริลักษณ์ เลื่อนยศ. (2553). **การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- ศิริสุข นาคะเสนีย์. (2557). **เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- ศิวะนันท์ ศิวพิทักษ์. (2554). **การจัดการนวัตกรรมขององค์กรธุรกิจที่มีผลต่อพฤติกรรมการสร้างสรค์นวัตกรรมของพนักงาน**. ดุษฎีนิพนธ์บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศิริธร ศรีจำนง. (2557). **การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามแนวจิตตปัญญาศึกษา**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมปอง ช่วยพรม และวารวิรัตน์ แก้วอุไร. (2559). **การพัฒนาแบบกิจกรรมเสริมสร้างจิตสาธารณะตามหลักการเรียนรู้แบบปรับใช้สังคมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา**. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**. 5(2), 133-146.
- สรเรณีย์ อินทรันต์ และจิตติยา เนตรวงษ์. (2557). ผลการใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้สังคม และเขียนสะท้อนความดีผ่านบล็อกเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านจริยธรรมในรายวิชา จริยศาสตร์. **วารสารวิชาการคณะครุศาสตร์ อุตรดิตถ์** พระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 5(2), 76 – 84.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. (2553). **รายงานการจัดการศึกษา** ของ

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ประจำปี. สุราษฎร์ธานี.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **มาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **สำนักนโยบายแผนและมาตรฐานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) : ฉบับสรุป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). **การประเมิน มาตรฐานการศึกษา : คุณภาพที่ประเทศมุ่งหวัง**. กรุงเทพฯ: ฟรินส์เตอร์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่ง ประเทศไทย.
- สัณญา กตัญญู**. (2542). ผลของการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุพจน์ ทรายแก้ว. (2546). **จิตสำนึกสาธารณะ: การก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง**. วารสารเพชรบุรี วิทยาลัยการณ, 4(1), 45.
- สุภมาส อังสุโชติ และคณะ. (2551). **สถิติวิเคราะห์สำหรับบการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรม ศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL**. กรุงเทพฯ: บริษัทมิสชั่น มีเดีย จำกัด.
- สุนน อมรวีวัฒน์. (2535). **สมบัติทิพย์ของการศึกษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2559). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุริยเดว ทรีปาตี. (2551). **พัฒนาการและการปรับตัวในวัยรุ่น**. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/node/5756>.
- สุวรรณมา จุ้ยทอง. (2560). **การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงผลิต ภาพ**. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์. 7(2), 143-152.
- หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (2551). **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่ง ประเทศไทย จำกัด.

- อนุพันธ์ คำปิ่น (2558). การศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
ในเขตกรุงเทพมหานคร. **วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร**
วิโรฒ. 2(มกราคม-ธันวาคม), 299-313.
- อัครา เอิบสุขสิริ. (2556). **จิตวิทยาสำหรับครู.** กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธารา วิจิตเวชไพศาล. (2561). การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย. **วิสัยทัศน์**
สาร, 44(1), 36-42.
- Anderson, A. and Lynch, T. (1988). **Listening.** London. Oxford University Press.
- Anderson. (1997). **Using models of Instruction.** In C. R. Dills and A. J. Romis Zowski
(eds.), *Instructional development paradigms.* Englewood Cliffs, NJ: Education
Technology Publications.
- Arends, R. I. (1997). **Classroom Instruction & Management.** New York, McGrawHill.
- Barclay, D., Thompson, R., & Higgins, C. (1995). The partial least squares (PLS) Approach
to causal modeling; Personal computer adoption and use as an Illustration.
Technology Studies, 2(2), 285-309.
- Baumgartner, H., & Hombur, C. (1996). Applications of structural equation modeling in
marketing and consumer research: A review. **International Journal of Research**
in Marketing, 13, 139-161.
- Bentler, P. M. (1990). Comparative Fit Indexes in Structural Models. **Psychological**
Bulletin, 107 (2), p.238-46.
- Bentler, P. M., & Bonett, D. G. (1980). Significance tests and goodness of fit in the
analysis of covariance structures. **Psychological Bulletin.** 88, 588-606.
- Bloom & Gumperz, J. (1972). **Directions in Sociolinguistics.** San Francisco, Holt, Inehart
& Winston Inc.
- Bollen, K. A. (1989). **Structural equations with latent variables.** New York: John Wiley
& Sons.
- Bonwell, C. C. and Eison, J. A. (1991), **Active Learning Creating Excitement in The**
Classroom. ASHEERIC Education Report No.1, The George Washington
University, Washington DC, pp. 1 - 47.
- Brooks, J. G. and Boorks, M. (1993). **In Search of understanding: The case for**
Constructivist Classroom. Virginia: ASCD.
- Browne, M. W. and Cudeck, R. (1993). **Alternative ways of assessing model fit, in**

- Testing Structural Equation Models**, ed. K.A. Bollen and Long. S., Newbury Park CA: Sage, 136-162.
- Chalamvong, Y. (2017). **Challenges of Thai workers in the digital age**. National Institute for Thailand Development Research. Retrieved from <http://tdri.or.th/2015/01/thailaborinthedigitalage>.
- Constitutional Rights Foundation Chicago (CRFC). (1997). Experts from Service Learning in the Social Studies. **The Social Studies, September-October**, 210-214.
- Davidson, N. (1990). **Teaching and Learning Mathematics**. Reston, Virginia: The National Council of Teachers of Mathematics.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J. A. (2000). **Introduction to LISREL: A guide for the uninitiated**. London: SAGE Publications, Inc.
- Durande-Moreau, A. & Usunier, J. (1999). "Time Styles and the Waiting Experience: An Exploratory Study. **Journal of Service Research**, 2(2), 173-186.
- Eggen, P., & Kauchak, D. (1997). **Educational psychology: Windows on classrooms (3rded.)**. Upper Saddle River, NJ: Merrill.
- Elliott, et al. (2000). **Educational psychology: Effective teaching, effective learning (3rded.)**. Boston, MA: McGraw-Hill College.
- Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). Structural equation models with unobservable variables and measurement errors. **Journal of Marketing Research**, 18, 39-50.
- Gunter, M. A. Estes, T. H. and Schwab, J. (1995). **Instruction a Model Approach**. Boston: Allyn & Bacon.
- Hair et al. (1998). **Multivariate data analysis (6thed.)**. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
- Hair, J. F. J., Anderson, R. E., Tatham, R. L., & Black, W. C., (2006). **Multivariate Data Analysis (Sixth ed.)**, Upper Saddle River, New Jerse: Prentice Hall.
- Harrison-Walker, L. J., (2001). The measurement of word-of-mouth communication and investigation of service quality and customer commitment as potential antecedents. **Journal of Service Research**. 4(1), 60-75.
- Henson, K. T. and Eller, B. F. (1999). **Educational Psychology for Effective teaching**. USA: Wadsworth Publishing Company.
- Hooper, D., Coughlan, J., & Mullen, M. R. (2008). Structural equation modelling:

- Guidelines for determining model fit. **Journal of Business Research Methods**, 6, 53–60
- Hu, L., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. **Structural Equation Modeling**, 6(1), 1-55.
- JohnVon, D. W. and JohnVon, R. T. (1987). **LeaUning TogeWheU and Alone: CooSeUaWiYe, ComSeWiWiYe and IndiYidXaliVWic LeaUning**. 2nded. NeZ JeUve\ : PUenWice-Hall.
- Joyce, B. and Weil, M. (1996). **Model of teaching** 5thed. Boston: Allyn and Bacon.
- Joyce, B. and Weil, M. (1972). **Informatiton Processing Model of Teaching**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Kemp, J. E. (1971) **Instructional desingn; a plan for unot and coursedevelopment**. **Velmont**, Fearon Publishers
- Krashen, S. D. and Errel T. D. (1983). **The Natural Approach Language Acquisition in the classroom**. Unitel Kingdom, Pergamon Press.
- Lall, G. R. and Lall, B. M. (1983). **Ways children Learn**. Illinois. Charles C. Thomas Publishers.
- Leshin, C., et al. (1992). **Instructional desingn Strategies and Tactics**. New Jersey: Educational Technology Publications.
- Mueller, R. O. (1996). **Confirmatory factor analysis**. In **Basic principles of structural equation modeling: An introduction to LISREL and EQS**. (pp. 62-128). New York: Springer-Verlag.
- Pardun-Johannsen, K. C. (2004). Social Issue Drama and Its Impact on the Social Consciousness of Preadolescent School Children. **Dissertation Abstracts International**. 65(4), 1184–A; October.
- Parsons, R. D., Hinson and Sardo-Brown, D. (2001). **Educational Psychology: A Practitioner-Researcher Model of Teaching**. Toronto: Wadsworth Thomson Learning.
- Piaget, J. and Inhelder, B. (1969). **The Psychology of the child**. New York: Weaver, Helen, Basic Book.
- Savigon, S. J. (1991). Language Teaching. **State of the Art**. 25(2), 261-277.

- Saville and Troike. (2006). **Introducing Second Language Acquisition**. Cambridge, Cambridge University Press. Retrieved from www.noknight.com/?p=1838
- Saylor, et al. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Schoenfeld, A. H. (1985). **Mathematical problem solving**. Orlando, FL: Academic Press.
- Shinichi, S. (2007). Publicness and Taken-for-granted Knowledge: A Case Study of Communal Land Formation in Rural Thailand. **Dissertation Abstracts International**. 42(05), 3217-A.
- Slavin, R. E. (1990). **Cooperative Learning: Theory, Research and Practice**. New Jersey: Prentice - Hall.
- Slavin, R. E. (1995). **Cooperative Learning Theory, Research and Practice**. 2nded. Massachusetts: A Simom & Schuster.
- Sorbon Dag. (1996). **LISREL 8: User's Reference Guide**. Scientific Software International.
- Sternberg, R. J. and Elena L. G. (2002). **Teaching for Successful Intelligence**. Auckland: Penguin Books.
- Sternberg, R. J., & Williams, W. M. (2002). **Educational psychology**. Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Teo, T. S. H., Srivastava, S. C., & Jiang, L. (2009). Trust and electronic government success: an empirical study. **Journal of Management Information Systems**, 25(3), 103–137.
- University of Washington, Information School. (2015). **Project Information Literacy**. Retrieved from <http://projectinfolit.org>.
- Wiles, J. and Bondi, J. (2004). **Supervision: A Guide to Practice (6thed.)**. New Jersey: Pearson Prentice-Hall.

ภาคผนวก

GRAD VRU

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

GRAD VRU

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือ
องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

ที่	ชื่อ - สกุล	สถาบัน
1	พระปลัดสรวิชัย อภิปัญญา, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2	รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3	รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ทัย คลังพล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5	นายจำปี รวงแก้วทิพย์กระดาษ	โรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม

GRAD VRU

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ที่	ชื่อ-สกุล	สถาบัน
1	พระปลัดสรวิชัย อภิปณฺโญ, ผศ.ดร.	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2	รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3	รองศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลังพล	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะมา	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
5	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษา นวลศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

GRAD VRU

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

GRAD VRU

แบบสอบถามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ เป็นองค์ประกอบของของจิตสาธารณะของนักเรียน มีพฤติกรรมบ่งชี้ 4 ด้าน คือ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น และด้านการถือเป็นหน้าที่

2. ในการตอบแบบสอบถามองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ผู้ตอบพิจารณาข้อความแต่ละข้อความว่า มีพฤติกรรมการปฏิบัติตรงกับข้อความนั้น ๆ อยู่ในระดับใด แล้วให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ตรงกับการปฏิบัติที่แท้จริงของนักเรียน

3. ระดับพฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียน มีเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยที่สุด
มาก	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อย
ปานกลาง	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นปานกลาง
น้อย	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	นักเรียนแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยที่สุด

สำหรับการเก็บข้อมูลวิจัยครั้งนี้ ได้ยื่นต่อคณะกรรมการจริยธรรมในมนุษย์ ข้อมูลที่นักเรียนตอบจะไม่มีผลใด ๆ ต่อตัวนักเรียนและการนำเสนอข้อมูลนั้นจะเป็นไปโดยภาพรวม จึงขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริงของตนเองและขอขอบคุณนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

GRAD VRU พระมหาวรวิธีธร จันทรี่ชื่น
นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

แบบสอบถามวัดองค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อ	ข้อความ	ระดับข้อเท็จจริง/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบำเพ็ญประโยชน์						
1. ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ						
1	นักเรียนช่วยผู้ปกครองล้างจานหลังรับประทานอาหารเสร็จ					
2	นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำความสะอาดบ้าน					
3	นักเรียนช่วยครูเก็บอุปกรณ์การสอน					
4	นักเรียนช่วยครูแจกเอกสาร/สมุดการบ้าน					
5	นักเรียนช่วยครูถือของไปส่งห้องพักครู					
2. อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวังผลตอบแทน						
6	นักเรียนช่วยประชาชนในชุมชนเก็บขยะบริเวณสวนสาธารณะ					
7	นักเรียนช่วยประชาชนในชุมชนรดน้ำต้นไม้บริเวณสวนสาธารณะ					
8	นักเรียนช่วยเก็บขยะที่หล่นอยู่ในบริเวณโรงเรียน					
9	นักเรียนให้เพื่อนยืมสิ่งของวัสดุอุปกรณ์การเรียน					
10	นักเรียนแบ่งอาหารและขนมให้เพื่อนรับประทานเป็นประจำ					
3. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น						
11	นักเรียนเข้าร่วมการจัดนิทรรศการรักษาสีเขียวในชุมชน					
12	นักเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนในการคัดแยกขยะ					
13	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำเชิญชวนให้ชุมชนช่วยกันงดทิ้งขยะลงแม่น้ำ					
14	นักเรียนเข้าร่วมโครงการอาสาสมัครสีเขียวของโรงเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับข้อเท็จจริง/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	นักเรียนแนะนำสิ่งเป็นประโยชน์ให้แก่เพื่อนในโรงเรียนได้รับรู้					
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา						
1. ดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี						
16	นักเรียนจัดเก็บโต๊ะเก้าอี้ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าที่เหมือนเดิมเมื่อทำงานเสร็จ					
17	ใช้ห้องน้ำเสร็จแล้วทุกครั้ง ดูแลรักษาความสะอาด					
18	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามวาระเวรทำความสะอาดประจำวันอย่างสม่ำเสมอ					
19	นักเรียนไม่ขีดเขียนข้อความลงบนโต๊ะในห้องเรียน					
20	นักเรียนเปิดอ่านหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดด้วยความระมัดระวัง					
2. ใช้ของส่วนรวมอย่างถนอม						
21	นักเรียนช่วยดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
22	นักเรียนดูแลรักษาหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดโรงเรียนด้วยการไม่ทำให้ขาดหรือสกปรก					
23	นักเรียนดูแลรักษาไม้กวาด ไม้ถูพื้นในการทำความสะอาดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน					
24	นักเรียนนำไม้กวาดมากวาดพื้นเสร็จและนำเก็บไว้ที่เดิม					
25	นักเรียนช่วยปิดประตูหน้าต่างห้องเรียนหลังเลิกเรียนอย่างระมัดระวัง					
3. ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด						
26	นักเรียนปิดไฟทุกครั้งหลังเลิกเรียน					
27	นักเรียนปิดพัดลมทุกครั้งหลังเลิกเรียน					
28	นักเรียนปิดน้ำทุกครั้งหลังใช้เสร็จ					
29	นักเรียนใช้ถังขยะร่วมกันในชั้นเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับข้อเท็จจริง/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
30	นักเรียนใช้สิ่งของต่าง ๆ ร่วมกันในครอบครัวอย่างประหยัดและใช้แต่เพียงพอกับการใช้งานเท่านั้น					
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น						
1. การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน						
31	ถ้านักเรียนไปทำงานในห้องสมุดแล้วบังเอิญหยิบหนังสือของห้องสมุดติดกลับไปบ้าน นักเรียนจะรีบนำกลับคืนห้องสมุดทุกครั้งเมื่อหยิบไปโดยไม่ได้ตั้งใจ					
32	นักเรียนไม่นำสิ่งของส่วนรวมของโรงเรียนมาใช้ที่ละเยอะ ๆ เช่น อุปกรณ์กีฬา หรือหนังสือห้องสมุด					
33	ถ้ามีคนต้องการใช้โต๊ะอาหาร นักเรียนรีบรับประทานอาหารแล้วลุกจากโต๊ะอาหารทันที					
34	นักเรียนไม่นำเอาอุปกรณ์ของห้องเรียนมาเป็นของตน					
35	นักเรียนนำงานยามที่ทำความสะอาดเสร็จแล้วไปเก็บไว้ในโรงอาหารคืน					
2. การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม						
36	นักเรียนนำส่งหนังสือที่ยืมมาจากห้องสมุดทุกครั้งโดยไม่เลยกำหนด					
37	นักเรียนไม่ทำสัญลักษณ์ลงบนหนังสือหรืออุปกรณ์เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของหรือนำอุปกรณ์กลับบ้าน					
38	นักเรียนไม่วางกระเป๋าของตนเองบนเก้าอี้เพื่อให้ผู้อื่นนั่งด้วย					
39	ในคาบวิชาพลศึกษา นักเรียนแบ่งอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนให้แก่กลุ่มที่ได้รับอุปกรณ์กีฬาไม่ครบ					
40	นักเรียนไม่เขียนชื่อจองโต๊ะหรือนั่งเป็นของตัวเอง					
องค์ประกอบที่ 4 ด้านการถือปฏิบัติ						
1. ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน						
41	นักเรียนให้ความร่วมมือในการงดใช้เสียงในห้องสมุดเป็นอย่างดี					

ข้อ	ข้อความ	ระดับข้อเท็จจริง/การปฏิบัติ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
42	นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด					
43	นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพของตนเองเพื่อไม่ให้เป็นที่รังเกียจต่อผู้อื่น					
44	นักเรียนยกมือทุกครั้งที่ต้องตอบคำถามกับคุณครู หรือมีข้อสงสัยในการเรียน					
45	นักเรียนไม่คุยกันในเวลาเรียนเพราะเป็นการรบกวนผู้อื่น					
2. รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน						
46	นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูมอบหมายด้วยความเต็มใจ					
47	ถ้าเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนนักเรียนจะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง					
48	นักเรียนอาสาช่วยอาจารย์ถืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาที่ห้องเรียน					
49	นักเรียนอาสาช่วยจัดสถานที่ในการแข่งกีฬา					
50	นักเรียนชักชวนเพื่อน ๆ ให้ช่วยกันปิดไฟและปิดประตูหน้าต่างหลังเลิกเรียน					

GRAD VRU

การรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Development of an Instructional Model Based on Service Learning
Approach to Enhance Junior High School Students' Public Consciousness

GRAD VRU

นิติตปริญญาเอก สาขาหลักสูตรและการสอน
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

คำนำ

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีเนื้อหาประกอบด้วย ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงษ์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิติกร อ่อนโยน ซึ่งได้องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ จำนวน 7 องค์ประกอบ คือ 1) ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน 2) หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน 3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน 4) ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน 5) การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน 6) ระบบการมีปฏิสัมพันธ์ 7) ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะเกิดประสิทธิผลสูงสุดและเป็นแบบอย่างสำหรับครู หรือบุคลากรทางการศึกษาที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาจิตสาธารณะ และยังเป็นแนวทางให้ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาและผู้สนใจที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนในด้านอื่น ๆ ต่อไป

พระมหาวรวิธีธร จันทร์ชื่น

GRAD VRU

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ส่วนที่ 1 ความเป็นมาของรูปแบบการเรียนการสอน

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทุกคนควรได้รับการพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก การมีจิตสาธารณะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคม การมีจิตสาธารณะใน 4 ด้าน คือ การบำเพ็ญประโยชน์ การดูแลรักษา การเคารพสิทธิของผู้อื่น และการทำตามหน้าที่ของพลเมืองที่ดีในสังคม ควรพัฒนาตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เพื่อให้มีโอกาสฝึกจิตใจ การปฏิบัติตนให้มีจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่องต่อไป ก็จะทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อสังคม

ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนนี้กำหนดกระบวนการเรียนการสอนบนพื้นฐานของแนวคิดการรับใช้สังคม และยึดหลักการตาม ทฤษฎีคอนสตรัคติวิซึม ในการสร้างความรู้ ความคิดหลักการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน สรุปหลักการสำคัญของรูปแบบได้ดังนี้

- 1) ผู้เรียนที่ได้มีส่วนร่วมหรือมีประสบการณ์ หรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสังคมจะสามารถพิจารณาไตร่ตรองสร้างจิตสำนึกมีจิตสาธารณะ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
- 2) นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในขั้นพัฒนาการทางเชาว์ปัญญาและความคิดแบบ Formal Operations ซึ่งสามารถซึมซาบประสบการณ์ การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญา และปรับเปลี่ยนจิตใจ ความรู้สึกระดับสูงโดยมีการกระตุ้นช่วยเหลือและสนับสนุนจากครูและผู้ใหญ่ที่ร่วมกิจกรรม
- 3) กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นแหล่งสำคัญที่ผู้เรียน เข้าร่วมกิจกรรมรับใช้สังคม มีโอกาสปฏิสัมพันธ์ ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่มีความรู้ความคิดสูงกว่ามีโอกาสซึมซับเข้าสู่กระบวนการภายในตัวบุคคล (Internalized Process) เกิดการพัฒนาจิตสาธารณะได้
- 4) นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยการร่วมกันทำงานทำกิจกรรมกลุ่ม มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิด จะช่วยให้เกิดวิจรณ์ญาณในการปฏิบัติในการดำเนินการหรือแก้ปัญหาได้อย่างเป็นแบบแผนสามารถพัฒนาการปฏิบัติรับใช้สังคมได้

3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนนี้ มีวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาจิตสาธารณะ ของผู้เรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและวัตถุประสงค์เฉพาะในการพัฒนาจิตสาธารณะ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา 3) ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น 4) ด้านการถือเป็นที่

4. ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นตอนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคม มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ขั้นเตรียมการเป็นการเตรียมการก่อนการลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นสร้างกำลังใจให้ผู้เรียนรู้สึกตระหนักในคุณค่าในการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยจิตสาธารณะมีการนำเสนอสถานการณ์การมีจิตสาธารณะหรือการขาดจิตสาธารณะในสังคม ด้วยสื่อที่เหมาะสม เช่น วีดิทัศน์ เอกสาร ภาพ หรือเรื่องเล่าเกี่ยวกับสถานการณ์จริงในสังคมที่มีความชัดเจนด้านการมีจิตสาธารณะหรือขาดจิตสาธารณะ

ขั้นที่ 1 ประกอบด้วย

- 1) ขั้นสร้างกำลังใจ เป็นการสร้างกำลังใจโดยผู้สอนหรือผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ที่ดีในการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

- 2) ขั้นนำเสนอสถานการณ์ทางสังคม ด้วยสื่อและวิธีการที่น่าสนใจ สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจสถานการณ์โดยรวม และเห็นสภาพปัญหาที่ต้องการการปฏิบัติรับใช้สังคม

- 3) ขั้นกระตุ้นความตระหนักในการปฏิบัติเพื่อสังคม และการพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง มีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสังคม ถ้าไม่มีผู้มีจิตสาธารณะอยู่ในสังคมนั้น

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ

ขั้นนี้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นในสังคม ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

- 1) ขั้นวางแผน มีการกำหนดกิจกรรม การปฏิบัติรับใช้สังคม และให้ผู้เรียนร่วมกันวางแผนในกลุ่มย่อยในการปฏิบัติ

- 2) ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม ในสถานการณ์หรือบริบทจริง ทั้งในโรงเรียน ในชุมชน ภายใต้การดูแลช่วยเหลือจากผู้ใหญ่ อาจเป็นครูหรือผู้ใหญ่มีการกระตุ้นให้ร่วมมือกันให้ปฏิบัติโดยหวังประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ แสดงออกโดยการเคารพสิทธิของผู้อื่นและถือว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่มีหน้าที่และต้องเคารพกฎระเบียบของสังคม

3) ขั้นรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติ ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากการปฏิบัติ อาจใช้เครื่องมือและวิธีการหลากหลายในการบันทึกหรือรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากการปฏิบัติเป็นทั้งข้อมูลด้านการปฏิบัติผลที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลง และความรู้สึกขณะปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนความคิด

ขั้นนี้เป็นการเสริมสร้างความรู้และความรู้สึกนึกคิดจากประสบการณ์ที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังต่อไปนี้

1) ขั้นร่วมกันนำเสนอข้อมูลภายในกลุ่มย่อย โดยมีการดำเนินการให้ทุกคนได้นำเสนอและกระตุ้นให้ทุกคนพิจารณาการปฏิบัติ ผลการปฏิบัติ และความรู้สึกนึกคิดจากการปฏิบัติอย่างไตร่ตรอง ยอมรับและไม่ประเมิณผลผู้อื่น

2) ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มีการกระตุ้นให้ทำความรู้สึกของผู้อื่นจากการปฏิบัติรับใช้สังคม มีการซักถามซึ่งกันและกัน และให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มมุมมอง หรือปรับความคิด ความรู้สึกต่อสาธารณะให้กว้างขวางมากขึ้น

3) ขั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาต่อไป ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มย่อยสรุปความรู้ ความคิดสำคัญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาสังคม จากประสบการณ์ของสมาชิกในกลุ่ม

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปและชื่นชม

ขั้นนี้เป็นขั้นสร้างความคิดความรู้สึกสมดุลทางปัญญาเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในตนเองว่าตนพัฒนาจิตสาธารณะในระดับหนึ่ง ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ดังนี้

1) ขั้นกลุ่มย่อยนำเสนอผลงาน กระตุ้นให้ทุกคนได้พิจารณาการเรียนรู้และความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคมของทุกกลุ่ม

2) ขั้นสรุปกิจกรรม ครูสรุปหรือเน้นย้ำการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ด้านการดูแลรักษา ด้านการเคารพสิทธิ และด้านการถือเป็นหน้าที่

3) ขั้นชื่นชม ครูให้โอกาสนักเรียนชื่นชมให้กำลังใจต่อกันในการปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และได้เรียนรู้จากกิจกรรมรวมทั้งความภาคภูมิใจในตนเอง

5. การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลตามรูปแบบนี้วัดและประเมินจิตสาธารณะของผู้เรียนใน 4 ด้าน ซึ่งอาจวัดและประเมินบางด้านให้สอดคล้องกับกิจกรรมการรับใช้สังคมที่ได้ปฏิบัติแต่ละด้าน มีตัวชี้วัดสำคัญด้านการบำเพ็ญประโยชน์ วัดจาก การทำประโยชน์ต่อผู้อื่นสังคมส่วนรวม ด้วยความเต็มใจ การเข้าไปช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจ และกำลังสติปัญญา ตามความสามารถของตน

1) ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

1.1) ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ

1.2) อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกายกำลังใจและกำลังสติปัญญาโดยไม่หวัง

ผลตอบแทน

1.3) การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาหรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตาม

สถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2) ด้านการดูแลรักษา ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

2.1) ดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี

2.2) ใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม

2.3) ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด

3) ด้านการเคารพในสิทธิ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

3.1) การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน

3.2) การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม

4) ด้านการถือเป็นที่ประจักษ์ ประกอบด้วยตัวชี้วัด ดังนี้

4.1) ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน

4.3) รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะ

สมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน

เครื่องมือในการวัดและประเมินจิตสาธารณะสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและตัวชี้วัด เครื่องมือวัดอาจประกอบด้วยสถานการณ์การปฏิบัติกิจกรรมการรับใช้สังคม มีแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินพฤติกรรมตามตัวชี้วัด การวัดและการประเมินผลมุ่งใช้ข้อมูลการวัดเพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องไม่เน้นการตัดสินผู้เรียนว่ามีจิตสาธารณะมากหรือน้อย ใช้ผลการวัด และประเมินให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในเชิงบวกโดยให้กำลังใจและชื่นชมผู้เรียน

6. ระบบการมีปฏิสัมพันธ์

รูปแบบนี้เน้นระบบสังคมหรือระบบการมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน และระหว่างผู้เรียนกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้รับความช่วยเหลือแนะนำ และได้รับการชื่นชมต่อการปฏิบัติรับใช้สังคม

7. หลักการมีปฏิสัมพันธ์

รูปแบบนี้ครูผู้สอน ส่งเสริมการปฏิบัติรับใช้สังคมของผู้เรียน มีหลักการในการแสดงออกที่สำคัญคือเป็นผู้แนะนำ ชี้แนะ เห็นความสำคัญของกฎระเบียบทางสังคม กระตุ้นให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

8. ปัจจัยสนับสนุนรูปแบบ

ปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนรูปแบบคือ สถานการณ์และบริบทที่เหมาะสมที่ให้ผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมรับใช้สังคม และผู้ใหญ่ที่มีความรู้มากกว่าที่สนับสนุนช่วยเหลือแนะนำผู้เรียนตามสถานการณ์

ส่วนที่ 4 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

1. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละต่อสังคม
วันที่..... เดือน.....พ.ศ. 2563 เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละต่อสังคม เป็นหลักคุณธรรมสำคัญในการอยู่ร่วมกันในสังคม และทำให้สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ก่อให้เกิดความรักความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกประโยชน์ที่ได้รับจากการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละได้
- 2.2 รับรู้ความสามารถของตนในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้
- 2.3 ควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้
- 2.4 มีจิตสาธารณะในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละต่อสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทน

3. เนื้อหาการเรียนรู้

- 3.1 การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และรู้จักการเสียสละช่วยเหลือบุคคลอื่นด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน
- 3.2 กำกับควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละต่อสังคม
- 3.3 การรับใช้สังคมและมีจิตสาธารณะ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1) ขั้นสร้างกำลังใจ ครูกล่าวให้กำลังใจ การเรียนเรื่องการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละต่อสังคม โดยอธิบายถึงการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละต่อสังคม ดังนี้

“บุคคลที่ครูจะนำเสนอในวิดีโอครั้งนี้เป็นเด็กที่มีจิตใจดีงามช่วยเหลือสังคม โดยการเก็บขยะ ปิดกวาดสถานที่ต่าง ๆ สังคมไทยเมื่อก่อนทุกคนมีน้ำใจต่อกัน แต่ปัจจุบันนี้ทุกคนต่างดิ้นรนหาเลี้ยงชีวิตของตนเอง ไม่สนใจกัน ต่างคนต่างอยู่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละแทบหายไปจากสังคมไทย แต่ยังมีนักเรียนกลุ่มหนึ่งที่อาสาช่วยเหลือผู้คนในสังคม ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่น่ายกย่องเป็นอย่างยิ่ง ต่อจากนี้ไปขอให้นักเรียนตั้งใจศึกษาปฏิบัติตนของพวกเขาจากวิดีโอครั้งนี้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติตนของนักเรียนในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละต่อสังคม นักเรียนจะได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เสียสละและมีน้ำใจต่อกัน ทุกคนในสังคมก็จะอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข มีรอยยิ้มให้แกกันและกัน ทำให้สังคมน่าอยู่มากยิ่งขึ้น”

2) ขั้นนำเสนอสถานการณ์ทางสังคม ครูนำเสนอวิดีโอทัศน์

- 2.1) ครูนำเสนอวิดีโอทัศน์เรื่อง “ผลเสียของสังคมที่ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”
- 2.2) ครูนำเสนอวิดีโอทัศน์เรื่อง “การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ”

3) ขั้นกระตุ้นความตระหนักในการปฏิบัติเพื่อสังคม

- 3.1) นักเรียนสรุปผลจากการชมวิดีโอทัศน์
- 3.2) ครูกำหนดให้นักเรียนคิดและเตรียมการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะในบริเวณวัด

ขั้นที่ 2 ขั้นลงมือปฏิบัติ

4) ขั้นวางแผนกำหนดกิจกรรมการรับใช้สังคม

4.1) ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อยเป็น 4 กลุ่ม เลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้า และเลขานุการร่วมกันกำหนดกิจกรรมการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ นักเรียนนำเสนอแผนการจัดกิจกรรมที่กำหนดร่วมกัน

5) ชั้นลงมือปฏิบัติ นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามแผนที่กำหนด อาจจะเป็น “กิจกรรมทำความสะอาดปิดกวาดจิตใจ” กำหนดจัดกิจกรรมที่วัด โดยมีกิจกรรม ไหว้พระ รัชศีล ฟังธรรม ถวายสังฆทาน และกิจกรรมทำความสะอาด

6) ชั้นรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมที่ทำ การปฏิบัติตนเป็นไปตามเป้าหมายและกิจกรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยครูให้แต่ละกลุ่มบันทึกกิจกรรม 3 ด้าน คือ 1) บันทึกกิจกรรม 2) ผลที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรม 3) ความรู้สึกที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรม โดยครูแจกใบบันทึกกิจกรรม และสมุดบันทึกจิตสาธารณะ

ชั้นที่ 3 ชั้นสะท้อนความคิด

7) ชั้นร่วมกันนำเสนอข้อมูลภายในกลุ่มย่อย ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอข้อมูลที่ทำกิจกรรม ที่ร่วมกันทำ ว่ามีความรู้สึกจากกิจกรรมเป็นอย่างไร ความสุขที่เกิดจากการทำกิจกรรม ผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างไร

8) ชั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ตัวแทนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับความรู้สึกจากกิจกรรมเป็นอย่างไร ความสุขที่เกิดจากการทำกิจกรรม ผลการปฏิบัติกิจกรรมเป็นอย่างไร และให้กำลังใจแก่เพื่อนในการทำความดี

9) ชั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหา โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม และปัญหาที่เกิดขึ้น

ชั้นที่ 4 ชั้นสรุปและชื่นชม

10) ชั้นกลุ่มย่อยนำเสนอผลงาน ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อกิจกรรม

11) ชั้นสรุปกิจกรรม ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปกิจกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละต่อสังคมโดยให้สอดคล้องกับองค์ประกอบจิตสาธารณะ 2 ด้าน คือ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

5.1) วีดิทัศน์เรื่อง “ผลเสียของสังคมที่ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่”

5.2) วีดิทัศน์เรื่อง “การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ”

6. การวัดและการประเมินผล

1) วิธีการวัดและเครื่องมือวัด

1.1) ประเมินพฤติกรรมกรรมการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละของนักเรียน โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมจิตสาธารณะ

1.2) สังเกตพฤติกรรมการเอื้อเพื่อพ่อแม่และการเสียสละของนักเรียน โดยใช้แบบ
สังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ

1.3) นักเรียนประเมินการควบคุมตนเองในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการดูแล
รักษาโดยใช้แบบวัดการควบคุมตนเอง

1.4) นักเรียนประเมินความรู้ความสามารถของตนในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม
และการดูแลรักษา โดยใช้แบบวัดความรู้ความสามารถของตน

1.5) ตรวจสอบจากใบบันทึกกิจกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

2. เกณฑ์การประเมินผล

2.1) นักเรียนมีพฤติกรรมการเอื้อเพื่อพ่อแม่และการเสียสละช่วยเหลือบุคคลอื่นมาก
ขึ้นไป

2.2) นักเรียนมีการกำกับควบคุมตนเองในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการดูแล
รักษา ในระดับมากขึ้นไป

2.3) นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการดูแล
รักษา ในระดับมากขึ้นไป

7. บันทึกหลักสอน

7.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

7.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ตัวอย่างวีดิทัศน์
เรื่อง ผลเสียของสังคมที่ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ

คำชี้แจง

ชั่วโมงที่ 1

1. ให้นักเรียนดูวีดิทัศน์ เรื่องผลเสียของสังคมที่ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
2. ร่วมกันสรุปประเด็นสำคัญ และข้อคิดที่ได้จากการดูวีดิทัศน์ร่วมกัน
3. ใช้เวลาในการวีดิทัศน์ 8 นาที

1. สรุปประเด็นสำคัญเรื่องผลเสียของสังคมที่ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องผลเสียของสังคมที่ไม่รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

แบบบันทึกจิตสาธารณะ

ชั่วโมงที่ 2-3

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ชื่อ.....นามสกุล.....
3. ชื่อ.....นามสกุล.....
4. ชื่อ.....นามสกุล.....
5. ชื่อ.....นามสกุล.....
6. ชื่อ.....นามสกุล.....

โรงเรียน.....

GRAD VRU

GRAD VRU

สมุดบันทึก

การมีจิตสาธารณะ

ชื่อ.....นามสกุล.....

โรงเรียน.....

GRAD VRU

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบำเพ็ญประโยชน์	
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ
4	นักเรียนเข้าร่วม โครงการอาสาสมัคร เสียชีวิตของโรงเรียน
5	นักเรียนแนะนำสิ่ง เป็นประโยชน์ให้แก่ เพื่อนในโรงเรียน ได้รับรู้

GRAD VRU

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา	
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ
1. ดูแลรักษาสิ่งของเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี	
1	นักเรียนจัดเก็บโต๊ะ เก้าอี้ หรืออุปกรณ์ ต่าง ๆ เข้าที่ เหมือนเดิมเมื่อ ทำงานเสร็จ
2	ใช้ห้องน้ำเสร็จแล้ว ทุกครั้ง ดูแลรักษา ความสะอาด
3	นักเรียนปฏิบัติ หน้าที่ตามวาระเวร ทำความสะอาด ประจำวันอย่าง สม่ำเสมอ
4	นักเรียนไม่ขีดเขียน ข้อความลงบนโต๊ะ ในห้องเรียน

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา		
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	
5	นักเรียนเปิดอ่านหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดด้วยความระมัดระวัง
2. ใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม		
1	นักเรียนช่วยดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน
2	นักเรียนดูแลรักษาหนังสือที่ยืมจากห้องสมุดโรงเรียนด้วยการไม่ทำให้ขาดหรือสกปรก
3	นักเรียนดูแลรักษาไม้กวาด ไม้ถูพื้นในการทำความสะอาดห้องเรียนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา		
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	
4	นักเรียนนำไม้กวาด มากวาดพื้นเสร็จ และนำเก็บไว้ที่เดิม
5	นักเรียนช่วยปิด ประตูหน้าต่าง ห้องเรียนหลังเลิก เรียนอย่าง ระมัดระวัง
3. ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด		
1	นักเรียนปิดไฟทุก ครั้งหลังเลิกเรียน
2	นักเรียนปิดพัดลม ทุกครั้งหลังเลิกเรียน

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา		
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	
3	นักเรียนปิดน้ำ ทุกครั้งหลังใช้เสร็จ
5	นักเรียนใช้ถังขยะ ร่วมกันในชั้นเรียน
6	นักเรียนใช้สิ่งของ ต่าง ๆ ร่วมกันใน ครอบครัวย่าง ประหยัดและใช้แต่ เพียงพอกับการใช้ งานเท่านั้น

GRAD VRU

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น		
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	
3	นักเรียนไม่วางกระเป๋าของตนเองบนเก้าอี้เพื่อให้ผู้อื่นนั่งด้วย
4	ในคาบวิชาพลศึกษา นักเรียนแบ่งอุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนให้แก่กลุ่มที่ไม่ได้รับอุปกรณ์กีฬาไม่ครบ
5	นักเรียนไม่เขียนชื่อจองโต๊ะหรือที่นั่งเป็นส่วนของตัวเอง

GRAD VRU

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการถือปฏิบัติ		
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	
5	นักเรียนไม่คุยกันในเวลาเรียนเพราะเป็นการรบกวนผู้อื่น
2. รับประทานอาหารที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน		
1	นักเรียนปฏิบัติตามที่ครูมอบหมายด้วยความเต็มใจ
2	ถ้าเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนนักเรียนจะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทุกครั้ง
3	นักเรียนอาสาช่วยอาจารย์ถืออุปกรณ์ต่าง ๆ มาที่ห้องเรียน

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการถือปฏิบัติ		
ตัวชี้วัด กิจกรรม	สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติ	
4	นักเรียนอาสาช่วยจัด สถานที่ในการแข่งกีฬา ฯ
5	นักเรียนชักชวน เพื่อน ๆ ให้ช่วยกัน ปิดไฟและปิดประตู หน้าต่างหลังเลิกเรียน

GRAD VRU

แบบบันทึกสถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ 4 ด้าน

แบบบันทึกสถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ชื่อ.....นามสกุล..... สถานที่ปฏิบัติ.....	(ครั้งที่ 1)
--	---------------------

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมและการปฏิบัติบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วยสถานที่ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 ให้นักเรียนเลือกทำงานบ้านสำหรับครอบครัว ของนักเรียนโดยมีใช้หน้าที่ตามปกติ ของนักเรียน และไม่ใช่งานที่ผู้อื่นใช้หรือ ขอร้องให้ทำ

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 1 ดังนี้

1. สถานที่ก่อนทำ (บรรยายสถานการณ์ สภาพสถานที่ สภาพสิ่งของต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสภาพจริงก่อนที่จะทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร หรือเป็นสภาพที่ควรทำให้ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติภาระกิจ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียว หรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหนใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

2. รายละเอียดการปฏิบัติการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียว หรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 4 ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่เป็นการให้บริการผู้อื่น เช่น การทำงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ทำงานฝ่ายต้อนรับ ทำงานเป็นฝ่ายสวัสดิการของการกีฬา หรือกิจกรรมอื่นในโรงเรียน หรืออาจเป็นงานสังคมนอกโรงเรียน งานจัดหาสิ่งของหรือให้บริการในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ามาทำบุญในวัดหรืองานเทศกาลต่าง ๆ เป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้คน จำนวนมาก และทำให้เกิดความสะดวก และความพอใจของผู้คน นักเรียนต้องขออนุญาตก่อนเข้าทำงานบริการสังคม

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 4 ดังนี้

1. สถานที่ก่อนทำ (บรรยายสถานการณ์ สภาพสถานที่ สภาพสิ่งของต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสภาพจริงก่อนที่จะทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร หรือเป็นสภาพที่ควรทำให้ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียว หรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่
เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อ
เห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

เกณฑ์การให้คะแนนการวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ

1. ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ ใช้วิธีการให้คะแนนแบบรูปลิก ใช้สำหรับทั้ง 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1 ร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาหรือทำสิ่งที่ดีที่เกิดขึ้น (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 1 และ 2)
 - 1.2 การบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นและสังคมด้วยความเต็มใจ (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 3)
 - 1.3 การบริการสังคมด้วยความเต็มใจและไม่หวังผลตอบแทน (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 4)
- คุณภาพของการปฏิบัติให้ระดับคะแนน 1 ถึง 3 ตามเกณฑ์คุณภาพต่อไปนี้

ระดับคะแนน 3	ระดับคะแนน 2	ระดับคะแนน 1
สภาพสิ่งที่ดีที่ดียิ่งขึ้นอย่างชัดเจน นักเรียนลงมือใช้ความพยายาม มากกว่าปกติ เกิดความความรู้สึก ทางลบ	สภาพสิ่งที่ดีที่ดียิ่งขึ้นอย่างชัดเจน นักเรียนลงมือปฏิบัติมากพอที่จะ เกิดการเปลี่ยนแปลงเกิด ความรู้สึกทางดี เช่นความภูมิใจ เต็มใจแต่มีความรู้สึกทางลบด้วย	สภาพสิ่งที่ดีที่ดียิ่งขึ้นไม่มาก นักเรียนลงมือปฏิบัติไม่ มากเกิดความรู้สึกทางลบ เช่น ยาก เหนื่อย เกินไป น้อยใจ

<p>แบบบันทึกสถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ (ครั้งที่ 1)</p> <p>ด้านการดูแลรักษา</p> <p>ชื่อ.....นามสกุล.....</p> <p>สถานที่ปฏิบัติ.....</p>

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมและการปฏิบัติบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วยสถานที่ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 ให้นักเรียนพิจารณาสถานที่ หรือสภาพในบ้านหรือที่พักของนักเรียน กำหนดว่านักเรียนจะดูแลรักษาให้ใช้งานได้ และบันทึกการปฏิบัติของนักเรียน ในการดูแลรักษาสิ่งนั้น หรือสถานที่นั้น ต่อเนื่องเป็นเวลาอย่างน้อย 1 สัปดาห์

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 1 ดังนี้

1. สถานที่หรือสิ่งแวดล้อม หรือชื่อสิ่งของก่อนการดูแลรักษา (บรรยาย สภาพสถานที่ หรือลักษณะก่อนการทำกิจกรรม ดูแลรักษา บรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร ใช้งานไม่ได้ อย่างไร ควรทำอะไรให้ใช้งานได้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติ การดูแลรักษา บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง (เป็นเวลา 1สัปดาห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างการปฏิบัติ ดูแลรักษา (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการดูแลรักษา (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งของหลังการดูแลรักษา ให้บรรยายถึงสภาพที่ดีขึ้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริง เมื่อเห็นผลงานหรือหลังการดูแลรักษา)

.....

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2 ให้นักเรียนเลือกทำงานในโรงเรียน เช่น ห้องสมุด หรือห้องน้ำห้องสุขา โดยทำร่วมกับคนอื่น หรือทำเป็นคณะ เป็นงานที่ทำแล้วไม่ส่งผลเสียต่อผู้ใช้ส่วนรวม หากนักเรียนต้องใช้ของส่วนรวมก็ต้องดูแลรักษาให้คงอยู่ในสภาพเดิม แต่หากสิ่งของไหนที่ต้องใช้อย่างเร่งด่วน ควรจัดหามาเอง เช่น ไม้กวาด น้ำยาล้างห้องน้ำ ถูขยี้ เป็นต้น และให้นักเรียนขออนุญาตจากคุณครูหรือครูที่ปรึกษาหรือผู้รับผิดชอบก่อนทุกครั้ง

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 2 ดังนี้

1. สถานที่หรือสิ่งแวดล้อม หรือชื่อสิ่งของก่อนการดูแลรักษา (บรรยาย สภาพสถานที่ หรือลักษณะก่อนการทำกิจกรรม ดูแลรักษา บรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร ใช้งานไม่ได้ ใช้งานได้ ควรทำอะไรให้ใช้งานได้)

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

2. รายละเอียดการปฏิบัติ การดูแลรักษา บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง (เป็นเวลา 1 สัปดาห์)

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างการปฏิบัติ ดูแลรักษา (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการดูแลรักษา (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งของหลังการดูแลรักษา ให้บรรยายถึงสภาพที่ดีขึ้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริง เมื่อเห็นผลงานหรือหลังการดูแลรักษา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

สถานการณ์ที่ 3 ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่เป็นการดูแลรักษาสิ่งของสาธารณสมบัติ เช่น การทำความสะอาดจัดโต๊ะเก้าอี้ ดูแลรักษาความสะอาด การรู้จักจัดถนอม และรู้จักใช้สิ่งของอย่างทะนุ และให้เกิดความสวยงาม

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 3 ดังนี้

1. สถานที่หรือสิ่งแวดล้อม หรือชื่อสิ่งของก่อนการดูแลรักษา (บรรยาย สภาพสถานที่ หรือลักษณะก่อนการทำกิจกรรม ดูแลรักษา บรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร ใช้งานไม่ได้ ใช้งานได้ ควรทำอย่างไรให้ใช้งานได้)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติ การดูแลรักษา บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง (เป็นเวลา 1 สัปดาห์)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างการปฏิบัติ ดูแลรักษา (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการดูแลรักษา (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งแวดล้อม หรือสิ่งของหลังการดูแลรักษา ให้บรรยายถึงสภาพที่ดีขึ้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริง เมื่อเห็นผลงานหรือหลังการดูแลรักษา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

เกณฑ์การให้คะแนนการวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ

1. ด้านการดูแลรักษา ใช่วิธีการให้คะแนนแบบรูปลิก ใช้สำหรับทั้ง 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1 การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติให้คงอยู่ในสภาพเดิม (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 1)
 - 1.2 การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติของใช้ส่วนรวมด้วยความเต็มใจ (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 1 และ 2)
 - 1.3 การจัดเก็บสิ่งของที่ใช้แล้วให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและรู้จักถนอมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการใช้งานมากที่สุด (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 2 และ 3)
- คุณภาพของการปฏิบัติให้ระดับคะแนน 1 ถึง 3 ตามเกณฑ์คุณภาพต่อไปนี้

ระดับคะแนน 3	ระดับคะแนน 2	ระดับคะแนน 1
การดูแลรักษาสถานที่ หรือ สิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนรวม ผลจากการดูแลรักษา เปลี่ยนแปลงดีขึ้น อย่างชัดเจน และมีความรู้สึกเต็มใจหรือภูมิใจที่ได้ดูแลรักษา	การดูแลรักษาสถานที่ สิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนรวม ผลการดูแลรักษาเปลี่ยนแปลง ดีขึ้น หรือค่อนข้างชัดเจนขึ้น	การดูแลรักษา สถานที่ สิ่งแวดล้อมที่เป็นส่วนรวม แต่ผลการดูแลรักษาไม่ เปลี่ยนสภาพดีขึ้นอย่างชัดเจน

GRAD VRU

แบบบันทึกสถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ

(ครั้งที่ 1)

ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น

ชื่อ.....นามสกุล.....
 สถานที่ปฏิบัติ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมและการปฏิบัติบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วยสถานที่ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 ให้นักเรียนพิจารณาการใช้สิ่งของต่าง ๆ ในห้องเรียนของนักเรียน ที่เป็นสิ่งที่ใช้ร่วมกัน เช่น โต๊ะเก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์ของใช้ในการเรียน เอกสาร หนังสือ สื่อต่าง ๆ ที่เป็นของส่วนรวมของห้องเรียน และบันทึกการใช้ของเหล่านั้นร่วมกัน หรือการที่นักเรียนใช้ของส่วนรมนั้น ในการทำงานส่วนตัว บันทึกต่อเนื่องเป็นเวลาอย่างน้อย 1 สัปดาห์

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 1 ดังนี้

1. สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งที่ใช้ร่วมกันในชั้นเรียน (โดยให้นักเรียนบันทึกว่าทำกิจกรรมอะไรบ้าง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียว หรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

สถานการณ์ที่ 2 ให้นักเรียนเลือกทำงานในโรงเรียน โดยเป็นงานที่ทำประโยชน์ให้ส่วนรวม โดยเมื่อนักเรียนทำงานสิ่งของใดที่ยืมมาต้องนำส่งคืนเพื่อเปิดโอกาสได้ใช้ของส่วนรวม

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 2 ดังนี้

1. สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งที่ใช้ร่วมกันในชั้นเรียน (โดยให้นักเรียนบันทึกว่าทำกิจกรรมอะไรบ้าง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียวหรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่
เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อ
เห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถาการณ์ที่ 3 ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการเคารพสิทธิของผู้อื่น

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 3 ดังนี้

1. สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ หรือสิ่งอื่น ๆ ที่เป็นสิ่งที่ใช้ร่วมกันในชั้นเรียน (โดยให้นักเรียน
บันทึกว่าทำกิจกรรมอะไรบ้าง)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียวหรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การให้คะแนนการวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ

1. ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น ใช้วิธีการให้คะแนนแบบรูปลิก ใช้สำหรับทั้ง 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1 การดูแลรักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 1)
 - 1.2 การทำงานร่วมกันและไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 2)
 - 1.3 การเปิดโอกาสให้คนอื่นได้ใช้สิ่งของร่วมกัน (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 3)
- คุณภาพของการปฏิบัติให้ระดับคะแนน 1 ถึง 3 ตามเกณฑ์คุณภาพต่อไปนี้

ระดับคะแนน 3	ระดับคะแนน 2	ระดับคะแนน 1
ใช้ของส่วนรวม ตามสิทธิเมื่อเห็นว่าผู้อื่นจำเป็นต้องใช้สิ่งนั้น ยินดีให้ผู้อื่นใช้ก่อนตามสิทธิ และตามความจำเป็นของผู้อื่น	การใช้ของส่วนรวมตามสิทธิและแบ่งปันหรือเปิดโอกาสให้ผู้อื่นใช้ไปด้วยกันใช้พร้อม ๆ กัน	ใช้ของส่วนรวมตามสิทธิเพื่อทำงานส่วนตัว เมื่องานสำเร็จแล้วจึงยอมให้ผู้อื่นใช้

GRAD VRU

แบบบันทึกสถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ (ครั้งที่ 1) ด้านการถือเป็นที่ ชื่อ.....นามสกุล..... สถานที่ปฏิบัติ.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมและการปฏิบัติบริเวณสถานที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วยสถานที่ ดังนี้

สถานการณ์ที่ 1 ให้นักเรียนเลือกทำงานที่โรงเรียน หรือทำงานตามหน้าที่ในโรงเรียน เป็นงานที่ครูหรือโรงเรียนมอบหมาย มีกฎระเบียบการปฏิบัติ เช่น การทำความสะอาด ในชั้นเรียน เป็นต้น บันทึกการทำงานตามหน้าที่ ในโรงเรียนหรือในชั้นเรียนของตนเอง ต่อเนื่อง 1 สัปดาห์

ให้นักบันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 1 ดังนี้

1. สถานที่ก่อนทำ (บรรยายสถานการณ์ สภาพสถานที่ สภาพสิ่งของต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสภาพจริงก่อนที่จะทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร หรือเป็นสภาพที่ควรทำให้ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียวหรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อเห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

สถานการณ์ที่ 2 ให้นักเรียนเลือกทำงานในชุมชนของตนเองโดยปฏิบัติตามกฎกติกาหรือระเบียบการปฏิบัติในชุมชน เช่น การอาสาดูแลสอดส่อง สิ่งของที่เป็นสาธารณะสมบัติของส่วนรวมของชุมชน โดยไม่มีการขอร้องให้ทำ และหากสิ่งอื่นใดที่เป็นเรื่องสำคัญต้องได้รับอนุญาตจากผู้นำชุมชนหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนทุกครั้ง

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรม ครั้งที่ 2 ดังนี้

1. สถานที่ก่อนทำ (บรรยายสถานการณ์ สภาพสถานที่ สภาพสิ่งของต่าง ๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสภาพจริงก่อนที่จะทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร หรือเป็นสภาพที่ควรทำให้ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียว หรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหนใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAD VRU

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่
เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อ
เห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 3 ให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่เป็นการปฏิบัติตามหน้าที่

ให้บันทึกในแบบบันทึกกิจกรรมครั้งที่ 3 ดังนี้

1. สถานที่ก่อนทำ (บรรยายสถานการณ์ สภาพสถานที่ สภาพสิ่งของต่าง ๆ
สภาพแวดล้อมที่เป็นสภาพจริงก่อนที่จะทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมอย่างไร
หรือเป็นสภาพที่ควรทำให้ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ (บรรยายว่านักเรียนทำอะไรบ้าง ทำคนเดียว หรือทำร่วมกับผู้อื่น ปริมาณของสิ่งที่ทำมากน้อยแค่ไหน ใช้เวลานานแค่ไหน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงระหว่างปฏิบัติ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพหลังการทำ (บรรยายสภาพ สถานที่ หรือสิ่งต่าง ๆ หรือสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนไปหลังทำกิจกรรม และบรรยายว่าเป็นสภาพที่ดีขึ้นอย่างไร)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้สึกของนักเรียนหลังการทำกิจกรรม (บรรยายอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจริงเมื่อ เห็นผลงานหรือทำกิจกรรมเสริม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การให้คะแนนการวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ

1. ด้านการถือเป็นหน้าที่ ใช้วิธีการให้คะแนนแบบรูปลิก ใช้สำหรับทั้ง 3 ตัวชี้วัด ได้แก่
 - 1.1 ร่วมกิจกรรมในการดูแลรักษาสิ่งของร่วมกันและปฏิบัติตามกฎระเบียบร่วมกัน (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 1)
 - 1.2 การอาสาร่วมทำงานในชุมชนหรือส่วนรวมในการดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ ส่วนรวม (พิจารณาจากสถานการณ์ที่ 2 และ 3)
- คุณภาพของการปฏิบัติให้ระดับคะแนน 1 ถึง 3 ตามเกณฑ์คุณภาพต่อไปนี้

ระดับคะแนน 3	ระดับคะแนน 2	ระดับคะแนน 1
สภาพสิ่งที่ทำที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน นักเรียนลงมือใช้ความพยายามมากกว่าปกติ เกิดความความรู้สึกทางลบ	สภาพสิ่งที่ทำดีขึ้นอย่างชัดเจน นักเรียนลงมือปฏิบัติมากพอที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดความรู้สึกทางดี เช่น ความภูมิใจ เต็มใจแต่มีความรู้สึกทางลบด้วย	สภาพสิ่งที่ทำดีขึ้นไม่มากนัก นักเรียนลงมือปฏิบัติไม่มาก เกิดความรู้สึกทางลบ เช่น ยาก เหนื่อย เกินไป น้อยใจ

ALONGKORN RAJABHAT UNIVERSITY
 ในพระบรมราชูปถัมภ์
 GRAD VRU

1. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เรื่อง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

วันที่..... เดือน.....พ.ศ. 2564

เวลา 3 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ความรับผิดชอบ คือ การทำงานหรือทำสิ่งใดที่ได้ตั้งใจจะกระทำหรือได้รับความสำเร็จหรือเสร็จอย่างได้ผลดี ก่อให้เกิดความสำเร็จในการทำงานในชีวิต และในสังคม ก่อให้เกิดความสามัคคีอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 บอกความหมายของความรับผิดชอบได้
- 2.2 ยกตัวอย่างความรับผิดชอบในชีวิตประจำวันที่ประพฤติได้จริง
- 2.3 บอกประโยชน์ของความรับผิดชอบในชีวิตประจำวันได้
- 2.4 บอกโทษของการขาดความรับผิดชอบได้
- 2.5 นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

3. เนื้อหาการเรียนรู้

- 3.1 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองและสังคม
- 3.2 กำกับควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนในการรับผิดชอบต่อหน้าที่
- 3.3 การรับใช้สังคมและมีจิตสาธารณะ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

วิธีการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1) ขั้นสร้างกำลังใจ ครูกล่าวให้กำลังใจ การเรียนเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ที่ตนเองจะต้องรับผิดชอบ ดังนี้

“เหตุเกิดขึ้นที่วัดแห่งหนึ่งซึ่งเต็มไปด้วยขยะหลังจากที่การจัดงานประจำปีผ่านพ้นไป ในแต่ละปีจะมีการจัดงานต่าง ๆ ขึ้นที่วัดแห่งนี้หลายครั้ง นั้นหมายถึงการเพิ่มโอกาสให้คนเข้าไปทิ้งขยะได้มากขึ้น ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ตั้งใจจะให้เป็นอย่างนั้น

เด็กชายวัยประมาณ 6 ขวบ ชอบมาเดินเล่นที่วัดแห่งนี้เป็นประจำ แต่วันนี้ยังไม่เห็นเด็กน้อยคนนั้น เห็นแต่คนมุงดูอะไรกันอยู่จึงเดินเข้าไปดูบ้าง ปรากฏว่าเห็นเด็กคนนั้นกำลังร้องไห้เสียงดังด้วยความเจ็บปวด เท้าข้างหนึ่งเต็มไปด้วยเลือด มีไม้แหลมที่มอยู่ระหว่างนิ้วเท้า แม่ของเด็กน้อยเล่าให้ฟังว่า ต้นเหตุมาจากคนที่มาเที่ยวงานวัดแล้วซื้อลูกชิ้นมารับประทาน เสร็จแล้วทิ้งไม้เสียบไว้ตามพื้นที่ต่างของบริเวณวัด แทนที่จะนำไปทิ้งในถังขยะให้เป็นที่เป็นที่ เป็นเพราะความมั่งง่ายเอาแต่สะดวกของคนบางคน ที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม ส่งผลให้เด็กน้อยที่ไม่รู้เรื่องต้องบาดเจ็บ โดยที่คนทิ้งไม้ไม่ได้มารู้ผล จากการกระทำของตน ถ้าคนทิ้งไม้เสียบลูกชิ้น มีจิตสำนึกเป็นห่วงความปลอดภัยของคนอื่น ก็จะต้องนำไปทิ้ง ลงในถังขยะ อยากรบกวนบอกคนที่ทิ้งขยะไม่เป็นที่ว่า สังคมจะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขปลอดภัยได้นั้น คนในสังคม ต้องมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมและมีวินัยในตัวเอง”

2) ชี้นำเสนอสถานการณ์ทางสังคม ครูนำเสนอวิดีโอทัศน์
ครูนำเสนอวิดีโอทัศน์เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมาย”

3) ชี้นำกระตุ้นความตระหนักในการปฏิบัติเพื่อสังคม

3.1) นักเรียนสรุปผลจากการชมวิดีโอทัศน์

3.2) ครูกำหนดให้นักเรียนคิดและเตรียมการปฏิบัติกิจกรรมจิตสาธารณะในบริเวณ

สถานที่ต่าง

ขั้นที่ 2 ชี้นำลงมือปฏิบัติ

4) ชี้นำวางแผนกำหนดกิจกรรมการรับใช้สังคม

4.1) ครูให้นักเรียนคิดและเขียนบันทึกหน้าที่ที่ตนเองต้องรับผิดชอบ

4.2) ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม โดยกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละกลุ่มวาดภาพ โรงเรียน ชุมชน ในฝันของกลุ่ม

5) ชี้นำลงมือปฏิบัติ นักเรียนดำเนินกิจกรรมตามที่ตนเองรับผิดชอบ โดยบันทึกในบันทึกกิจกรรมที่ตนเองรับผิดชอบ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- กฎกติกา ของโรงเรียนและชุมชนในฝัน มีอะไรบ้าง

- เมื่อนักเรียนอยู่ในโรงเรียนหรือในชุมชน ควรปฏิบัติตนอย่างไรที่ไม่ทำให้ผู้อื่น

เดือดร้อน

- การใช้ของหรือสถานที่ร่วมกัน หรือที่เรียกว่า สมบัติสาธารณะ ควรปฏิบัติตนอย่างไร

- หากนักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎ กติกาของโรงเรียน หรือในชุมชน จะเกิดผลอย่างไร เพราะอะไร

6) ชั้นรวบรวมข้อมูลจากการปฏิบัติ โดยให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมที่ทำ การปฏิบัติตน เป็นไปตามเป้าหมายและกิจกรรมที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยครูให้นักเรียนบันทึกกิจกรรมหน้าที่ที่ นักเรียนรับผิดชอบ โดยครูแจกใบบันทึกกิจกรรมหน้าที่ ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบ

ชั้นที่ 3 ชั้นสะท้อนความคิด

7) ชั้นร่วมกันนำเสนอข้อมูลภายในกลุ่มย่อย ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน หน้าชั้นเรียน ข้อมูลที่ทำกิจกรรม

8) ชั้นแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้กิจกรรม ร่วมกัน

9) ชั้นสรุปแนวทางการแก้ปัญหา โดยให้นักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากการจัดกิจกรรม และ ปัญหาที่เกิดขึ้น

ชั้นที่ 4 ชั้นสรุปและชื่นชม

10) ชั้นกลุ่มย่อยนำเสนอผลงาน ครูกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรู้สึกต่อกิจกรรม

11) ชั้นสรุปกิจกรรม ครูให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปกิจกรรมความรับผิดชอบต่อหน้าที่โดยให้สอดคล้องกับองค์ประกอบจิตสาธารณะ 2 ด้าน คือ 1) ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ 2) ด้านการดูแลรักษา

5. สื่อและแหล่งเรียนรู้

5.1 วิดีทัศน์เรื่อง “ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ๆ ได้รับมอบหมาย”

5.2 ใบความรู้เรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่

5.3 ใบงานเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่

5.4 กระดาษวาดภาพโรงเรียน และชุมชนในฝันของนักเรียน

5.5 ปากกาเคมี สีระบายภาพ

6. การวัดและการประเมินผล

1. วิธีการวัดและเครื่องมือวัด

1.1 ตรวจใบงานความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 2 ด้าน

1.2 ประเมินผลงานกลุ่ม

1.3 ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

2. เกณฑ์การประเมินผล

- 2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น
- 2.2 นักเรียนมีการทำงานกลุ่มร่วมกัน ในระดับมากขึ้นไป
- 2.3 นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถในการรับผิดชอบต่อหน้าที่ ในระดับมากขึ้นไป

7. บันทึกหลักสอน

7.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

7.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

7.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

GRAD VRU

ใบความรู้ เรื่อง ความรับผิดชอบต่อน้ำที่

ความรับผิดชอบ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในใจ เป็นคุณลักษณะของความมุ่งมั่นและเอาใจใส่ในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือทำตามหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ผู้ที่มีความรับผิดชอบต้องตั้งใจทำงานให้สำเร็จ เมื่อผลงานเกิดขึ้นจะต้องรับผลที่เกิดขึ้นผิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ความชอบความดีอย่างเดียว โดยโยนความผิดไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ความรับผิดชอบแบ่งเป็น 3 ดังนี้

1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การกระทำที่เกี่ยวกับตัวเองให้เกิดความสำเร็จ ปฏิบัติตนให้เกิดผลดี ดังนี้

- นักเรียนดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนให้ดี ไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า
- ประพฤติตนเป็นคนดีโดยการเชื่อฟัง พ่อแม่ ครูอาจารย์
- นักเรียนช่วยเหลือการงานในบ้าน โรงเรียน ชุมชน เช่น การจัดของใช้ของตนเองให้

เรียบร้อย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ชุมชน เป็นต้น

- นักเรียนปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนให้ได้รับความสำเร็จเช่นการตั้งใจเรียน เป็นต้น

2) ความรับผิดชอบต่อผู้อื่นหรือสังคม

- นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัว เช่น เชื่อฟังบิดามารดา ช่วยงานบ้านของท่าน
- นักเรียนรับผิดชอบต่อโรงเรียน เช่น ช่วยกันรักษาความสะอาด ไม่ทิ้งเศษขยะลงบน

พื้น รักษาสมบัติของโรงเรียน เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ไม่ทำลาย ชิดเขียนเล่น เป็นต้น

- นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อชุมชน เช่น เคารพกฎระเบียบของชุมชน ช่วยกันรักษาความสะอาดของชุมชน

ต้นยไม้ให้เกิดความสวยงาม ร่มเย็น เป็นต้น

- นักเรียนรักษาทรัพย์สินสมบัติของชุมชน ช่วยกันดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชน

เอื้อเพื่อช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนให้ทุกคนมีความสุข

3) ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ

- นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง
- นักเรียนจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
- นักเรียนรักษาศิลปะ

- วัฒนธรรมไทย
- นักเรียนประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดี

ประโยชน์ของการมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

การปฏิบัติต่อนหน้าที่ความรับผิดชอบย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ประเทศชาติ ซึ่งกล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

- ทำให้ทำงานได้สำเร็จ
- เป็นที่ยอมรับ เชื่อถือ ของสังคม
- ทำให้ผู้อื่นอยากทำงานร่วมด้วย

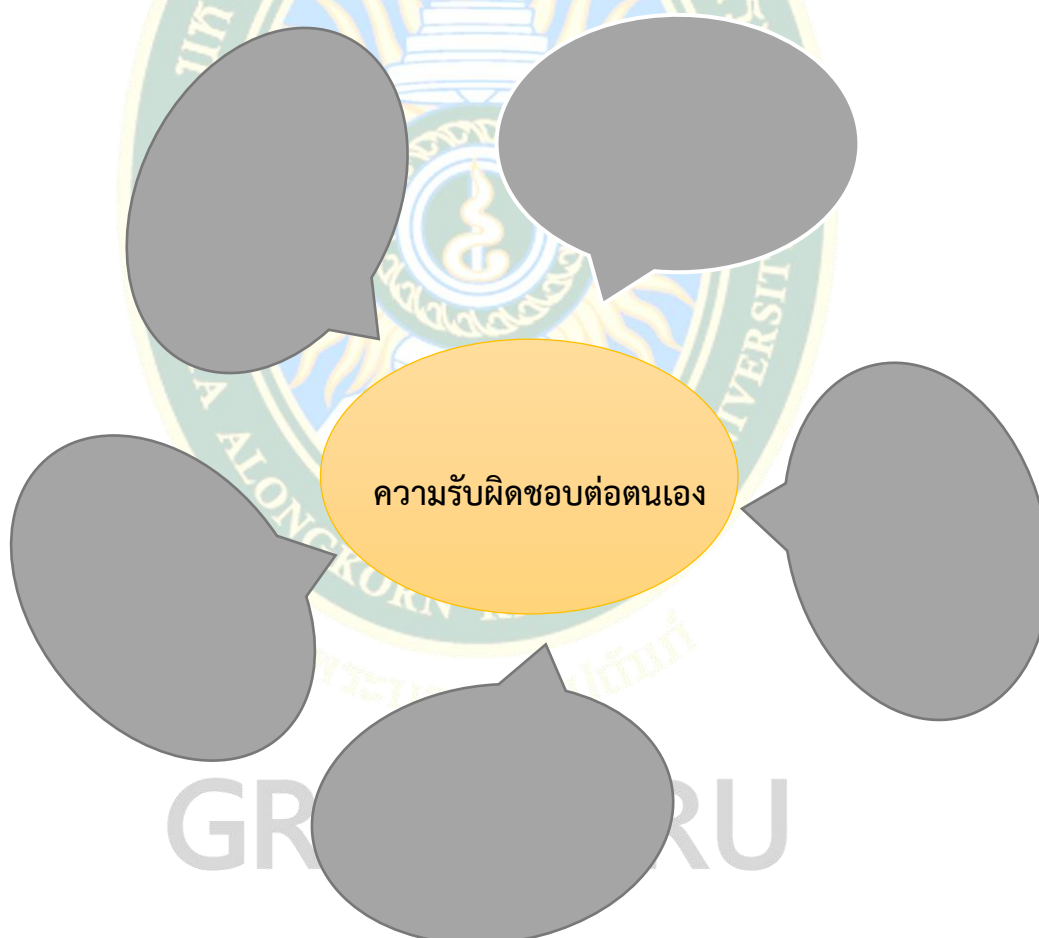
ผู้มีความรับผิดชอบจะต้องรู้ขอบเขตหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติตามหน้าที่ที่ทำให้เกิดผลดีที่สุด โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับเพื่อให้งานเสร็จทันเวลา จะก่อให้เกิดความไว้วางใจ ความเชื่อถือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ความรับผิดชอบทำให้คนเป็นระเบียบ มีวินัย ก่อให้เกิดความสำเร็จเป็นผลดีต่อตนเองและสังคม ประเทศชาติ ทำให้สังคมและประเทศชาติเจริญก้าวหน้าต่อไป

GRAD VRU

ใบงาน เรื่องความรับผิดชอบหน้าที่
ชื่อ.....นามสกุล.....

ฟังความคิด “ความรับผิดชอบต่อตนเอง”

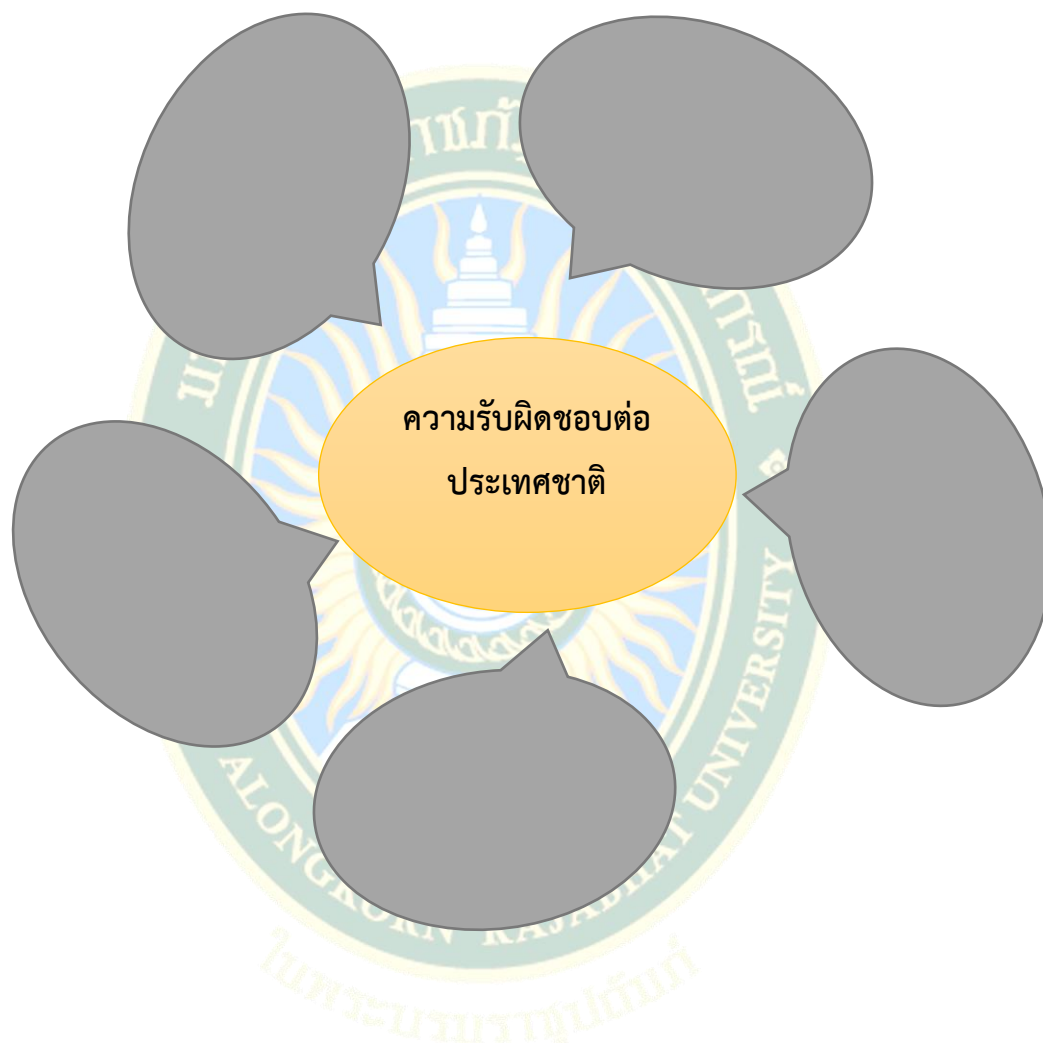

ผังความคิด “ความรับผิดชอบต่อผู้อื่นหรือสังคม”

GRAD VRU

ผังความคิด “ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ”

GRAD VRU

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มที่

1.....

2.....

3.....

4.....

GRAD VRU

แบบให้คะแนนการตรวจใบงาน

ชั้นมัธยมปีที่ 3 โรงเรียน.....

ที่	ชื่อ-สกุล	คะแนนเต็ม (10 คะแนน)	คะแนนที่ได้	สรุปผล	
				ผ่าน	ไม่ผ่าน
	รวม				

เกณฑ์การประเมิน

ได้คะแนน 8-10 คะแนน ผ่าน

ได้คะแนน 0-7 คะแนน ไม่ผ่าน

GRAD VRU

แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

สมาชิกในกลุ่ม

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ที่	พฤติกรรมสังเกต	คะแนน		
		3	2	1
1	มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น			
2	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน			
3	รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
4	มีขั้นตอนในการทำงานอย่างเป็นระบบ			
5	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเหมาะสม			
รวม				

เกณฑ์การให้คะแนน

- พฤติกรรมที่ทำเป็นประจำ ให้ 3 คะแนน
- พฤติกรรมที่ทำเป็นบางครั้ง ให้ 2 คะแนน
- พฤติกรรมที่ทำน้อยครั้ง ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนน

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12-25 คะแนน	ดี
6-11 คะแนน	ปานกลาง
1-5 คะแนน	ปรับปรุง

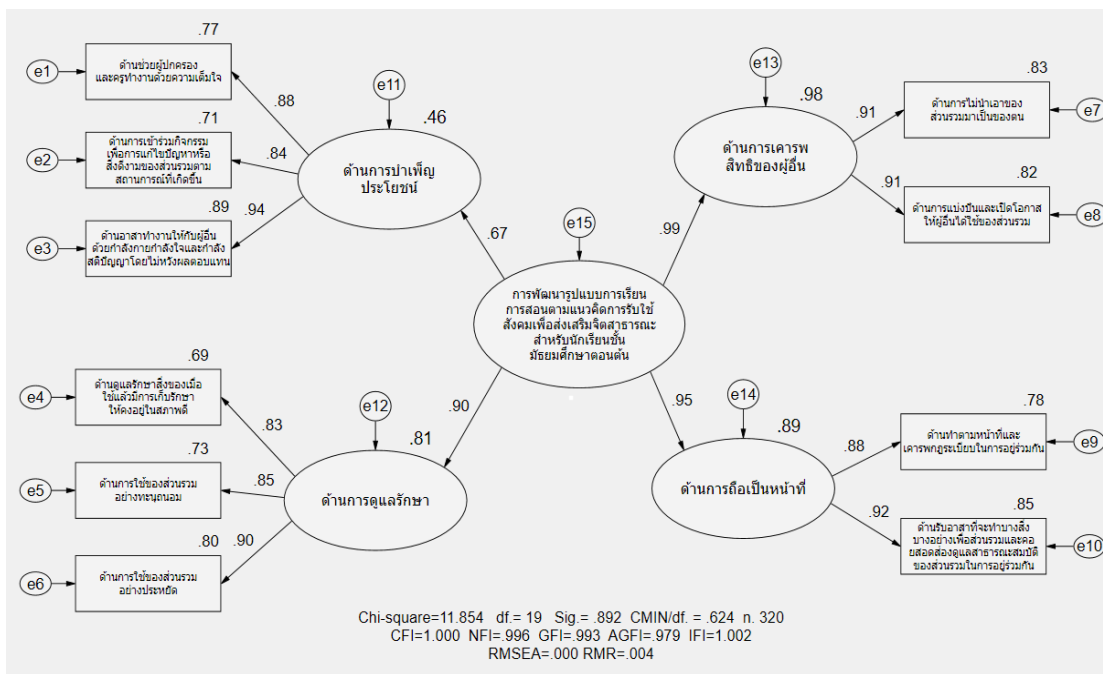

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

GRAD VRU

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันัยนจิตสาธารณะ

ดัชนี	เกณฑ์วัด	ผลลัพธ์	ผลสรุป	แนวคิดในการอ้างอิง
Chi -Square = 11.854 df. = 19.0				
Sig.	> 0.05	0.892	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Bollen (1989) and Sorbon (1996)
CMIN/df.	< 2.0	0.624	ตรงเกณฑ์	Bollen (1989), Diamantopoulos , Siguwaw (2000)
GFI	> 0.90	0.993	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Browne and Cudeck (1993)
AGFI	> 0.90	0.979	ตรงเกณฑ์	Durande-Moreau an Usunier (1999), Harrison walker (2001)
NFI	> 0.90	0.996	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Mueller (1996)
IFI	> 0.90	1.002	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Mueller (1996)
CFI	> 0.90	1.000	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Mueller (1996)
RMR	< 0.05	0.004	ตรงเกณฑ์	Diamantopoulos, Siguwaw (2000)
RMSEA	< 0.05	0.000	ตรงเกณฑ์	Hair et al. (2006), Browne and Cudeck (1993)

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ของแบบสอบถามองค์ประกอบจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

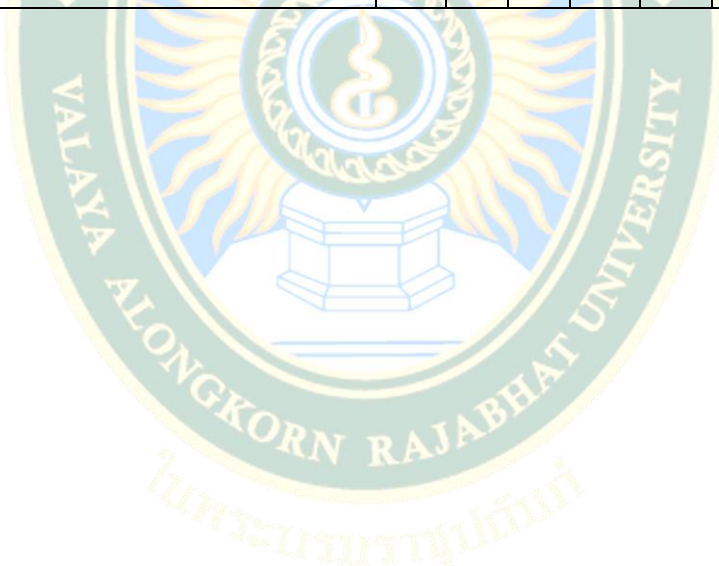
ข้อ	การเรียนรู้การสอนตามแนวคิดการ รับใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและแปลผล	
		1	2	3	4	5	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบำเพ็ญประโยชน์									
ข้อ 1. ช่วยผู้ปกครองและครูทำงานด้วยความเต็มใจ									
1	นักเรียนช่วยผู้ปกครองล้างจาน หลัง รับประทานอาหารเสร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำความสะอาดบ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	นักเรียนช่วยครูเก็บอุปกรณ์การสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	นักเรียนช่วยครูแจกเอกสาร/สมุดการบ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	นักเรียนช่วยครูถือของไปส่งที่ห้องพักครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ข้อ 2. อาสาทำงานให้กับผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจ และกำลังสติปัญญา โดยไม่หวัง ผลตอบแทน									
6	นักเรียนช่วยเก็บขยะในชุมชนและ บริเวณสวนสาธารณะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	นักเรียนช่วยรดน้ำต้นไม้ในชุมชน บริเวณและสวนสาธารณะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	นักเรียนช่วยเก็บขยะบริเวณโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	นักเรียนช่วยพาคนพิการ หรือคนชรา ข้ามถนน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
10	นักเรียนช่วยอธิบายการบ้านให้เพื่อนเข้าใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ข้อ 3. การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหา หรือสิ่งดีงามของส่วนรวมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น									
11	นักเรียนเข้าร่วมการจัดนิทรรศการ รักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	นักเรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนในการคิด แยกขยะ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	นักเรียนมีส่วนร่วมในการแนะนำเชิญ ชวนให้ชุมชนช่วยกันงดทิ้งขยะลงแม่น้ำ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การเรียนรู้การสอนตามแนวคิดการรับ ใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและแปลผล	
		1	2	3	4	5	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
14	นักเรียนเข้าร่วมโครงการอาสาสมัคร สีเขียวของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	นักเรียนแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ ให้แก่เพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 ด้านการดูแลรักษา									
ข้อ 1.ดูแลรักษาสิ่งของ เมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษาให้คงอยู่ในสภาพดี									
16	นักเรียนจัดเก็บโต๊ะเก้าอี้ หรืออุปกรณ์ ต่าง ๆ เข้าที่เหมือนเดิมเมื่อทำงานเสร็จ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	นักเรียนดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำ ทุกครั้ง หลังใช้ห้องน้ำเสร็จแล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามวาระเวรทำ ความสะอาดประจำวันอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	นักเรียนไม่ขีดเขียนข้อความลงบนโต๊ะ และเก้าอี้ในห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
20	นักเรียนเปิดอ่านหนังสือที่ยืมจาก ห้องสมุดด้วยความระมัดระวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ข้อ 2. ใช้ของส่วนรวมอย่างทะนุถนอม									
21	นักเรียนช่วยดูแลรักษาเครื่อง คอมพิวเตอร์ในโรงเรียนให้อยู่ในสภาพ พร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22.	นักเรียนดูแลรักษาหนังสือที่ยืมจาก ห้องสมุดโรงเรียนด้วยการไม่ทำให้ขาด หรือสกปรก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	นักเรียนดูแลรักษาไม้กวาด ไม้ถูพื้นใน การทำมาความสะอาดให้อยู่ในสภาพ พร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	นักเรียนนำไม้กวาดมากวาดพื้นเสร็จ และนำเก็บไว้ที่เดิม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับ ใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและแปลผล	
		1	2	3	4	5	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
ข้อ 3. ใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัด									
25	นักเรียนช่วยปิดประตูหน้าต่าง ห้องเรียนหลังเลิกเรียนอย่างระมัดระวัง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
26	นักเรียนปิดไฟทุกครั้งหลังเลิกเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	นักเรียนปิดพัดลมทุกครั้งหลังเลิกเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	นักเรียนปิดน้ำทุกครั้งหลังใช้เสร็จแล้ว	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	นักเรียนใช้ถังขยะร่วมกันในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	นักเรียนใช้สิ่งของต่าง ๆ ร่วมกันใน ครอบครัวอย่างประหยัดและใช้แต่ เพียงพอกับการใช้งานเท่านั้น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 ด้านเคารพในสิทธิ									
ข้อ 1. การไม่นำเอาของส่วนรวมมาเป็นของตน									
31	นักเรียนคืนหนังสือทุกครั้ง เมื่อหยิบไป โดยไม่ได้ตั้งใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	นักเรียนยืมของส่วนรวมมาใช้เท่าที่จำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	นักเรียนแบ่งปันและใช้ประโยชน์ ร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34	นักเรียนไม่นำเอาอุปกรณ์ของห้องเรียน มาเป็นของตน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	นักเรียนนำจานชามที่ทำความสะอาด เสร็จแล้วเก็บไปคืนโรงอาหาร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ข้อ 2. การแบ่งปันและเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวม									
36	นักเรียนนำส่งหนังสือที่ยืมมาจาก ห้องสมุดตามกำหนดเวลาทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
37	นักเรียนไม่ทำสัญลักษณ์ลงบนหนังสือ หรืออุปกรณ์เพื่อแสดงความเป็น เจ้าของ หรือนำอุปกรณ์กลับบ้าน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับ ใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและแปลผล	
		1	2	3	4	5	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
38	นักเรียนไม่วางกระเป๋าของตนเองบน เก้าอี้ เพื่อให้ผู้อื่นนั่งด้วย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
39	นักเรียนช่วยแบ่งอุปกรณ์กีฬาของ โรงเรียนให้แก่กลุ่มที่ได้รับอุปกรณ์กีฬา ไม่ครบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
40	นักเรียนไม่เขียนจอบโต๊ะ หรือที่นั่งเป็น ของตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 ด้านการถือปฏิบัติ									
ข้อ 1. ทำตามหน้าที่และเคารพกฎระเบียบในการอยู่ร่วมกัน									
41	นักเรียนให้ความร่วมมือในการงดใช้ เสียงในห้องสมุดเป็นอย่างดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
42	นักเรียนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่าง เคร่งครัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
43	นักเรียนดูแลรักษาสุขภาพของตนเอง เพื่อไม่ให้เป็นที่รังเกียจต่อผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
44	นักเรียนยกมือก่อนทุกครั้งที่ต้องตอบ คำถามกับคุณครู หรือเมื่อมีข้อสงสัยใน การเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
45	นักเรียนไม่คุยกันในเวลาเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
ข้อ 2. รับอาสาที่จะทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อส่วนรวมและคอยสอดส่องดูแลสาธารณะสมบัติของ ส่วนร่วมในการอยู่ร่วมกัน									
46	นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งที่ครู มอบหมายด้วยความเต็มใจ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
47	ถ้าเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียน นักเรียนจะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทุกครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อ	การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับ ใช้สังคม เพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะ	ผู้เชี่ยวชาญ/ท่านที่						สรุปและแปลผล	
		1	2	3	4	5	รวม	ค่า IOC	แปล ผล
48	นักเรียนอาสาช่วยอาจารย์ถืออุปกรณ์ ต่าง ๆ มาที่ห้องเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
49	นักเรียนอาสาช่วยจัดสถานที่ในการ แข่งขันกีฬา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
50	นักเรียนชักชวนเพื่อน ๆ ให้ช่วยกัน ปิดไฟและปิดประตูหน้าต่างหลังเลิก เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

GRAD VRU

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)
แบบวัดสถานการณ์จิตสาธารณะ 4 ด้าน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม คะแนน	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
การบำเพ็ญประโยชน์							
สถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ	1	1	1	1	1	5	1.00
รายการบันทึก							
ข้อที่ 1 สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เอกสาร หนังสือ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 2 รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 3 ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 4 สภาพหลังการทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 5 ความรู้สึกของนักเรียนหลังทำกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
เกณฑ์คุณภาพการปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
รวม	1	1	1	1	1	5	1.00
ด้านการดูแลรักษา							
สถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ	1	1	1	1	1	5	1.00
รายการบันทึก							
ข้อที่ 1 สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เอกสาร หนังสือ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 2 รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 3 ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 4 สภาพหลังการทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 5 ความรู้สึกของนักเรียนหลังทำกิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
เกณฑ์คุณภาพการปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
รวม	1	1	1	1	1	5	1.00

ชื่อ	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม คะแนน	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ด้านการเคารพสิทธิของผู้อื่น							
สถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ	1	1	1	1	1	5	1.00
รายการบันทึก							
ข้อที่ 1 สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เอกสาร หนังสือ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 2 รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 3 ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 4 สภาพหลังการทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 5 ความรู้สึกของนักเรียนหลังทำ กิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
เกณฑ์คุณภาพการปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
รวม	1	1	1	1	1	5	1.00
ด้านการถือเป็นหน้าที่							
สถานการณ์กิจกรรมจิตสาธารณะ	1	1	1	1	1	5	1.00
รายการบันทึก							
ข้อที่ 1 สิ่งของเครื่องมือ อุปกรณ์ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์ ที่ใช้ในการเรียนการสอน เอกสาร หนังสือ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 2 รายละเอียดการปฏิบัติหรือการกระทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 3 ความรู้สึกของนักเรียนระหว่างปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 4 สภาพหลังการทำ	1	1	1	1	1	5	1.00
ข้อที่ 5 ความรู้สึกของนักเรียนหลังทำ กิจกรรม	1	1	1	1	1	5	1.00
เกณฑ์คุณภาพการปฏิบัติ	1	1	1	1	1	5	1.00
รวม	1	1	1	1	1	5	1.00

ภาคผนวก ง

ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

GRAD VRU

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Skewness		Kurtosis		
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error	Statistic	Std. Error	
practice1	28	1	2	1.46	0.508	0.151	0.441	-2.135	0.858	การป่าเพื่อประโยชน์
practice2	28	2	3	2.61	0.497	-0.464	0.441	-1.928	0.858	การป่าเพื่อประโยชน์
practice3	28	2	3	2.79	0.418	-1.473	0.441	0.176	0.858	การป่าเพื่อประโยชน์
care1	28	1	2	1.43	0.504	0.305	0.441	-2.060	0.858	การดูแลรักษา
care2	28	1	3	2.36	0.559	-0.070	0.441	-0.738	0.858	การดูแลรักษา
care3	28	2	3	2.89	0.315	-2.686	0.441	3.614	0.858	การดูแลรักษา
respect1	28	1	2	1.07	0.262	3.520	0.441	2.183	0.858	การเคารพสิทธิของผู้อื่น
respect2	28	1	3	1.57	0.634	0.651	0.441	-0.438	0.858	การเคารพสิทธิของผู้อื่น
respect3	28	2	3	2.64	0.488	-0.631	0.441	-1.732	0.858	การเคารพสิทธิของผู้อื่น
role1	28	1	2	1.50	0.509	0.000	0.441	-2.160	0.858	การถือเป็นหน้าที่
role2	28	1	3	1.61	0.567	0.203	0.441	-0.789	0.858	การถือเป็นหน้าที่
role3	28	2	3	2.86	0.356	-2.159	0.441	2.859	0.858	การถือเป็นหน้าที่
Valid N (listwise)	28									

Mauchly's Test of Sphericity^a

Measure:									
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon ^b			การป่าเพื่อประโยชน์	
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound		
p	0.752	7.394	2	0.025	0.802	0.844	0.500		
Tests the null hypothesis that the error covariance matrix of the orthonormalized transformed dependent									
a. Design: Intercept									
b. May be used to adjust the degrees of freedom for the averaged tests of significance. Corrected tests are									

Mauchly's Test of Sphericity^a

การดูแลรักษา

Measure:									
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Epsilon ^b				
					Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound		
p	0.906	2.568	2	0.277	0.914	0.977	0.500		
Tests the null hypothesis that the error covariance matrix of the orthonormalized transformed dependent									
a. Design: Intercept									
b. May be used to adjust the degrees of freedom for the averaged tests of significance. Corrected tests are									

Mauchly's Test of Sphericity^a

Measure:									
					Epsilon ^b				
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound	การเคารพสิทธิของผู้อื่น	
p	0.729	8.235	2	0.016	0.786	0.827	0.500		
Tests the null hypothesis that the error covariance matrix of the orthonormalized transformed dependent									
a. Design: Intercept									
b. May be used to adjust the degrees of freedom for the averaged tests of significance. Corrected tests are									

Mauchly's Test of Sphericity^a

Measure: MEASURE_1									
					Epsilon ^b				
Within Subjects Effect	Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	Sig.	Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound	การถือเป็นหน้าที่	
p	0.848	4.292	2	0.117	0.868	0.922	0.500		

Tests the null hypothesis that the error covariance matrix of the orthonormalized transformed dependent

a. Design: Intercept

b. May be used to adjust the degrees of freedom for the averaged tests of significance. Corrected tests are

GRAD VRU

ภาคผนวก จ

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญและหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา

GRAD VRU

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/กษ๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตูน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

กราบนมัสการ พระปลัดสรวิชัย อภิปัญญา (ดวงชัย),ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

ด้วยพระมหาวรสิทธิ์ จันทรขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงกราบนมัสการเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรสิทธิ์ จันทรขึ้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒- ๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิษฐ์ ศิริโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๓๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

ด้วยพระมหาวรวิจิตร จันทรชี่น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อริญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิจิตร จันทรชี่น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒- ๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรฉนิภ์ ศรีโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๒๕๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันต์ฤทัย คลังพหล

ด้วยพระมหาวรวิธาน จันทร์ขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๕๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิธาน จันทร์ขึ้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีร์ธัญญ์ ศิริวิหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/กษ๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะนา

ด้วยพระมหาวรวิธาน จันทร์ขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๕๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อธิวงษ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิธาน จันทร์ขึ้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรธนิษฐ์ ศิริโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๒๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายจำปี รวงทิพย์แก้วระดาช

ด้วยพระมหาวริทธิ์ธร จันทร์ขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
มีความจำเป็นต้องทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวริทธิ์ธร จันทร์ขึ้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒- ๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อีร์ธนิษ์ ศิริโวหาร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๔ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๔ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตูน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน พระปลัดสรวิชัย อภิคุณโญ (ดวงชัย), ผศ.ดร.

ด้วยพระมหาวรวิธาน จันทร์ขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อริญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิธาน จันทร์ขึ้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันตฤทัย คลิ่งพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๒๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตูน้้าพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เมษา นวลศรี

ด้วยพระมหาวรวิทธิ์ธร จันทรชั้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิทธิ์ธร จันทรชั้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันตฤทัย คลิ่งพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ ลักษณะ

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรชืน รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อริญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรชืน หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณต์สุทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๖๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๗ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ศรีนอก

ด้วยพระมหาวรวิทธิ์ธรร จันทรชื่อน รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๕ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรวิทธิ์ธรร จันทรชื่อน หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันตฤทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๑๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ. ประตูน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๗ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ฤทัย คลิ่งพหล

ด้วยพระมหาวรทธีธร จันทรขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อริญวงค์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ให้แก่นักศึกษา ทั้งนี้ได้มอบหมายให้ พระมหาวรทธีธร จันทรขึ้น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑
เป็นผู้ประสานงานโดยตรง บัณฑิตวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณล่วงหน้า มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันลพพรธัมม์ สวีستی)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ นศ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

๗ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม

ด้วยพระมหาวรวิทธิธร จันทรขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๓๕๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรม
ราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
ตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อธิวงค์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้องทำการทดลอง
ใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบการจัดการเรียนรู้ในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยคือแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมอบให้ พระมหาวรวิทธิธร จันทรขึ้น หมายเลข
โทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิ้นตฤทัย คลิ่งพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ๗๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณ.จ.ประจวบคีรีขันธ์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

พ. มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรชิ่ง รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อริญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรชิ่ง หมายเลขโทรศัพท์
๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กนตฤทัย คลิ่งพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ๓๕๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประจวบคีรีขันธ์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

 มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนเมืองจตุรจินดา

ด้วยพระมหาวชิธรังษี จันทรชิ่ง รหัสนักศึกษา ๖๐8๓๕๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
 โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
 ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จักรีนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
 ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวชิธรังษี จันทรชิ่ง หมายเลขโทรศัพท์
 ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณต์ฤทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ^{พษ}

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

พ. มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรชืน รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๕๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรุณวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรชืน หมายเลขโทรศัพท์
๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กันตฤทัย คลั่งพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๗๗๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประจวบคีรีขันธ์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

พ. มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสีกัน (วัฒนานครที่อุบลรัตน์)

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรชี่น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อธิวงค์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรชี่น หมายเลขโทรศัพท์
๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ทัย คลิ่งพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐- ๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ส/พท

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประจวบคีรีขันธ์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

จ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนลาดปลาเค้าพิทยาคม

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรขึ้น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา
รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรขึ้น หมายเลขโทรศัพท์
๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กัณฑ์ทัย คลังพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๕๐๑, ๕๐๒, ๕๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๕๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ๗๕๗๕

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประจักษ์พระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์เก็บข้อมูล
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา ๒

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรชิ่ง รหัสนักศึกษา ๖๐8๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อธิวงษ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรชิ่ง หมายเลขโทรศัพท์
๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กนต์ฤทัย คลังพล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/ ๗๕๕๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประจวบฯพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

จ/ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุนนที่รุทธารามวิทยาคม

ด้วยพระมหาวรวิฑูร จันทรชิ่ง รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๔๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบ
การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น”
โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรุณวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง
ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา
ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิฑูร จันทรชิ่ง หมายเลขโทรศัพท์
๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กนต์ฤทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐- ๒๕๒๙ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ที่ อว ๐๖๓๐.๑๒/๗๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์
ปณจ.ประตุน้ำพระอินทร์
จ.ปทุมธานี ๑๓๑๘๐

จ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธจักรวิทยา

ด้วยพระมหาวรวิธีธร จันทร์ชื่น รหัสนักศึกษา ๖๐B๗๕๖๘๐๑๐๔ นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งอยู่ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนา รูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการรับใช้สังคมเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรขา อรัญวงศ์ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ มีความจำเป็นต้อง ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามในหน่วยงานของท่านเพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย จังเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษา ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถาม โดยมอบให้ พระมหาวรวิธีธร จันทร์ชื่น หมายเลขโทรศัพท์ ๐๖๒-๕๕๒๕๕๒๑ เป็นผู้ติดต่อประสานงานโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิ้นตฤทัย คลังพหล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์ ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓

โทรสาร ๐-๒๕๒๕ ๑๖๓๘ ต่อ ๔๐๖

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	พระมหาวรวิทธิธร จันทรชื่น
วัน เดือน ปี เกิด	19 กันยายน 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดสุรินทร์
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2557 พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2561 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดลาดปลาเค้า แขวงจรเข้บัว เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

GRAD VRU